provincie
GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

De Minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
T.a.v. de heer dr. R.H.A. Plasterk
Postbus 20301
2500 EH 's-GRAVENHAGE

datum
16 mei 2013

zaaknummer
2011-010796

onderwerp
Vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek: positieve zienswijze over het herindelingsadvies

Geachte heer Plasterk,

De gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek willen met elkaar fuseren. In hun herindelingsadvies (bijgevoegd) uit eind 2012 motiveren de gemeenten hun wens tot vrijwillige samenvoeging. Alle drie de betrokken gemeenten steunen de herindeling. Wij staan positief ten opzichte van deze samenvoeging. Het betreft een unieke kans om een prachtige nieuwe, bestuurskrachtige gemeente te laten ontstaan in het zuidoosten van Gelderland. Met deze brief geven wij onze zienswijze, zoals bedoeld in artikel 5, vierde lid, van de Wet algemene regels herindeling, op de samenvoeging.

Ten eerste vormt deze herindeling een adequate en snelle oplossing voor de urgente bestuurlijke en financiële problemen van de artikel 12-gemeente Millingen aan de Rijn. Deze gemeente heeft eerder aangegeven niet langer zelfstandig te willen en kunnen blijven. De door ons uitgevoerde herindelingsscan wijst duidelijk uit dat er een goede financiële basis is voor de nieuw te vormen gemeente.

Wij zijn verder van mening dat de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek gemeenten zijn die elkaar in de toekomst kunnen versterken. Er is sprake van een duidelijke interne samenhang en een gemeenschappelijke identiteit. De historische, demografische, sociaaleconomische en geografische kenmerken dragen hieraan bij. Wij wijzen daarbij in het bijzonder op de ligging van deze gemeenten aan de grens met Duitsland en beneden de Rijn en Waal. Door de samenvoeging ontstaat een gemeente die op een kwalitatief goede en krachtige wijze de dienstverlening voor de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties kan vormgeven.

Deze vrijwillige samenvoeging sluit aan bij de al ontwikkelde samenwerkingsverbanden in de afgelopen jaren tussen de drie gemeenten. Zij kiezen voor de vorming van een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen. De gemeenten staan niet op zichzelf maar maken ook deel uit van een bestuurlijke omgeving waarbij de omringende gemeenten en samenwerkingsverbanden betrokken zijn. Ook de oriëntatie zal niet anders worden, want de nieuwe gemeente is en blijft gericht op de stad Nijmegen en het gebied daar omheen.

inlichtingen bij dhr. B. van de Meerendonk

telefoonnummer (026) 359 95 48

e-mailadres post@gelderland.nl

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

De gemeenten in de regio Nijmegen werken intensief samen bij het vormgeven van de decentralisaties in het sociale domein en het bundelen van de uitvoeringskracht. Nijmegen en de andere omliggende gemeenten kijken positief tegen de herindeling aan. Met de herindeling ontstaat een gemeente die voorbereid is op een toekomst waarin steeds meer taken bij de gemeentelijke overheid worden neergelegd en die haar rol kan gaan spelen in de regio en substantieel kan bijdragen aan de regionale samenwerking.

In het herindelingsadvies heeft een toets plaatsgevonden aan de criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindeling van 12 juli 2011 (Kamerstukken II, 2010/11, 28 750, nr. 28). De gemeenten laten in onze ogen op overtuigende wijze zien dat zij aan de criteria voldoen.

Recent hebben wij samen met de provincies Overijssel en Limburg een lichte evaluatie laten uitvoeren naar gemeentelijke herindelingen. De inzichten op basis van 39 herindelingen in Gelderland, Limburg en Overijssel laten zien dat herindeling over het algemeen bijdraagt aan het vergroten van de bestuurskracht, het professionaliseren van de organisatie en het verbeteren van de dienstverlening aan de burger. Het onderzoek wijst ook uit dat herindeling ook in onze tijd een passend instrument blijft, ondanks veranderende opgaven, uitgangspositie en de nieuwe alternatieven (bijv. ambtelijke fusie) die voorhanden zijn.

Wij verzoeken u daarom op basis van het herindelingsadvies en onze zienswijze een voorstel te doen voor een herindelingregeling en dit voorstel te zenden aan de ministerraad. Tot slot verzoeken wij u een spoedige behandeling van het wetsvoorstel te bevorderen opdat de herindeling van de drie gemeenten op 1 januari 2015 kan ingaan.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Commissaris
van de Koning

secretaris

bijlagen:
- Herindelingsadvies tot vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek + gelijkluidende raadsbesluiten
- Herindelingsscan Millingen aan de Rijn - Ubbergen - Groesbeek. Onderzoek naar de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente
- Lichte evaluatie gemeentelijke herindeling: inzichten op basis van 39 herindelingen in Gelderland, Limburg en Overijssel

Lichte evaluatie gemeentelijke herindeling

Inzichten op basis van 39 herindelingen in Gelderland, Limburg en Overijssel

Prof. dr. M.J.W. van Twist

Dr. M. S. Schulz

J. Ferket MA

Drs. J. Scherpenisse

Dr. M. van der Steen

Inhoud

Samenvatting 3

1. Inleiding 5

2. Het onderzoek 8

3. Drijvende kracht achter herindeling 11

4. Draagvlak en verzet bij herindeling 14

5. De invloed van het procesverloop 17

6. Ambities bij herindeling 21

7. Conclusies 24

8. Reflecties op het onderzoek 27

9. Over de rol van de provincie tot slot 31

Literatuur- en bronnenlijst 33

Bijlage 1: Overzicht onderzochte herindelingen 42

Bijlage 2: Verantwoording online enquête 45

Bijlage 3: Vragenlijst 47

Samenvatting

In de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel hebben in de periode 1999-2010 enkele tientallen gemeentelijke herindelingen plaatsgehad. Deze herindelingen zijn steevast ingezet vanuit de gedachte dat met een grotere schaal gemeenten de uitdagingen van de toekomst beter het hoofd kunnen bieden. De provincies hebben besloten gezamenlijk lessen te trekken over de ontwikkelingen en resultaten op het gebied van gemeentelijke herindelingen. Dat past in de verantwoordelijkheid van de provincie om de kwaliteit van het lokaal bestuur te waarborgen.

Doelstelling van dit lichte evaluatieonderzoek naar gemeentelijke herindelingen is om herindeling als proces te begrijpen en te bezien hoe de uitkomsten van dat proces kunnen worden beoordeeld: welke lessen kunnen worden getrokken uit gemeentelijke herindelingen in de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel in de periode 1999-2010? De centrale onderzoeksvraag, die als vertrekpunt van dit onderzoek door de drie provincies is meegegeven, is: *Wat zijn de effecten van gemeentelijke herindeling in de Provincies Gelderland, Limburg en Overijssel in de periode 1999-2010 ten aanzien van de gemeentelijke taakuitoefening, financieel-economische positie, kwaliteit bestuur en ambtelijke organisatie, bestuurlijke drukte, positie in de bestuurlijke omgeving en de relatie tot de burger, zijn vooraf gestelde doelstellingen behaald en was herindeling op die aspecten voldoende duurzaam in de zin dat bij het voorbereidingsproces voldoende is geanticipeerd op de ontwikkelingen die na de effectuering van de herindelingen op de gemeenten afkwamen?* Ten behoeve van de lichte evaluatie is een documentanalyse gemaakt. Daarnaast is een online enquête opgesteld die is ingevuld door politici, bestuurders, ambtenaren, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en burgers in de 39 heringedeelde gemeenten. Tevens zijn de tussentijdse bevindingen getoetst in een survey-feedback sessie die georganiseerd is voor bestuurders dan wel ambtenaren in elk van de drie aan het onderzoek deelnemende provincies.

Het oordeel over zowel het instrument gemeentelijke herindeling als de provincie of het rijk als *drijvende kracht* is mild, zo blijkt uit het onderzoek. Van de respondenten zou 87% van degenen die de gemeente zelf als drijvende kracht achter het proces van de herindeling zien opnieuw voor herindeling kiezen als ze het vandaag nog eens zouden moeten of mogen overdoen. Opvallend is dat ook 67% van degenen die niet de gemeente zelf, maar de provincie zien als drijvende kracht achter de herindeling opnieuw voor die herindeling zou kiezen. In gevallen waarin het rijk de drijvende kracht is, gaat het nog steeds om iets meer dan de helft. Blijkbaar is er ook waardering voor een midden-bestuur en een centrale overheid die verantwoordelijkheid neemt als het gaat om zoeken naar de juiste gemeentelijke schaal.

Het *draagvlak* voor herindeling wordt vooral als hoog gepercipieerd bij direct betrokken partijen zoals het college van B&W, de top van de ambtelijke organisatie, de provincie en is lager bij de gemeenteraad. Waar draagvlak ontbreekt begint het *verzet*. Dit komt vooral tot uiting bij burgers en maatschappelijke organisaties. Het verzet tegen herindeling blijkt groter naarmate de omvang van de te fuseren gemeenten meer verschilt. Ook is er een verband tussen de aanwezigheid van draagvlak en het al dan niet gelijksoortige karakter van de fusiegemeenten in die zin dat een fusie van gelijksoortige gemeenten op meer draagvlak kan rekenen.

Terugkijkend op de herindelingen die in deze lichte evaluatie zijn meegenomen komt het overgrote deel van de respondenten tot een mild oordeel over het *procesverloop*: ruim twee derde geeft aan dat het proces achteraf bezien is meegevallen. De meeste herindelingen beginnen moeizaam, om na verloop van tijd soepeler en minder beladen te worden. Wel gaan herindelingsprocessen vaak gepaard met frictiekosten. Deze frictiekosten worden in de praktijk vaak verkeerd ingeschat. In die gevallen wordt het overigens altijd duurder en niet goedkoper dan verwacht.

Gemeentelijke herindeling draagt volgens de direct betrokkenen vooral bij aan de realisatie van organisatorische *ambities* zoals het vergroten van de bestuurskracht, het professionaliseren van de

ambtelijke organisatie en het verbeteren van de dienstverlening. Tegelijkertijd vinden de respondenten dat de financiële lastendruk voor burgers, de betrokkenheid en de band met de burgers eerder verslechteren dan verbeteren. Desondanks oordelen respondenten mild over herindeling. Slechts 28% van de respondenten geeft aan dat de ambities niet zijn bereikt of dat hen onduidelijk is wat de herindeling heeft opgeleverd.

De keuze voor samenwerken of samengaan is voor respondenten helder: 69% zou achteraf bezien opnieuw kiezen voor herindeling – al dan niet met een andere combinatie van gemeenten of op een later moment. *Alternatieve vormen* hebben minder de voorkeur. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat herindeling onomkeerbaar is. Het realiseren van een herindeling vraagt in het begin veel tijd, inzet en het verwerven van draagvlak, maar dat gaat voorbij zodra de herindeling een feit is. Samenwerking (als alternatief voor herindeling) kent een meer permanente investering van aandacht, tijd en zorg. Het lijkt lichter en gemakkelijker, maar is op langere termijn meer intensief en veeleisend.

De hoofdconclusies

De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat mensen die bij de herindeling betrokken waren en mensen die achteraf met de gevolgen van de herindeling worden geconfronteerd *mild* oordelen over die herindelingen. Ze zijn gematigd positief en zien het nut van de operatie in. Ook wanneer herindeling wordt bezien in relatie tot alternatieven, zoals een ambtelijke fusie of een intergemeentelijke samenwerking, is ruim twee derde van de respondenten van mening dat zij de herindeling het beste alternatief blijven vinden. Daarbij moet vanzelfsprekend worden opgemerkt dat resultaten uit het verleden geen garantie voor de toekomst zijn. We kijken niet naar voorkeuren voor nieuwe herindeling, maar naar beoordeling achteraf van eerder ondernomen herindelingen.

De tweede hoofdconclusie van het onderzoek is dat herindeling in de eerste plaats organisatorische ambities realiseert. Herindeling draagt bij aan het vergroten van de bestuurskracht, het professionaliseren van de organisatie en het verbeteren van de dienstverlening aan de burger. Let wel, dat zijn dus niet perse interne aangelegenheden; bestuurskracht vergroten zegt iets over de interne capaciteit om extern meer en betere resultaten te boeken. Gemeenten versterken zichzelf, om vervolgens in hun gemeente 'buiten' beter te kunnen presteren. Tegelijkertijd geeft het merendeel van de respondenten aan dat herindeling de relatie van de gemeente met de gemeenschap kan verminderen. De band met de burger verslechtert door herindeling eerder dan dat deze verbetert. Ook de herkenbare identiteit van de gemeente gaat er eerder op achteruit dan vooruit. Dat maakt dat herindeling geen instrument is om een democratisch tekort of een te grote afstand tot de burger op te lossen, maar vooral een instrument is om de gemeente als entiteit en organisatie met haar taken in het publieke bestel te verbeteren. Daar kan de burger en de gemeenschap op termijn van profiteren, wat uiteraard gevolgen kan hebben voor de relatie tussen gemeente en burger. Daar gaat dit onderzoek echter niet op in.

1. Inleiding

De schaalgrootte van gemeenten is een terugkerend thema in de discussie over de inrichting van het lokaal bestuur. Gemeenten moeten enerzijds voldoende schaal hebben om efficiënt en professioneel te opereren, maar anderzijds ook zoeken naar een schaalniveau waarmee een goede maatschappelijke inbedding en democratische legitimiteit is geborgd. Gemeentelijke herindeling als vorm van opschaling is één mogelijkheid om tegemoet te komen aan de opgaven waar gemeenten zich voor gesteld zien. In de afgelopen decennia hebben er bij voortduring herindelingen plaats gehad in Nederland, en daarvoor was de schaal van de gemeente al evenmin een vaststaand gegeven. Ook voor de komende jaren blijft herindeling een thema en zijn er reeds de nodige herindelingen van gemeenten voorzien.

In de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel hebben in het achter ons liggende decennium enkele tientallen gemeentelijke herindelingen plaatsgehad. Deze herindelingen zijn steevast ingezet vanuit de gedachte dat met een grotere schaal gemeenten de uitdagingen van de toekomst beter het hoofd kunnen bieden. Het vergroten van de bestuurskracht is daarbij een belangrijke ambitie in veel herindelingen geweest. Het gegeven dat heringedeelde gemeenten zich inmiddels ook weer in allerlei samenwerkingsverbanden begeven, ambtelijke fusies voorbereiden en in sommige gevallen zelfs plannen maken voor een nieuwe herindeling is voor de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel aanleiding geweest om te bezien hoe gezamenlijk lessen te trekken zijn over de ontwikkelingen en resultaten op het gebied van gemeentelijke herindelingen. Dat past in de verantwoordelijkheid van de provincie om de kwaliteit van het lokaal bestuur te waarborgen.[1] Onderzoek naar herindeling kan in die zin een bijdrage leveren aan de vormgeving van nieuwe provinciale visies op het lokaal bestuur en de bestuurlijke organisatie.

Onderzoeksvraag in deze lichte evaluatie
Doelstelling van dit lichte evaluatieonderzoek naar gemeentelijke herindelingen is om herindeling als proces te begrijpen en te bezien hoe de uitkomsten van dat proces kunnen worden beoordeeld: welke lessen kunnen worden getrokken uit gemeentelijke herindeling in de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel in de periode 1999-2010? De centrale onderzoeksvraag, die als vertrekpunt van dit onderzoek door de drie provincies is meegegeven, is:

> *Wat zijn de effecten van gemeentelijke herindeling in de Provincies Gelderland, Limburg en Overijssel in de periode 1999-2010 ten aanzien van de gemeentelijke taakuitoefening, financieel-economische positie, kwaliteit bestuur en ambtelijke organisatie, bestuurlijke drukte, positie in de bestuurlijke omgeving en de relatie tot de burger, zijn vooraf gestelde doelstellingen behaald en was herindeling op die aspecten voldoende duurzaam in de zin dat bij het voorbereidingsproces voldoende is geanticipeerd op de ontwikkelingen die na de effectuering van de herindelingen op de gemeenten afkwamen?*

[1] I.R.M. Peelen (2012). *Aanvraag offerte lichte evaluatie gemeentelijke herindeling in de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel*; Tweede Kamer der Staten Generaal (2012). *Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Gemeentelijke Herindeling,* 28750.

De centrale onderzoeksaspecten ten behoeve van het onderzoek

De volgende onderzoeksaspecten zijn door de drie provincies meegegeven als centrale aspecten voor het onderzoek:

(a) Initiatief voor het herindelingsproces,
(b) Kwaliteit van de gemeentelijke taakuitoefening,
(c) Financieel-economische positie van de gemeente,
(d) Bestuurlijke kwaliteit in de gemeente,
(e) Kwetsbaarheid van het ambtelijke apparaat bij de gemeente,
(f) Bestuurlijke drukte in overlegcircuits,
(g) Aantal samenwerkingsverbanden dat gemeenten hebben,
(h) Gemeentelijk en maatschappelijk voorzieningenniveau,
(i) Positie in de bestuurlijke omgeving bijvoorbeeld ten opzichte van het Rijk en provincie,
(j) Relatie met de burger als gevolg van herindeling,
(k) Ontwikkelingen die sinds de herindeling op gemeenten afkomen,
(l) Voornemens voor nieuwe fusieplannen,
(m) Nieuwe of geïntensiveerde samenwerkingsverbanden.

Heringedeelde gemeenten wordt in het onderzoek nadrukkelijk niet de maat genomen en dit verslag van de lichte evaluatie moet dan ook niet worden gelezen als een beoordeling van de afzonderlijke herindelingen uit het verleden. De provincies willen het onderzoek gebruiken om vooruit te zien. Daarom wordt in dit onderzoek ook aandacht besteed aan een vergelijking van gemeentelijke herindeling met andere (alternatieve, innovatieve) vormen van intergemeentelijke samenwerking.

In toenemende mate zijn immers in het lokaal bestuur meer of minder ingeregelde samenwerkingsverbanden tussen gemeenten tot ontwikkeling gekomen die – al dan niet formeel afgedekt en vastgelegd – beogen dezelfde kwesties te adresseren waar ook gemeentelijke herindeling een oplossing voor beoogt te bieden: het realiseren van voldoende schaal, het borgen van afdoende professionaliteit, et cetera. Die samenwerkingsverbanden kenmerken zich door het gedeeld inzetten van elkaars ambtenaren, gebruik maken van elkaars producten en diensten en samen optrekken in het kader van grote opgaven in het fysieke of sociale domein, ingegeven door onder meer noodzakelijke taakuitbreiding, efficiency- en schaalvoordelen. Gemeentelijke herindeling is één mogelijkheid om de beoogde schaalvoordelen te realiseren en de benodigde professionaliteit te ontwikkelen, maar zeker niet de enige. En gegeven de daarmee verbonden transactie- en transitiekosten is het ook niet vanzelfsprekend de beste optie. Naar de toekomst toe zou gemeentelijke herindeling in ieder geval in dat bredere perspectief moeten worden geplaatst om te voorkomen dat het antwoord van gisteren zonder meer geldig wordt verklaard voor de indringende vragen van morgen.

Nieuw rijksbeleid

De lichte evaluatie van gemeentelijke herindeling tussen 1999 en 2010 in de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel waarvan hier verslag wordt gedaan is in de zomer van 2012 van start gegaan. Inmiddels is de omgeving waarbinnen het onderzoek gestalte krijgt, veranderd. Met het aantreden van kabinet Rutte II in november 2012 en de vaststelling van het regeerakkoord 'Bruggen slaan' is dit onderzoek in een wat ander daglicht komen te staan. In het regeerakkoord kondigen de coalitiepartners VVD en PvdA aan dat zij op de lange termijn naar een andere indeling en schaal voor het openbaar bestuur toe willen. 'Voor de lange termijn hebben wij het perspectief van vijf landsdelen met een gesloten huishouding en gemeenten van tenminste honderdduizend inwoners voor ogen.'[2] Dit is mede ingegeven door de decentralisatieoperaties die volgens het kabinet in het sociale domein vragen om een dergelijke schaalgrootte van gemeenten. Het Rijk wil zich in overleg met provincies en gemeenten richten op het eindbeeld van 100.000+ gemeenten en nodigt de overheden uit hiertoe

[2] Regeerakkoord VVD en PvdA, *Bruggen slaan*, 29 oktober 2012, p. 40.

voorstellen te doen, waarbij overigens wel het adagium geldt, dat herindeling van onderop het meest wenselijk moet worden geacht. Tegelijk dringt de minister van BZK aan op een verdubbeling in het tempo van herindeling ten opzichte van de voorgaande periode.

Het regeerakkoord en vooral de koppeling met de decentralisatieoperaties die daarin wordt gelegd, zorgen ervoor dat 'het herindelingsdebat' waaraan deze lichte evaluatie wil bijdragen opnieuw actueel en politiek gevoelig is geworden op een wijze die bij de start van het onderzoek niet was voorzien. Het ligt in de lijn der verwachting dat veel gemeenten de gevolgen van de grote decentralisatieoperaties die nu in gang zijn gezet niet vanuit de eigen organisatie alleen kunnen accommoderen, omdat het hen daarvoor eenvoudigweg aan capaciteit, professionaliteit en schaal ontbreekt. Dit maakt dat veel gemeenten de noodzaak voelen om (intensiever en minder vrijblijvend) de onderlinge samenwerking aan te gaan, en wellicht ook op zeker moment de optie van samengaan (via herindeling) overwegen om tegemoet te komen aan de grote opgaven waar gemeenten zich voor gesteld zien. Gemeentelijke herindeling wordt daarbij overigens terecht als instrument benaderd met de nodige terughoudendheid. Recente ontwikkelingen roepen desalniettemin onvermijdelijk de vraag op of de gemeentelijke herindeling meer dan een instrument uit het verleden is (of kan zijn) en wellicht ook kansen biedt voor de toekomst in het denken over de inrichting van het lokaal bestuur.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de aanpak van het onderzoek inclusief de methoden uiteengezet. In hoofdstuk 3 tot en met 6 worden op basis van de analyse van de online enquête en de survey-feedbacksessies de uitkomsten van het onderzoek weergegeven. Daarbij beschrijven we niet alleen de feitelijke uitkomsten, maar brengen we de data uit de survey en de inzichten uit de feedbackbijeenkomsten door nadere analyse met elkaar in verband. Aansluitend volgen in hoofdstuk 7 de conclusies van het onderzoek, evenals de conclusies op de verschillende onderzoeksaspecten. Tot slot bespreken we in hoofdstuk 8 een aantal reflecties op het onderzoek en in hoofdstuk 9 bespreken we de rol van de provincie in het bijzonder.

2. Het onderzoek

In opdracht van de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel hebben wij onderzoek gedaan naar 39 herindelingen verdeeld over de drie provincies. Het ging om 17 heringedeelde gemeenten in Gelderland, 10 in Limburg en 12 in Overijssel die in de periode 1999 tot en met 2010 hebben plaatsgevonden. In Limburg zijn ook twee gemeenten bij het onderzoek betrokken die tweemaal heringedeeld zijn.[3] Ter verdieping van de inzichten uit dit onderzoek zal in de provincie Limburg nog een aanvullend onderzoek worden uitgevoerd.

In het onderzoek is gebruik gemaakt van *documentanalyse* en de *survey-feedback* methode. De onderzoeksmethode omvat om te beginnen het uitvoeren van een enquête waarin gestandaardiseerde vragen worden gesteld, die vervolgens worden geduid in feedbackbijeenkomsten met vertegenwoordigers uit betrokken gemeenten. Belangrijk is om vast te stellen dat waar de documentenstudie eerst en vooral feitenonderzoek betreft, de vragenlijst met name gericht is op het in kaart brengen van opvattingen en inzichten bij betrokkenen ten aanzien van die feiten. Tegelijk moet daarbij overigens weer worden opgemerkt dat de opvattingen en inzichten van betrokkenen zelf weer bestuurlijk relevante feiten zijn, omdat ze sturend zijn voor hoe er in de toekomst geoordeeld en gehandeld wordt.

Documentanalyse
Ons onderzoek is gestart met een uitgebreide documentenstudie. De drie provincies hebben alle relevante documentatie ter beschikking gesteld, waaronder begrepen: correspondentie van provincie met gemeenten, herindelingsplannen, herindelingsontwerpen, zienswijzen van Gedeputeerde Staten, wetsvoorstellen en memories van toelichting, en bestuurskrachtmetingen. Bij de verschillende heringedeelde gemeenten zijn vervolgens meer documenten opgevraagd die inzicht geven in de doelstellingen, de structuur, het proces en de effecten van herindeling, met name is gevraagd naar evaluaties van de herindeling. Op basis van deze documenten zijn ten behoeve van het onderzoek profielen opgesteld van de verschillende herindelingen om te begrijpen hoe die herindelingen zijn verlopen en welke bijzonderheden daarbij zijn opgetreden.

In de documentatie die we hebben ontvangen over de 39 onderzochte herindelingen in Gelderland, Limburg en Overijssel zijn weinig evaluaties te vinden. Dat is temeer opvallend daar allerlei vormen van intergemeentelijke samenwerking (zoals die van shared service centra of gemeenschappelijke regelingen) juist uitgebreid zijn onderzocht en geëvalueerd.[4] In beginsel natuurlijk omdat betrokkenen willen weten wat de samenwerking oplevert en of de verwachte voordelen ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd door publiek geld in gezamenlijkheid met andere partijen te besteden. Een andere uitleg is dat samenwerking omkeerbaar en veranderbaar is, hetgeen evaluatie nuttiger maakt. Dat ligt anders als het om gemeentelijke herindeling gaat, zo is tijdens een van feedbackbijeenkomsten besproken. De onomkeerbaarheid van een herindeling die eenmaal is gerealiseerd maakt blijkbaar dat evaluatie minder nuttig of noodzakelijk wordt geacht. Herindelingen zijn ingrijpende en grote processen, hetgeen evaluatie in eerste aanleg logisch maakt; tegelijkertijd is de praktijk kennelijk anders en heeft het weinig nut om een gegeven nieuwe situatie, die onomkeerbaar is, alsnog te evalueren.

Online enquête
Ten behoeve van deze lichte evaluatie is een vragenlijst opgesteld die aan politici, bestuurders, ambtenaren, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en burgers in de heringedeelde gemeenten is toegezonden.[5] Ambtenaren van de verschillende gemeenten, die ten behoeve van dit onderzoek als liaison naar hun gemeente optraden, hebben daartoe namen en contactgegevens ter

[3] Zie bijlage 1 voor een overzicht van de in dit onderzoek betrokken herindelingen.
[4] VNG (2012). *Grip op samenwerken* (Den Haag).
[5] Zie bijlage 2 voor de verantwoording van de online enquête en bijlage 3 voor de vragenlijst.

beschikking gesteld van personen in de hiervoor genoemde categorieën die volgens hen als ervaringsdeskundigen gelden. Veel respondenten waren betrokken bij de herindelingen die we hebben onderzocht. Anderen zijn later met de gevolgen van de herindeling geconfronteerd en hebben zich in die hoedanigheid een beeld gevormd over de fusie. Weer anderen hebben zich gedurende de herindeling als betrokken buitenstaander een beeld gevormd van wat er gaande was en wat daarvan de waarde was. Door middel van de vragenlijst hebben wij onderzoek gedaan naar de opvattingen en inzichten van respondenten ten aanzien van de herindeling.

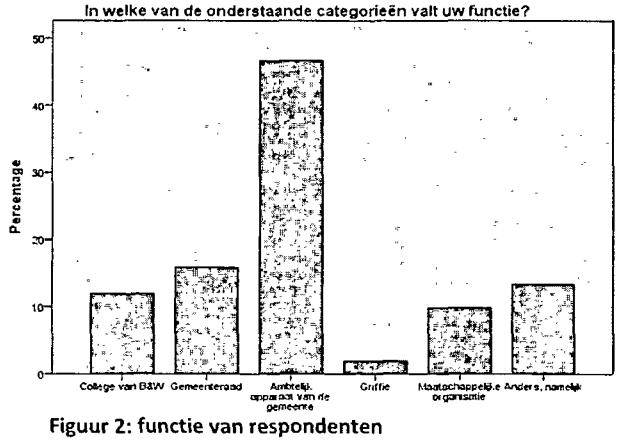
De analyse die we in dit verslag presenteren is tot stand gekomen op basis van de reacties van 507 respondenten die de online enquête hebben ingevuld. De verdeling van de respons over de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel is met respectievelijk 30%, 33% en 37% redelijk gelijkelijk verdeeld.

Aan het onderzoek hebben vooral respondenten deelgenomen die bij de herindelingen betrokken waren en weten hoe die herindeling in de praktijk vorm heeft gekregen. Figuur 1 laat zien dat respondenten vooral in de voorbereidingsfase en de daadwerkelijke integratie een rol hadden. Tevens is te zien dat een substantiële groep respondenten niet bij de herindeling betrokken was. Zij kennen de herindeling niet van binnenuit. Daar waar dit tot relevante verschillen leidt worden beide groepen bij de weergave van analyses in dit verslag apart weergegeven om zo te laten zien of het voor het oordeel achteraf uitmaakt of een respondent de herindeling ook daadwerkelijk heeft meegemaakt. Daarbij geldt in algemene zin dat er in het onderzoek een lichte bias aanwezig is, aangezien respondenten die aangeven betrokken te zijn geweest bij de herindeling over het algemeen positiever over die herindeling oordelen dan respondenten die meer op afstand stonden.

	Betrokken bij herindeling?	
Fase	Ja	Nee
Voorbereiding van de herindeling	64%	36%
Integratie van de gemeenten	71%	29%
Evaluatie van de herindeling	49%	51%

Figuur 1: betrokkenheid bij herindeling

Verder valt op dat de vragenlijst vooral is ingevuld door respondenten die aan de binnenkant van het openbaar bestuur werkzaam zijn. Raadsleden, bestuurders en vooral ambtenaren zijn goed vertegenwoordigd in de resultaten. Dat met name ambtenaren als respondenten naar voren komen, heeft overigens te maken met het feit dat zij doorgaans langer werkzaam zijn bij de gemeente dan politici en bestuurders. Het geheugen is dan ook met name op ambtelijk niveau georganiseerd. In de analyses die we in dit verslag presenteren maken we zo nodig een onderscheid tussen de resultaten van 'interne' (raad, college, ambtelijk apparaat, griffie) en 'externe' (maatschappelijke en andere partijen) respondenten. Zo wordt inzichtelijk of respondenten die bij (een van) de heringedeelde gemeenten werkzaam zijn of waren er een substantieel andere mening op na houden dan respondenten die zich meer aan de buitenkant van het proces bevinden.

Figuur 2: functie van respondenten

Een reden voor de provincies om dit onderzoek gezamenlijk te laten uitvoeren is dat gezamenlijkheid vergelijking tussen de drie provincies mogelijk maakt. Analyse van de data laat echter op heel veel punten geen significante of substantiële verschillen in de uitkomsten tussen de drie provincies zien. De provincie waarin de herindeling plaats heeft is geen verklarende variabele voor bijvoorbeeld de mate van verzet of draagvlak, frictiekosten of de mate waarin ambities worden gerealiseerd. Herindelingen

zijn uniek en steeds verschillend, maar die verschillen zijn onafhankelijk van de provincie. In dit verslag laten we dan ook ten aanzien van veel thema's de meer generieke en geaggregeerde analyse zien, met resultaten die gelden over de grenzen van provincies heen en besteden we juist aandacht aan verschillen wanneer nuancering op zijn plaats is. Bijvoorbeeld naar aanleiding van de documentenstudie, de antwoorden op de 'open vragen' die opgenomen zijn in de enquête en de opbrengsten uit de feedbacksessies die in elk van de drie provincies hebben plaatsgevonden.

Survey-feedbacksessies

De opbrengsten uit de vragenlijst hebben we tijdens survey-feedbacksessies met ambtenaren en bestuurders besproken. In elk van de provincies was een dergelijke feedbackbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomsten is de data gepresenteerd en is de betekenis daarvan bediscussieerd door de aanwezigen. Doelstelling van de feedbackbijeenkomsten was het duiden van de resultaten en het verdiepen van ons inzicht in de onderzochte herindelingen, door terug te kijken en in samenspraak te begrijpen wat de enquêteresultaten nu eigenlijk te zeggen hebben als het gaat om opvattingen en inzichten over herindeling als instrument. Zo is een combinatie van analyseren en leren ontstaan, die bijdroeg aan onze bevindingen en tevens inzichten opleverde voor de deelnemers zelf. Hoewel actuele discussies over de schaal van de gemeente en de relatie met de decentralisatieoperaties aan de orde zijn gekomen was het niet onze intentie om tijdens de bijeenkomsten tot een opvatting te komen over toekomstige uitdagingen. Decentralisaties en mogelijke opschaling is in de bijeenkomsten weliswaar door sommige aanwezigen ingebracht, maar is geen expliciet onderwerp van onderzoek geweest. Het vormt daarom ook geen onderdeel van deze rapportage.

Bij de feedbackbijeenkomst in de provincie Gelderland waren naast ambtenaren van de provincie ook ambtenaren (o.a. gemeentesecretarissen, en management-, juridisch-, communicatie- en concernadviseurs/medewerkers) van zeven van de onderzochte gemeenten aanwezig. Daarnaast waren er de deelnemers van twee gemeenten die zich momenteel in een herindelingstraject bevinden. Bij de feedbackbijeenkomst in de provincie Limburg waren vertegenwoordigers van acht van de tien deelnemende gemeenten aan het onderzoek aanwezig. Het betrof onder andere ambtenaren die werkzaam zijn als bestuurs- en directie adviseur, strategisch adviseur, en directiesecretaris. In Overijssel waren overwegend burgemeesters en wethouders aanwezig van 21 gemeenten bij de feedbackbijeenkomst.

3. Drijvende kracht achter herindeling

Voor elke herindeling is er is altijd een partij die het initiatief neemt om van herindeling een thema te maken. Dat kan bijvoorbeeld het gemeentebestuur zijn dat de indruk heeft het alleen niet meer te redden of dat juist de volgende stap wil zetten in een goede, jarenlange samenwerking met een buurgemeente of dat op zoek is naar uitbreidingsmogelijkheden. In dergelijke gevallen begint het initiatief voor de herindeling lokaal, van onderop. Maar het initiatief kan ook liggen bij het Rijk of de provincie, bijvoorbeeld als provinciale bestuurskrachtmetingen laten zien dat een gemeente kwetsbaar is geworden. Wanneer de eerste stap is genomen en herindeling een serieuze optie wordt, vraagt die gemeentelijke fusie veel tijd en aandacht. Er is dan een drijvende kracht die het herindelingsproces gaande houdt.

De drie onderzochte provincies hebben alle drie het debat over gemeentelijke herindelingen aangezwengeld, wat niet wil zeggen dat ze daarmee ook het initiatief voor iedere afzonderlijke herindeling hebben genomen. Over sommige herindelingen was het gesprek tussen gemeenten al gaande ten tijde van het provinciale initiatief om provincie breed de mogelijkheden voor herindeling te bezien. Gelderland doet dat door halverwege de jaren negentig een uitnodiging te sturen naar de gemeenten in de provincie om haar visie kenbaar te maken ten aanzien van mogelijkheden tot versterking van de gemeentelijke bestuurslaag. Een aantal gemeenten kiest er dan voor om 'vrijwillig' allianties te zoeken en zelf te fuseren om er zeker van te zijn dat ze zélf kunnen kiezen met welke gemeenten ze samengaan en later niet alsnog in andere combinaties gedwongen worden. De provincie stelt zich bij deze gemeenten ondersteunend en adviserend op. Bij andere gemeenten neemt de provincie eind jaren negentig en in het decennium daarna zelf het initiatief. De provincie doet voorstellen over de gewenste samenstelling van gemeenten die heringedeeld zouden moeten worden. Daarbij valt overigens op dat de provincie het draagvlak bij de betrokken gemeenten serieus neemt en dat hierdoor regelmatig uiteindelijk een andere samenstelling van gemeenten fuseert. De herindelingen vinden plaats in clusters en een aantal 'losse' gemeenten waarbij de Achterhoek met ruim twintig te herindelen gemeenten verreweg het grootste cluster is.

In Limburg wordt het debat aangezwengeld naar aanleiding van de bestuurskrachtmetingen in de verschillende gemeenten. Ook speelt het versterken van de centrumfunctie van een aantal gemeenten een belangrijke rol. De provincie spoort de gemeenten aan om zelf herindelingsplannen te formuleren, waarbij de plannen met name in regionaal verband (Noord- en Midden-Limburg) worden bezien. Een aantal gemeenten pakt dit op en de voorgestelde plannen worden gerealiseerd waarbij de provincie de rol van procesbegeleider oppakt. Er zijn echter ook gemeenten waarbij de provincie met het concrete plan komt, maar dan wel in overleg met de gemeenten zelf. Bij de tweede ronde herindelingen in Noord-Limburg in het afgelopen decennium geeft de provincie nadrukkelijk aan dat vrijwillige herindelingen die door de gemeenten worden voorbereid de voorkeur hebben, maar dat de provincie de regie zal nemen wanneer het initiatief uitblijft.

Overijssel kondigt halverwege de jaren negentig in het provinciaal beleidsprogramma dat er gericht gewerkt gaat worden aan een proces van bestuurlijke vernieuwing, waarmee de positie van de grote steden en het lokaal bestuur als geheel versterkt kan worden. Het provinciaal bestuur neemt in dit opzicht ook hier nadrukkelijk het initiatief. De gemeenten krijgen eerst tijd om zelf met voorstellen te komen, waarna in overleg tussen gemeenten en provincie gesproken wordt over varianten. Uiteindelijk stelt de provincie een conceptontwerp-regeling op die leidend wordt in de herindelingsplannen. De rol van de provincie Overijssel is slagvaardig en sturend in het proces. Niet alle voorgenomen herindelingen komen, vanwege een gebrek aan draagvlak, tot stand. Hier zijn twee grote clusters die onderzocht zijn, te onderscheiden: Twente, West-Overijssel.

De provincie wordt door de respondenten bij de meeste herindelingen beschouwd als de drijvende kracht (40%). Daarna gevolgd door het Rijk (25%), de voormalige gemeente waarin de respondent

werkzaam was (19%), een andere gemeente waarmee de herindeling heeft plaatsgevonden (7%) en tot slot heeft 9% van de respondenten 'overig' ingevuld.

Van de respondenten die in ons onderzoek betrokken zijn geeft 87% van de mensen die de gemeente zelf als drijvende kracht achter de herindeling zien aan dat zij opnieuw voor herindeling zouden hebben gekozen als ze het vandaag nog eens zouden moeten of mogen overdoen. Dat ondersteunt de gedachte dat herindeling van onderop lonend is. Minstens zo opvallend is evenwel dat ook 67% van de respondenten die de drijvende kracht niet vermoeden bij de gemeente zelf maar bij de provincie opnieuw zou kiezen voor herindeling. In gevallen waarin het rijk de drijvende kracht is, gaat het met 55% nog steeds om meer dan de helft. Het oordeel over de provincie of het rijk als drijvende kracht is daarmee zondermeer mild. Blijkbaar is er ook waardering voor een midden-bestuur en een centrale overheid die verantwoordelijkheid neemt en een rol te vervullen heeft als het gaat om zoeken naar de juiste gemeentelijke schaal.

	Opnieuw kiezen voor herindeling?	
Drijvende kracht	**Negatief**	**Positief**
Gemeenten zelf	13%	87%
Provincie	33%	67%
Rijk	45%	55%

Figuur 3: opnieuw voor herindeling kiezen

Bij de vraag of opnieuw gekozen zou worden voor herindeling valt overigens op dat binnen de gemeentelijke organisatie de meningen scherp verdeeld zijn. Het college en het ambtelijke apparaat zouden in meerderheid ook weer opnieuw kiezen voor een herindeling, terwijl de gemeenteraad dat juist niet doet. 61% van dit type respondenten zou vanuit zijn functie in de gemeenteraad niet opnieuw voor een herindeling kiezen. De gemeenteraad geeft stem aan de gevoelens die leven bij burgers en daar wordt doorgaans minder draagvlak voor herindeling vermoed. Hierbij moet overigens worden opgemerkt dat zich bij de partijen die deel uitmaken van de gemeenteraad (oppositie of coalitie)doorgaans wel de burgers melden die zich verzetten tegen samengaan van gemeenten terwijl andere burgers die hiertegen geen bezwaar hebben of die het eigenlijk niet zoveel kan schelen zich veel minder roeren in de richting van de raad. Dat vertekent het beeld wel wat, zo is ons duidelijk geworden uit de feedbacksessies, net als het gegeven dat herindeling soms negatieve gevolgen heeft voor de positie van vooral kleinere, lokale politieke partijen, die hun positie ondermijnd zien worden.

	Opnieuw kiezen voor herindeling?	
	Ja	Nee
Gemeenteraad	39%	61%
College van B&W	78%	22%
Ambtelijk appraat	85%	15%

Figuur 4: gemeenteraad blijvend kritisch

In alle drie de provincies wordt de rol van de provincie in het proces van gemeentelijk herindelingen bij benadering hetzelfde gepercipieerd. De provincies treden vooral op als initiatiefnemer, stimulator en controleur. Vooral Overijssel wordt als initiatiefnemer en stimulator wordt gezien. Daarbij komt de provincie Limburg vaker in de rol van controleur en de ondersteuner naar voren dan de beide andere provincies.

Rollen per provincie			
Rollen	Gelderland	Limburg	Overijssel
Initiatiefnemer	67%	73%	78%
Stimulator	70%	78%	78%
Controleur	70%	76%	70%
Deskundige	54%	55%	45%
Steun	56%	67%	50%

Figuur 5: rollen per provincie

Nadere analyse van de drijvende kracht bij herindeling: survey en feedbackbijeenkomsten in verband gebracht

Het is opvallend dat de drijvende krachten achter herindeling overwegend positief worden gewaardeerd: niet alleen in geval van de gemeenten zelf als drijvende kracht, maar ook de herindelingen waarin de provincie en het rijk als drijvende kracht worden gezien. Initiatief van onderop lijkt op het eerste gezicht de meest verkieselijke optie en is dat ook in het rijksbeleid: het draagvlak voor de herindeling blijkt steviger als de gemeenten deze zelf vormgeven en voortduwen. Tegelijkertijd betekent die voorkeur voor spontane en zelfgekozen herindeling niet dat het tegenovergestelde – druk van bovenaf – door de respondenten wordt afgewezen. Integendeel, ze geven onder andere tijdens feedbackbijeenkomsten aan dat druk van boven helpt om zaken in beweging te brengen en gedaan te krijgen. Druk van buiten helpt de beweging van binnen. Het zijn geen tegengestelde ontwikkelingen, maar ze kunnen elkaar ondersteunen. Onderhandelingen hebben soms externe druk nodig om de laatste fase door te komen. Initiatief van provincie en rijk betekent overigens niet altijd dat er druk wordt uitgeoefend; vaak ook gaat het om visievorming, om het aanreiken van ideeën waar partijen vervolgens zelf mee verder gaan. Het proces kan dan verder op 'natuurlijke wijze' en van onderop verder ontwikkelen. Van druk is dan pas weer sprake als het van onderop niet lukt.

Verder geven respondenten aan dat een proces van onderop niet vanzelfsprekend ook de ideale oplossingen produceert. Gemeenten zijn er onderling misschien over uit, maar er vallen dan mogelijk andere gemeenten buiten de boot. Op lokaal niveau past het, maar op regionaal niveau ontstaan er blinde vlekken. Soms is de provincie nodig om een gemeente aan te sporen die zich opzichtig buiten alle van onderop ingezette onderhandelingen plaatst. In dergelijke gevallen nemen provincie en rijk soms verantwoordelijkheid en dat wordt door het merendeel van de respondenten ook gewaardeerd. Verzet, weerstand en succes zijn zodoende niet één-op-één te relateren aan bottom-up of top-down ingezette of gedreven herindeling.

4. Draagvlak en verzet bij herindeling

De respondenten zijn gevraagd om aan te geven in welke mate er sprake was van draagvlak bij de betrokken partijen bij de herindeling. Het draagvlak voor gemeentelijke herindeling varieert tussen de diverse groepen betrokkenen. Het is volgens de respondenten het hoogst bij overheidspartijen. Vooral de provincie wordt door respondenten als een grote voorstander van herindelingen beschouwd. Dat is niet verbazingwekkend, aangezien de provincie bij de onderzochte herindelingen in veel gevallen ook de grootste drijvende kracht is gebleken. Binnen de gemeentelijke organisatie wordt het draagvlak het hoogst ingeschat bij colleges van B&W en de top van het ambtelijk apparaat en lager bij de gemeenteraad. Buiten de gemeentelijke organisatie zijn het vooral bedrijven, die een economisch belang hebben bij een krachtige gemeente, waar draagvlak voor herindeling te vinden is. Respondenten schatten het draagvlak bij burgers het laagst in. Slechts 22% geeft aan te denken dat er redelijk of zelfs veel draagvlak voor herindeling bij burgers aanwezig is.

Draagvlak voor herindeling?	Redelijk/veel	Weinig/geen
Provincie	97%	3%
College van B&W	70%	30%
Top ambtelijke organisatie	65%	35%
Ondernemingsraad	58%	42%
Gemeenteraad	57%	43%
Bedrijven	63%	37%
Maatschappelijke organisaties	40%	60%
Burgers	22%	78%

Figuur 6: draagvlak voor herindeling

Draagvlak en (on-)gelijksoortigheid

Zowel voor de partijen binnen als buiten de overheid geldt overigens dat er sprake is van een grote spreiding. De algemene percentages die in figuur 6 zijn weergegeven kennen veel variatie: soms is draagvlak bij de gemeenteraad of bij de burgers wel degelijk aanwezig, maar soms ook ontbreekt die juist volledig. De aan- of afwezigheid van draagvlak voor herindeling blijkt geen toevalligheid, als we deze nader analyseren. Figuur 7 laat zien dat er een sterk verband bestaat tussen de aanwezigheid van draagvlak en het al dan niet gelijksoortige karakter van de fusiegemeenten. Zowel waar het gaat om het interne als het externe draagvlak is er een sterk verband te zien. Het draagvlak is duidelijk hoger als de bevolkingssamenstelling, de cultuur, de economische activiteiten en de financiële positie van de te herindelen gemeenten gelijksoortig is. Het is daarbij vooral de ongelijksoortigheid van gemeenten die tot verzet leidt. Een rijke gemeente die bijvoorbeeld een arme via herindeling uit de financiële moeilijkheden moet helpen, kan op verzet bij de bevolking stuiten. ook de soms noodzakelijke harmonisatie van belastingregimes (zoals OZB-tarieven) kan voor burgers onaangename gevolgen hebben. Op vergelijkbare wijze kan het verschil in cultuur van twee of meer gemeenten en het gevoelen 'wat hebben wij eigenlijk met elkaar?' verzet oproepen en nog jaren na de fusie tot gemengde gevoelens leiden.

Gelijksoortig	Niet gelijksoortig	Geen draagvlak
Bevolkingssamenstelling	**	**
Cultuur	**	**
Economische activiteiten	**	**
Financiële positie	**	**
Bestuurskracht		
Voorzieningenniveau		

* = verband
** = sterk verband

Figuur 7: draagvlak en gelijksoortigheid

Opvallend is dat er voor de mate waarin het voorzieningenniveau van de te fuseren gemeenten overeenkomen, geen verband met draagvlak is aangetroffen. Het gegeven dat burgers in de praktijk toch al over de grenzen heen leven (recreëren en werken doen we niet zelden in andere gemeenten dan die waar we wonen) kan hiervoor een verklaring zijn. Dat verschil in bestuurskracht geen verklaring biedt voor aan- of afwezigheid van draagvlak laat zich vermoedelijk herleiden tot het gegeven dat bestuurskracht een evidente reden is voor fusie en dat het hier bovendien een thema betreft dat voor buitenstaanders nauwelijks tot de verbeelding spreekt.

Verzet en omvang herindelingsgemeenten

Waar draagvlak ontbreekt begint het verzet. Het spreekt in dat licht voor zich dat onze data over waar verzet tegen herindeling gelokaliseerd moet worden een patroon laat zien dat spiegelbeeldig is aan onze gegevens over draagvlak. Verzet hoeft veel minder bij het college van B&W of bij de top van de ambtelijke organisatie te worden vermoed en wordt door onze respondenten met name bij de burgers gezocht. Dit verzet van burgers uit zich in de praktijk op verschillende wijzen, zo blijkt uit de enquête, onder andere door het schrijven van brieven aan de provincie en de gemeenteraad, door de media op te zoeken en door acties op straat te organiseren en handtekeningen tegen de herindeling te verzamelen.

Verzet herindeling?	Ja	Nee	Weet niet
Burgers	71%	17%	12%
Bedrijven	21%	54%	25%
Maatschappelijke organisaties	51%	31%	18%
Gemeenteraad	52%	37%	11%
Ondernemingsraad	36%	39%	25%
Top ambtelijke organisatie	28%	53%	19%
College van B&W	40%	48%	12%
Provincie	6%	75%	19%

Figuur 8: verzet tegen herindeling

Het verzet tegen herindeling blijkt bij nadere analyse groter naarmate de omvang van de te fuseren gemeenten meer verschilt. Zo is er in 16% van de herindelingen tussen gemeenten van gelijke omvang sprake van protestacties van burgers, terwijl dit bij herindelingen tussen ongelijke gemeenten in 45% het geval is. Dit patroon is niet alleen te zien bij burgers, maar ook bij de gemeenteraad en het college van B&W (zie figuur 9). Wanneer gemeenten in hun omvang meer verschillen, neemt doorgaans bovendien het cultuurverschil toe. De fusie van een dorp (in omvang en mentaliteit) met een stad leidt niet zelden tot weerstand.

	Protestacties		
Omvang gemeenten	College van B&W	Gemeenteraad	Burgers
Gelijkwaardig	3%	6%	16%
Ongelijkwaardig	19%	23%	45%

Figuur 9: protestacties en omvang van gemeenten

Verschillen tussen provincies

Uit een nadere analyse van de enquêtegegevens per provincie blijkt dat terugkijkend in Overijssel het minste draagvlak voor herindeling aanwezig is, zowel intern binnen de gemeentelijke organisatie als extern bij burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De provincies Gelderland en Limburg hebben ongeveer een gelijke verdeling van draagvlak over de betrokken partijen. In het verlengde hiervan wordt in Overijssel ook meer verzet aangetekend tegen herindeling. Een verklaring hiervoor kan zijn dat onze respondenten hier ook het vaakst de opvatting hebben dat van herindeling tussen ongelijksoortige gemeenten sprake is.

	Draagvlak per provincie		
Partijen	Gelderland	Limburg	Overijssel
Gemeenteraad	63%	68%	41%
College van B&W	76%	83%	55%
Top ambtelijke organisatie	72%	68%	56%
Ondernemingsraad	66%	63%	45%
Burgers	20%	35%	11%
Maatschappelijke organisaties	43%	49%	28%
Bedrijven	64%	78%	50%
Provincie	95%	87%	98%

Figuur 10: draagvlak per provincie

Nadere analyse van draagvlak en verzet bij herindelingen: survey en feedbackbijeenkomsten in verband gebracht

Het draagvlak voor herindeling varieert sterk, niet alleen tussen de betrokken partijen (bijvoorbeeld meer steun bij het college van B&W dan bij de gemeenteraad) maar ook binnen die afzonderlijke partijen. Voor de mate waarin zich verzet manifesteert (en dat hiervan in feite een spiegelbeeld vormt) geldt hetzelfde. Nadere analyse maakt duidelijk dat de (al dan niet aanwezige) ongelijksoortigheid tussen gemeenten die betrokken zijn bij herindeling zeer relevant is voor dat draagvlak. Het maakt in de praktijk echt uit of het bij herindeling gaat om een evenwichtige fusie van gelijkwaardige partners,

of dat de ene gemeente (om welke reden dan ook) zich als heel anders ziet dan de andere. Dat wordt ook bevestigd door verschillende deelnemers van de feedbackbijeenkomsten.

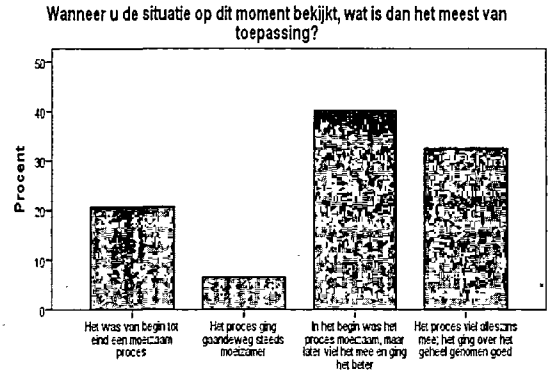
Verzet per provincies			
Partijen	Gelderland	Limburg	Overijssel
Gemeenteraad	58%	58%	72%
College van B&W	46%	46%	62%
Top ambtelijke organisatie	46%	47%	47%
Ondernemingsraad	53%	63%	65%
Burgers	81%	78%	90%
Maatschappelijke organisaties	65%	62%	78%
Bedrijven	42%	38%	57%
Provincie	24%	25%	25%

Figuur 11: verzet per provincie

Ongelijksoortigheid kan zeker ook complementariteit betekenen, in de vorm van bijvoorbeeld aanvullende voorzieningen en economische activiteiten. In de wetenschap dat het oordeel over herindeling achteraf mild is, zowel wanneer de gemeente de drijvende kracht is als wanneer de provincie of het Rijk dat zijn en in de wetenschap dat het fuseren van ongelijksoortige gemeenten soms ook gewoon moet (er is niet altijd evenveel te kiezen stelden enkele deelnemers van de feedbackbijeenkomsten) blijkt herindeling soms ook een kwestie van 'door de zure appel heen bijten'. Herindeling buiten de orde verklaren, alleen omdat het een impopulaire maatregel is, kan niet altijd de juiste optie zijn. De vraag die dan gesteld moet worden is toch vooral welke ambities er uiteindelijk door herindeling (al dan niet) worden gerealiseerd.

5. De invloed van het procesverloop

Terugkijkend op de herindelingen die in deze lichte evaluatie zijn meegenomen komt verreweg het overgrote deel van de respondenten tot een mild oordeel over het procesverloop. Ruim tweederde geeft aan dat het proces *achteraf* bezien is meegevallen. De meeste van de onderzochte herindelingen beginnen moeizaam, om na verloop van tijd soepeler en minder beladen te worden. Het onderzoek laat verder zien dat respondenten bij een soepel verlopend proces achteraf bezien eerder opnieuw zouden kiezen voor herindeling. Ruim twee derde van de respondenten zou – mochten ze vandaag opnieuw de keuze maken over de herindeling van destijds – opnieuw voor herindeling kiezen. Wanneer het proces soepel verliep, zou 81% van de respondenten opnieuw kiezen voor herindeling tegen 40% in die gevallen waarin het proces moeizaam verliep. Het gaat bij het oordeel over herhaling dus niet alleen over een oordeel over de aard van de combinatie, maar ook om de aard van het proces. Het aantal respondenten dat aangeeft dat het proces van begin tot einde moeizaam verliep of dat zelfs gaandeweg steeds moeilijker werd, blijft steken op ongeveer 30%. Het oordeel achteraf valt duidelijk minder positief uit als (1) de herindeling langer geleden is en (2) bij de herindeling minder inwoners (en dus kleinere gemeenten) betrokken waren.

Figuur 12: het procesverloop

Opvallend is dat respondenten kritischer zijn bij een herindeling van kleinere gemeenten. Bij gemeenten met meer dan 50.000 inwoners is minder dan een derde van de respondenten achteraf kritisch over de herindeling, terwijl dat bij gemeenten met minder dan 25.000 inwoners meer dan de helft is. Uit de feedbackbijeenkomsten komt naar voren dat bij kleinere gemeenten de identificatie van de gemeente met de eigen gemeenschap groter is en dat de opheffing hier dus meer impact heeft dan als gemeenten al groter zijn. Bij een kleinere gemeente is de identificatie met de lokale identiteit groter en wordt daardoor meer verlies gevoeld. Bij grotere, of eerder al heringedeelde gemeenten is die hechting met de bestaande gemeenschap minder expliciet en wordt herindeling een minder beladen onderwerp.

De verslechterde band met de gemeente die ervaren kan worden, verklaart mede waarom juist over herindelingen die al wat langer geleden zijn doorgevoerd negatiever wordt geoordeeld. Hier ligt een verband met de omvang van de bij herindeling betrokken gemeenten; die is in de loop der tijd toegenomen. Bij 'oudere' en eerdere herindelingen was er sprake van een grotere hechting aan de lokale identiteit. Het gaat er niet om dat gemeenten 'beter' zijn geworden in het doorvoeren van een herindeling, maar dat de binding met de gemeente als nabije en lokaal georganiseerde identiteit als gevolg van herindeling is afgenomen.

r = .118*	Oordeel achteraf	
Tijdverloop	Negatief	Positief
Korter dan 10 jaar geleden	24%	76%
Langer dan 10 jaar geleden	34%	66%

Figuur 13: tevredenheid in de tijd

r = .245**	Oordeel achteraf	
Aantal inwoners	Negatief	Positief
Minder dan 25.000 inwoners	53%	47%
Meer dan 50.000 inwoners	29%	71%

Figuur 14: tevredenheid en inwonertal

Frictiekosten

Herindelingsprocessen die niet soepel verlopen, kennen hoge frictiekosten. Niet alleen blijkt uit de enquête dat die frictiekosten vaak *hoog* worden ervaren, ze zijn voor de respondenten ook *hoger* dan verwacht. Met andere woorden, als de frictiekosten niet goed worden ingeschat (en dat gebeurt in de meeste herindelingen), dan zijn die inschattingen steevast te laag en vallen de werkelijke frictiekosten hoger uit.

Omdat het hier een vraag betreft waarvan op voorhand te vermoeden is, dat respondenten hem moeilijker kunnen beantwoorden als zij de herindeling niet van binnenuit kennen of er ten tijde van de herindeling niets mee te maken hadden, hebben we de resultaten daarop nader geanalyseerd. Deze analyse laat zien dat het voor het oordeel over de frictiekosten (zowel de omvang daarvan als de oorspronkelijke raming) niet uitmaakt of een respondent bij de herindeling betrokken was. Het patroon is voor beide groepen (betrokkenen en niet-betrokkenen) precies hetzelfde (zie figuur 14).

Alle respondenten	Ongeveer overeenkomstige verwachtingen vooraf	Niet overeenkomstig verwachtingen vooraf
Beperkte frictiekosten	35%	5%
Omvangrijke frictiekosten	18%	42%
Direct betrokken respondenten	**Ongeveer overeenkomstige verwachtingen vooraf**	**Niet overeenkomstig verwachtingen vooraf**
Beperkte frictiekosten	39%	5%
Omvangrijke frictiekosten	19%	37%

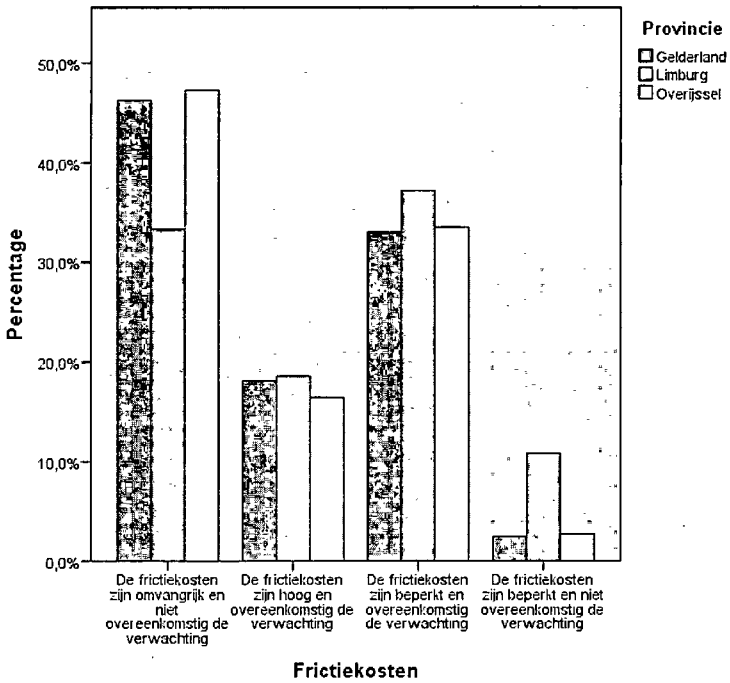
Figuur 15: frictiekosten

De frictiekosten van herindeling zitten volgens de respondenten vooral in *personeelskosten*, *huisvesting* en *automatisering*. Vooral personeelskosten worden veelvuldig genoemd: de afvloeiing van boventallig personeel, de kosten die met ontslag gepaard gaan, en het zoeken van kwalitatief goed personeel, of juist in het gebrek aan afvloeiing waardoor onnodig veel werknemers op de begroting blijven drukken. Het onderzoek laat ook zien dat er bij heringedeelde gemeenten in de provincie Gelderland financiële lijken uit de kast zijn gekomen, die voor de fusiegemeente een onaangename

verrassing betekenden. Tot slot gaan er ook frictiekosten gepaard met de harmonisatie van bijvoorbeeld subsidieregels.[6]

Verschillen tussen de provincies

Uit de online enquête blijken verschillen tussen de drie provincies met betrekking tot de perceptie over de frictiekosten. In Limburg worden de frictiekosten over het algemeen lager ingeschat en vallen ze uiteindelijk meer uit overeenkomstig de verwachting vooraf dan in de andere twee provincies, aldus de respondenten.

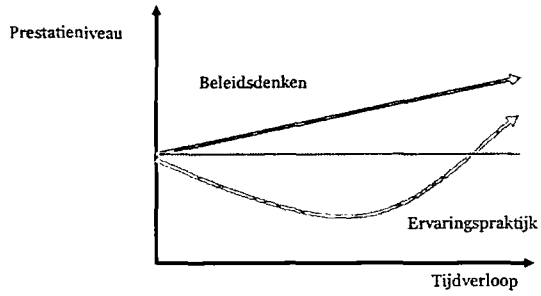
Figuur 16: frictiekosten per provincie

Nadere analyse van het procesverloop bij herindeling: survey en feedbackbijeenkomsten in verband gebracht

Herindeling gaat gepaard met frictiekosten. Die frictiekosten zijn, zo laten de uitkomsten van het survey zien, volgens respondenten vaak hoog en hoger dan tevoren verwacht. Daar komt bij dat het procesverloop bij herindeling achteraf bezien meevalt volgens veel betrokkenen, maar onderweg toch veel tijd, inzet en doorzettingsvermogen vraagt.

[6] Op dit moment krijgt iedere gemeente uit het gemeentefonds nog een vaste voet. Bij fusie van gemeenten blijft er uiteindelijk voor de nieuwe gemeente slechts een uitkering van eenmaal de vaste voet over in plaats van bijvoorbeeld twee of drie vaste voeten bij respectievelijk twee of drie vroegere gemeenten. Dit verlies aan inkomsten dient in termen van efficiëntievoordelen te worden bezuinigd door de nieuwe gemeente. De minister van BZK heeft voorgesteld hiervoor te willen compenseren. Tijdens de feedbacksessies is regelmatig naar voren gekomen dat een dergelijke compensatie nooit afdoende zal zijn om de frictiekosten af te dekken en dat de vergoeding hiervoor van rijkswege niet in de plaats mag komen voor een andere berekening van de vaste voet.

In het beleidsdenken over herindeling wordt doorgaans (impliciet) uitgegaan van een lineair verlopend proces (zie figuur 17), waarin het vanaf de start van de herindeling naar verwachting beter zal gaan. In veel gevallen wordt daar bij het inboeken van besparingen ook expliciet rekening mee gehouden. De praktijk is echter, zo laten de gesprekken tijdens de feedbackbijeenkomsten steeds weer zien, dat het bij een omvangrijk veranderingsproces als een herindeling eerst een tijd onvermijdelijk minder gaat. Pas daarna worden op enig moment de verbeteringen zichtbaar. Bij herindeling is daarom van belang om de frictiekosten goed te beheersen en de verwachtingen over de verbeteringen realistisch voor te stellen. Er zijn volgens veel respondenten verbeteringen en besparingen van herindeling te verwachten, maar die treden pas na enige tijd op. Tot die tijd is er mede door frictiekosten en transitietijd niet direct prestatieverbetering te verwachten. Herindeling vereist werk en kost tijd. Het komt op termijn in de regel goed, maar dat duurt wel even.

Figuur 17: procesverloop van herindeling

In de feedbackbijeenkomsten kwam vaak aan de orde dat na een herindeling rust en hersteltijd nodig zijn om in de nieuwe schaalvorm te werken, de benodigde professionaliteit verder te ontwikkelen en de veranderende verhoudingen tot de burger te verkennen. Om tot betere prestaties te komen is tijd nodig: zoeken naar nieuwe identiteit, nieuwe patronen vinden en nieuwe automatismen inslijten. Mits daar voldoende tijd en aandacht voor is, lukt het volgens de respondenten vaak en valt het achteraf ook mee. Maar om tijd te nemen en te krijgen is rust nodig. Krijgt de organisatie de tijd en ruimte om tot verbetering te komen? Vaak niet: de verwachtingen ten aanzien van de nieuwe organisatie zijn direct na de herindeling het hoogst. Terwijl de prestaties dan juist beperkt zijn. En naarmate de tijd verstrijkt, en de nieuwe organisatie het beter gaat doen, verdwijnt ook de aandacht voor de verbeteringen omdat de herindeling minder direct in beeld is. Nieuwe onderwerpen dienen zich aan en de herindeling raakt uit beeld; dat het inmiddels beter gaat is veel minder een issue dan het was toen het minder ging. Dat heeft niet zozeer te maken met de mate van prestaties, maar met de aandacht er voor. Om een herindeling écht op waarde te schatten is het beter om het oordeel erover even uit te stellen en de organisatie rust en tijd te geven om te verbeteren en de nieuwe situatie invulling te geven. In de praktijk van politiek en bestuur is dat uiteraard lastig, maar het is een interessant gegeven om mee te nemen.

6. Ambities bij herindeling

Gemeentelijke herindeling draagt volgens de direct betrokkenen in het survey eerst en vooral bij aan de realisatie van *organisatorische* ambities. Gevraagd naar de drie belangrijkste voorgenomen én gerealiseerde ambities van herindeling geven respondenten aan dat het primair gaat om: (1) het vergroten van bestuurskracht, (2) het professionaliseren van de ambtelijke organisatie en (3) het verbeteren van dienstverlening. Dat maakt herindeling, opvallend genoeg, tot een veranderingsproces dat in de eerste plaats verbonden wordt met overheidsinterne ambities en overwegingen. Het gaat om ambities die er met name op gericht zijn de gemeente beter te laten functioneren. Ook een ambitie als 'tegemoetkomen aan de wensen van een hogere overheid' wordt door betrokkenen regelmatig genoemd. Interessant is dat het vergroten van de democratische legitimiteit door onze respondenten niet als een bij herindeling relevante ambitie wordt genoemd. Respondenten menen niet dat herindeling de ambitie draagt om het democratisch gehalte te verbeteren. Daarvoor zien de respondenten andere middelen.

	Score realisatie ambitie			
Ambitie	1e plaats	2e plaats	3e plaats	Totaal
Bestuurskracht vergroten	1	3	3	20%
Ambtelijke organisatie professionaliseren	3	1	1	19%
Dienstverlening verbeteren	4	2	2	15%
Tegemoetkomen aan hogere overheid	2	4	5	12%
Bestuurlijke drukte verminderen	9	9	9	4%
Bezuinigen	6	8	4	7%
Gedwongen herindeling voorkomen	5	7	10	6%
Samenhangend gebied realiseren	7	6	7	6%
Gemeente overstijgende projecten realiseren	8	5	6	6%
Woningbouwopgave realiseren	10	10	8	3%
Reageren op initiatief van andere gemeente	11	12	11	2%
Democratische legitimiteit realiseren	12	11	12	1%

Figuur 18: gerealiseerde ambities

Dat herindeling vooral organisatorische ambities realiseert, zien we ook terug als we dichter kijken naar de oordeelsvorming over de veranderende verhouding van de gemeente tot de burger. Hier zien we dat herindeling volgens respondenten in de eerste plaats leidt tot betere dienstverlening. Tegelijk zien we echter dat de financiële lastendruk, de betrokkenheid van burgers, de band met de burgers volgens de respondenten eerder verslechteren dan verbeteren. Ook het identiteitsbesef van burgers in de gemeente komt door herindeling onder druk te staan. Deze uitkomst ondersteunt de gedachte dat er in het denken over herindeling een onderscheid nodig is tussen de *gemeente* als bestuur en organisatie enerzijds en de gemeente als gemeenschap anderzijds. Herindeling heeft volgens respondenten veelal positieve gevolgen voor ambities op het eerste, maar voor het tweede is het minder productief. Daarin liggen feitelijk ook niet de ambities, maar tegelijkertijd leidt herindeling op de kortere termijn wel voor

spanning tussen de schaal van de nieuwe gemeente en het niveau waarop identiteit en gemeenschap zich vooral voordoen. Herindeling vereist inspanning in de relatie van de nieuwe gemeente tot de gemeenschap.

	Gevolg van de herindeling		
Kwesties	Verbeterd	Onveranderd	Verslechterd
Dienstverlening aan burgers	54%	29%	17%
Financiële lastendruk voor burgers	19%	46%	35%
Betrokkenheid van burgers	15%	48%	37%
Band met de burger	13%	45%	42%
Identiteit van de gemeente	17%	44%	40%

Figuur 19: herindeling en de burger

Dat respondenten, ondanks een verminderde betrokkenheid van burgers en een toegenomen afstand tot de eigen bevolking toch mild oordelen over herindeling is vanuit de uitkomsten goed te verklaren. Het gaat volgens hen om een technisch-organisatorische operatie (die beoogt bij te dragen aan ambtelijke professionalisering en verbeterde dienstverlening) en minder een politiek-bestuurlijke operatie (die als oogmerk heeft de maatschappelijke inbedding te borgen en de democratische legitimiteit te versterken). Dat is ook terug te zien in hoe ze het bereiken van de ambities duiden. Figuur 20 laat zien dat hoewel zeker niet in alle gevallen de ambities van herindeling volledig gerealiseerd zijn, in ongeveer driekwart van de gevallen het herindelingsproces overwegend positief gewaardeerd wordt. Slechts 28% van de respondenten geeft aan dat de ambities niet zijn bereikt of dat in het geheel onduidelijk is wat er nu precies is bereikt. Herindeling heeft positieve gevolgen voor een aantal ambities – voor andere ambities zijn andere instrumenten nodig.

	Aantal	Percentage
De ambities zijn bereikt, proces is geslaagd	111	27%
We zitten op de goede weg, de kans is groot dat we de ambities halen	75	18%
De ambities zijn niet of ten dele gehaald, maar we zijn tevreden met de opbrengsten	44	11%
We hebben veel bereikt, maar het resultaat is niet wat we beoogd hebben	64	16%
Het is nog onduidelijk wat de herindeling heeft opgeleverd	63	15%
De ambities zijn niet bereikt	52	13%

Figuur 20: duiding van gerealiseerde ambities

Herindeling in relatie tot alternatieven

Het gegeven dat herindeling leidt tot de realisatie van de ambities die ervoor gesteld zijn is op zichzelf geen reden om voor herindeling te kiezen. Er zijn meer wegen die naar Rome leiden en bestuurskracht kan ook langs andere wegen worden vergroot. Er zijn alternatieven voor herindeling, zoals netwerk- en regionale besturen, ambtelijke fusies, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en gedeelde ambtelijke afdelingen. Herindeling is niet de enige optie. Toch kiest ruim twee derde van alle respondenten achteraf opnieuw voor herindeling. Dat is een interessante bevinding.

De verwachting vooraf was dat respondenten zouden aangeven dat ze met de kennis van nu – bijvoorbeeld van de verschillende goed werkende alternatieve vormen – die alternatieve vormen sterk

zouden overwegen. In plaats daarvan geven ze aan dat ze ondanks alle alternatieven die ze kennen toch zouden kiezen voor herindeling.

	Aantal	Percentage
Ja	195	49%
Nee, goed alternatief zou zijn: wel herindeling, maar in een andere combinatie van gemeenten	75	19%
Nee, goed alternatief zou zijn: wel herindeling, maar op een later moment	4	1%
Nee, goed alternatief zou zijn: verder gaande ambtelijke samenwerking	39	10%
Nee, goed alternatief zou zijn: samenwerking tussen een aantal specifieke ambtelijke diensten	60	15%
Nee, goed alternatief zou zijn: verder uitgewerkte gemeenschappelijke regelingen	11	3%
Nee, goed alternatief zou zijn: meer afstemming en coördinatie tussen Colleges en Gemeenteraden	13	3%

Figuur 21: alternatieven voor herindeling

Nadere analyse van ambities bij herindeling: survey en feedbackbijeenkomsten in verband gebracht

Wij kunnen in ieder geval niet om de constatering heen dat respondenten in duidelijke meerderheid aangeven dat zij ook achteraf bezien nog steeds of juist nu van mening zijn dat herindeling destijds het beste instrument was. Hoewel opgemerkt dient te worden dat resultaten uit het verleden geen garantie zijn voor de toekomst en dit oordeel dus niets zegt over eventuele toekomstige herindelingen. Ongetwijfeld speelt bij deze perceptie een rol dat herindelingen definitief en onomkeerbaar zijn. Zo bevestigen ook respondenten. Het realiseren van een herindeling vraagt in het begin veel tijd, inzet en het verwerven van draagvlak, maar dat gaat voorbij zodra de herindeling een feit is. Samenwerking is daarentegen eenvoudiger te regelen, maar om er op lange termijn plezier van te hebben en de samenwerking productief te houden, is een veel grotere en blijvende investering gevraagd. Het kan snel, maar vereist vervolgens permanente zorg. Een herindeling vraagt veel zorg en energie in de opstartfase, maar keert daarna snel terug naar de normaaltoestand. De nieuwe indeling wordt de nieuwe standaard, in plaats van een steeds ontwikkelende en te onderhouden tussenstand in een samenwerkingsproces.

Daar komt bij dat een herindeling bundelt, maar dat die bundeling niet meer te verbreken is. Het is synthese: de organisaties gaan in elkaar op en zijn (praktijk) niet meer los te maken. Het is als het kloppen van een ei: eenmaal vermengd kunnen het eigeel en eiwit niet meer gescheiden worden, terwijl het toch echt andere dingen zijn. Bij samenwerking is de optie van breken en ontkoppelen permanent actueel. Partijen kunnen er van af zien, maar daarmee is de mogelijkheid niet verdwenen. Dat is voor betrokken partijen mede ook het aantrekkelijke er aan: ze worden niet tot definitieve keuzes gedwongen. De prijs daarvan is onzekerheid en permanente zorg voor het arrangement. Herindeling heeft dat probleem niet. Kennelijk is dat voor de respondenten toch een belangrijk gegeven. Zij ondergaan liever het gevoelige en vaak moeizame proces van herindelen, dan dat ze zichzelf en elkaar veroordelen tot permanente onderhandeling over een per definitie tijdelijke samenwerking.

7. Conclusies

De provincies Gelderland, Limburg en Overijssel willen met deze lichte evaluatie lessen trekken uit de verschillende herindelingen in de periode 1999-2010. In het onderzoek is onder andere gekeken naar de effecten van gemeentelijke herindeling ten aanzien van de gemeentelijke taakuitoefening, de financieel-economische positie, de kwaliteit van het bestuur en de ambtelijke organisatie, bestuurlijke drukte, de positie in de bestuurlijke omgeving en de relatie tot de burger.

Hoofdconclusie van dit onderzoek is dat respondenten die bij de herindeling betrokken waren en zij die achteraf met de gevolgen van de herindeling worden geconfronteerd allen *mild* oordelen over die herindelingen. Zeker waar de gemeente de drijvende kracht achter de herindeling vormt, zou een overgrote meerderheid achteraf bezien opnieuw voor de herindeling kiezen. Ook daar waar de provincie volgens respondenten de drijvende kracht was achter de herindeling is nog twee derde van de respondenten die mening toegedaan. Wanneer het rijk de drijvende kracht is, gaat het nog steeds om iets meer dan de helft van de respondenten. Ook wanneer herindeling wordt bezien in relatie tot alternatieven, zoals een ambtelijke fusie of een intergemeentelijke samenwerking, is ruim twee derde van de respondenten van mening dat zij de herindeling het beste alternatief blijven vinden voor de kwesties die aan de orde waren. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat opvattingen over eerdere herindelingen niet kunnen worden geëxtrapoleerd naar preferenties voor de toekomst.

De tweede hoofdconclusie van het onderzoek is dat herindeling in de eerste plaats organisatorische ambities realiseert en veel minder gericht is op de relatie van gemeente tot gemeenschap. De ambities liggen vooral op het eerste, veel minder op het tweede. Herindeling draagt volgens respondenten bij aan het vergroten van de bestuurskracht, het professionaliseren van de organisatie en het verbeteren van de dienstverlening aan de burger. In de relatie van de gemeente tot de gemeenschap zijn meer negatieve dan positieve gevolgen te noteren. De betrokkenheid van en de band met de burger verslechtert eerder dan dat deze verbetert, net zoals ook de herkenbare identiteit van de gemeente door herindeling vaak negatief wordt beïnvloed. Dat maakt dat herindeling geen instrument is om een democratisch deficit op te lossen, maar vooral een instrument is om de bestuurskracht en kwaliteit van het bestuur te verbeteren. Tegelijkertijd geven respondenten aan dat er negatieve gevolgen zijn voor de relatie tot de gemeenschap; dat vereist mogelijk aanvullende interventies ter correctie. Belangrijk is hier wel om aan te tekenen dat de negatieve gevolgen van herindeling voor de relatie van de gemeente tot de gemeenschap vooral aan de orde zijn waar de lokale identiteit sterk gevoeld wordt. Dat heeft een paradoxale hypothese tot gevolg. Ons onderzoek naar eerdere herindelingen laat zien dat er een verlies is in de relatie tussen gemeente en gemeenschap, maar het feit dat er heringedeeld is zal dat verlies een volgende keer beperken. Bij een herindeling van een eerder heringedeelde gemeente zal het verlies beperkt zijn, omdat er eenvoudigweg minder vereenzelviging is met de identiteit van de gemeente. Let wel, dit is geen bevinding maar een hypothese die we logisch afleiden uit de bevindingen van de lichte evaluatie.

Conclusies op de verschillende onderzoeksaspecten

We gaan hierna nader in op de onderzoeksaspecten die bij de centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek zijn geformuleerd. Daarbij hebben we enkele aspecten bij elkaar gevoegd, omdat ze in elkaars verlengde liggen of omdat de conclusies die we trekken op beide aspecten van toepassing zijn.

Onderzoeksaspect	Conclusie
Initiatief voor het herindelingsproces	Het surveyonderzoek laat zien dat niet alleen in het geval van herindelingen waarbij de gemeente de drijvende kracht is, maar ook als de provincie of het rijk de drijvende kracht achter herindeling is, een duidelijke meerderheid van de respondenten opnieuw voor herindeling zou hebben gekozen.
Bestuurlijke kwaliteit en kwaliteit van gemeentelijke taakuitoefening	Het surveyonderzoek laat zien dat herindeling regelmatig heeft geleid tot vergroting van de bestuurskracht en verbetering van de dienstverlening van gemeenten.
Financieel-economische positie van de gemeente	Het surveyonderzoek laat zien dat herindelingsprocessen gepaard gaan met frictiekosten. Die frictiekosten zijn regelmatig hoger dan vooraf verwacht. Posten in de frictiekosten zijn onder andere personeelskosten (zoals afvloeiing), huisvestingskosten en automatiseringskosten. Frictiekosten zorgen voor druk op de financieel-economische positie van de gemeente na herindeling en neutraliseren zeker in de beginjaren de soms al ingeboekte efficiencyvoordelen van de herindeling.
Kwetsbaarheid van het ambtelijke apparaat van de gemeente en ontwikkelingen die sinds de herindeling op gemeenten afkomen	Het surveyonderzoek heeft laten zien dat herindeling in het verleden heeft geleid tot (verdere) professionalisering van het ambtelijk apparaat. De feedbackbijeenkomsten in het onderzoek hebben laten zien dat heringedeelde gemeenten gelijktijdig ook erkennen dat omstandigheden veranderen; zo hebben de economische crisis en de voorgenomen decentralisatieoperaties invloed op de huidige weerbaarheid van (sommige) heringedeelde gemeenten. Herindelingen lossen een deel van de gestelde problemen op, maar in de voortgaande dynamiek van bestuur en samenleving komen nieuwe uitdagingen op. Herindeling is geen finaal antwoord, hoewel respondenten aangeven dat de herindeling voor een betere uitgangspositie voor de nieuwe uitdagingen zorgt.
Bestuurlijke drukte in overlegcircuits	Het surveyonderzoek laat zien dat herindeling van gemeenten nauwelijks leidt tot een vermindering van bestuurlijke drukte. Althans, respondenten noemen dat niet als een opbrengst van herindeling.
Aantal samenwerkings-verbanden van gemeenten en nieuwe of geïntensiveerde samenwerkingsverbanden	De feedbackbijeenkomsten in het onderzoek hebben laten zien dat ook heringedeelde gemeenten in verschillende samenwerkingsverbanden actief zijn en nieuwe verbanden aangaan. Herindeling heeft vooral geleid tot een herschikking van samenwerkingen. Het worden niet perse minder maar andere verbanden.
Relatie met de burger als gevolg van herindeling	Het surveyonderzoek laat zien dat de relatie met de burger en de betrokkenheid van de burger bij de gemeente, evenals de identiteit van de gemeente, als gevolg van herindeling eerder is verslechterd dan verbeterd. Herindeling heeft volgens respondenten niet of nauwelijks positieve gevolgen voor de relatie tussen gemeenten en gemeenschap. Daar wordt overigens niet in meegewogen dat burgers uiteindelijk ook baat hebben bij bijvoorbeeld verbeterde dienstverlening. Ze ervaren een verlies van identiteit van de gemeente, maar genieten tevens verbeterde dienstverlening. Op termijn kan dat ook leiden tot een positieve waardering van de relatie tussen burger en bestuur.
Positie in de bestuurlijke omgeving ten opzichte van rijk en provincie	Het surveyonderzoek en dan met name de antwoorden op de open vragen laten zien dat schaalvergroting ook heeft geleid tot betere toegang tot rijk en provincie. De vermindering van het aantal gesprekspartners voor provincie en rijk maakt ook dat sommige heringedeelde gemeente regiofuncties krijgen.
Gemeentelijk en maatschappelijk voorzieningenniveau	Het surveyonderzoek laat zien dat een verbetering van de dienstverlening aan burgers veelal is gerealiseerd. Met name de open vragen laten zien dat hoewel de verbinding tussen de kernen sterker zijn, sommige kleinen kernen te maken hebben met een

Onderzoeksaspect	Conclusie
	verkleining van het voorzieningenniveau. Echter is het onduidelijk of dit te koppelen is aan de herindeling. Sommige heringedeelde gemeenten zijn erin zijn geslaagd om extra gelden binnen te halen die ten goede komen aan de maatschappelijke voorzieningen.
Voornemens voor nieuwe fusieplannen	De feedbackbijeenkomsten in het onderzoek hebben laten zien dat de meeste heringedeelde gemeenten thans geen formele voornemens hebben voor nieuwe herindelingen. Alternatieven voor herindeling (zoals samenwerking) die betrekking hebben op het versterken van de bestuurskracht of het verbeteren van de dienstverlening worden wel overwogen.

Figuur 22: conclusie per onderzoeksaspect

8. Reflecties op het onderzoek

Wat betekent het dat het merendeel van de respondenten de herindelingsoperaties in Gelderland, Limburg en Overijssel achteraf mild beoordeelt en er indien gevraagd opnieuw voor zou kiezen? Wat zegt het dat ze met de kennis van nu, met overweging van de verschillende alternatieve samenwerkingsvormen, toch opnieuw voor de vorm van volledige herindeling kiezen? En wat zeggen die resultaten uit het verleden over de volgende stappen in het lokaal bestuur, zeker nu schaalvraagstukken recent opnieuw in het hart van het politieke debat zijn geplaatst.

De politiek-bestuurlijke context is nu in ieder geval anders dan ten tijde van de door ons onderzochte herindelingen. Ging het tien jaar geleden vooral om vraagstukken van bestuurskracht en de centrumgemeente problematiek, tegenwoordig gaat het om grote decentralisatieoperaties, met omvangrijke efficiëntiekortingen, en dus forse bezuinigingen die vanuit het rijk worden door vertaald naar het lokaal bestuur. Bovendien zijn allerlei nieuwe samenwerkingsopties tot ontwikkeling gekomen waarmee ook in de praktijk resultaten zijn geboekt. Ook zijn de mogelijkheden op technologisch gebied voortgeschreden, waardoor samenwerking niet alleen een ander karakter krijgt, maar ook nieuwe mogelijkheden voor samenwerking ontstaan. Wat nu en in deze tijd de beste optie is in het zoeken naar de juiste schaal is niet zonder meer te zeggen, maar herindeling behoort in het licht van ons onderzoek in ieder geval nog tot die serieus te overwegen opties.

Een aantal opbrengsten van dit onderzoek maakt dat herindeling ook in onze tijd een passend instrument blijft, ondanks veranderende opgaven, uitgangspositie en de nieuwe alternatieven die voorhanden zijn. Velen zouden achteraf opnieuw voor herindeling kiezen en oordelen, terugkijkend, positief. En niet alleen als de gemeenten de drijvende kracht zijn, maar ook als de provincie of het Rijk die rol vervulde, verschillende betrokkenen vinden dat herindeling bijdraagt aan het vergroten van de bestuurskracht, de verbetering van de dienstverlening en het professionaliseren van de organisatie. Dat maakt dat herindeling een serieuze optie blijft, ook voor schaalkwesties in onze tijd. Betekenisvol is ook het gegeven dat herindelingsprocessen achteraf vaak blijken mee te vallen, zowel volgens de direct als (weliswaar in mindere mate) de indirect betrokkenen. Mensen zien er tegenop, maar achteraf valt het mee. Het is een ingrijpend proces, maar als het achter de rug is keert de rust snel terug. Herindelingen lijken vooraf grote interventies, maar na afloop relativeren betrokkenen dat enigszins.

Dit onderzoek was gericht op de herindelingen van weleer, in sommige gevallen langer dan tien jaar geleden. Dat gaf het onderzoek bijna een historisch tintje, als een graven in het geheugen van betrokkenen over hoe het toen was en er toen aan toe ging. Maar daarmee is niet gezegd dat herindeling als instrument ook 'van gisteren' is. Waar enerzijds nieuw instrumentarium beschikbaar is, heeft het herindelingsinstrument een opvallende relevante behouden. De meerderheid van de respondenten is er in ieder geval positief over en daar waar respondenten kritisch zijn is dat met de nodige mildheid en nuance. Herindeling is onmogelijk een ideaal instrument, maar wellicht het beste dat opschalende gemeenten ter beschikking staat. Nogmaals, dat is niet de uitkomst van een technische analyse van de opbrengsten van herindeling, maar een conclusie die we trekken uit een onderzoek met meer dan vijfhonderd respondenten. : Volgens een meerderheid is herindeling een werkzaam instrument en verkiezen ze het boven de nu beschikbare alternatieven.

Daarbij is het uiteraard van belang om te beseffen dat volgens onze respondenten gemeentelijke herindeling *belangrijke* maar ook *beperkte* ambities realiseert. Herindeling kan de bestuurskracht vergroten, de ambtelijke organisatie professionaliseren en de dienstverlening verbeteren. Voor het aanzuiveren van een democratisch tekort is herindeling niet geschikt. Ook de band met de burger en de betrokkenheid van de bevolking worden er niet door versterkt.[7] In dat opzicht blijft de keuze lastig;

[7] Tijdens een van de feedbackbijeenkomsten is opgemerkt dat een toegenomen afstand van het lokaal bestuur tot de burger niet alleen negatief hoeft uit te werken. Soms kan die afstand juist nodig zijn om tot een professioneel en volwaardig bestuur te komen. Zie bijvoorbeeld kwesties rond handhaving en andere zaken

het is niet zozeer een vraag van is herindeling *goed of fout*, maar een vraag voor welke dimensie van de gemeente het bestuur kiest. Opschaling zorgt ervoor dat het presterende deel van de gemeente versterkt, maar zorgt tevens voor een zekere verzwakking van het representerende deel ervan. Mensen worden beter bediend, maar ervaren meer afstand. Ze krijgen meer voor minder, maar missen wat ze eerder hadden. Het gemeentehuis is langer open en er is meer te doen, maar het ligt verder weg en de bestuurders zijn minder herkenbaar lokaal. In het debat over schaalvergroting is het daarom wellicht productiever om te kijken naar manieren om dergelijke tekorten te compenseren of te mitigeren, in plaats van te zoeken naar instrumenten die op alle elementen van de gemeentelijke realiteit even goed (en beter!) scoren.

Onderling verschillen herindelingen sterk van elkaar. In onze set onderzochte herindelingen komen talrijke varianten voor, die we conceptueel kunnen duiden. Zo kan een herindeling het sluitstuk vormen van een jarenlang samenwerkingsproces, dat uiteindelijk tot een samengaan van gemeenten leidt. Misschien zelfs nadat eerst al een ambtelijk fusieproces heeft plaatsgevonden. De herindeling is dan een logische vervolgstap op een samenwerking die al gerealiseerd is. Of zelfs een bekrachtiging van wat voor partijen feitelijk al zo was. De herindeling groeit dan op natuurlijke wijze van onderop.

Dat is een heel ander proces dan een herindeling die door één (centrum)gemeente wordt gewenst – bijvoorbeeld omdat de gemeentelijke financiën niet op orde te brengen zijn zonder versterking van buitenaf – en vervolgens via de band van de provincie of het Rijk wordt afgedwongen. De centrumgemeente wil het en mobiliseert de provincie en het rijk om de ambities van bovenaf op te leggen. De centrumgemeente kan dat zelf niet, maar gebruikt dan de andere bestuurslagen als hefboom. Wie is dan de drijvende kracht? Op het eerste gezicht is dat misschien de provincie, maar in werkelijkheid is het de centrumgemeente. Zo is het analyseren en duiden van herindelingen ook een zaak van wat op de voorgrond zichtbaar is en wat op de achtergrond speelt. Aan de buitenkant zien we een afgedwongen herindeling, bij nader inzien door één van de partijen zelf ingezet.

Weer anders is de variant waarin gemeenten samen de vlucht naar voren kiezen, om aan een gedwongen en door anderen opgelegde herindeling te ontkomen. 'Gewenst' kan in het geval van herindelingen vele dingen betekenen: sommige gemeenten zoeken samenwerking vanuit een geloof in meerwaarde, andere kiezen er voor als een defensieve strategie om – vanuit hun perspectief – erger te voorkomen. Ze smeden in een vroeg stadium eigen coalities, om daarmee de buren onder druk te zetten en andere combinaties voor te zijn. Ze vormen een blok tegen anderen die zich later bij de combinaties willen of moeten voegen. Zo kunnen gemeenten die actief naar herindeling streven daar in principe tegenstander van zijn.

In onderstaand schema geven we, voortbouwend op de resultaten van het survey en de bespreking daarvan tijdens de feedbacksessies, vier verschillende typen van herindeling weer. We maken onderscheid tussen: (1) de partij die het *initiatief* tot herindeling neemt; en (2) de partij die de *drijvende kracht* achter de herindeling vormt.

---

waarin de belangen van de gemeenschap/gemeente en de burgers/bewoners niet vanzelf op een lijn liggen en gepaste afstand noodzakelijk is om tot een zakelijke en professionele benadering te komen.

Soort herindeling	Duiding
Gemeentelijk initiatief, met gemeente(n) als drijvende kracht	Volle overtuiging, eigen initiatief, van onderop. *Waargenomen motieven*: doorgroeien van bestaande samenwerking; herindeling vanuit onvermijdelijkheid waarbij gemeenten willen voorblijven op ontwikkelingen; gemeenten zoeken elkaar op, om combinaties van eigen voorkeur te maken voordat andere gemeenten in beweging komen.
Gemeentelijk initiatief met provincie en/of Rijk als drijvende kracht(en)	Opportunisme, inlijving, langs de band spelen, vijandige overname via andere bestuurslaag ingezet. *Waargenomen motieven:* de centrumgemeente wil graag, maar krijgt het rechtstreeks niet gedaan; kleinere gemeenten die zetje van ander nodig hebben er samen uit te komen.
Provinciaal of Rijksinitiatief met gemeente als drijvende kracht	Vlucht naar voren, opgelegde herindeling voorkomen, redden wat er te redden valt, onder druk wordt alles vloeibaar. *Waargenomen motieven:* vooruitlopen op wat via of vanuit rijk of provincie anders toch wel komt; incasseren van provinciale bonus; wie begint bepaalt en houdt regie op het eigen proces.
Provinciaal of Rijksinitiatief met provincie of Rijk als drijvende kracht	Opgelegde herindeling. *Waargenomen motieven:* bestuurlijke herverkaveling van een gebied; doorbreken van gegroeid patroon in de regio; dwang van anders onwillige en beweeglijke gemeenten.

Figuur 23: duiding van soorten herindelingen

Samenwerken of toch samengaan?

Om op te schalen kunnen gemeenten verschillende strategieën volgen. Herindelen is de meest ver gaande vorm, waarin participerende gemeenten geheel in elkaar opgaan en een nieuwe gemeente vormen. Samenwerken op onderdelen is een mogelijk alternatief. De ambtelijke diensten fuseren geheel, of verschillende onderdelen worden samengevoegd. Gemeenten werken op bepaalde taken samen, maar blijven als geheel onafhankelijk. Samenwerking is functioneel, maar haalt mogelijk ook de vaart uit de discussie over herindeling. Het kan net zo goed een manier zijn om herindeling te voorkomen als te vergemakkelijken: een samenwerking kan ingezet worden om naar elkaar toe te groeien, maar ook een manier zijn om herindeling af te wenden – waar nodig wordt immers al samengewerkt.

De bevindingen in ons onderzoek geven geen uitsluitsel over wat goed of beter is, maar wijzen wel op een aantal opvallende zaken rond samenwerking. Allereerst valt op dat alternatieve vormen, terugkijkend, zeker niet vanzelf de voorkeur genieten van onze respondenten. Samenwerking vereist continue aandacht en gedijt nooit vanzelf. Bovendien zien veel respondenten er een zekere vrijblijvendheid in. Veel samenwerkingen richten zich alleen op wat evident meerwaarde voor alle partijen oplevert, maar vermijdt de onderdelen waar samenwerking iets meer pijn doet. Het is net zozeer een manier om zaken samen op te pakken als een vrijbrief om al het andere alleen te blijven

doen. Terwijl juist ook op die taken mogelijk veel meerwaarde is te boeken, als partijen allemaal wat van hun eigen voorkeuren inleveren. En steeds geldt dat de samenwerking voortdurend onderhoud en inspanning nodig heeft, ook als het goed gaat.

In het afgelopen decennium is herindeling in het rijksbeleid nauwelijks een thema geweest. Of beter gezegd, herindeling is steeds iets geweest van de gemeenten en de provincies zelf. Herindeling kwam van onderop en werd niet van bovenaf opgelegd door de provincie of door druk vanuit het Rijk vanwege rijksbeleid. Nu, in het licht van grote decentralisatieoperaties, bezuinigingen en een economische crisis (die bijvoorbeeld in termen van de grondexploitatie portefeuille ook grote betekenis heeft voor gemeenten) verdwijnt de vrijblijvendheid van de herindelingsdiscussie. Schaal is terug als thema op de politieke en bestuurlijke agenda – en het onderwerp heeft vanuit het Regeerakkoord urgentie gekregen. Het is daarom zoeken naar een verhaal over schaal en samenwerking.

Een reflectie voor de toekomst

Dit onderzoek suggereert in ieder geval dat de ontwikkeling rond schaal nooit definitief is. Omdat de inzichten over organiseren veranderen, maar ook omdat de uitdagingen en de context anders worden. Nieuwe opgaven, andere verantwoordelijkheden, veranderende financiële kaders. Een herindelingsproces kan worden afgesloten en de gemeenten feitelijk samengevoegd, maar daarmee verdwijnt de discussie over schaal en bestuurskracht niet. Nu is de beweging overwegend opwaarts, naar grotere schaal. Maar in de toekomst is misschien de omgekeerde weg ook mogelijk: defuseren, terug naar kleinere schaal. Zoals we bijvoorbeeld in onderwijsinstellingen nu zien gebeuren. Weg van de grote schaal en de vermeende voordelen daarvan en terug naar een voor betrokkenen begrijpelijke en behapbare omvang. Voor de gemeenten ontstaat die beweging mogelijk ooit. We pleiten daar niet zozeer voor, maar benoemen het om aan te geven dat het finale antwoord op de vraag naar de ideale schaal niet te geven is. Schaalvariabiliteit lijkt daarmee een cruciaal begrip te worden: niet wat is de ideale schaal, maar welke schaal past het best bij de uitdagingen en inzichten van deze tijd? En moet die schaal voor alle gezichten van de gemeente gelijk zijn, of is daar gelaagdheid mogelijk? Is een fusie te combineren met meer nabijheid bij burgers? Zijn schaalvoordelen om te zetten in grotere betrokkenheid van en bij burgers? Kan het bestuur meer herkend worden als het verder op afstand komt te staan? Wat dat betreft moet de voorlopige conclusie zijn dat het nodig is om het taboe van de schaaldiscussie af te halen en het tot een open gespreksthema te maken.[8] De discussie over schaal is niet gebaat bij een finaal antwoord, maar juist bij een open en doorgaande gedachtewisseling erover. Wat dat betreft is de start van de discussie wel moeizaam: de druk op de vorming van 100.000+ verbanden duwt gemeenten in het gesprek. Tegelijkertijd biedt het ook kansen: zoals de respondenten zelf in meerderheid aangaven tijdens de feedbacksessies. Zonder zetje van buiten zouden veel achteraf productieve herindelingen niet van de grond gekomen zijn. Geen enkele gemeente is openlijk blij met druk van buiten op herindeling, maar de meeste gemeenten zijn er achteraf – naar eigen zeggen! – mee geholpen.

[8] Bij die gedachte passen ook initiatieven zoals die inmiddels in het Zuid-Hollandse Molenwaard te zien zijn. De herindeling van Graafstoom, Liesveld en Nieuw-Lekkerland tot de nieuwe gemeente Molenwaard in 2013 leidt tot de eerste gemeentehuisloze gemeente. Zie bijvoorbeeld: VNG Magazine, *Molenwaard schaft gemeentehuis af*, 25 mei 2012 op www.vngmagazine.nl. De digitalisering draagt bij aan het overbodig worden van een centraal punt waar alle gemeentelijke diensten worden afgenomen, waardoor de gemeente zich gaat concentreren op de vijftien kernen. Niet alleen is de gemeente daardoor meer gedeconcentreerd en in verschillende kernen aanwezig, maar ook bespaart de gemeente de kosten van een nieuw gemeentehuis. Dat is niet alleen mooi omwille van de bezuiniging, maar maakt ook dat de schaal van de gemeente niet opnieuw wordt vastgesteld. De gemeente blijft flexibeler ook naar de toekomst, ook in het geval nieuwe schaaldiscussies gaan spelen.

9. Over de rol van de provincie tot slot

Provincies zijn op twee manieren betrokken bij herindeling: ze hebben een rol in relatie tot concrete herindelingsvoorstellen, maar ook een rol in het bevorderen van de meer algemene gedachtevorming erover. Deze lichte evaluatie heeft als intentie de provincies Gelderland, Overijssel en Limburg te helpen om in het debat over herindeling voort te bouwen op de opvattingen en inzichten die terugkijkend op de voorbije periode zijn ontwikkeld over dit thema. Het is naar ons idee zaak om een evenwichtige en rustige manier te vinden om gesprekken over schaal te voeren. Het is bij uitstek de rol van de provincie om dit gesprek op gang te brengen. Niet door zomaar herindelingen af te kondigen, wel door op de schaal van de provincie in gesprek met de gemeenten te bezien wat actuele en toekomstige ontwikkelingen (zoals decentralisaties en bezuinigingen) betekenen voor de inrichting van het lokaal bestuur en de vraag te stellen hoe een passende schaal te vinden valt bij de uitvoering van huidige en toekomstige taken. Dat betekent niet dat herindeling de enige optie is – er zijn immers genoeg alternatieven denkbaar – maar ook niet dat herindeling vanwege al die alternatieven dus maar niet langer als relevante optie hoeft te worden bezien. Het is de vraag of alternatieven voldragen genoeg zijn en/of de oplossing bieden voor de opgaven.[9] Maar belangrijker is misschien nog wel de bevinding uit dit onderzoek dat de respondenten op een aantal belangrijke voordelen van herindeling wijzen – voordelen bezien vanuit het perspectief van opschaling. Herindelingen lijken de meest moeizame en kostbare vormen van samenwerking, maar ze zijn in vergelijking met samenwerkingsverbanden misschien wel makkelijker en goedkoper.

Herindeling krijgt in ons land eerst en vooral invulling van onderop. Die focus in het rijks- en provinciale beleid past ook bij de huidige tijdgeest. En uit ons onderzoek blijkt dat wanneer gemeenten de drijvende kracht zijn achter herindeling het draagvlak over het algemeen groter en het verzet minder is. Tegelijk stellen we vast, dat er ook positief wordt geoordeeld wanneer de provincie (of het rijk) als de drijvende kracht wordt gezien. Het initiatief is niet alles bepalend voor het oordeel achteraf. Dat past bij het idee dat de provincie een taak heeft in het benoemen van de witte vlekken (waar gesprekken over schaal maar niet van de grond willen komen), het aanspreken van muurbloempjes (van gemeenten die zich steeds afzijdig houden en daardoor achterop raken) en het corrigeren van de afhakers (die wel starten met processen die de schaal van de gemeente beïnvloeden, maar er uiteindelijk voortijdig uitstappen). Het onderzoek wijst in die zin ook op een belangrijke verantwoordelijkheid van de provincie: herindeling komt bij voorkeur van onderop, maar daarmee is wat van onderaf komt niet per definitie goed en volledig. Soms is interventie van de provincie juist nodig en – zonder dat ze het expliciet zeggen – ook door gemeenten gewenst.

Het is overigens relevant om ook de rol van het Rijk mee in ogenschouw te nemen als we spreken over 'van bovenaf'. Het is daarbij de vraag hoe zich de provincie en het Rijk zich tot elkaar verhouden in het vormgeven van hun rollen ten aanzien van herindeling. Zeker als de provincie zijn nek uitsteekt om een herindeling voor elkaar te krijgen, is steun van de minister, maar ook van het parlement van belang. Dan staat die vooruitstrevendheid van de provincie op gespannen voet met bijvoorbeeld een parlement dat – hoe democratisch gelegitimeerd dat ook mag zijn – afwijkt van een herindelingsvoorstel en zelf nieuwe gemeentegrenzen tekent.[10] Steun en rugdekking van het Rijk is gewenst en noodzakelijk wanneer de provincie de ruimte die er is ook daadwerkelijk gebruikt om te interveniëren. Het nieuwe kabinet Rutte II laat een nieuwe kijk op herindeling zien waarbij de

[9] Voor de evenwichtigheid in dat gesprek ligt het dan overigens voor de hand om ook de grenzen van de provincie niet op voorhand al heilig te verklaren.

[10] De voorgestelde herindeling van de gemeenten Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg in Gelderland (Tweede Kamer, 32240, en de brief van brief van 20 april (2011-2000153193)) en de gemeenten Bergen, Gennep en Mook en Middelaar in Limburg (Tweede Kamer, 32241) zijn voorbeelden van herindelingen waar de provincie voorop liep om uiteindelijk geen steun in de Tweede Kamer te krijgen.

provincie meer steun van het Rijk kan verwachten. De rolverdeling tussen provincies en het Rijk is daarmee onderwerp van gesprek.[11]

Hiermee verdwijnt ook voor de provincie de vrijblijvendheid uit de discussie; uiteindelijk kan en mag die rol van de provincie in het lokaal bestuur niet alleen bestaan uit het ondersteunen van bottom up initiatieven. Soms is een meer actieve rol nodig. Daarin ligt ook de ambiguïteit waarmee de rol van de provincie is omgeven: soms is het uiteindelijk toch handig als de provincie dwingend optreedt. Een gemeente kan dan tegenstribbelen (of meestribbelen) om zich uiteindelijk berustend neer te leggen bij de beslissing van hoger hand. De kwestie is daarmee dus niet of de provincie een rol heeft in relatie tot vraagstukken van schaal op het niveau van het lokaal bestuur, maar eerder hoe die rol in concrete gevallen wordt ingevuld – waarbij verzet voor de bühne en steun achter de schermen soms samengaan.

[11] Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties. *Onderzoek naar de ervaringen van overheden met de Wet algemene regels herindeling (Arhi).* Den Haag. 2011.

Literatuur- en bronnenlijst

Atos KPMG Consulting. *Gemeente Groenlo-Lichtenvoorde. Ondersteuning samenvoeging.* Maart 2004.

B&A Groep Beleidsonderzoek & -Advies bv. *Regioperspectieven Liemers, Achterhoek en Graafschap.* 8 mei 2001.

Beens- van Schothorst, E. *Samen naar tweeduizend één. Communicatie rond herindeling Hasselt-Genemuiden-Zwartsluis.* 13 juli 1999.

Bremenbouwadviseurs. *Offerte diverse advieswerkzaamheden gemeente Maasbracht.* 30 mei 2005.

Camps, T. *Sterke Steden, de stad in functie van de regio.* Juni 2003.

Deloitte & Touch. *Hoofdstuk 3: Inrichting van de projectorganisatie en globaal plan van aanpak met modules.* 7 februari 2003.

Ernst & Young consulting. *Versterking lokaal bestuur Susteren en Echt. Onderzoek meerwaarde samenwerking of samenvoeging.* 29 december 1999.

Gelderlander. *Ook na herindeling is het nog steeds 'wij' en 'zij'.* 13 maart 2012.

Gemeente Ambt Montfort. *Gemeentelijke herindeling Midden-Limburg.* 11 juli 2005.

Gemeente Berkelland. *Het imago van Berkelland, een verkenning.* Augustus 2006.

Gemeente Berkelland. *Notitie van uitgangspunten communicatie en dienstverlening "samen voor de burger".*

Gemeente Berkelland. *Persbericht: College zet in op bezuinigingen in plaats van op belastingverhoging. Keuzemogelijkheden naar gemeenteraad om tekorten weg te werken.* 2 maart 2005.

Gemeente Bemmel. *Reactie op herindelingsplan Over-Betuwe.* 29 mei 1997.

Gemeenten Buren, Lienden en Maurik. *Raadsvoorstel vrijwillig samengaan van de gemeenten Buren, Lienden en Maurik.* 28 april 1997.

Gemeente Dalfsen. *Gemeente Dalfsen stroomopwaarts: missie en visie van een nieuwe gemeente.* 8 augustus 2012.

Gemeenten Dalfsen en Nieuwleusen. *Communicatieplan herindeling.* Geactualiseerde versie 2000.

Gemeenten Dalfsen en Nieuwleusen. *Formatieplan voor de nieuwe gemeente Dalfsen/Nieuwleusen: Werk en formatie in evenwicht.* 31 januari 2000.

Gemeenten Dalfsen en Nieuwleusen. *Projectorganisatie gemeentelijke herindeling.* November 1997.

Gemeente Dodewaard. *Reactie op herindelingsplan.* 2 juni 1999.

Gemeente Echteld. *Reactie op gemeentelijke herindeling.* 3 juni 1999.

Gemeente Echt-Susteren. *Gespreksnotitie regiobijeenkomst versterking bestuurskracht gemeenten.* 2007.

Gemeente Elst. *Reactie op herindelingsplan Over-Betuwe van Gedeputeerde Staten.* 29 juli 1997.

Gemeenten Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis. *Basisfilosofie.* Januari 1999.

Gemeenten Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis. *Projectorganisatie gemeentelijke herindeling*. Mei 1988.

Gemeenten Hardenberg en Ommen. *Plan van aanpak samenwerking Ommen-Hardenberg. Collegebesluit*. 11 oktober 2011.

Gemeente Hedel. *Reactie op herindelingsplan Bommelerwaard*. 18 april 1997.

Gemeenten Heel, Maasbracht en Thorn. *Convenant voor het herindelingsproces*. 12 december 2004.

Gemeenten Heel, Maasbracht en Thorn. *Herindelingsproces van de gemeenten. Startnotitie*. 10 juni 2005.

Gemeenten Heel, Maasbracht en Thorn. *Reglement Bijzondere Ondernemingsraad*. 12 april 2005.

Gemeente Hoevelaken. *Bestuur in balans. Een 'mission statement'*. 27 september 1995.

Gemeente Hoevelaken. *Voorstel tot het aangaan van een fusie tussen de gemeenten Hoevelaken en Nijkerk*. 31 oktober 1996.

Gemeente Hoevelaken. *Voorstel tot het innemen van een standpunt inzake bestuurlijke vernieuwing*. 29 mei 1996.

Gemeente Hoevelaken. *Voorstel tot het vaststellen van een intentieverklaring inzake bestuurlijke vernieuwing*. 4 juli 1996.

Gemeenten Hoevelaken en Nijkerk. *Gedachtewisseling basisdocument en strategisch profiel*. 15 januari 1999.

Gemeenten Hoevelaken en Nijkerk. *Naar een robuuste randgemeente*. 18 mei 1999.

Gemeenten Hoevelaken en Nijkerk. *Samenhang en perspectief. Over de mogelijkheden voor Hoevelaken en Nijkerk in een gezamenlijke toekomst*. 7 oktober 1996.

Gemeenten Hoevelaken en Nijkerk. *Speciale voorlichtingskrant over gemeentelijke samenvoeging*. 5 september.

GemeentenHoevelaken en Nijkerk. *Stappenplan herindelingsproces*. 8 december 1998.

Gemeente Huissen. *Agendapunt 24 herindelingsplan Over-Betuwe*. Gemeenteblad 1997. Nr. 54

Gemeente Huissen. *Reactie op herindelingsplan Over-Betuwe*. 11 juni 1997.

Gemeente Huissen. *Raadsvergadering: 'Herindelingsplan Over-Betuwe'. Gemeenteblad* 1997. 29 mei 1997.

Gemeenten Gendringen en Wisch. *Visie op de toekomstige gemeente*. 20 maart 2003.

Gemeente Gendt. *Oordeel gemeenteraad inzake herindelingsplan Over-Betuwe*. 2 juli 1997.

Gemeente Genemuiden. *Reactie wetsvoorstel herindeling West-Overijssel*. 22 september 1999.

Gemeente Kampen, sector bestuur. *Visie op de nieuwe gemeente*. 16 januari 1988.

Gemeente Kampen, sector bestuur. *Adviesnota voor burgemeester en wethouders van Kampen. Bestuursconvenant Kampen-IJsselmuiden*. 6 december 1996.

Gemeente Kampen, sector bestuur. *Adviesnota voor burgemeester en wethouders van Kampen. Concept tekst voor een onderzoeksopdracht naar een niet vrijblijvende vorm van intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Kampen en IJsselmuiden*. 8 november 1996.

1795201360295 -2

Gemeente Kampen, sector bestuur. *Adviesnota voor burgemeester en wethouders van Kampen. Instellen referendum naar aanleiding van openbaar debat.* 5 december 1996.

Gemeente Kampen, sector bestuur. *Adviesnota voor burgemeester en wethouders van Kampen. Reactie op wetsvoorstel tot gemeentelijke herindeling van West-Overijssel.* 24 september 1999.

Gemeente Kesteren. *Concept verslag overleg 18 juni 1998.* 2 juli 1998.

Gemeente Kesteren. *Herindeling+ rapport werkgroep Hoek+ afronding overleg artikel 2 Wet Arhi.* 9 december 1998.

Gemeente Maasbracht. *Brief aan de Minister BZK, 'Regiofonds/herindeling'.* 27 juli 2005.

Gemeente Maasbracht. *Voorstel inzake aanvullende kredietvotering herindeling.* 15 september 2005.

Gemeente Overbetuwe. *Competentiewoordenboek 2008 (inclusief overzicht competentieprofielen 2008).* Maart 2008.

Gemeente Overbetuwe. *Profiel.* Mei 2000.

Gemeente Ruurlo. *Burgemeester en wethouders: Standpunt gemeente Ruurlo over de rapportage 'Gemeenten meer dan lokaal bestuur van de Stuurgroep Krachtige Gemeenten'.* 23 januari 2001.

Gemeente Tiel. *Reactie op herindelingsplan Dodewaard, Echteld en Kesteren.* 2 juni 1999.

Gemeente Tubbergen-Dinkelland. *1+1=3. Een verkenning naar samenwerking.* 1 februari 2011.

Gemeente Tubbergen-Dinkelland. *Concept gemeenschappelijke regeling werkorganisatie.* 21 augustus 2012.

Gemeente Tubbergen-Dinkelland. *Voortgangsrapportage samenwerking Tubbergen- Dinkelland, 'Op Koers'.* Eerste kwartaal 2012.

Gemeenten IJsselmuiden en Kampen. *Verslag van de informatiebijeenkomst voor de gemeenteraden van IJsselmuiden en Klampen over de gemeentelijke herindeling van 3 juni 1997.* 25 september 1997.

Gemeente Valburg. *Reactie op het herindelingsplan Over-Betuwe/intentiebesluit tot fuseren.* 5 augustus 1997.

Gemeenten Warnsveld en Zutphen. *Startnotitie samenvoeging.* 13 februari 2004.

Gemeente Zaltbommel. *Herindeling Bommelerwaard en grenscorrectie.* 16 april 1997.

Gemeente Zelhem. *Open overleg in kader van ARHI-procedure.* 27 april 2001.

Gemeente Zutphen. *Reactie van de gemeente Zutphen op voorstel tot gemeentelijke herindeling van de Graafschap.* Oktober 2001.

Gemeenten Zwolle, Kampen en de provincie Overijssel. *Kansen voor partnerschap, Convenant.* 25 juni 2012.

Gemeenten Zwolle, Kampen en de provincie Overijssel. Sam*enwerken in Zwolle Kampen Netwerkstad.* 21 september 2007.

Hövel van L. Gedeputeerde Staten van Gelderland. *Fusie Hoevelaken-Nijkerk.* Oktober 1996.

IFPM Adviesbureau. *Offerte voor de ondersteuning en de advisering van uw Werkgroep Huisvesting ten behoeve van de (tijdelijke) huisvesting van de gemeenten Heel, Maasbracht en Thorn.* 26 mei 2005.

Jansen, G.J., S.E. Korthuis, A.F.A. Korsten. *Grenzeloos gunnen. Advies over de maatschappelijk urgente vernieuwing van de bestuurlijke organisatie en de bestuurscultuur in Groningen.* Eindrapport van de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'. 2013.

KPMG. *Uitkomsten debatten Nijkerk- Hoevelaken.* 11 januari 1999.

Maat, van de A. *Integraal management bij de gemeente Rijssen-Holten,* Universiteit Twente, Faculteit Bedrijf, Bestuur en Technologie. Juni 2005.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. *Aanbieding wetsvoorstellen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.* 13 mei 1998.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. *Wetsvoorstel samenvoeging van de gemeenten Hoevelaken en Nijkerk. Memorie van toelichting.* December 1998.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. *Indiening van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Hoevelaken en Nijkerk bij de tweede kamer.* 30 december 1998.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. *Wetsvoorstel tot gemeentelijke herindeling Over-Betuwe.* 5 juli 1999.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. *Wetsvoorstel tot gemeentelijke herindeling van West-Overijsel.* 30 juni 1999 .

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. *Samenvoeging van de gemeenten Dodewaard, Echteld en Kesteren.* 11 mei 2001.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. *Wetsvoorstellen herindeling Midden-Limburg.* 14 november 2005.

Ministerie van Binnenlandse Zaken. *Onderzoek naar de ervaringen van overheden met de Wet algemene regels herindeling (Arhi).* Den Haag. 2011.

Partners + Pröpper. *De bestuurskracht van gemeente Dalfsen: rapport van bevindingen.* 7 september 2011.

Peelen, I.R.M. *Aanvraag offerte lichte evaluatie gemeentelijke herindeling in de provincies Gelderland, Limburg en Overijssel.* 2012.

Plomp, T. *'De gemeentelijke herindeling, de eigenlijke crisis'.*

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Aalten.* Juli 2009.

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Berkelland.* 15 juli 2009.

Provincie Gelderland. Bestuurskracht *Gelders lokaal bestuur, gemeente Bronckhorst.* Maart 2008.

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Lingewaard.*

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Oost-Gelre.* Maart 2009.

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Overbetuwe.* April 2008.

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Zaltbommel.* Februari 2009.

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Zevenaar.* Januari 2009.

Provincie Gelderland. *Bestuurskracht Gelders lokaal bestuur, gemeente Zutphen.*

Provincie Gelderland. *Gemeentelijke herindeling Dodewaard, Echteld en Kesteren.* 15 december 1998.

Provincie Gelderland. *Herindelingsadvies Achterhoek, Graafschap en Liemers.* 18 december 2001.

Provincie Gelderland. *Herindelingsontwerp Achterhoek, Graafschap en Liemers.* 12 juni 2001.

Provincie Gelderland. *Herindelingplan Bommelerwaard.* December 1996.

Provincie Gelderland. *Herindelingsplan Dodewaard, Echteld en Kesteren.* Maart 1999.

Provincie Gelderland. *Hoofdlijnennotitie gemeentelijke herindeling Dodewaard/Echteld/Kesteren,* 13 januari 1999.

Provincie Gelderland. *Hoofdlijnennotitie in kader Arhi-procedure Achterhoek, Graafschap Liemers en Arnhem.* 13 maart 2001.

Provincie Gelderland. *Uitstel reactietermijn in het kader van het herindelingsplan Dodewaard, Echteld en Kesteren.* 24 augustus 1999.

Provincie Gelderland. *Ontwerp herindelingsregeling Dodewaard, Echteld en Kesteren.*21 juni 2000.

Provincie Gelderland. *Ontwerp-regeling gemeentelijke herindeling in de Bommelerwaard.* 14 mei 1997.

Provincie Gelderland. *Ontwerp-regeling gemeentelijke herindeling in de Over-Betuwe.* 10 september 1997.

Provincie Gelderland. *Vaststelling ontwerp-herindelingsregeling Over-Betuwe.* 5 december 1997.

Provincie Gelderland. *Wijziging van de gemeentelijke indeling met betrekking tot de samenvoeging van de gemeenten Buren, Lienden en Maurik.* 20 mei 1997.

Provincie Gelderland. *Wijziging van de gemeentelijke indeling met betrekking tot de samenvoeging van de gemeenten Hoevelaken en Nijkerk.* 5 november 1996.

Provincie Limburg. *Basisakkoord 1991-1995, CDA-PVDA-VVD.*

Provincie Limburg. *Beleidsnota bestuurlijke organisatie.* 3 september 2002.

Provincie Limburg. *Brief met herindelingsadvies gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum, Venray.* 19 augustus 2008.

Provincie Limburg. *Coalitieakkoord 2007-2011 CDA-PVDA-PNL. Investeren en verbinden, de mens centraal in een vertrouwde omgeving.*

Provincie Limburg. *Coalitieakkoord 2011-2015 PVV-CDA-VVD. Meer Limburg, minder overheid.* 6 mei 2011.

Provincie Limburg. *Concept verslag stuurgroep vergadering.* 12 juli 2005.

Provincie Limburg. *De maat van het Maasland, onderzoek naar herindelingsvarianten.* 30 juli 2003.

Provincie Limburg. *Gespreksnotitie regiobijeenkomst versterking bestuurskracht gemeente.* November 2007.

Provincie Limburg. *Goedkeuringsbesluit Echt-Susteren.* 2000.

Provincie Limburg. *Herindeling Midden-Limburg.* 29 juni 2006 .

Provincie Limburg. *Herindelingsadvies gemeenten Helden, Kessel, Meijel en Maasbree.* 17 juni 2008.

Provincie Limburg. *Herindelingsadvies gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray.* 19 augustus 2008.

Provincie Limburg. *Herindelingsadvies Midden-Limburg*. 19 november 2004.

Provincie Limburg. *Herindelingsregeling Echt- Susteren*. 20 september 2000.

Provincie Limburg. *Intentieverklaring bestuursovereenkomst samenwerking Midden-Limburg*. 15 juli 2005.

Provincie Limburg. *Knelpuntenanalyse centrumgemeenten nader geanalyseerd*. Mei 1996.

Provincie Limburg. *Kwaliteitshandboek onderzoek Provincie Limburg*. Augustus 2012.

Provincie Limburg. *Limburg, grensverleggend in woord en daad*. September 2006.

Provincie Limburg. *Limburg verlegt grenzen. Coalitie-akkoord 2003-2007*.

Provincie Limburg. *Midden-Limburg op weg naar 2030. Visie document*. April 2005.

Provincie Limburg. *Ontwerp-regeling Broekhuizen, Grubbenhorst, Horst*. April 1997.

Provincie Limburg. *Ontwerp-regeling Horst aan de Maas*. April 1997.

Provincie Limburg. *Ontwerp-regeling Sittard, Geleen*. April 1997.

Provincie Limburg. *Ontwerp-regeling Venlo*. April 1997.

Provincie Limburg. *Toelichting bij ontwerp-regeling Horst aan de Maas*. 1997.

Provincie Limburg. *Toelichting bij ontwerp-regeling Sittard/Geleen. 1997*.

Provincie Limburg. *Toelichting bij ontwerp-regeling Venlo, 1997*.

Provincie Limburg. *Visie versterking bestuurskracht gemeenten Midden-Limburg*. 3 september 2002.

Provincie Limburg. *Werkbezoek herindeling*. 10 oktober 2005.

Provincie Overijssel. *Bestuurlijke drukte lijkt beperkt probleem in Overijssel. Een onderzoek naar bestuurlijke drukte en samenwerkingsverbanden*. 22 mei 2012.

Provincie Overijssel. *De kracht van Overijssel. Inspireren, innoveren en investeren. Hoofdlijnenakkoord 2011-2015*. April 2011.

Provincie Overijssel. *Gemeenschappelijke Regeling Bestuursdienst Ommen-Hardenberg*. 21 juni 2012.

Provincie Overijssel. *Herindelingsplan Deventer/Diepenveen/Bathmen*. Augustus 1996.

Provincie Overijssel. *Herindelingsplan Twente*, januari 1997.

Provincie Overijssel. *Herindelingsplan West-Overijssel*. 27 februari 1997.

Provincie Overijssel. *Inventarisatie intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in Overijssel*. 29 oktober 2012.

Provincie Overijssel. *Ontwerpregeling gemeentelijke herindeling West-Overijssel*. 31 oktober 1997.

Provincie Overijssel. *Positie gemeentesecretaris bij gemeentelijke herindeling*. 9 maart 1998.

Provincie Overijssel. *Schouders onder het SSC*.

Provincie Overijssel. *Varianten voor gemeentelijke herindeling Deventer e.o*. Maart 1996.

Provincie Overijssel. *Varianten voor gemeentelijke herindeling Twente.* April 1996 .

Provincie Overijssel. *Varianten voor gemeentelijke herindeling West-Overijssel.* Oktober 1996.

Regeerakkoord VVD en PvdA. *Bruggen slaan.* 29 oktober 2012.

Rekenkamercommissie. *1 + 1 is nog geen 3, EINDRAPPORT HERINDELING. Effecten van de gemeentelijke herindeling in Twenterand anno 2006.* Juni 2007.

Rijnconcult. *Bevindingenrapportage evaluatie gemeente Overbetuwe.* 12 december 2003

Speulman A. *Eén voor allen, onderzoek naar totstandkoming ambtelijke fusies in de provincie Overijssel,* Radboud Universiteit Nijmegen. 31 oktober 2012.

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden. Jaargang 2000. *349:Wet van 13 september 2000 tot gemeentelijke herindeling in een deel van Twente.*

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden. Jaargang 2001. *373: Wet van 16 juli 2001 tot samenvoeging van de gemeenten Dodewaard, Echteld en Kesteren.*

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden. Jaargang 2004. *414: Wet van 1 juli 2004 tot gemeentelijke herindeling van een deel van de Achterhoek, de Graafschap en de Liemers, Deventer en Bathmen.*

Tweede Kamer der Staten Generaal. *Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Gemeentelijke Herindeling, 2012. Nr.* 28750.

Tweede Kamer der Staten-Generaal. *Gemeentelijke herindeling van een deel van de Achterhoek, de Graafschap en de Liemers en Bathmen, tevens wijziging van de grens tussen de provincies Gelderland en Overijssel.* Vergaderjaar 2003-2004. Nr. 5

Tweede Kamer der Staten-Generaal. *Gemeentelijke herindeling in de Bommelerwaard.* Vergaderjaar 1997-1998. Nr.6

Tweede kamer der Staten-Generaal. *Gemeentelijke herindeling in de Over-Betuwe.* Vergaderjaar 1999-2000. Nr.5

Tweede Kamer der Staten-Generaal. *Gemeentelijke herindeling van Twente.* Vergaderjaar 1998-1999. Nr. 3

Tweede kamer der Staten-Generaal. *Gemeentelijke herindeling van West-Overijssel.* Vergaderjaar 1998-1999.

Tweede Kamer der Staten-Generaal. *Samenvoeging van de gemeenten Deventer, Diepenveen en Bathmen.* Vergaderjaar 1997-1998. Nr. 3

Tweede Kamer der Staten-Generaal. *Samenvoeging van de gemeenten Dodewaard, Echteld en Kesteren.* Vergaderjaar 2000-2001. Nr. 4

Tweede Kamer der Staten-Generaal. *Samenvoeging van de gemeenten Hoevelaken en Nijkerk.* Vergaderjaar 1998-1999.

Twijnstra Gudde. *Plan van aanpak gemeentelijke herindeling Elst, Heteren en Valburg.* 22 september 1998.

VB Advies. *'De Bommel is het waard!'. Sterkte-zwakte analyse van twee herindelingsvarianten voor de Bommelerwaard.* 4 december 1996.

VB Advies. *'Samen op weg naar de 21e eeuw?'.* April 1996.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Ambt Montfort*. 26 oktober 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Arcen en Velden*. 11 maart 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Arcen en Velden*. 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Echt-Susteren*. 7 november 2003.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Haelen*. 26 juli 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Heel*. 26 juli 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Helden*. 30 november 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Helden*. 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Heythuysen*. 26 juli 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Horst aan de Maas*. 11 juli 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Horst aan de Maas*. 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Hunsel*. 26 juli 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Kessel*. 30 november 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Kessel*. 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Maasbracht*. 26 oktober 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Maasbree*. 14 juni 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Maasbree*. 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Meerlo-Wanssum*. 11 maart 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Meerlo-Wanssum*. 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Meijel*. 30 november 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Meijel.* 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Roerdalen.* 1 februari 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Roggel en Neer.* 24 september 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Sevenum.* 11 maart 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Sevenum.* 3 oktober 2006.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Sittard-Geleen.* 7 november 2003.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Swalmen.* 17 december 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Thorn.* 26 juli 2001.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Venlo.* 11 juli 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Venlo.* 3 juli 2007.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Venray.* 11 maart 2002.

Visitatiecommissie Bestuurskracht gemeenten. *Eindrapportage Quick Scan bestuurskracht gemeente Venray.* 3 juli 2007.

VNG Magazine nr. 11. Kooistra, S. *Molenwaard schaft gemeentehuis af.* P. 34 e.v. 25 mei 2012.

VNG, Ondersteuningsprogramma Slim Samenwerken. *Grip op samenwerken.* Den Haag 2012.

Vondervoort, van der A.G.M. *Wetsvoorstel gemeentelijke herindeling Bommelerwaard memorie van toelichting.*

VVD IJsselmuiden. *Onderzoeksrapport gemeentelijke herindeling.* November 1995.

Bijlage 1: Overzicht onderzochte herindelingen

1. Overzicht gemeentelijke herindelingen Gelderland

Achterhoek en Liemers
Herindelingsdatum: 1 januari 2005.

- Zevenaar (Zevenaar en Angerlo)
- Montferland (Didam en Bergh)
- Oude IJsselstreek (Gendringen en Wisch)
- Berkelland (Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede)
- Bronckhorst (Vorden, Hengelo, Hummelo en Keppel, Steenderen en Zelhem)
- Oost Gelre (Groenlo en Lichtenvoorde)
- Zutphen (Warnsveld en Zutphen)
- Lochem (Lochem en Gorssel)
- Doetinchem (Doetinchem en Wehl)
- Aalten (Aalten en Dinxperlo)

Bommelerwaard
Herindelingsdatum: 1 januari 1999.

- Zaltbommel (Zaltbommel, Kerkwijk en Brakel)
- Maasdriel (Maasdriel, Ammerzoden, Hedel, Rossum en Heerewaarden)

Buren
Herindelingsdatum: 1 januari 1999.

- Buren (Buren, Maurik en Lienden)

Nijkerk
Herindelingsdatum: 1 januari 2000.

- Nijkerk (Nijkerk en Hoevelaken)

Neder-Betuwe
Herindelingsdatum: 1 januari 2002.

- Neder-Betuwe (Dodewaard, Echteld en Kesteren)

Over-Betuwe
Herindelingsdatum: 1 januari 2001.

- Lingewaard (Bemmel, Huissen en Gendt)
- Overbetuwe (Elst, Heteren en Valburg)

2. Overzicht gemeentelijke herindelingen Limburg

Noord-Limburg
Herindelingsdatum: 1 januari 2001.

- Venlo (Venlo, Belfeld en Tegelen)
- Horst aan de Maas (Broekhuizen, Horst en Grubbenvorst)

Herindelingsdatum: 1 januari 2010.

- Venlo (Venlo + Arcen en Velden)
- Horst aan de Maas (Horst aan de Maas, Sevenum en Meerlo (van Meerlo – Wanssum))
- Peel en Maas (Helden, Kessel, Meijel en Maasbree)
- Venray (Venray en Wanssum (van Meerlo-Wanssum))

Midden-Limburg
Herindelingsdatum: 1 januari 2003.

- Echt-Susteren (Echt en Susteren).

Herindelingsdatum: 1 januari 2007.

- Leudal (Haelen, Heythuysen, Hunsel en Roggel en Neer)
- Maasgouw (Heel, Maasbracht en Thorn)
- Roerdalen (Roerdalen en Ambt Montfort)
- Roermond (Roermond en Swalmen)

Zuid-Limburg
Herindelingsdatum: 1 januari 2001.

- Sittard-Geleen (Sittard, Geleen en Born)

3. Overzicht gemeentelijke herindelingen Overijssel

Twente
Herindelingsdatum: 1 januari 2001.

- Dinkelland (Denekamp, Weerselo en Ootmarsum)
- Hof van Twente (Ambt Delden, Stad Delden, Diepenheim, Goor en Markelo)
- Rijssen-Holten (Rijssen en Holten)
- Twenterand (Den Ham en Vriezenveen)

West-Overijssel
Herindelingsdatum: 1 januari 2001.

- Dalfsen (Dalfsen en Nieuwleusen)
- Hardenberg (Hardenberg, Avereest en Gramsbergen)
- Kampen (Kampen en IJsselmuiden)
- Olst-Wijhe (Olst en Wijhe)
- Raalte (Raalte en Heino)
- Steenwijkerland (Brederwiede, Steenwijk en IJsselham)
- Zwartewaterland (Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis)

Deventer
Herindelingsdatum: 1 januari 2005.

- Deventer (Deventer, Diepenveen en Bathmen)

Bijlage 2: Verantwoording online enquête

De vragenlijst
De vragenlijst is opgesteld aan de hand van het 'Ambition, Structure, Conduct, Performance' model (ASCP-model).[12] De items hebben respectievelijk betrekking op de percepties over:

- Ambition; ambities van de herindeling;
- Structure; kenmerken van de desbetreffende gemeenten;
- Conduct; verloop van het proces van de herindeling;
- Performance; resultaten van de herindeling.

De vragenlijst staat opgenomen in bijlage 3. Op basis van de resultaten is een aantal items over het draagvlak voor de herindeling samengevoegd tot twee (betrouwbare) nieuwe variabelen: 'intern draagvlak' (α = .893) en 'extern draagvlak' (α = .873). Daarnaast zijn drie nieuwe variabelen toegevoegd voor nadere analyse, namelijk 'tijd', 'omvang' en 'schaal', door de heringedeelde gemeenten in te delen op basis van de informatie uit de documentstudie.

- Tijd: hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen herindelingen die 'recent' hebben plaatsgevonden (korter dan 10 jaar geleden) en herindelingen die 'langer geleden' hebben plaatsgevonden (langer dan 10 jaar geleden).
- Omvang: hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen herindelingen van gemeenten met ongeveer 'hetzelfde aantal inwoners' (maximaal 6.000 inwoners verschil) en herindelingen van gemeenten met een duidelijk 'verschillend aantal inwoners' tussen twee of meer gemeenten (minimaal 18.000 inwoners verschil).
- Schaal: betreft het totale aantal inwoners van de gemeenten die samengaan bij de gemeentelijke herindeling. Om goed onderscheid te kunnen maken tussen grote en kleine heringedeelde gemeenten wordt onder een 'grote gemeente' verstaan dat er sprake is van meer dan 50.000 inwoners en onder een 'kleine gemeente' minder dan 25.000 inwoners.

Procedure
De vragenlijst kon online ingevuld worden. De link naar de vragenlijst werd door een contactpersoon van de betreffende heringedeelde gemeente verstuurd naar mogelijke respondenten. De contactpersoon heeft de link binnen de heringedeelde gemeente gestuurd naar personen in de categorieën bestuurlijk, politiek, ambtelijk en maatschappelijk. De contactpersoon is gevraagd om de vragenlijst te sturen naar personen binnen deze categorieën die als ervaringsdeskundigen gelden. De vragenlijst kon voor een periode van twee maanden worden ingevuld. De data werd vervolgens als input gebruikt voor de survey-feedback sessies.

Respons
Aan de vragenlijst hebben 507 mensen meegedaan. Daarvan hebben 372 mensen (73%) de hele vragenlijst heeft ingevuld. De overige respondenten zijn voortijdig gestopt, maar van hen kon de data worden gebruikt die zij wel hebben ingevuld. Het grootste deel van deze respondenten heeft alleen de laatste, persoonlijke, vragen niet beantwoord (naam en e-mailadres) maar wel alle evaluatievragen.

De vragenlijst is uitgezet in 38 heringedeelde gemeenten in de provincies Gelderland (16 onderzochte herindelingen), Limburg (10 onderzochte herindelingen) en Overijssel (12 onderzochte herindelingen). De respons per provincie is als volgt verdeeld:

[12] Van der Steen, M., Van Schelven, R. & Van Twist, M.J.W. (2012). *Draft report for Goteborg NSR meeting, p.7.*

Provincie	Percentage respondenten
Gelderland	30%
Limburg	33%
Overijssel	37%

De responsverdeling per functie is als volgt:

Functie	Percentage respondenten
Gemeenteraad	16%
College van Burgemeester en Wethouders	12%
Ambtelijk apparaat	47%
Griffie	2%
Maatschappelijke organisaties	10%
Anders, namelijk ...	13%

Het grootste deel van de respondenten was direct betrokken bij de herindeling zelf. Daarnaast was een groot deel betrokken bij de voorbereiding en/of de evaluatie van de herindeling, zoals blijkt uit onderstaande tabel:

	Betrokken bij herindeling?	
Fase	Ja	Nee
Voorbereiding van de herindeling	64%	36%
Integratie van de gemeenten	71%	29%
Evaluatie van de herindeling	49%	51%

Analyse

Er is gekozen voor een inductieve analyse door de uitkomsten per variabele en significante verbanden tussen variabelen ($r < .05$ of $r < .01$) te duiden op basis van discussie met en tussen betrokkenen in de survey-feedback sessies. Aangezien deze vragenlijst betrekking heeft op de ervaringen van de verschillende partijen, en om ons bij de analyse niet te beperken door uit te gaan van (bestaande) vooronderstellingen, is vooraf geen theorie geformuleerd over de verwachte effecten van herindeling. Er zijn vooraf ook geen hypothesen geformuleerd over de verbanden tussen variabelen. In de analyse zijn daarom eerst per item de uitkomsten berekend en is vervolgens een aantal mogelijke verbanden onderzocht. Vervolgens is in elke provincie een survey-feedbacksessie gehouden met vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten. Tijdens deze sessies werden de resultaten gepresenteerd en ter discussie een aantal stellingen voorgelegd om de resultaten te duiden.

Bijlage 3: Vragenlijst

1. In welke provincie heeft u ervaring met gemeentelijke herindeling?

◇ Gelderland

◇ Limburg

◇ Overijssel

2. In welke gemeente heeft u ervaring met gemeentelijke herindeling? [13]

3. In welke van de onderstaande categorieën valt uw functie?

◇ College van B&W

◇ Gemeenteraad

◇ Ambtelijk apparaat van de gemeente

◇ Griffie

◇ Maatschappelijke organisatie

◇ Anders, namelijk [open veld]

4. In welke fase was u betrokken bij de herindeling?

	Ja	Nee
Bij de voorbereiding van de herindeling	◇	◇
Bij de integratie van de verschillende gemeenten	◇	◇
Bij de evaluatie van de herindeling en de gevolgen	◇	◇

[13] Keuze uit alle deelnemende gemeenten aan het onderzoek: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Buren, Dalfsen, Dinkelland, Doetinchem, Echt-Susteren, Hardenberg, Hof van Twente, Horst aan de Maas, Kampen, Leudal, Lingewaard, Lochem, Maasdriel, Maasgouw, Montferland, Neder-Betuwe, Nijkerk, Olst-Wijhe, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Overbetuwe, Peel en Maas, Raalte, Rijssen-Holten, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Steenwijkerland, Twenterand, Venlo, Venray, Zaltbommel, Zutphen, Zwartewaterland.

5. Vond u de aan de herindeling deelnemende gemeenten op de volgende punten ongelijksoortig of gelijksoortig?

	Ongelijksoortig	Gelijksoortig
Bevolkingssamenstelling	◇	◇
Cultuur	◇	◇
Karakter economische activiteiten	◇	◇
Voorzieningenniveau	◇	◇
Financiële stabiliteit	◇	◇
Bestuurskracht	◇	◇

6. Wie was volgens u de drijvende kracht achter de gemeentelijke herindeling?

◇ De voormalige gemeente waarin ik werkzaam was

◇ Een andere gemeente waarmee de herindeling heeft plaatsgevonden

◇ De provincie

◇ Het Rijk

◇ Anders, namelijk [open veld]

7. In hoeverre was er volgens u bij de hier genoemde partijen sprake van draagvlak voor de herindeling? Toelichting: het gaat hier niet om formeel draagvlak, bijvoorbeeld of er uiteindelijk voor of tegen is gestemd, maar om een indruk van de volgens u kenmerkende houding van betrokkenen ten aanzien van de herindeling.

	Geen draagvlak	Weinig draagvlak	Draagvlak	Veel draagvlak
Gemeenteraad	◇	◇	◇	◇
College van B&W	◇	◇	◇	◇
De top van de eigen ambtelijke organisatie	◇	◇	◇	◇
Ondernemingsraad	◇	◇	◇	◇

8. In hoeverre was er volgens u over het geheel genomen sprake van draagvlak bij verschillende voor de herindeling relevante groepen en partijen?

	Geen draagvlak	Weinig draagvlak	Draagvlak	Veel draagvlak
Burgers van de deelnemende gemeenten	◇	◇	◇	◇
Maatschappelijke organisaties in de gemeenten	◇	◇	◇	◇
Bedrijven in de deelnemende gemeenten	◇	◇	◇	◇
De provincie	◇	◇	◇	◇

9. Hoe kwam het eventuele verzet tegen de herindeling volgens u tot uiting? (Meerdere antwoorden zijn mogelijk.)

	Toonde Geen Merkbaar Verzet	Binnen reguliere procedures: besluitvorming, overleg- en inspraakmomenten	Schreef brief/brieven met tegenwerpingen	Initieerde of voerde protestacties	Was actief in de lokale media	Activeerde de landelijke politiek	Weet niet
Gemeenteraad	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇
College van B&W	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇
De top van de eigen ambtelijke organisatie	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇
Ondernemingsraad	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇
Individuele burgers	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇
Maatschappelijke organisaties	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇
Bedrijven	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇
Provincie	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇

10. Hoe zag de rol van de provincie er volgens u tijdens het gehele proces van de herindeling uit? In welke rol herkent u het optreden van de provincie:

	Niet	Weinig	Enigszins	Veel
Initiatiefnemer	◇	◇	◇	◇
Stimulator	◇	◇	◇	◇
Controleur	◇	◇	◇	◇
Deskundige	◇	◇	◇	◇
Steun	◇	◇	◇	◇

Initiatiefnemer: de provincie zette de gemeenten met harde of zachte dwang aan tot herindeling.
Stimulator: de provincie ondersteunde en propageerde de herindeling (bijvoorbeeld met positieve prikkels), hoewel daar niet dwingend op gestuurd werd.
Controleur: de provincie toetste vooral of de herindeling volgens de procedures werd doorlopen
Deskundige: de provincie droeg met expertise bij aan de herindeling.
Steun: de provincie gaf actief steun aan de gemeenten tijdens de herindeling en stond naast de herindelende gemeenten in het proces.

11. Wanneer u de situatie op dit moment bekijkt, wat is dan het meest van toepassing? Kies één uit onderstaand:

◇ De ambities zijn niet bereikt

◇ De ambities zijn niet of ten dele behaald, maar we zijn tevreden met de opbrengsten

◇ We hebben veel bereikt maar het resultaat is niet wat we beoogd hebben

◇ We zitten op de goede weg: de kans is groot dat we de ambities halen

◇ De ambities zijn bereikt, het proces is geslaagd

◇ Het is nog onduidelijk wat de herindeling heeft opgeleverd

12. Zijn er volgens u behalve of naast de oorspronkelijke ambities andere resultaten van de herindeling die er toe doen? [Meerdere antwoorden zijn mogelijk]

◇ Ja, de onverwachte opbrengsten zijn de belangrijkste opbrengsten geweest

◇ Ja, de onverwachte opbrengsten vormen een interessante aanvulling op de gerealiseerde oorspronkelijke ambities.

◇ Ja, de onverwachte opbrengsten zouden een reden kunnen zijn om van herindeling af te zien.

◇ Ja, de onverwachte opbrengsten maken dat we met de kennis van nu de herindeling niet opnieuw meer zouden doen.

◇ Nee, er waren geen relevante onverwachte resultaten.

13. Als u hier heeft aangegeven dat onverwachte opbrengsten er volgens u toe hebben gedaan - in positieve of negatieve zin - zou u dan kunnen aangeven om welke opbrengsten het volgens u gaat en wat daar de belangrijkste lessen uit zijn:

[Open veld]

14. Wanneer u de situatie op dit moment bekijkt, wat is dan het meest van toepassing?

◇ Met de kennis van nu zouden we het niet meer gedaan hebben

◇ Met de kennis van nu zouden we het opnieuw doen

15. Als u terugkijkt op het veranderingsproces van de gemeentelijke herindeling, welke van onderstaande uitspraken sluit dan het meest aan bij uw eigen indruk?

Toelichting: Met frictiekosten doelen we op de kosten in brede zin die de deelnemende gemeenten maken om samen te gaan. Denk hierbij aan kosten voor in te huren adviseurs, capaciteit van ambtenaren die aan het proces deelnemen, onzekerheid bij betrokkenen, verhuizingen, vergoedingen voor af te vloeien overcapaciteit, et cetera.

◇ We hebben ons vergist in de frictiekosten: het proces was veel lastiger en meer kostbaar dan we hadden verwacht.

◇ De frictiekosten waren ongeveer wat we er van verwacht hadden, maar hoog voor wat we probeerden te bereiken.

◇ De frictiekosten waren ongeveer wat we er van verwacht hadden en zijn vanuit onze ambities goed te verdedigen.

◇ De frictiekosten waren lager dan we hadden verwacht: het viel achteraf mee.

16. Indien u dat wenst kunt u hieronder aangeven welke frictiekosten volgens u het belangrijkst waren in de herindeling:

[Open veld]

17. Wanneer u de situatie op dit moment bekijkt, wat is dan het meest van toepassing? Kies één uit onderstaand:

◇ Het was van begin tot eind een moeizaam proces

◇ Het proces ging gaandeweg steeds moeizamer

◇ In het begin was het proces moeizaam, maar later viel het mee en ging het beter

◇ Het proces viel alleszins mee; het ging over het geheel genomen goed

18. Als u met de kennis van nu terugkijkt, was volgens u de gemeentelijke herindeling dan de beste optie voor het realiseren van de genoemde ambities? Zo nee, welke alternatieven zouden volgens u goed passen?

◇ Ja

◇ Nee, een goed alternatief zou zijn: verdergaande ambtelijke samenwerking

◇ Nee, een goed alternatief zou zijn: samenwerking tussen een aantal specifieke ambtelijke diensten die veel met elkaar te maken hebben

◇ Nee, een goed alternatief zou zijn: verder uitgewerkte gemeenschappelijke regelingen

◇ Nee, een goed alternatief zou zijn: meer afstemming en coördinatie tussen Colleges en Gemeenteraden van onze gemeenten

◇ Nee, een goed alternatief zou zijn: wel herindeling, maar in een andere combinatie van gemeenten

◇ Nee, een goed alternatief zou zijn: wel herindeling, maar op een later moment

19. Heeft de gemeentelijke herindeling de zaken op onderstaande aspecten volgens u verbeterd of verslechterd:

	Verbeterd	Niet veranderd	Verslechterd
De band met de burger als gevolg van herindeling?	◇	◇	◇
De identiteit van de gemeente als gemeenschap?	◇	◇	◇
De betrokkenheid van burgers?	◇	◇	◇
De dienstverlening aan burgers?	◇	◇	◇
De financiële lastendruk voor burgers?	◇	◇	◇

20. In welke mate lagen de volgende ambities volgens u ten grondslag aan de gemeentelijke herindeling? Geef hieronder uw top 3 van belangrijkste ambities.

	1	2	3
Bezuinigen	◇	◇	◇
Bestuurskracht vergroten	◇	◇	◇
Bestuurlijke drukte verminderen	◇	◇	◇
Dienstverlening verbeteren	◇	◇	◇
Ambtelijke organisatie professionaliseren	◇	◇	◇
Gedwongen herindeling voorkomen	◇	◇	◇
Reageren op initiatief van andere gemeenten	◇	◇	◇
Tegemoetkomen aan hogere overheid (rijk/provincie)	◇	◇	◇
Samenhangend gebied realiseren	◇	◇	◇
Democratische legitimiteit vergroten	◇	◇	◇
Gemeenteoverstijgende projecten realiseren	◇	◇	◇
Woningbouwopgaven realiseren		◇	◇ ◇

21. Welke ambities zijn door de herindeling gerealiseerd? Ook wanneer dit geen vooraf geformuleerde ambities waren. Geef hieronder uw top 3:

	1	2	3
Bezuinigen	◇	◇	◇
Bestuurskracht vergroten	◇	◇	◇
Bestuurlijke drukte verminderen	◇	◇	◇
Dienstverlening verbeteren	◇	◇	◇
Ambtelijke organisatie professionaliseren	◇	◇	◇
Gedwongen herindeling voorkomen	◇	◇	◇
Reageren op initiatief van andere gemeenten	◇	◇	◇
Tegemoetkomen aan hogere overheid (rijk/provincie)	◇	◇	◇
Samenhangend gebied realiseren	◇	◇	◇
Democratische legitimiteit vergroten	◇	◇	◇
Gemeenteoverstijgende projecten realiseren	◇	◇	◇
Woningbouwopgaven realiseren	◇	◇	◇

22. Welke belangrijke observaties over de gemeentelijke herindeling zijn nog niet aan de orde geweest en wilt u toch benoemen? Opvallende zaken in de herindeling die niet aan de orde zijn geweest:

[Open veld]

23. Welke eventuele verbeteringen zou u willen voorstellen waarmee het proces van intergemeentelijke samenwerking (niet per se herindeling) in de toekomst beter kan verlopen?

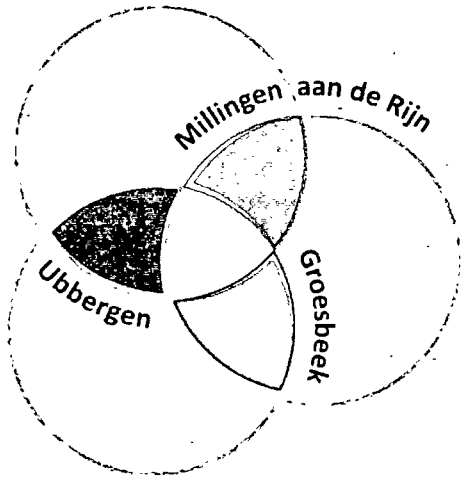
[Open veld]

24 Wat is uw naam?

[Open veld]

25 Wat is uw e-mailadres?

[Open veld]

Herindelingsadvies gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Herindelingsadvies Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

1.	**Voorwoord**		**3**
2.	**Voortraject, herindelingsontwerp en herindelingsadvies**		**4**
	2.1.	Ontwikkelingen in breder perspectief	4
	2.2.	Positie en belang van Millingen aan de Rijn	5
	2.3.	Positie en belang Ubbergen	5
	2.4.	Positie en belang van Groesbeek	6
	2.5.	Samenwerking tussen Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek	6
	2.6.	Overzicht ontwikkelingen en besluitvormingstraject	7
	2.7.	Besluitvorming herindelingsontwerp	8
	2.8.	Zienswijzeprocedure	9
3.	**De huidige gemeenten en hun gezamenlijke toekomst**		**15**
	3.1.	Millingen aan de Rijn	15
	3.2.	Ubbergen	16
	3.3.	Groesbeek	17
	3.4.	Kenmerken/ambities van de nieuwe gemeente	19
4.	**Beleidscriteria rijksoverheid**		**24**
	4.1.	Draagvlak	24
	4.2.	Inhoudelijke noodzaak	30
	4.3.	Redenen voor deze herindeling en urgentie	30
	4.4.	Overige criteria	31
5.	**Financiën**		**34**
	5.1.	Jaarrekening en begroting	34
	5.2.	Algemene uitkering gemeentefonds	34
	5.3.	Frictiekostenvergoeding	35
	5.4.	Woonlastendruk	35
	5.5.	Vermogenspositie en weerstandvermogen	36
6.	**Verdere procedure**		**37**
	Overzicht bijlagen 1-8		**38**

1. Voorwoord

Voor u ligt het Herindelingsadvies voor de vrijwillige herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Dit herindelingsadvies is het vervolg op het herindelingsontwerp dat op 30 augustus 2012 door de drie gemeenteraden is vastgesteld. In de tussenliggende periode hebben belanghebbenden zienswijzen kunnen indienen op het herindelingsontwerp en zijn de gemeentebesturen op allerlei wijzen uitvoerig in gesprek gegaan met de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties binnen de drie gemeenten, om het draagvlak voor deze herindeling te peilen. In dit herindelingsadvies wordt verslag hiervan gedaan.

De gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zijn gemeenten die elkaar in de toekomst kunnen versterken. Er is sprake van een sterke interne samenhang en een gemeenschappelijke identiteit. De historische, demografische, sociaaleconomische en geografische kenmerken zorgen hiervoor.

Door de herindeling ontstaat een sterke gemeente die op een kwalitatief goede en krachtige wijze de dienstverlening voor de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties kan vormgeven, een gemeente die voorbereid is op een toekomst waarin steeds meer taken bij de gemeentelijke overheid worden neergelegd en die een sterke rol kan gaan spelen in de regio.

Het voornemen van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek om tot een herindeling te komen past in de ontwikkelingen die zich voordoen op het terrein van het openbaar bestuur, waar de schaalgrootte in relatie tot de toegenomen taken en de taken die nog op de gemeente afkomen een actueel thema is.

Deze vrijwillige herindeling sluit aan bij de al ontwikkelde samenwerkingsverbanden in de afgelopen jaren tussen de drie gemeenten. De betreffende gemeenten kiezen voor de vorming van een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen.

Wij spreken de wens uit, dat dit herindelingsontwerp leidt tot een succesvolle herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

2. Voortraject, herindelingsontwerp en herindelingsadvies

2.1. Ontwikkelingen in breder perspectief

De samenwerking tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek kent een ontwikkeling die een aantal jaren terug in een stroomversnelling is gekomen. Tussen Groesbeek en Millingen aan de Rijn heeft dit geresulteerd in een samenvoeging van de ambtelijke organisaties in 2009. Daarnaast worden diverse andere zaken op MUG-niveau (Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek) uitgevoerd. Voorbeelden zijn de gemeentelijke Brandweer, ICT en onderdelen van Sociale Zaken. Dit valt echter niet los te zien van de ontwikkelingen die zich in het algemeen voordoen in bestuurlijk Nederland. Het is goed om een en ander dan ook kort in een breder perspectief te plaatsen.

Landelijke ontwikkelingen

Sinds het bestaan van de gemeenten in de staatsrechtelijke vorm zoals wij die sedert de Gemeentewet van 1851 kennen, is er sprake geweest van herindelingen, samenvoegingen en (inter)gemeentelijke samenwerking. De laatste decennia heeft dat een extra dimensie gekregen vanwege de veranderende verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de verschillende overheidsorganen. Door decentralisatie van taken naar gemeenten met daaraan verbonden efficiencykortingen die niet ten koste mogen gaan van de kwaliteit wordt de uitvoering kwantitatief en kwalitatief complexer. Ook centralisatie van taken stelt andere eisen aan de invulling van de lokale bestuursverantwoordelijkheid. Het antwoord op die ontwikkelingen wordt gezocht in verdergaande samenwerking waarbij de praktijk een veelheid aan oplossingen laat zien. Zij variëren van eenvoudige, bilaterale of meer regionale samenwerkingsverbanden, door middel van bestuursovereenkomsten of gemeenschappelijke regelingen op grond van de WGR voor een bepaald taakgebied, tot samenvoeging van gemeenten dan wel het ineenschuiven van de uitvoeringsorganisaties. Voorbeelden van dat laatste zien we in het Gooi (de zgn. BEL-gemeenten) of in Groningen (met de gemeente Ten Boer). Het beeld dat is ontstaan is veelvormig en zeer divers. In politieke zin zijn de gedachten rond herindelingen veranderd en heerst momenteel meer de opvatting dat het primair tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf behoort om te bepalen in welke vorm en met wie zij de uitvoering van de huidige en toekomstige taken willen gieten. De rijks- en provinciale overheid neemt daarbij terughoudendheid in acht en is minder geneigd om het proces van bovenaf te initiëren. In de provincie Gelderland was in 2004 de laatste, relatief grootschalige, herindeling van de gemeenten in de Achterhoek, Graafschap en de Liemers. Om verschillende redenen zijn de laatste tijd ook een aantal voorstellen die in de procedure al vergevorderd waren, niet tot uitvoering gekomen. Daarbij speelde het ontbreken van bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak, vanwege grote weerstand tegen het verlies van de eigen zelfstandigheid, een belangrijke rol. In 2011 gebeurde dat nog met de plannen rond Woudenberg, Renswoude en Scherpenzeel en in de meer directe nabijheid met de plannen in Noord Limburg, waarbij de buurgemeente Mook en Middelaar was betrokken. Daarentegen blijken herindelingen die vanuit de gemeenten zelf worden bepleit wel op steun van de wetgever te kunnen rekenen. Het bekendste voorbeeld daarvan is in Friesland waar op 1 januari 2011 de grote gemeente Súdwest Fryslân is ontstaan. Ook de samenvoeging Eijsden en Margraten, beter vergelijkbaar met de situatie Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek, is daarvan een goed voorbeeld.

Regeerakkoord 29 oktober 2012

Op 29 oktober 2012 is het regeerakkoord tot stand gekomen tussen de VVD en de PvdA. In dit regeerakkoord wordt gesproken over een lange termijn perspectief waarin vijf landsdelen ontstaan in combinatie met gemeenten met een omvang van tenminste 100.000 inwoners. Opgemerkt wordt dat de inwonersnorm kan worden aangepast aan de bevolkingsdichtheid in de verschillende delen van het land. Tenslotte is vermeld dat ontwikkelingen in de gewenste richting worden aangemoedigd. Op het moment van schrijven van dit herindelingsadvies is het nog niet bekend hoe vorm zal worden gegeven aan de visie die is verwoord in het recent vastgestelde regeerakkoord. In hoofdstuk 4 (Beleidscriteria Rijksoverheid) wordt dan ook uitgegaan van het vastgestelde Beleidskader gemeentelijke herindeling zoals gepubliceerd door het ministerie van Binnenlandse zaken op 12 juli 2011. Mocht verdere schaalvergroting in de toekomst noodzakelijk zijn, dan kan

deze gemeentelijke herindeling worden gezien als een goede stap in de gewenste richting. Temeer omdat in dit geval sprake is van een landelijke gemeente, met een groot grondgebied (9.328 hectare) en een beperkte bevolkingsdichtheid.

Directe omgeving

In het gebied rond Nijmegen is afgelopen jaren veel gerealiseerd op het terrein van regionale samenwerking. De samenwerkingsvormen zijn ook hier velerlei en veelsoortig. Een eenduidige oplossing die kan steunen op een algemeen gedragen visie ontbreekt echter. De meningsvorming is bepaald niet uitgekristalliseerd en vergt tijd van nader overleg, ontmoeting en studie. Terugkerend naar de gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek is het goed om vooraf vast te stellen dat de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek in dit proces een verschillende positie innemen, welke bepaald wordt door de schaal en de aard van de vraagstukken waarop ze op korte termijn een antwoord moeten geven. Voor echter alle drie de gemeenten biedt de samenvoeging kansen om doelen voor de langere termijn zeker te stellen en ze dichterbij te brengen.

2.2 Positie en belang van Millingen aan de Rijn

De gemeente Millingen aan de Rijn behoort met haar inwonertal van ruim 5900 tot één van de kleinste gemeenten van Nederland en gezien haar ligging en ruimtelijk-economische mogelijkheden zal dat niet anders worden. Niettemin is het een geheel zelfstandige gemeente aan wie alle taken opgedragen zijn. Uiteraard zullen door de schaal en inrichting niet alle taken zich voordoen en is de kwantiteit een weerspiegeling van de grootte van de gemeente, maar niettemin mogen en moeten aan het niveau van uitvoering dezelfde eisen worden gesteld als in elk andere gemeente van Nederland. Kleine gemeenten zijn begrijpelijkerwijs beperkt in het in stand houden van een uitvoeringsorganisatie die alle kwaliteiten in huis heeft.

In 2004 kreeg het Bureau Berenschot opdracht een formatieonderzoek uit te voeren. Dit bureau kwam in 2005 niet alleen tot de conclusie dat de formatie lager was dan in de vergelijkbare gemeenten, maar ook dat er op een aantal onderdelen qua bedrijfsvoering te laag gescoord werd. Dat was het geval op de gebieden van de aansturing – teveel gericht op de uitvoerende en primaire taken - de bedrijfsvoering – het ontbreekt aan instrumenten op het terrein van planning & control – en er was sprake van een informele organisatie waarin geen of te weinig aandacht was voor beleidsontwikkeling. Kortom, hoewel de primaire processen en dienstverlening op zich wel goed waren, was de organisatie op de andere terreinen kwetsbaar en onvoldoende toegerust.

In het raadsprogramma 2006 – 2010 werd in Millingen aan de Rijn het voornemen uitgesproken om in die raadsperiode een discussie te voeren over de zelfstandigheid. In 2007 volgde het besluit gebruik te maken van het aanbod van de provincie Gelderland om de bestuurskracht van de gemeente in beeld te brengen. In die bestuurskrachtmeting werd de gemeente in haar vier rollen - te weten die van bestuurder, publieke dienstverlener, onderdeel van het bestuurlijk bestel en als organisatorische eenheid – beoordeeld op sterke en zwakke punten. Uit deze meting is toen een viertal conclusies getrokken/besluiten genomen:

1. er wordt een visie ontwikkeld in het MUG-verband;
2. de dienstverlening zal sterk verbeterd worden door een intensieve samenwerking met anderen, waarbij het voornemen werd uitgesproken dat te doen met Groesbeek;
3. de noodzaak om in samenhang met het onder 1 genoemde een visie te ontwikkelen op het gebied van de bestuurlijke samenwerking;
4. voor de organisatie zijn op korte termijn maatregelen nodig en daarom werd besloten om het hele takenpakket onder te brengen bij Groesbeek.

De financiële positie van Millingen aan de Rijn is structureel een punt van zorg. In dit kader was de gemeente Millingen aan de Rijn genoodzaakt om in 2011 bij het Ministerie van BZK een *aanvraag in te dienen op grond van artikel 12 Financiële Verhoudingswet*. De gemeente Millingen aan de Rijn heeft, mede gezien de financiële positie waarin ze structureel verkeert en de ontwikkelingen op het terrein van de decentralisatie van rijkstaken, een kans om te komen tot de vorming van een sterke nieuwe gemeente met Ubbergen en Groesbeek.

2.3. Positie en belang van Ubbergen

Bij de bestuurskrachtmeting van 2008 is in Ubbergen nadrukkelijk de vraag aan de orde geweest of de gemeente met ruim 9000 inwoners in staat was om haar taken op een verantwoorde wijze uit te voeren. De conclusie was dat de gemeente beschikte over voldoende bestuurskracht en de collectieve en individuele dienstverlening goed op orde was. Belangrijke aanbevelingen waren dat Ubbergen haar sterke kanten moet behouden door onder meer midden in de gemeenschap te blijven staan en goede contacten te onderhouden met inwoners, maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven. Voor het behoud van kwaliteit en continuïteit werd geadviseerd om steeds de meest adequate en duurzame invulling te kiezen en regionaal of intergemeentelijk te investeren in een gemeenschappelijke visie op gemeente-overstijgende beleidsterreinen. Uit de bij de bestuurskrachtmeting opgestelde inventarisatie bleek dat veel taken in allerlei samenwerkingsverbanden op adequate wijze werden uitgevoerd, zowel regionaal als intergemeentelijk. Onder meer ook in samenwerking met Millingen aan de Rijn en Groesbeek. De noodzaak tot herindeling was in 2008 daarom niet actueel.

In de afgelopen jaren is, mede als gevolg van de financiële crisis, de al doorgevoerde en voorgenomen decentralisaties en de hogere kwaliteitseisen die aan de uitvoering van gemeentelijke taken worden gesteld, het onderwerp herindeling actueler geworden. Ook de in 2008 gekozen lijn van zelfstandig blijven in combinatie met het aangaan van duurzame samenwerkingsverbanden regionaal en intergemeentelijk was aan herziening toe als gevolg van gewijzigde omstandigheden. Door meerdere fracties, van de in de raad vertegenwoordigde politieke partijen, is intern dan ook de mogelijkheid van schaalvergroting aan de orde gesteld. Was het bij de verkiezingen van 2010 nog geen algemeen thema, bij de algemene beschouwingen in november 2011 bleek er een meerderheid in de raad te zijn om de discussie over herindeling met elkaar te voeren. Daarbij werd de voorkeur uitgesproken om te komen tot het vormen van een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen. Nadrukkelijk is gekozen voor de omschrijving landelijke gemeente, omdat de gemeente Ubbergen een combinatie kent van een verstedelijkte en een plattelandscultuur. De nieuwe gemeente heeft daarnaast een sterke oriëntatie op Nijmegen. Het verzoek van Millingen aan de Rijn heeft het proces van mogelijke schaalvergroting versneld en er mede toe geleid dat er op 10 mei 2012 een positief besluit is genomen om aansluiting te zoeken bij de herindeling Millingen aan de Rijn en Groesbeek als eerste stap om te komen tot de gewenste sterke landelijke gemeente.

2.4. Positie en belang van Groesbeek

Groesbeek is voorstander van de vorming van een sterke landelijke gemeente ten oosten van Nijmegen. Dit is mogelijk door een herindeling met Ubbergen en Millingen aan de Rijn. Het aantal mogelijke varianten voor de vorming van een sterke landelijke gemeente is door de ligging van Groesbeek beperkt. Andere varianten zijn op dit moment weinig aantrekkelijk. De keuze van Millingen aan de Rijn voor Groesbeek en het besluit van Ubbergen om te kiezen voor een herindeling met Millingen aan de Rijn en Groesbeek brengt de vorming van een sterke landelijke gemeente dichterbij, waarbij het initiatief in eigen hand wordt gehouden. Dit maakt de gemeente Groesbeek tot een meer dan geïnteresseerde partner.

De huidige samenwerking heeft er al toe bijgedragen dat de belangen van de gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek met elkaar zijn verbonden en verweven. De aansluiting van de gemeente Ubbergen vergroot ook voor Groesbeek de mogelijkheden tot meer kwaliteit, efficiency en bestuurskracht vanwege het toenemen van de schaalgrootte en de doorontwikkeling van al bestaande samenwerkingsverbanden.

2.5. Samenwerking tussen Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek bestaan in het zogenaamde MUG-verband al de nodige samenwerkingsvormen. Onder andere op het terrein van ICT, de gemeentelijke brandweer en onderdelen van Sociale Zaken.

Door Millingen aan de Rijn is in2009 ingezet op een verdergaande samenwerking met de gemeente Groesbeek. Dit heeft geresulteerd in een samenvoeging van de ambtelijke organisaties, waarbij Millingen aan de Rijn de dienstverlening volledig heeft ondergebracht bij de gemeente Groesbeek. Op deze wijze is de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening door Millingen aan de Rijn gegarandeerd voor haar burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Groesbeek was graag bereid om de dienstverlening van Millingen aan de Rijn over te nemen door de ambtelijke organisaties samen te voegen, mede omdat beide gemeenten qua sociale en economische structuur, mentaliteit en ambitieniveau goed op elkaar aansluiten en bij elkaar passen. Op 1 juli 2009 zijn tussen Groesbeek en Millingen aan de Rijn de samenwerkings- en dienstverleningsovereenkomsten ondertekend en daarmee was de meest verregaande samenwerking tussen twee zelfstandig blijvende gemeenten een feit. De samenwerking verloopt succesvol. Beide gemeenten hebben hun voordelen behaald. De gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek behielden in deze oplossing hun volledige zelfstandigheid.

De gemeente Ubbergen had zich in 2006 tot taak gesteld om de financiën op orde te brengen en de door de raad vastgestelde prioriteiten uit te voeren toegespitst op de nieuwbouw van scholen. Tevens werd uitvoering gegeven aan de aanbevelingen zoals die in de bestuurskrachtmeting 2008 waren geformuleerd. In 2011 werd het preventief toezicht door de provincie vervangen door het gebruikelijk repressief toezicht.

Dat leidde tot het standpunt van de raad om een voorkeur te hebben voor de vorming van een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen.

2.6. Overzicht ontwikkelingen en besluitvormingstraject gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

<u>Gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek</u>

- Op 9 en 23 februari 2010 vindt een discussie in de gemeenteraad van Millingen aan de Rijn plaats over de "Discussienota bestuurlijk toekomst Millingen aan de Rijn". Resultaat van deze discussie was om te opteren voor herindeling.
- Eind 2010 dient de gemeente Millingen aan de Rijn bij het ministerie van Binnenlandse Zaken een verzoek in tot ondersteuning op grond van artikel 12 Financiële Verhoudingswet.
- Op 2 februari 2011 verstuurt de gemeente Millingen aan de Rijn een brief aan de colleges van Groesbeek, Ubbergen, Heumen met het verzoek hun standpunt over een mogelijke samenvoeging kenbaar te maken. Tevens werd de problematiek onder de aandacht gebracht van de provincie en politieke partijen. De reacties leidden niet tot een duidelijk standpunt.
- Op 6 december 2011 verzoekt het college van Millingen aan de Rijn het college van Gedeputeerde Staten om te bevorderen dat de gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek worden samengevoegd.
- In een consultatieronde door de verantwoordelijk gedeputeerde bij alle gemeenten in Nijmegen e.o. wordt duidelijk dat een eenduidige mening ontbreekt.
- Op 13 december 2011 volgt een brief van GS aan de gemeente Groesbeek waarin het verzoek wordt gedaan om behalve ambtelijk ook bestuurlijk samen te gaan met Millingen aan de Rijn.
- Op 22 december 2011 wordt de brief door de gedeputeerde toegelicht aan de raad van Groesbeek.
- Het verzoek van het college van Gedeputeerde Staten heeft geleid tot een (nagenoeg gelijkluidend) besluit van de raden van Millingen aan de Rijn en Groesbeek. De raden besloten hierop in hun respectievelijke vergaderingen van 1 en 6 maart samengevat de beide colleges op te dragen:
    - een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de Wet Arhi op te (doen) stellen en dit voor 1 juli 2012 ter besluitvorming voor te leggen;

- in dit voorstel inzicht te geven in de financiële, maatschappelijke en beleidsmatige effecten van de varianten, waarbij:
    1. de beide gemeenten worden samengevoegd;
    2. de huidige vorm van samenvoeging wordt voortgezet;
    3. Groesbeek of Millingen aan de Rijn aansluiting zoekt bij een andere gemeente en de organisaties worden ontvlochten.
- vanwege het belang van een groot draagvlak voor de uiteindelijke besluiten extra aandacht te besteden aan de communicatie met de inwoners en daarvoor een communicatieplan op te stellen en uit te voeren en dit plan tijdig aan de raadsfracties voor te leggen opdat aanvullingen mogelijk zijn;
- het voorbereidingsproces zodanig in te richten dat een samenvoeging per 1 januari 2014 in principe mogelijk is;
- de gemeente Ubbergen de mogelijkheid te bieden om aan te sluiten bij de herindeling indien voor 1 mei 2012 een besluit hierover wordt genomen.

- Op 20 maart wordt overleg gevoerd tussen Groesbeek en Millingen aan de Rijn waarbij wordt vastgesteld dat de financiële rapportages niet tijdig kunnen worden opgeleverd en de herindelingsdatum verschuift naar 1 januari 2015.

<u>Gemeente Ubbergen</u>

- In november 2011 tekent zich in de gemeenteraad van Ubbergen een meerderheid af voor herindeling aan de oostkant van Nijmegen.
- In december 2011 wordt een brief van GS ontvangen met betrekking tot de samenvoeging van gemeenten aan de Oostkant van Nijmegen.
- Op 15 december 2011 besluit de raad om in gesprek te gaan met de gedeputeerde.
- 16 januari 2012 vindt er een gesprek plaats tussen de gedeputeerde en de raad van Ubbergen.
- 23 februari volgt een verzoek aan de omliggende gemeenten om in gesprek te gaan over herindeling aan de oostkant van Nijmegen. De reactie van Groesbeek en Millingen aan de Rijn is positief, de gemeente Heumen wil de resultaten van het onderzoek met betrekking tot ambtelijke samenwerking met Wijchen afwachten. De gemeente Mook en Middelaar wacht de uitkomst van het rapport over samenwerking in de kop van Noord Limburg af. Beiden willen wel op de hoogte blijven van de ontwikkelingen.
- Op 10 mei 2012 heeft de gemeenteraad het volgende besluit genomen:
    - dat de gemeente Ubbergen wil komen tot een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen;
    - dat een eerste stap daartoe is een samenvoeging van de gemeente Ubbergen met de gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn met ingang van 1 januari 2015;
    - dat alvorens een principebesluit te nemen de raad nadere informatie wil over de financiële en maatschappelijke consequenties van de herindeling;
    - dat de gemeente Ubbergen wil participeren in de daartoe door die twee gemeenten al opgerichte werkgroep die de basis levert voor een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de wet Ahri;
    - dat dit herindelingsadvies in augustus 2012 aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd en welk besluit de basis vormt voor het wettelijk vereiste inspraaktraject;
    - dat de gemeente Heumen en Mook en Middelaar worden geïnformeerd over de voortgang van het proces en uitdrukkelijk wordt aangegeven dat beide gemeenten bijzonder welkom zijn om samen één sterke gemeente aan de oostkant van Nijmegen te vormen;
    - dat de vorenstaande stappen er op gericht zijn om uiterlijk in december 2012 een definitief besluit over herindeling te nemen, welk besluit door tussenkomst van het College van Gedeputeerde Staten aan de Minister van Binnenlandse Zaken kan worden doorgezonden;.
- Vanaf 10 mei 2012 participeert de gemeente Ubbergen in de werkgroep die als opdracht heeft de basisinformatie te leveren voor het herindelingsadvies.

2.7. Besluitvorming herindelingsontwerp

Door de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek is in juni 2012 een herindelingsontwerp opgesteld om te komen tot samenvoeging van de drie gemeenten. Dit herindelingsontwerp is door de drie gemeenteraden op 30 augustus 2012 vastgesteld.

Binnen de gemeenteraad van Millingen waren 11 stemmen voor en 0 stemmen tegen het herindelingsontwerp. Binnen de gemeenteraad van Ubbergen waren 12 stemmen voor en 1 stem tegen. Binnen de gemeenteraad van Groesbeek waren 13 stemmen voor en 3 stemmen tegen. 1 van de raadsleden was afwezig. De conclusie kan worden getrokken dat er binnen de gemeenteraden een zeer ruime meerderheid heeft gestemd voor het herindelingsontwerp.

2.8. Zienswijzeprocedure

2.8.1 Ter inzage legging herindelingsontwerp

Conform artikel 5 lid 2 van de Wet Algemene Regels Herindeling (Arhi) heeft het herindelingsontwerp acht weken ter inzage gelegen op de respectievelijke gemeentehuizen, is het beschikbaar gesteld via de gemeentelijke herindeling (www.mugherindeling.nl) en de gemeentelijke websites. De periode van ter inzage legging liep van 5 september tot en met 1 november 2012.

De mogelijkheden om een zienswijze in te dienen zijn breed bekend gemaakt bij de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Dit is gedaan door:

- het uitbrengen van een informatiekrant die huis aan huis is verspreid, in deze krant wordt de het indienen van zienswijzen uitgebreid beschreven;
- diverse advertenties in de lokale kranten die huis aan huis zijn verspreid;
- artikelen in de lokale kranten die huis aan huis zijn verspreid;
- bekendmaking van de procedure via de herindelingswebsite (www.mugherindeling.nl);
- het houden van 11 inloopbijeenkomsten, waarbij burgers er expliciet op is gewezen dat een zienswijze kan worden ingediend;
- het bezoeken van druk bezochte locaties met een mobiele informatiebus, waarbij informatie is verstrekt over de gemeentelijke herindeling. Ook op deze locaties zijn burgers er op gewezen dat een zienswijze kan worden ingediend of kon ter plekke een zienswijze worden ingediend;
- communicatie via de lokale en regionale radio en televisie;
- communicatie via de sociale media;
- een groot aantal bedrijven en maatschappelijke organisaties (ongeveer 350) is aangeschreven, waarbij is aangegeven dat het mogelijk is om een zienswijze in te dienen of een mening te geven over de herindeling;
- diverse raadsfracties hebben burgers opgeroepen om zienswijzen in te dienen;
- alle aangrenzende gemeenten hebben een brief ontvangen namens de Colleges van de drie gemeenten, waarin expliciet wordt gewezen op de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen;
- het opstellen en verspreiden van voorgedrukte zienswijzen tegen en voor de herindeling door een van de fracties uit de raden;
- het verspreiden van een oproepkaart door een van de fracties uit de raden onder de inwoners (5.000 exemplaren) om via een website aan te geven of ze zich via een referendum willen uitspreken over de herindeling.

2.8.2 *Ingediende zienswijzen*

In totaal zijn er 191 zienswijzen ingediend. In onderstaand schema wordt dit weergegeven.

Aantal zienswijzeformulieren			
Gemeente	**Voor**	**Tegen**	**Geen mening**
Inwoners Millingen aan de Rijn	39	2	3
Inwoners Ubbergen	15	2	1
Inwoners Groesbeek	58	58	10
Inwoner Nijmegen	1		
Inwoner Zeeland (prov. Noord-Brabant)	1		
Gemeente Heumen			1
Totaal	114	62	15

Uit de zienswijzen blijkt dat het overgrote deel van de indieners voorstander is van de gemeentelijke herindeling. De meeste indieners van een negatieve zienswijze komen uit de gemeente Groesbeek.

Opgemerkt dient te worden dat 33 van de 58 negatieve zienswijzen uit de gemeente Groesbeek een voorgedrukte zienswijze betreft. Dit is een actie geweest van een van de fracties uit de raden. Inwoners konden door middel van het plaatsen van een handtekening een standaard zienswijze indienen.

Onderstaand worden de argumenten van voor en tegenstanders van de herindeling verwoord.

Voorstanders

- Schaalvergroting is noodzakelijk om de dienstverlening van de drie gemeenten goed te blijven uitvoeren.
- Het isolement waarin Millingen aan de Rijn zich op dit moment in bevindt wordt opgeheven.
- Samen vormen de drie gemeenten een sterkere gemeente met meer zeggenschap in de regio.
- Er ontstaat een financieel gezonde gemeente.
- Behoud van voorzieningen.
- De identiteit van de kernen blijft behouden na een gemeentelijke herindeling.
- Er ontstaat een sterkere ambtelijke organisatie.
- De herindeling is goed voor verenigingen en instellingen.
- Een herindeling met Nijmegen wordt op deze wijze voorkomen.
- De herindeling leidt tot een sterker en professioneler gemeentebestuur.
- De dienstverlening kan beter en goedkoper worden gerealiseerd.
- Kleine gemeenten zijn niet meer van deze tijd.
- Een herindeling is onvermijdelijk.
- De drie gemeenten vormen samen de mooiste gemeente van Nederland.
- Goed voor het toerisme.
- De gemeenten kunnen elkaar positief stimuleren.
- De nieuwe gemeente vormt een sterke tegenhanger richting Nijmegen.
- 'Hoe meer zielen, hoe meer vreugd'.
- Er kan meer samenhang worden gebracht in het landschap.

Tegenstanders

- De financiële reserves van Groesbeek moeten worden gebruikt om de tekorten in Millingen aan de Rijn op te vangen en om de magere financiële basis van Ubbergen te verbeteren.
- De belastingen zullen moeten worden gelijkgetrokken in de drie gemeenten. Groesbeek heeft de laagste belastingen. De belastingen in Groesbeek zullen zeer waarschijnlijk omhoog gaan.

- Het subsidiebeleid van de drie gemeenten zal moeten worden gelijkgetrokken. De Groesbeekse verenigingen en instellingen krijgen veel meer financiële steun dan in Ubbergen en Millingen aan de Rijn. Waarschijnlijk zullen de subsidies voor de Groesbeekse verenigingen en instellingen sterk verminderen.
- De gemeenten hebben een tunnelvisie. Uit de stukken blijkt dat slechts drie opties zijn onderzocht om de geconstateerde problemen op te lossen. Er zijn veel meer oplossingsrichtingen
- De afstand tot de burger wordt groter.
- Er ontstaan onduidelijkheden over gemeenschappelijke regelingen, maar ook over afspraken met de Stadregio op het gebied van wonen, bedrijfsleven, economie, etc.
- Er is weinig interactie geweest met de burgers in Groesbeek.
- De inwoners van Groesbeek hebben niet echt iets met de beide partners.
- Groesbeek moet Groesbeek blijven!
- Groesbeek staat er goed voor, een herindeling is niet nodig.
- Is een besluit van de raad van Ubbergen legitiem, omdat partijen een herindeling niet in hun verkiezingsprogramma hadden staan?
- Zijn mogelijkheden tot vergaande samenwerking voldoende onderzocht?
- Welke visie heeft de gemeenteraad op de herindeling en de periode daarna?
- Waarom wil Ubbergen herindelen, terwijl Ubbergen financieel gezien zelfstandig kan voortbestaan? Er is sprake van een plotselinge draai die wordt gemaakt door de gemeenteraad.
- Wat is het effect van het nieuwe kabinetsbeleid waarin wordt gesproken over de opschaling naar 100.000+ gemeenten?
- Millingen aan de Rijn moet klein blijven.

De eerste vier argumenten tegen de herindeling zijn veel genoemd en maakten veelal onderdeel uit van een voorgedrukte zienswijze die is opgesteld door één van de fracties uit de gemeenteraad van Groesbeek (VOLG). De standaard zienswijze is 33 keer ingediend. Onderstaand volgt een reactie op deze punten. Vervolgens volgt een reactie op de overige punten.

Financiële reserves Groesbeek

Aangegeven wordt dat de financiële reserves die de gemeente Groesbeek heeft opgebouwd zullen moeten worden gebruikt om de structurele financiële tekorten van de gemeente Millingen aan de Rijn op te vangen en om de financiële basis van de gemeente Ubbergen te verbeteren.

Wij zijn van mening dat dit geen juiste voorstelling van zaken is. De reserves van de gemeente Groesbeek zijn uitstekend. Uit de financiële onderzoeken blijkt dat de reserves van de gemeenten Ubbergen en Millingen aan de Rijn toereikend zijn om hun eigen risico's op te vangen. De reserves van Groesbeek hoeven hier niet voor te worden ingezet. Onder het kopje gemeentelijke belastingen en subsidies wordt breder ingegaan op de gevolgen voor de begroting van de nieuwe gemeente.

Verhogen gemeentelijke belastingen en verlagen van de subsidies

Aangegeven wordt, dat de gemeentelijke belastingen binnen de gemeente Groesbeek zeer waarschijnlijk omhoog zullen gaan en dat de subsidies zullen worden verlaagd.

De gemeentelijke belastingen en het subsidiebeleid worden per 1 januari 2015 vastgesteld door de nieuwe gemeenteraad. Er is sprake van een verschillend belastingniveau en een verschillend subsidiebeleid binnen de drie huidige gemeenten. Dit zal op een gelijk niveau moeten worden gebracht. De nieuwe gemeenteraad bepaalt welk niveau dit zal zijn.

In de financiële onderzoeken is een scenario uitgewerkt waarbij uit wordt gegaan van de laagste gemeentelijke belastingen en de hoogste subsidies, zoals nu in Groesbeek het geval is. Hierdoor ontstaat een tekort in de begroting van 1,3 miljoen Euro. Op een begroting van 70 miljoen Euro betreft dit minder dan 2%. Er zijn binnen de begroting van de nieuwe gemeente voldoende mogelijkheden om dit op te vangen, zodat belastingverhoging en subsidieverlaging om reden van de herindeling niet nodig is.

Tunnelvisie

Opgemerkt wordt dat er wordt gewerkt vanuit een tunnelvisie waarbij er geen andere opties worden onderzocht dan de gemeentelijke herindeling met de gemeenten Millingen aan de Rijn en Ubbergen.

Er zijn in het voortraject richting het herindelingsontwerp verschillende varianten uitgewerkt. Dit betreffen de voorgestelde variant om te komen tot een herindeling met Millingen aan de Rijn en Ubbergen, een variant waarin de huidige samenwerking met Millingen aan de Rijn wordt voorgezet en een variant waarin Groesbeek alleen verder gaat en de samenwerking met Millingen aan de Rijn wordt verbroken. Daarnaast is gesproken over varianten met de gemeenten Heumen en Mook en Middelaar. Deze laatste twee gemeenten wensen echter zelfstandig te blijven.

Gelet op de decentralisatie van taken vanuit het Rijk en de Provincie naar de gemeenten, de bezuinigingen die op ons afkomen en de ontwikkelingen waar wij in onze regio mee te maken hebben, achten wij het in het belang van de drie gemeenten om te komen tot een herindeling tussen Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Samen met deze gemeenten kunnen we een sterke, landelijke en bestuurskrachtige gemeente vormen die klaar is voor de toekomst.

Afstand tot de burger

De afstand tot de burger hoeft niet groter te worden. Afstand tot de burger heeft meer te maken met houding en gedrag van bestuurders en medewerkers dan met fysieke afstand tot bijvoorbeeld een gemeentehuis. In het dienstverleningsconcept van de nieuwe gemeente zal dit verder worden uitgewerkt en zal tevens worden uitgegaan van het principe dat de gemeente meer naar de burgers zal gaan in plaats van de burger naar de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen

Er ontstaan geen onduidelijkheden voor wat betreft de deelname aan gemeenschappelijke regelingen of andere samenwerkingsverbanden. De nieuwe gemeente zal dit voortzetten en intensiveren. De nieuwe gemeente is door zijn omvang in staat om een sterkere rol te gaan spelen in de diverse gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden.

Interactie

De drie gemeenten hebben op velerlei manieren gecommuniceerd en gediscussieerd met de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties binnen de drie gemeenten over deze gemeentelijke herindeling. In dit kader wordt ook verwezen naar het logboek zoals opgenomen in hoofdstuk 4.1.

Inwoners van Groesbeek hebben niets met beide partners

Inwoners voelen zich vooral inwoner van de kern waarin ze wonen. Hier verandert door de herindeling niets aan. De kern gaat onderdeel uitmaken van een grotere gemeente. Groesbeek blijft Groesbeek, Leuth blijft Leuth en Millingen aan de Rijn blijft Millingen aan de Rijn. Inwoners geven in ruime meerderheid aan dat de keuze voor Ubbergen en Millingen aan de Rijn een goede keuze is, omdat de gemeenten veel gemeen hebben. Veel gehoord is dan ook dat een keuze voor Nijmegen niet goed zou zijn geweest.

Groesbeek staat er goed voor

Dit is inderdaad het geval. Toch heeft Groesbeek eveneens een belang bij deze fusie. In dit kader wordt verwezen naar hoofdstuk 2.4.

Is er sprake van een legitiem besluit van de raad van Ubbergen?

Er is sprake van een legitiem besluit van de gemeenteraden. Wel zal de Tweede en Eerste Kamer toetsen of er sprake is van voldoende maatschappelijk draagvlak voor deze herindeling en hoe de gemeenteraden hiermee om zijn gegaan.

Zijn de mogelijkheden tot samenwerking voldoende onderzocht?

Er zijn steeds verschillende varianten in beeld geweest. In dit kader wordt verwezen naar het kopje 'Tunnelvisie' in ditzelfde hoofdstuk.

Visie op de herindeling en de periode daarna

Verwezen wordt naar hoofdstuk 3.4. van dit herindelingsadvies 'Kenmerken/ambities van de nieuwe gemeente'.

Waarom wil Ubbergen herindelen?

Verwezen wordt naar hoofdstuk 2.3. van dit herindelingsadvies 'Positie en belang van Ubbergen'.

Effecten van het nieuwe kabinetsbeleid

Verwezen wordt naar hoofdstuk 2.1. van dit herindelingsadvies 'Ontwikkelingen in breder perspectief'.

<u>Zienswijzen omliggende gemeenten</u>

Alle omliggende gemeenten hebben een schrijven ontvangen waarin wordt gewezen op het besluit van de drie gemeenteraden om het herindelingsontwerp vast te stellen. Expliciet is erop gewezen dat een zienswijze kan worden ingediend. Van een tweetal gemeenten is een reactie ontvangen.

De gemeente Gennep heeft aangegeven geen zienswijze in te dienen en wenst de gemeenten veel succes met de gemeentelijke herindeling.

Van de gemeenteraad van Heumen is een zienswijze ontvangen. Aangegeven wordt dat de gemeenteraad van Heumen ervoor heeft gekozen om te kiezen voor zelfstandigheid en samenwerking met de gemeenten Mook en Middelaar en de MUG-gemeenten. De gemeente Heumen wil dus niet deelnemen in de herindeling met Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek. De gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zijn blij met het verzoek om samenwerking van de gemeente Heumen en willen overeenkomstig het raadsbesluit van de gemeente Heumen hierover afspraken maken. Afspraken kunnen worden gemaakt op verschillende niveaus, te weten: samenwerking in de regio, samenwerking met Heumen, afstemming van beleid en afstemming van harmonisatie. Een uitnodiging is inmiddels ontvangen van de gemeente Heumen om een oriënterend gesprek te hebben over vormen van samenwerking tussen de gemeenten.

De gemeente Heumen wenst de gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek tenslotte succes toe in het herindelingsproces.

Het College van de gemeente Nijmegen heeft een zienswijze ingediend op 27 november 2012. De zienswijze is te laat binnengekomen en kan formeel niet als zienswijze worden aangemerkt. Desalniettemin achten wij de reactie van de gemeente Nijmegen als grote gemeente in de regio van groot belang. Het College van de gemeente Nijmegen geeft aan dat intergemeentelijke samenwerking in de regio van groot belang is. Door de gemeente Nijmegen wordt op een constructieve wijze binnen diverse verbanden met de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek samengewerkt. Met het oog op de kracht van de regio vindt Nijmegen het van belang om de samenwerking te intensiveren. Het College van Nijmegen hoopt dat door de gemeentelijke herindeling de intergemeentelijke samenwerking verder zal worden bevorderd en wenst de drie gemeenten veel voorspoed toe.

Vanuit Duitsland is een tweetal brieven ontvangen van de gemeenten Kranenburg en Kleve. Beide gemeenten hebben geen bezwaren tegen de voorgenomen gemeentelijke herindeling.

2.8.3 *Conclusie*

De conclusie kan worden getrokken dat het overgrote deel van de indieners van zienswijzen positief tegenover de gemeentelijke herindeling tussen Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek staat. Ook vanuit de omliggende gemeenten zijn geen bezwaren tegen de voorgenomen gemeentelijke herindeling ontvangen.

De ontvangen zienswijzen hebben niet geleid tot een wijziging van het voorgenomen besluit tot herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

Alle indieners van zienswijzen ontvangen een inhoudelijke reactie in de vorm van een brief op de ingediende zienswijze.

3. De huidige gemeenten en hun gezamenlijke toekomst

3.1 Millingen aan de Rijn

De gemeente Millingen aan de Rijn met een oppervlakte van 1030 hectare en 5.921 inwoners, laat zich kenmerken door een drietal hoofdelementen, te weten het dorp, het uiterwaardengebied en het agrarisch buitengebied. Het ligt ten oosten van Nijmegen in de zogenaamde Gelderse Poort.
Het gebied is gevormd door en heeft een groot deel van zijn structuur en bestaan te danken aan de Rijn, die ter hoogte van Millingen aan de Rijn overloopt in de Waal. Door het water zijn oeverwallen ontstaan. Op een deel daarvan dat reeds rond 900 v. Chr. is opgeworpen, ontstond het dorp Millingen aan de Rijn. Door een proces van aanslibbing zijn de uiterwaarden, de Millingerwaard ontstaan die samen met de Ooijpolder tot de belangrijke natuurgebieden van ons land behoren.

Millingen aan de Rijn behoort tot een van oudste woongebieden van ons land. De naam zou er op duiden dat het dorp ooit de grens van het Romeinse Rijk vormde. Het zou zich hebben gevormd langs de as van het tracé van de Romeinse heerbaan van Keulen naar Leiden. Deze heerbaan – we zien het terug in de gelijknamige hoofdstraat van het dorp – loopt parallel aan de rivier. Het dorp ligt niet aan de rivier maar nestelt zich langs en achter de dijk die het moet beschermen wanneer de rivier zijn natuurlijke ruimte vraagt buiten de gebruikelijke bedding.

Hoewel liggend op die oude as van de hoofdweg, ligt het dorp tamelijk geïsoleerd ten opzichte van de rest van Nederland. Aan de noordzijde stroomt de rivier die geen directe oeververbinding heeft waardoor Millingen aan de Rijn met het land aan de overzijde wordt verbonden, want daarvoor moet men naar Nijmegen en Emmerich. Aan de oost- en zuidzijde vormt het de grens met Duitsland die toch duidelijk als barrière heeft gefunctioneerd en die tot in de jaren zeventig letterlijk dicht ging als aan het eind van de dag de slagboom werd neergelaten. Millingen aan de Rijn was en is een grensplaats zonder dat er overigens sprake is van grote doorgaande verbindingen. Meer naar het westen liggen de Duffelt, de Ooijpolder en de uiterwaarden als een open gebied. Weliswaar niet ver van de stad Nijmegen, maar toch tamelijk geïsoleerd. Millingen aan de Rijn ligt dan ook letterlijk in een achterhoek van Nederland.

Dat alles heeft de bewoners duidelijk gevormd. Ze waren vooral op elkaar aangewezen waardoor er een hechte samenleving kon ontstaan. Nergens treffen we een gevarieerder verenigingsleven aan dan in Millingen aan de Rijn. Elke inwoner is lid van en neemt actief deel aan minstens twee of meer verenigingen. Dit maatschappelijk netwerk weet zich over het algemeen staande te houden met eigen middelen en voorzieningen en het beroep op de overheid voor financiële steun is dan ook gering en zeker geen vanzelfsprekendheid. Natuurlijk gaan ook de moderne ontwikkelingen aan deze gemeenschap niet voorbij en wordt het ook hier steeds moeilijker om de vele vrijwilligers te vinden en vast te houden die nodig zijn om dat wijdvertakte en drukbezette netwerk in stand te houden. Zoals in de meeste landelijke gemeenten verlaten veel jongeren het dorp voor studie en/of werk en hun aandeel in de bevolkingssamenstelling is dan ook relatief gering.

In de tweede helft van de 19e eeuw kreeg het dorp een aantal economische impulsen, ook weer dankzij de rivier en de natuurlijke factoren. Er was kleiwinning waardoor er steenbakkerijen konden ontstaan, er was een scheepswerf die in de hoogtijdagen aan honderden mensen werk verschafte. De bevolking nam hierdoor ook in aantal toe.

Behalve het dorp bestaat de gemeente uit de Millingerwaard en het buitengebied. De Millingerwaard is een uiterwaardengebied dat in groter verband onderdeel is van de Gelderse Poort. Deze vormt het stroomdal van de Rijn en maakt onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur waardoor het bescherming geniet. Door de eeuwenlange werking van de rivier heeft het zich ontwikkeld tot een uniek landschap met een rijke flora en fauna. Bijzondere elementen zijn de levende rivier(stuif)duinen (de enige in Nederland) en het hardhout ooibos. Het buitendijkse land biedt mogelijkheden voor extensief recreatief medegebruik door natuurliefhebbers, fietsers en wandelaars. Het gebied tussen het dorp

Millingen aan de Rijn en Leuth (Ubbergen), gelegen op de oude stroomruggen van de Rijn, vormt een onderdeel van de Duffelt. Dit gebied strekt zich uit tot in Duitsland richting Reichswald en heeft een halfopen karakter, mede door de bomenrijen langs de wegen en de meidoornheggen. Een opvallende verschijning in dat open landschap zijn de 'pollen': kunstmatige verhogingen waarop veelal boerderijen zijn gebouwd. Deze pollen dienden ter bescherming tegen overstroming van het binnendijks gelegen gebied. In dit buitengebied vinden voornamelijk agrarische activiteiten plaats. In de lijn van de landelijke trend maakt de agrarische sector ook hier een moeilijke tijd door. Diverse bedrijven hebben hun activiteiten inmiddels gestaakt dan wel zoeken aanvullende inkomstenbronnen.

Het merendeel van de (lokale) bedrijven is geconcentreerd op het bedrijventerrein Molenveld. Er zijn plannen om het terrein te revitaliseren, maar niet om het verder uit te breiden. Er is geen uitgeefbaar bedrijventerrein meer beschikbaar. De belangrijkste bedrijfstakken zijn detailhandel, industrie en vervoer. Een bedrijf, namelijk scheepswerf Bodewes is buitendijks gelegen en hoort nog steeds tot de grootste werkgevers, al is haar belang beduidend afgenomen als we het in historisch perspectief bezien. Het neemt de vierde positie in, voorafgegaan door de Basisschool, supermarkt C-1000 en het Gasthuis St. Jan Deo.

De meeste organisaties voor cultuur, sport en recreatie beschikken over hun eigen accommodaties. Het centrum voor sociaal-culturele activiteiten is de "Bijenkorf" en het daarin afzonderlijk opgenomen "Walhalla" waar de jongeren elkaar in hun eigen wereld kunnen ontmoeten; de daarnaast gelegen sporthal "de Duffelt" biedt grote mogelijkheden voor sport en spel. Het verzorgingshuis Sint Jan de Deo neemt een belangrijke plaats in voor de opvang van ouderen. Verder beschikt het dorp over een eigen bibliotheek en is er een peuterspeelzaal en kinderdagverblijf. Millingen aan de Rijn heeft een grote basisschool.

Voor speciaal en voortgezet onderwijs is men aangewezen op de gemeenten Ubbergen, Groesbeek en Nijmegen. Ook voor de meeste andere openbare en maatschappelijke dienstverlening is men vooral aangewezen op Nijmegen en of Kleve.

Recreatie heeft een extensief karakter waarbij de Millingerwaard een publiekstrekker genoemd mag worden. De Rijndijk nodigt ook uit voor fietsen en wandelen met als mogelijkheid om met het alleszeggende fiets-/voetveer "Heen en Weer" de rivier over te steken. Voor vertier aan deze kant nodigen het Reichswald en de heuvelen rond Groesbeek uit.

Millingen aan de Rijn neemt als zelfstandige gemeente deel aan de verschillende samenwerkingsverbanden in het Rijk van Nijmegen en werkt op diverse terreinen samen met de gemeente Ubbergen. Sinds 1 juli 2009 voert de gemeente Groesbeek alle beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor haar uit.

Er zijn heel korte lijnen tussen organisaties, burgers en de gemeente. Openheid, transparantie en laagdrempeligheid zijn van nature het uitgangspunt in het werken van de gemeente, een kenmerk van een kleine gemeente in een compacte setting.

3.2 Ubbergen

De gemeente Ubbergen ligt ten oosten van Nijmegen aan de rivier de Waal. De gemeente grenst in het zuidoosten aan Duitsland (Kranenburg) en heeft de gemeenten Nijmegen, Groesbeek en Millingen aan de Rijn als buurgemeenten. De gemeente is te omschrijven als een archipel van kleine en grotere agrarische- en arbeidersgemeenschappen, later geworden tot dorpen en buurtschappen, die zich slingeren om de provinciale weg tussen Nijmegen en Millingen aan de Rijn. De gemeente Ubbergen bestaat uit de dorpen Beek, Ubbergen, Ooij, Leuth, Kekerdom, Persingen, een deel van Berg en Dal en de buurtschappen Erlecom en Wercheren, variërend in grootte tussen 99 en 3.400 inwoners. De gemeente Ubbergen heeft totaal 9402 inwoners.

De oppervlakte van de gemeente bedraagt 3880 hectare waarvan circa 270 hectare water. Het grondgebied wordt doorsneden door een belangrijke regionale verkeersader de Nieuwe Rijksweg (N325). De gemeente bezit veel water gerelateerde natuurwaarden, zowel

binnendijks als buitendijks zoals de Millingerwaard, de Kekerdomse Waard, de Ooijse Graaf, Groenlanden en de Oude Waal. Door de ligging tussen stuwwal en Waal kent de gemeente op korte afstand een grote verscheidenheid aan landschapstypen. In het zuiden een stuwwallandschap bestaande uit begroeide heuvels die soms tot een hoogte van 90 NAP reiken. Aansluitend hierop naar het noorden een uitgestrekt polderlandschap met op de achtergrond de rivier de Waal. Deze combinatie van landschappen maakt Ubbergen zo bijzonder, zo 'on-Nederlands'.

Naast de natuurwaarden heeft Ubbergen een rijke cultuurhistorie en een groot aantal monumenten.

Ubbergen ligt onder de rook van Nijmegen en heeft van oudsher een grote aantrekkingskracht op de inwoners van de stad. Zowel de polder met zijn weidse horizon als de villa's op de heuvels langs de slingerende Rijksstraatweg. Dit waren in de negentiende en begin twintigste eeuw de buitenverblijven van de gegoede burgerij.

De dorpen in het Hoog: Beek en Ubbergen en een deel van Berg en Dal hebben een gevarieerde bevolking, van villabewoners, woongemeenschappen, kamerbewoners tot de nazaten van werknemers in de wasserijen. Veel inwoners van Beek, Ubbergen en Berg en Dal zijn sterk georiënteerd op Nijmegen, maar Beek kent ook nog een sterk traditioneel verenigingsleven.

Het onderscheid Hoog en Laag wordt niet alleen bepaald door het landschap maar het is ook de beleving van vooral de autochtone inwoners. De steenfabriek arbeiders van weleer voelden zich geknecht door de grote heren uit het Hoog. De inwoners van de dorpen in de polder Ooij, Leuth en Kekerdom waren lange tijd door de slechte verbindingen sterk op elkaar aangewezen. Een rijk verenigingsleven en een grote gemeenschapszin zijn daarvan het resultaat.

Kenmerkend voor het deel van Berg en Dal dat deel uitmaakt van de gemeente Ubbergen is het grote aantal ouderen die voornamelijk in het appartementencomplex Groot Berg en Dal wonen.

De grootste kernen in de gemeente, Beek, Ooij, Leuth en Kekerdom beschikken over een aantal basisvoorzieningen zoals winkels, scholen, sport- en gemeenschapsaccommodaties. In Beek als grootste kern zijn de meeste voorzieningen voorhanden. In Kekerdom is alleen een Kulturhus, inclusief een basisschool en een beperkte sportvoorziening. De gemeente heeft een groot aantal scholen onder meer voor voortgezet en speciaal onderwijs met een regionale functie. Dit geldt eveneens voor het verpleegtehuis Kalorama met onder meer een afdeling voor doof/blinden en de Sint Maartenskliniek.

In de gemeente zijn 4 scholen voor basisonderwijs en 3 peuterspeelzalen met een lokale functie, 1 school voor voortgezet onderwijs (Havo) en 3 scholen voor speciaal onderwijs met een regionale functie en 2 organisaties voor kinderopvang. 15% van de leerlingen op de basisschool in Beek komt uit Duitsland.

In de dorpen worden vrijwel alle activiteiten door vrijwilligers georganiseerd. Ook zetten veel vrijwilligers zich in voor kunst en cultuur zoals het Persings kerkje en voor activiteiten tot behoud van monument en landschap, natuurontwikkeling en het behoud van het culturele erfgoed. De Ploegdriever en De Stichting Van Steen en Natuur zijn hiervan goede voorbeelden.

De gemeente Ubbergen kent veel cultureel en historisch waardevolle plekken en heeft een landschappelijke uitstraling. Beek- en Ubbergen zijn uitgeroepen tot groenste dorp van Nederland 2007 en hebben in 2008 de bronzen titel behaald als "groenste dorp van Europa". Niet slechts het groen, maar ook het bijzondere project "Water Werkt" heeft een groot aandeel gehad in het winnen van de titel het groenste dorp. Met dit project wordt ervoor gezorgd dat er minder bron- en hemelwater wordt afgevoerd naar het riool en dat er minder wateroverlast is. Hiertoe is het bronwater van de stuwwal bovengronds gebracht en heeft het ook een recreatieve functie.

Een groot wandelpadennetwerk maakt de gemeente aantrekkelijk voor wandelaars, maar ook voor fietsers zijn vooral in de polder veel mogelijkheden. Het Wylerbergmeer en de Bisonbaai worden druk bezocht bij mooi weer en horecagelegenheden als Oortjeshekken en hotel Spijker genieten landelijke bekendheid. De bovengenoemde culturele, historische en landschappelijke rijkdom laat zich vertalen in een groot aandeel van toerisme en recreatie in de totale werkgelegenheid.

De gemeente Ubbergen is goed bereikbaar vanaf Nijmegen via de N325. Een knelpunt is de Steenheuvelsestraat in Leuth, die tevens de doorgaande weg naar Millingen aan de Rijn is.

Ubbergen neemt als zelfstandige gemeente deel aan de verschillende samenwerkingsverbanden in het Rijk van Nijmegen en werkt op diverse terreinen samen met de gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek.

Er zijn heel korte lijnen tussen organisaties, burgers en de gemeente. Openheid, transparantie en laagdrempeligheid zijn van nature het uitgangspunt in het werken van de gemeente Ubbergen.

3.3 Groesbeek

De gemeente Groesbeek, met een oppervlakte van 4418 hectare, kent vijf dorpen, namelijk naast het gelijknamige hoofddorp de kleinere dorpen Berg en Dal, Heilig Landstichting, De Horst en Breedeweg. De gemeente Groesbeek heeft 18.870 inwoners. De dorpen liggen verspreid in de heuvels, langs radiale wegen vanuit Groesbeek. De dorpen hebben een groen karakter en elk een eigen identiteit. De gemeente heeft een hoge ruimtelijke kwaliteit door het heuvelachtige en gevarieerde landschap. Dat is bijzonder voor Nederland. Het ligt aan de uitlopers van het Reichswald en dus aan de grens met Duitsland. De reliëf-rijke stuwwal heeft een gesloten boslandschap, markante steile flanken met bronbeekjes en scherpe overgangen naar de open landbouwgebieden op de flanken, zondermeer een mooi contrast. De stuwwal die als een hoefijzer het landschap heeft gevormd omsluit het open bekken van Groesbeek met grotendeels weidegrond, vochtige laagtes en beekjes. Groesbeek kent een lange geschiedenis en mag tot de langst bewoonde gebieden van ons land worden gerekend. De Romeinen liepen hier letterlijk en figuurlijk al rond en ook andere 'heirscharen' hebben hier sporen nagelaten. Het meest recent is dat wel het geval geweest in WO II toen de gemeente vanaf september 1944 tot aan de bevrijding frontlinie was.

Groesbeek ligt enigszins geïsoleerd vanwege de 'natuurlijke' barrières van de rivieren in het noorden, de heuvelrug ten zuiden van Nijmegen en de landsgrens in het oosten. Deze geïsoleerde ligging heeft de Groesbekers mede gevormd tot wat ze nu nog steeds zijn: een grote betrokkenheid op en bij elkaar, een rijk verenigingsleven, vooral in de sport en de muziek waaraan actief wordt deelgenomen en dat vele, vele vrijwilligers aan zich weet te binden. Het culturele en sportieve leven kent diverse hoogtepunten, zoals de 'derde' dag van de Nijmeegse Vierdaagse en niet te vergeten het carnaval. Nergens is de dichtheid aan voetbalverenigingen hoger dan hier, waarvan een aantal al decennialang voetballen op het hoogste niveau van het amateurvoetbal. Groesbekers zijn dan ook sterk geworteld in de gemeente. Moet men voor werk of studie de gemeente verlaten, dan keert men na korte of langere tijd graag terug.

De oriëntatie van de bewoners is wel enigszins verschillend. Inwoners van Breedeweg en De Horst zijn sterk georiënteerd op Groesbeek, terwijl die van Berg en Dal en Heilig Landstichting zich meer richten op Nijmegen.

Economisch sterk vertegenwoordigde sectoren zijn de zorg, de bouwnijverheid, handel en zakelijke dienstverlening (gelet op het aantal vestigingen) en recreatie en toerisme. Vooral die eerste en laatste sector hebben groeipotenties. De gemeente telt dan ook veel toeristische trekkers, want naast het prachtige landschap dat uitnodigt tot een actief verblijf in diverse vormen, zijn er de reeds genoemde herinneringen aan de recente wereldgeschiedenis met name uit het Bevrijdingsmuseum 1940-1945, maar ook het Afrika Museum , Museumpark Orientalis en het Groesbeeks aquaduct uit Romeinse tijden. Het heuvellandschap herbergt een dicht netwerk van (on)verharde paden en wegen, onderdeel

van langeafstandspaden en veel ruitervoorzieningen. Recreatie en toerisme zijn belangrijke bronnen van werkgelegenheid binnen de gemeente Groesbeek.

De agrarische sector is nog steeds de grootste grondgebruiker (50%) en daarmee een belangrijke partner in het beheer en onderhoud en de stoffering van het landschap. Groesbeek beschikt over twee gemengde bedrijventerreinen met een relatief hoog aandeel van de bouwsector.

Het dorp Groesbeek vervult een centrumfunctie voor de hele gemeente.
De gemeente heeft 9 scholen voor primair (basis en speciaal) onderwijs met in totaal meer dan 1600 leerlingen. Het Montessori College heeft hier een vestiging (VMBO en de eerste twee jaar van het HAVO en VWO), waarna men is aangewezen op de onderwijsvoorzieningen in Nijmegen.

De gemeente telt relatief veel zorgaanbieders met een bovenlokaal karakter. Ook is het aanbod van verzorgde woonvormen voor ouderen relatief groot. De gezondheidszorg/zorgsector zorgt met ruim 2250 banen (op een taal van ruim 7200) voor veel werkgelegenheid.

Nijmegen ligt aan de noordgrens en biedt de inwoners en (toeristische) bezoekers stedelijke voorzieningen op alle terreinen. Ook heeft de stad een divers werkgelegenheidsaanbod, waar ook veel Groesbekers emplooi vinden; de gemeente kent een grote uitgaande pendel.

De gemeente is vanuit het westen bereikbaar via de snelweg A73, vanuit het zuiden via Gennep en Mook en vanuit het noorden via Nijmegen. Oostelijk zijn er diverse grensovergangen naar Duitsland. Een fijnmazig netwerk van buslijnen naar Nijmegen zorgt voor een goede verbinding met het openbaar vervoer.

Groesbeek neemt als zelfstandige gemeente deel aan de verschillende samenwerkingsverbanden in het Rijk van Nijmegen en werkt op diverse terreinen samen met de gemeente Ubbergen. Sinds 1 juli 2009 voert de ambtelijke organisatie alle beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken van de gemeente Millingen aan de Rijn uit.

Er zijn heel korte lijnen tussen organisaties, burgers en de gemeente. Openheid, transparantie en laagdrempeligheid zijn van nature het uitgangspunt in het werken van de gemeente Ubbergen.

3.4 Kenmerken/ambities van de nieuwe gemeente

Woon- en leefklimaat

De nieuwe gemeente maakt een speerpunt van een hoge kwaliteit van leven waarbij goed en duurzaam onderhoud, inrichting en het in standhouden van voorzieningen belangrijke elementen zijn. Daarbij spelen de inwoners met hun maatschappelijke verbanden op velerlei terrein en de daarbij behorende netwerken van vrijwilligers een cruciale rol. De gemeente ondersteunt en faciliteert dit waar nodig en mogelijk.

Vastgesteld kan worden dat de gemeenten afzonderlijk geen grote (regionale) opgaven hebben; dat verandert niet door de samenvoeging. Beheren, in stand houden en waar mogelijk verhogen van de bestaande kwaliteit zullen leidende uitgangspunten zijn.

De vergrijzing neemt toe en daardoor ook de toenemende afhankelijkheid van zorg en daarbij behorende voorzieningen. Bij dat laatste zal de mantelzorg een steeds belangrijker plaats innemen en zal de ouder wordende burger langer op zichzelf dan wel op zijn directe omgeving zijn aangewezen. Aandacht voor de inrichting en toegankelijkheid van de woon- en leefomgeving wordt daarbij steeds belangrijker. Evenals de mogelijkheden voor aangepaste vrijetijdsbesteding. Samenwerking met zorginstellingen is daarbij evident.

Economie en werkgelegenheid

De gemeente kenmerkt zich niet alleen als een forensengemeente maar ook als een gemeente waar met meer dan 8.000 arbeidsplaatsen een hoge mate van eigen werkgelegenheid beschikbaar is en moet blijven (met name de zorginstellingen zijn belangrijke werkgevers). De eigen werkgelegenheid stelt eisen aan de mobiliteit, alsmede aan het beheer en de inrichting van de bedrijventerreinen, het faciliteren van ondernemers en dienstverlenende organisaties en de mogelijkheid van groei vanuit de eigen behoefte en ontwikkeling. De elementen leiden er ook toe dat naar vermogen en mogelijkheden wordt meegewerkt aan de regionale economische ontwikkeling. Het stelt ook eisen aan een hoge kwaliteit van het woon- en leefmilieu in kernen en buurten waar het veilig en goed wonen is. De aanwezigheid van veel zorginstellingen stelt bijzondere eisen aan de inrichting van de openbare ruimte binnen de gemeente.

Recreatie en toerisme

Op het terrein van recreatie en toerisme ontstaat door de herindeling mogelijkheden om te groeien. De drie betrokken gemeenten hebben een unieke mogelijkheid vanwege het water en de aarde in de vorm van een schitterend landschap in de directe nabijheid van de grote stad met al zijn mogelijkheden op het gebied van winkelen, ontspannen en cultuur. Dit alles in het licht van de demografische ontwikkelingen waarbij de vergrijzing toeneemt en daarmede ook de mogelijkheid en de behoefte aan actieve en passieve recreatie waarbij gezond leven en bewegen belangrijke behoeftes zijn die vervuld moeten worden.

Kwaliteit van het landelijk gebied

De nieuwe gemeente is één van de mooiste gemeenten van ons land. De kwaliteit van het landelijk gebied bevindt zich op een hoog niveau. Een belangrijk deel van de gemeente bevindt zich in de ecologische hoofdstructuur. Ook een aantal Natura 2000 gebieden behoren bij de nieuwe gemeente. In het streekplan wordt het gebied dan ook aangeduid als waardevol landschap.

De kwaliteit van het landelijk gebied moet behouden blijven en kan verder worden uitgebouwd door een meer samenhangend landschapsbeleid. De agrarische sector speelt hierin, omdat het een groot deel van het buitengebied beslaat, een belangrijke rol.

Regierol

De nieuwe gemeente kiest voor een regierol. Zij opereert als een krachtige gemeente in de beleidskeuzes en laat zoveel mogelijk taken effectief en efficiënt door derden uitvoeren.

Financieel beleid

De nieuwe gemeente voert een efficiënt financieel beleid in relatie tot een kwalitatieve goede en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke taken. Uitgangspunt is dat de mensen die daarop zijn aangewezen kunnen rekenen op een goed sociaal beleid en een sterk maatschappelijk- en verenigingsleven, terwijl de lasten voor de burger zo laag mogelijk worden gehouden. Dit alles zal gerealiseerd moeten worden in het licht van minder financiële middelen en een groter wordend takenpakket voor de gemeente.

Dienstverlening en bedrijfsvoering

In de gemeente staan de inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen en niet minder de recreatieve gasten centraal. Dat betekent dat de dienstverlening en bedrijfsvoering eveneens belangrijke speerpunten zijn. Een bestuur in nauw contact met de samenleving en niet van een verre afstand is daarvoor een randvoorwaarde. De dienstverlening zal steeds verder worden gedigitaliseerd, maar ook de fysieke contacten blijven belangrijk. Transparantie en laagdrempeligheid zijn hierbij sleutelwoorden die voor de nieuwe gemeente gelden.

Kernen

De nieuwe gemeente heeft veel kernen en buurtschappen. De afstand van de burger tot het bestuur en de ambtelijke organisatie zal over het totaal gezien in fysieke zin worden vergroot. Niettemin is de toegankelijkheid van het bestuur en de ambtelijke organisatie in

de nieuw te vormen landelijke gemeente een basisvoorwaarde voor succes. Overigens speelt de fysieke afstand steeds minder een rol in de toegankelijkheid van de gemeente.

Aan het karakter en de identiteit van de bestaande dorpen en de cultuur binnen gemeenschappen wordt grote waarde toegekend. De nieuwe gemeente zal binnen haar mogelijkheden en in samenspraak met andere overheden, maatschappelijke instellingen, bedrijven en inwoners impulsen moeten geven aan behoud van de leefbaarheid. Niet alles zal en kan bij het oude blijven, veranderingen dienen waar mogelijk bewust te worden gestuurd. Participatie van de betrokkenen in dergelijke ontwikkelingen is noodzakelijk.

Samenwerking

Op diverse terreinen zal de gemeente samenwerking zoeken met andere overheden en maatschappelijke instellingen. Waar dat leidt tot een meerwaarde voor de nieuwe gemeente of eventueel de regio zal voor samenwerking worden gekozen. Gemeentelijke schaalvergroting heeft als voordeel dat ook in gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden efficiënter kan worden bestuurd. Er zijn immers minder partners en de invloed van de deelnemers wordt groter.

Visieontwikkeling

In het verdere proces van voorbereiding van de vorming van een nieuwe gemeente zal een globaal visiedocument worden opgesteld. Dit visiedocument zal verder worden uitgewerkt door de raad van de nieuwe gemeente. In het visiedocument zullen uitspraken worden gedaan over het ambitieniveau en uitgangspunten worden opgenomen voor de organisatieontwikkeling.

Landelijke trends die van invloed zijn op de nieuwe gemeente

De nieuwe gemeente zal rekening moeten houden met een aantal landelijke trends en ontwikkelingen, sociaal-maatschappelijk, ruimtelijk- economisch en politiek-bestuurlijk. Deze zijn mede van invloed op het besturen en inrichten van de nieuwe gemeente.

Sociaal-maatschappelijk moet er rekening mee worden gehouden dat de bevolkingsomvang zich zal stabiliseren, maar ook de tendens vertoont iets te dalen. Door gezinsverdunning zal het aantal huishoudens daarentegen nog toenemen. Dit vraagt een zorgvuldig beheer van de woningvoorraad en een goede afstemming van vraag en aanbod.

Hiervoor is reeds opgemerkt dat de vergrijzing toeneemt en daardoor ook de toenemende afhankelijkheid van zorg en daarbij behorende voorzieningen.

De individualisering zal er toe leiden dat de gemeenschapszin een andere inhoud krijgt, waardoor de bestaande netwerken met al hun vrijwilligers onder druk komen te staan. Speciale aandacht en waardering voor het in stand houden van die netwerken zal nodig zijn.

Al deze trends vragen blijvende aandacht voor de directe leefomgeving en het voorzieningenniveau. Daaraan zal in het beleid extra aandacht geschonken moeten worden, juist ook omdat door de economische schaalvergroting en de mobiliteit van de moderne mens de voorzieningen op het gebied van welzijn, cultuur, zorg en recreatie onder druk komen te staan. Het behoud van een hoogwaardige kwaliteit van de eigen leefomgeving is echter niet alleen de zorg van de overheid, maar ligt ook bij de gebruikers zelf. Leefbaarheid en sociale betrokkenheid bij alles wat er gebeurt in de directe omgeving zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De lokale overheid kan daarin echter wel voorwaardenscheppend bezig zijn en zal dat ook in haar beleid moeten vertalen: inrichten en beheer van de publieke ruimte, veiligheid en subsidiebeleid. Dat alles geldt voor de buurten in de verschillende kernen, maar zeker ook voor de afzonderlijke kernen als geheel. De kernen moeten echter wel de ruimte houden om hun eigenheid te behouden. De inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties vervullen hierin een belangrijke rol. Verantwoordelijkheid van burgers voor de eigen woon- en leefomgeving dient in de nieuwe gemeente dan ook een speerpunt te zijn.

Ruimtelijk-economisch gezien zullen de ontwikkelingen - zeker in een tijd van beperkte en zelfs geheel ontbrekende groei - noodzaken tot nieuwe strategieën voor (her)gebruik van de schaarse grond en het rendabel houden van het bestaande. Dat zal niet alleen binnen de beperkte grenzen van de gemeente nodig zijn, maar ook leiden tot regionale afstemming. De bestaande infrastructuur op dat terrein binnen de regio biedt daarvoor voldoende kansen. Herontwikkeling en revitalisering van de bestaande bedrijventerreinen blijven de aandacht vragen, ook al uit een oogpunt van behoud van de bestaande werkgelegenheid in de toekomst. De uitbreidingsopgave wordt in de toekomst vervangen door een beheersopgave. Het aanbod zal ook minder bepaald worden door een (grootschalig) aanbod van de gemeenten en ontwikkelaars en meer vanuit de vraag op basis van de concrete behoefte van de woonconsument. De vergrijzing en de toename van het aandeel senioren in combinatie met de noodzaak om langer voor zichzelf te kunnen zorgen zullen er toe leiden dat de vraag naar aangepaste woningen zal toenemen. Het zal de grootste opgave worden om de bestaande voorraad mee te laten bewegen met die veranderende behoeftes.

Voor de toeristische sector dienen zich ook nieuwe mogelijkheden aan. Het aantal participanten die beschikken over een redelijk besteedbaar inkomen neemt nog steeds toe. Nederland wordt ouder maar ook langer gezond ouder. Deze grote groep mensen is geïnteresseerd in het cultuurhistorische aanbod en de mogelijkheden die een landschap als het onze biedt voor een actieve en passieve vrijetijdsbesteding. Om de kansen die hier liggen optimaal te benutten is samenwerking met lokale en regionale partners van groot belang. Hier liggen ook in economisch opzicht nog groeimogelijkheden, juist in de nieuw te vormen gemeente waar oudheid, water, cultuur en landschap elkaar aanvullen en meerwaarde geven die de toeristisch-recreatieve mens zoekt.

De agrarische sector blijft een factor van belang, al zal zij zich wel verder gaan ontwikkelen door de maatschappelijke en economische druk (dierenwelzijn, milieuwetgeving, Europese politiek, schaalvergroting). Naast de doorgaande schaalvergroting zien we ook een verbreding, waarbij de ondernemer nieuwe bronnen van inkomsten zoekt, zoals de zorg, recreatie en toerisme, verkoop, educatie en/of beheer van de groene buitenruimte.

Aan de ene kant liggen Millingen aan de Rijn en Ubbergen langs de drukst bevaren rivier en levensader van Nederland die een schitterend natuurgebied heeft gevormd in de vorm van de Ooijpolder en de Millingerwaard. Deze hebben natuurwaarden die van nationale en internationale allure zijn en daarom ook de extra bescherming genieten als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000. Aan de andere kant ligt Groesbeek en delen van Ubbergen met een glooiend landschap dat in de beschrijving al de nodige aandacht heeft gekregen. Natuur en landschap zijn belangrijke dragers van de nieuwe gemeenten, dat wordt vertaald in het bestemmingsplan buitengebied en het landschapsontwikkelingsplan.

Het landschapsontwikkelingsplan geeft de visie van de gemeente op de ontwikkeling van het landschap en bevat de landschappelijke randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen. De huidige drie gemeenten hebben ter uitvoering van het plan het (onafhankelijke) landschapsfonds Via Natura opgericht. Het landschapsontwikkelingsplan heeft tot doel ontwikkelingen die op het gebied afkomen zó te benutten dat natuur, landschap en recreatie er beter van worden. Dit zal worden doorgezet in de nieuwe gemeente. Het buitengebied van de drie gemeenten is in 2007 door het Rijk aangewezen als Voorbeeldgebied Landschapsontwikkeling Ooijpolder-Groesbeek. De drie gemeenten werken hierin met andere partijen, waaronder de provincie Gelderland, de gemeente Nijmegen en het waterschap Rivierenland samen, om groenblauwe dooradering van het buitengebied tot stand te brengen. De eerste fase richt zich op een kerngebied van 500 ha in de Ooijpolder (Ubbergen), de tweede fase op een gebied van 500 ha in Groesbeek en de derde fase richt zich op de Duffelt (Millingen aan de Rijn en Ubbergen).

Naar verwachting zal de mobiliteit blijven groeien en de verkeersdruk toenemen. Dit stelt nieuwe eisen aan de verkeersregulatie. Daarbij dienen zich op recreatief gebied nieuwe doelgroepen met veranderende behoeften aan, met name bij de doelgroep ouderen. De toename van het aantal ouderen leidt tot een andere recreatieve mobiliteit. De nieuwe techniek op fietsgebied maakt het voor de ouderen mogelijk langer op de fiets te blijven en

langere afstanden af te leggen. Dit biedt voor de nieuwe gemeente, die van nature uitnodigt om deze per fiets te verkennen en te veroveren, nieuwe mogelijkheden. Daarnaast biedt de omgeving van de nieuwe gemeente uitstekende mogelijkheden om te wandelen.

De plaats die de overheid inneemt en de eisen die de burger daaraan stelt, heeft gevolgen voor de bereikbaarheid, toegankelijkheid van en de dienstverlening door die overheid. Er vindt momenteel een omslag plaats van een verzorgingsstaat naar een meer gezamenlijk verantwoordelijke samenleving. De eigen verantwoordelijkheid van de burger wordt meer het uitgangspunt en de overheid fungeert daarbij als het noodzakelijke vangnet.

De dienstverlening en de daarop afgestemde bedrijfsvoering zal laagdrempelig en toegankelijk moeten zijn en blijven. Integrale dienstverlening ondersteund door de moderne technieken is noodzaak. Voor bepaalde groepen van de bevolking dienen de traditionele vormen van dienstverlening beschikbaar te blijven. De gemeente wil dicht bij haar burger blijven staan en dat betekent, dat er maatwerk geleverd moet worden en dat het geen verschil mag uitmaken of iemand nu in het ene dorp of het andere, dan wel in de hoofdkern woont.

4. Beleidscriteria rijksoverheid

Door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is op 12 juli 2011, kenmerk 2011-20000257199 het "Beleidskader gemeentelijke herindeling" gepubliceerd. In dit hoofdstuk worden de beleidscriteria benoemd en toegelicht die een rol spelen bij de beoordeling van dit voorstel om te komen tot een herindeling van onderop, dat wil zeggen, vanuit de gemeenten zelf.

4.1 Draagvlak

Het samenvoegen van zelfstandige gemeenten tot een nieuwe gemeente, is een ingrijpend proces dat de gehele samenleving raakt. Om dit tot een goed resultaat te brengen moet er sprake zijn van voldoende lokaal bestuurlijk, maatschappelijk en regionaal bestuurlijk draagvlak.

In dit kader is het van belang om te wijzen op het verzoek van Gedeputeerde Staten van Gelderland aan de gemeenteraad en het college van Groesbeek om te komen tot een bestuurlijk samengaan van Groesbeek en Millingen aan de Rijn, om op deze wijze de bestuurlijke en financiële problemen van Millingen aan de Rijn op te lossen.

Lokaal bestuurlijk draagvlak

Het bestuurlijk draagvlak binnen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek is groot. Op 19 april 2012 is door de fractievoorzitters van alle partijen binnen de gemeenten de intentie uitgesproken om te komen tot deze herindeling. Op 30 augustus 2012 hebben de gemeenteraden vervolgens met een ruime meerderheid het herindelingsontwerp vastgesteld. Binnen de gemeenteraad van Millingen aan de Rijn waren 11 stemmen voor en 0 stemmen tegen het herindelingsontwerp. Binnen de gemeenteraad van Ubbergen waren 12 stemmen voor en 1 stem tegen. Binnen de gemeenteraad van Groesbeek waren 13 stemmen voor en 3 stemmen tegen. 1 Van de raadsleden was afwezig.

Maatschappelijk draagvlak

Opheffing van een gemeente als zelfstandige bestuurlijke entiteit is een ingrijpende beslissing en raakt alle inwoners. Om deze reden zijn gemeentebesturen volgens het kabinet gehouden het maatschappelijke draagvlak voor een herindelingsvoorstel te kennen en te toetsen. De wijze waarop dat plaatsvindt is, zoals aangegeven in het beleidskader gemeentelijke herindeling, de primaire verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur.
Om het maatschappelijk draagvlak te toetsen hebben de gemeenten verschillende instrumenten ingezet. In het logboek, dat later in dit hoofdstuk volgt, wordt dit verder uitgewerkt.

1. *Inloopbijeenkomsten*
   Binnen de drie gemeenten zijn in totaal 11 inloopbijeenkomsten georganiseerd. De bijeenkomsten zijn vooraf breed bekendgemaakt via de huis aan huisbladen, een informatiekrant die huis aan huis is verspreid, flyers op drukbezochte plaatsen, de fusiewebsite, radio- en televisie uitzendingen en de sociale media. Alle burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen redelijkerwijs, gelet op de acties die zijn ingezet, op de hoogte zijn van de inloopbijeenkomsten en deze indien gewenst bezoeken.

   Tijdens de inloopbijeenkomsten kon iedere belanghebbende zijn mening kwijt over de gemeentelijke herindeling en hierover in gesprek gaan met de burgemeester, de wethouders of de gemeenteraadsleden. De bijeenkomsten zijn gehouden in de diverse dorpshuizen en zijn ondersteund vanuit de ambtelijke organisaties. Tijdens de bijeenkomsten was het ook mogelijk om een zienswijze in te dienen door gebruik te maken van een sjabloon dat ter plekke kon worden ingevuld en ondertekend. Hiervan is dan ook enkele tientallen keren gebruik gemaakt tijdens de bijeenkomsten.

Hoewel het houden van de bijeenkomsten zeer breed is bekendgemaakt zijn de bijeenkomsten door een beperkt aantal burgers bezocht (46). Met de burgers die wel zijn gekomen is in gesprek gegaan door de aanwezige burgemeester, de wethouders en de raadsleden. Het overgrote deel van de bezoekers is positief over de gemeentelijke herindeling en steunt de koers van de gemeenteraden. Slechts een enkeling had geen mening of is tegen de herindeling. Van de bijeenkomsten zijn verslagen gemaakt.

2. *Herindelingsdebat*
Op 28 augustus 2012 is voor de inwoners van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek een herindelingsdebat gehouden. Dit is onafhankelijk georganiseerd door dagblad De Gelderlander en Radio WFM. Ongeveer 70 burgers hebben het debat bijgewoond. Ook tijdens dit debat bleek dat een zeer groot deel van de inwoners voor deze gemeentelijke herindeling is. Door middel van handopsteking werd duidelijk dat aan het begin van de avond 5 tegenstanders aanwezig waren. Na de debatten waren dit er aan het eind van de avond nog 3. In een artikel onder de kop 'Herindeling: Niemand twijfelt aan noodzaak' is de avond in de Gelderlander later verwoord. In het artikel wordt aangegeven dat politiek en burgers eensgezind zijn over de herindeling.

3. *Mobiele informatiebus*
Om zoveel mogelijk burgers en andere belanghebbenden te bereiken is vier dagen lang een mobiele informatiebus (Engelse Dubbeldekker) ingezet. Deze bus heeft zoveel mogelijk drukbezochte plaatsen (markten, wijnfeest, supermarkten, etc.) binnen de drie gemeenten aangedaan om zodoende in gesprek te gaan met de burgers over de gemeentelijke herindeling. De mobiele informatiebus is bemenst met de burgemeesters, de wethouders, raadsleden en ondersteunende ambtenaren. In de informatiebus was allerlei materiaal aanwezig over de herindeling. Tevens was het mogelijk om ter plekke een zienswijze in te dienen door gebruik te maken van een sjabloon.

   Door deze mobiele informatiebus in te zetten is het gemeentebestuur met vele honderden inwoners in gesprek geweest over de gemeentelijke herindeling. Uit de gesprekken bleek dat de burgers in ruime meerderheid voor deze gemeentelijke herindeling zijn. Slechts weinig inwoners zijn tegen. De burgers onderschrijven de noodzaak en vinden de gekozen richting goed. Een herindeling met bijvoorbeeld Nijmegen zou veel weerstand oproepen is uit de gesprekken gebleken. De burgers zijn van mening dat Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek logische partners zijn voor een gemeentelijke herindeling.

4. *Openbare bijeenkomst financiële onderzoeken*
Op 21 augustus 2012 is een openbare bijeenkomst belegd voor alle burgers en andere belanghebbenden waarbij de financiële onderzoeken zoals uitgevoerd door de provincie Gelderland en de drie gemeenten zijn toegelicht. Ongeveer 60 mensen waren bij deze bijeenkomst aanwezig.

5. *Ingediende zienswijzen*
Ook uit de ingediende zienswijzen (zie hoofdstuk 2.8) blijkt dat er een breed draagvlak bestaat voor deze gemeentelijke herindeling. Het merendeel van de burgers die een zienswijze heeft ingediend is voorstander van deze gemeentelijke herindeling.

6. *Informatiekrant*
Om de burgers breed te informeren over de herindeling is een uitgebreide informatiekrant huis aan huis binnen de drie gemeenten verspreid. In deze krant is ingegaan op de redenen van deze gemeentelijke herindeling, zijn de inloopbijeenkomsten bekendgemaakt en is de rondtour van de mobiele informatiebus toegelicht. Ook is hierin gewezen op de mogelijkheid om via de website een formulier te downloaden om een zienswijze in te dienen en/of via de mail een mening te geven over de gemeentelijke herindeling.

7. *Radio- en televisie-interviews, artikelen*
   Diverse keren zijn interviews gehouden die zijn uitgezonden op de lokale radio en televisie. De interviews zijn steeds benut om informatie over de herindeling te verspreiden, burgers op te roepen om de inloopbijeenkomsten of de informatiebus te bezoeken en hen op de mogelijkheid te wijzen om een zienswijze in te dienen. Daarnaast zijn diverse keren artikelen geplaatst in de lokale kranten en is informatie verspreid via de gemeentepagina's van deze kranten.

8. *Internet en sociale media*
   Voor de herindeling was een website (www.mugherindeling.nl) ingezet om informatie te verspreiden over de gemeentelijke herindeling en om met burgers te communiceren (deze website blijft gedurende het totale herindelingstraject in functie). Burgers konden hun vragen, opmerkingen en meningen kwijt via deze website. Ook was het mogelijk om via de website een zienswijze in te dienen.

   Met name twitter is gebruikt om de herindeling steeds weer onder de aandacht te brengen van de burgers.

9. *Schrijven aan bedrijven en maatschappelijk middenveld*
   Aan ongeveer 350 bedrijven en maatschappelijke organisaties binnen de drie gemeenten is een mailbericht verzonden waarin is gewezen op de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen en om een mening te geven over de voorgenomen gemeentelijke herindeling. Diverse reacties zijn ontvangen. De reacties zijn inhoudelijk verwerkt onder hoofdstuk 2.8. Zienswijzeprocedure.

Logboek maatschappelijk draagvlak

In onderstaand logboek worden de activiteiten verwoord waarbij burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn betrokken bij het herindelingstraject.

Wanneer	**Wat**	**Wie**
23 febr 2010	Openbare raadsvergadering waarbij de gemeenteraad heeft besloten te onderzoeken op welke wijze en met welke gemeenten een samenvoeging kan worden gerealiseerd.	Millingen aan de Rijn
1 maart 2012	Openbare raadsvergadering waarin is besloten om samen met de gemeente Millingen aan de Rijn een herindelingsadvies op te stellen	Groesbeek
6 maart 2012	Openbare raadsvergadering waarin is besloten om samen met de gemeente Groesbeek een herindelingsadvies op te stellen	Millingen aan de Rijn
20 maart 2012	Openbare raadsvergadering waarin is besloten om de herindeling met Millingen aan de Rijn op te schuiven naar 2015 en Ubbergen uit te nodigen om voor 1 mei 2012 te laten weten of ze willen aansluiten bij de herindeling Millingen aan de Rijn – Groesbeek.	Groesbeek
26 maart 2012	Overleg met de Groesbeekse ondernemersvereniging over de gemeentelijke herindeling.	Groesbeek
10 mei 2012	Openbare raadsvergadering in de gemeente Ubbergen waarin wordt besloten om te komen tot een gemeentelijke herindeling met Millingen aan de Rijn en Groesbeek.	Ubbergen
11 juni 2012	Overleg met de Groesbeekse ondernemersvereniging over de gemeentelijke herindeling.	Groesbeek
18 juli 2012	TV interview (Kanaal 13, regio Arnhem/Nijmegen) met de projectleider herindeling over het herindelingsontwerp, de inspraakprocedure en de vervolgstappen.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
18 juli 2012	Interview Radio Gelderland met de projectleider over het herindelingsontwerp, de inspraakprocedure en de vervolgstappen.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek

Wanneer	Wat	Wie
7 aug 2012	Interview met de drie burgemeesters in De Rozet en het Groesbeeks weekblad (huis aan huis verspreid) over de gemeentelijke herindeling. Titel: 'Op weg naar een gelukkig huwelijk'.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
21 aug 2012	Openbare bijeenkomst waarin de financiële scan van de Provincie Gelderland en het financiële onderzoek van de gemeenten is toegelicht aan raadsleden, burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
24 aug 2012	Herindelingsdebat Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek georganiseerd door radio WFM en dagblad De Gelderlander.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
28 aug 2012	Herindelingsdebat voor inwoners van Millingen aan de Rijn, onder de noemer 'Millingen draait door'.	Millingen aan de Rijn
30 aug 2012	Openbare raadsvergaderingen (3) waarin het herindelingsontwerp voor Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek is vastgesteld.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
30 aug 2012	Start zienswijze procedure. Het herindelingsontwerp is ter inzage gelegd in de gemeentehuizen en is gepubliceerd op de website van de gemeenten en op de herindelingswebsite. Burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, omliggende gemeenten en andere belanghebbenden kunnen een zienswijze indienen. Indienen kan plaatsvinden schriftelijk, via internet of mondeling tijdens de inloopbijeenkomsten en rondrit van de mobiele informatiebus.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
4 sept 2012	Publicatie van de herindelingskrant. In de herindelingskrant is het herindelingstraject beschreven, het herindelingsontwerp en wordt de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen toegelicht. De herindelingskrant is huis aan huis verspreid onder alle inwoners van de drie gemeenten. Exemplaren van de krant liggen bij de recepties in de gemeentehuizen.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
7 sept 2012	Lancering van de herindelingswebsite (www.mugherindeling.nl). Op deze website wordt achtergrondinformatie verstrekt over de herindeling, zijn de belangrijke documenten te vinden, kunnen vragen worden gesteld door burgers, etc, Ook zienswijzen kunnen via de website worden ingediend.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
10 sep 2012	Overleg met de Groesbeekse ondernemersvereniging over de gemeentelijke herindeling.	Groesbeek
10 sept 2012	Overleg seniorenraad Ubbergen over gemeentelijke herindeling.	Ubbergen
17 sept 2012	Informatieverstrekking aan ouderenadviseurs over gemeentelijke herindeling.	Ubbergen
Sept 2012	Initiatief van een van de raadsfracties. Webpagina waar inwoners een standaard formulier 'zienswijze tegen herindeling' en 'zienswijze voor herindeling' kunnen downloaden. Dit formulier is ook gebruikt tijdens de inloopbijeenkomsten en de rondgang van de mobiele informatiebus. Aantal standaard ondertekende zienswijzen die op deze wijze zijn ingediend: 33 tegen herindeling, 1 voor herindeling.	Groesbeek
Sept 2012	Initiatief van een van de raadsfracties. Oproepkaart aan inwoners om via de website www.petitiegroesbeek.nl aan te geven of ze zich via een referendum willen uitspreken over de fusie. De oproepkaart is via huis aan huis verspreiding bij 5000 huishoudens in Groesbeek bezorgd. Resultaat: 116 reacties. De betreffende fractie heeft aangegeven om op basis van dit resultaat het college van Groesbeek niet door middel van een motie op te roepen om een referendum te houden.	Groesbeek
18 en 20 sept 2012	Artikel in huis aan huisbladen binnen de gemeente over het rondrijden van de mobiele informatiebus (Engelse dubbeldekker) door de diverse kernen en langs druk bezochte plaatsen. De tijden en plaatsen zijn vermeld in het artikel.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
20 sept 2012	In de kernen van de drie gemeenten zijn op tal van plaatsen posters opgehangen met daarop de plaatsen en tijdstippen van de te houden inloopbijeenkomsten en de mobiele informatiebus. Daarnaast zijn op diverse momenten flyers uitgereikt aan de inwoners met dezelfde informatie.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek

Wanneer	Wat	Wie
20 sept 2012	Interview radio WFM met de projectleider over het herindelingstraject, het indienen van zienswijzen en het verdere proces.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
20 sept 2012	Interview radio Groesbeek met de projectleider over het herindelingstraject, het indienen van zienswijzen en het verdere proces.	Groesbeek
22 sept 2012	De mobiele informatiebus met daarin leden van het college, raadsleden en ambtenaren bezoekt de kernen en druk bezochte plaatsen binnen de gemeente Ubbergen. Inwoners worden geïnformeerd over het herindelingstraject en worden in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk een zienswijze in te dienen of hun mening te geven over de voorgenomen gemeentelijke herindeling.	Ubbergen
24 sept 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Beek. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Ubbergen
24 sept 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in De Horst. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Groesbeek
25 sept 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Ooij. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Ubbergen
25 sept 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Millingen aan de Rijn. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Millingen aan de Rijn
25 sept 2012	Vermelding data en locaties inloopbijeenkomsten en informatiebus op kabelkrant WFM (Ubbergen en Millingen aan de Rijn)	Millingen aan de Rijn Ubbergen
25 en 29 sept 2012	De mobiele informatiebus met daarin leden van het college, raadsleden en ambtenaren bezoekt de kernen en druk bezochte plaatsen van de gemeente Groesbeek. De bus staat onder andere op het druk bezochte wijnfeest. Inwoners worden geïnformeerd over het herindelingstraject en worden in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk een zienswijze in te dienen of hun mening te geven over de voorgenomen gemeentelijke herindeling.	Groesbeek
Okt 2012	Burgers van Millingen aan de Rijn hebben de mogelijkheid om richting het gemeentebestuur aan te geven, welke elementen van Millingen aan de Rijn ze graag willen meenemen in de herindeling. Dit wordt verwerkt in een visiedocument. Ongeveer 600 formulieren met reacties van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisatie zijn ontvangen.	Millingen aan de Rijn
1 okt 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de Heilig Landstichting. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Groesbeek
2 okt 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Breedeweg. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Groesbeek
2 en 4 okt 2012	Publicatie artikel 'Tussenstand herindeling' lokale kranten die huis aan huis worden verspreid binnen de drie gemeenten. Verslag wordt gedaan van de diverse bijeenkomsten in de kernen. Nogmaals wordt opgeroepen een mening te geven over de herindeling of om een zienswijze in te dienen.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek

Wanneer	Wat	Wie
3 okt 2012	De mobiele informatiebus met daarin leden van het college, raadsleden en ambtenaren bezoekt de gemeente Millingen aan de Rijn. Inwoners worden geïnformeerd over het herindelingstraject en worden in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk een zienswijze in te dienen of hun mening te geven over de voorgenomen gemeentelijke herindeling.	Millingen aan de Rijn
3 okt 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Berg en Dal. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Groesbeek
8 okt 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in De Mallemolen. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Groesbeek
9 okt 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Kekerdom. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Ubbergen
11 okt 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Groesbeek. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Groesbeek
15 okt 2012	Inloopbijeenkomst voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Leuth. In gesprek kan worden gegaan met college- en raadsleden over de voorgenomen herindeling. Zienswijzen kunnen ter plekke mondeling en schriftelijk worden ingediend.	Ubbergen
17 okt 2012	Overleg met de Rabobank Groesbeek – Millingen aan de Rijn over de gemeentelijke herindeling.	Groesbeek Millingen aan de Rijn
23 okt 2012	Brief aan de bedrijven en maatschappelijke instellingen van de drie gemeenten waarin wordt opgeroepen om een mening te geven over de gemeentelijke herindeling of om een zienswijze in te dienen.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
23 okt 2012	Impressiefilm inspraakperiode MUG herindeling via website www.MUGherindeling.nl te bekijken. In de film zijn de drie burgemeesters aan het woord en laten inwoners weten wat ze van de herindeling vinden.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
25 okt 2012	Ondernemerscafé vereniging Ondernemend Ubbergen. Thema: gemeentelijke herindeling.	Ubbergen
31 okt 2012	Themabijeenkomst WMO-raad en ouderenorganisaties.	Ubbergen
15 nov 2012	Persbijeenkomst met de burgemeesters van de gemeenten waarin verslag wordt gedaan van de inspraakprocedure.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
Juli, aug, sept en okt 2012	Tientallen tweets vanuit Tweet@MUGherindeling.nl over het herindelingstracject, de mobiele informatiebus (standplaatsen en data), de inloopbijeenkomsten en andere zaken die van belang zijn voor de burgers in het kader van de gemeentelijke herindeling.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek
Juli, aug, sept en okt 2012	Plaatsing van diverse nieuwsberichten op de fusiewebsite www.MUGherindeling.nl en in de lokale kranten.	Millingen aan de Rijn Ubbergen Groesbeek

Conclusie

Op grond van de inbreng van de burgers tijdens inloopbijeenkomsten, debatten, in de informatiebus, het aantal ingediende zienswijzen en andere wijzen waarop is gereageerd kan de conclusie worden getrokken dat er een breed draagvlak bestaat onder de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek voor de voorgenomen gemeentelijke herindeling.

Regionaal bestuurlijk draagvlak
De gemeentelijke herindeling tussen Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek heeft gevolgen voor de bestuurlijke verhoudingen in de regio. Het is daarom van belang dat naburige gemeenten hun zienswijze kunnen geven op deze voorgenomen herindeling. De aangrenzende gemeenten zijn er in de vorm van een brief, met toezending van het herindelingsontwerp, op gewezen dat het herindelingsontwerp is vastgesteld door de raden van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek en dat een zienswijze kan worden ingediend.

Van drie gemeenten is een schriftelijke reactie ontvangen. De gemeente Gennep heeft aangegeven geen zienswijze te zullen indienen en wenst gemeenten succes met de herindeling.

Van de gemeenteraad van Heumen is een zienswijze ontvangen. Aangegeven wordt dat de gemeenteraad ervoor heeft gekozen om te kiezen voor zelfstandigheid en samenwerking met de gemeenten Mook en Middelaar en de MUG-gemeenten. De gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zijn positief over een toekomstige samenwerking met Heumen. Een uitnodiging is inmiddels ontvangen van de gemeente Heumen om een oriënterend gesprek te hebben over vormen van samenwerking tussen de genoemde gemeenten. De gemeente Heumen wenst de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek tenslotte succes toe in het herindelingsproces.

Het College van de gemeente Nijmegen geeft aan dat intergemeentelijke samenwerking in de regio van groot belang is. Door de gemeente Nijmegen wordt op een constructieve wijze binnen diverse verbanden met de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek samengewerkt. Met het oog op de kracht van de regio vindt Nijmegen het van belang om de samenwerking te intensiveren. Het College van Nijmegen hoopt dat door de gemeentelijke herindeling de intergemeentelijke samenwerking verder zal worden bevorderd en wenst de drie gemeenten veel voorspoed toe. De gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek onderschrijven het belang van intergemeentelijke samenwerking en zullen hierin, ook als nieuw te vormen gemeente, blijven investeren.

Vanuit Duitsland zijn brieven ontvangen van de gemeenten Kleve en Kranenburg. Beide gemeenten hebben geen bezwaar tegen de gemeentelijke herindeling van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

Van de andere omliggende gemeenten is geen reactie of zienswijze ontvangen.

4.2 Inhoudelijke noodzaak

Bestuurskracht
De nieuwe gemeente moet in staat zijn om de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden goed uit te oefenen, te organiseren en daarvoor de regie te voeren. Ze moet ook in staat zijn om binnen de grenzen van de mogelijkheden en bevoegdhedenverdeling tussen de verschillende bestuurslagen, een eigen agenda en beleid te voeren. Besturen binnen een politieke en democratische context moet ergens om kunnen gaan en de deelnemers moeten zich daarin kunnen onderscheiden. De nieuwe gemeente zal door haar massa en potentie zeer wel in staat zijn de benodigde bestuurskracht aan de dag te leggen. Uit het door de Inspecteur in het kader van de artikel 12 Financiële Verhoudingswet ingesteld onderzoek blijkt, dat de organisatie van Groesbeek als robuust is aangemerkt en in de pas loopt met een vergelijkbare gemeente in de klasse tot 25.000 inwoners. Door de inspecteur is aangegeven dat de organisatie groot genoeg is voor de noodzakelijke, doorsnee specialisatie en voldoende aantrekkelijk is op de arbeidsmarkt en dat in de nabije toekomst ook kan blijven. Door de bereidheid van Ubbergen om in het herindelingsproces te participeren en het daarmee realiseren van een gemeente met bijna 35.000 inwoners, wordt deze conclusie extra kracht bijgezet.

Daar waar voor bepaalde taken samenwerking met anderen nodig is vanwege de schaal, complexiteit en/of specialisme, is er voldoende bestuurlijk, politiek vermogen om dit te organiseren en te regisseren. Een gemeente die op alle terreinen geheel zelfstandig alle taken kan uitvoeren en voldoende omvang heeft voor alle specialisten, bestaat niet. Mocht

dat wel zo zijn dan is er sprake van een schaal die weer andere vraagstukken oproept. De schaal en de daarmee samenhangende bestuurskracht van de nieuwe gemeente bieden in ieder geval voldoende mogelijkheden om de afstand tussen bestuur en samenleving niet alleen op een professionele wijze te organiseren, maar deze ook herkenbaar, betrokken en transparant te laten blijven.

Regionale opgaven en samenhang
De gemeenten staan niet op zichzelf maar maken ook deel uit van een bestuurlijke omgeving waarbij de omringende gemeenten en samenwerkingsverbanden betrokken zijn. Naast haar eigen opgave hebben de gemeenten ook een regionale opgave. In het verleden hebben de gemeenten hun rol gespeeld en een bijdrage geleverd aan de regionale opgaven op het terrein van de veiligheid en volksgezondheid, maar ook aan de economische, ruimtelijke, toeristische en recreatieve, infrastructurele en sociaal maatschappelijke functies. Dat zal in de toekomst niet anders zijn, in tegendeel dat kan zelfs versterkt worden door bundeling van krachten. Ook de oriëntatie zal niet anders worden, want de nieuwe gemeente is en blijft gericht op de stad Nijmegen en het gebied daar omheen. Het is vanuit die verantwoordelijkheid en betrokkenheid dat de discussie over vormen van regionale samenwerking in dit gebied door de nieuwe gemeente niet uit de weg zal worden gegaan.

De opgaven waar de nieuwe gemeente in de nabije toekomst voor komt te staan zullen beperkt zijn dan wel in samenwerking met de regio eenvoudig op te lossen. Ruimtelijke knelpunten doen zich niet voor. De nadruk zal in de komende tijd vooral komen te liggen op het beheer en het in standhouden van de bestaande sociale, economische en fysieke infrastructuur en het uitbouwen van de mogelijkheden die natuur, recreatie en toerisme door de natuurlijke factoren bieden.

Financieel perspectief van de gemeenten
Dit punt is uitgewerkt in hoofdstuk 5.

4.3 Redenen voor deze gemeentelijke herindeling en urgentie

Artikel 12 status gemeente Millingen aan de Rijn
De gemeente Millingen aan de Rijn heeft in 2011 een aanvraag ingediend op grond van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet. De financiële positie van de gemeente Millingen aan de Rijn is structureel zorgelijk blijkende uit de begroting- en meerjarenbegroting. Door samenvoeging van de gemeenten kan structureel een oplossing worden gevonden voor de ontstane financiële problematiek. Het is van groot belang om dit probleem op korte termijn op te lossen. Door de vergaande samenwerking (ambtelijke fusie) die reeds is gerealiseerd tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn en Groesbeek is een herindeling een logische volgende stap om de financiële problemen definitief op te lossen.

Zorgen zijn er rondom de invulling van de functies van raadslid en wethouder van de gemeente Millingen aan de Rijn wanneer er nieuwe verkiezingen zouden komen. Door de ambtelijke fusie met Groesbeek, in combinatie met de financiële problematiek en de aansluiting die wordt gezocht bij het beleid van de gemeente Groesbeek, is de rol van de gemeenteraad en het college afgelopen jaren uitgehold. Dit leidt naar verwachting tot een moeizame invulling van de genoemde bestuurlijke functies binnen de gemeente Millingen aan de Rijn wanneer er geen sprake is van een gemeentelijke herindeling.

Decentralisatie van taken en bestuurskracht
De vergaande decentralisatie van taken vanuit het Rijk en de Provincie naar de gemeenten de afgelopen en de komende jaren, leidt tot een grote verzwaring van taken voor de drie gemeenten op de korte en middellange termijn. De bestuurskracht van de gemeenten komt hierdoor in de toekomst in gevaar. Dit speelt op dit moment in mindere mate voor Ubbergen en Groesbeek, maar ook voor deze gemeenten wordt dit in de toekomst een punt van zorg.

Vorming van een sterke landelijke gemeente
Door de herindeling ontstaat een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen die op een kwalitatief goede en bestuurskrachtige wijze de dienstverlening voor de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties kan vormgeven, een gemeente die voorbereid is op een toekomst waarin steeds meer taken bij de gemeentelijke overheid worden neergelegd en die een sterke rol kan gaan spelen in de regio.

De nieuwe gemeente is een landelijke gemeente, waar echter stedelijke problemen naar voren komen. Om te komen tot een sterke aanpak van deze problemen is een grotere schaal gewenst.

Kwaliteits- en efficiencyslag
Door samenvoeging van de drie ambtelijke organisaties kan een kwaliteits- en efficiencyslag worden gemaakt die noodzakelijk is in het kader van de decentralisatie van taken van het rijk naar de gemeenten en waardoor een sterke dienstverlening voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties kan worden gerealiseerd. De kwetsbaarheid van de ambtelijke organisaties kan sterk worden verminderd en de kosten kunnen beter worden beheerst.

Door samenvoeging van de gemeenten kan eveneens beter worden ingespeeld op de te verwachten kortingen op de bijdragen vanuit het Gemeentefonds.

Regionale samenwerking
Door samenvoeging van de drie gemeenten kan sterker worden geopereerd in bestuurlijke verbanden en vormen van regionale samenwerking die ontstaan door de centralisatie van taken van ondermeer de Brandweer, de Politie en GGD/Veiligheidsregio.

Door de samenvoeging wordt de 'bestuurlijke drukte' verminderd.

Betere benutting van kansen en inspelen op ontwikkelingen
Door de bundeling van krachten ontstaat een betere benutting van de sociale, culturele, ruimtelijke en economische kansen binnen het grondgebied van de huidige gemeenten.

Door samenvoeging van de drie gemeenten kan beter worden ingespeeld op demografische ontwikkelingen die zich voordoen in het gebied en kunnen allerlei vormen van beleid die hiermee samenhangen beter op elkaar worden afgestemd en krachtiger worden georganiseerd.

Interne samenhang en gemeenschappelijke identiteit
De gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zijn gemeenten die elkaar versterken. Er is sprake van een sterke interne samenhang en een gemeenschappelijke identiteit. De historische, demografische, sociaaleconomische en geografische kenmerken zorgen hiervoor.

4.4 Overige criteria

Duurzaamheid
De samenvoeging van deze gemeenten leidt tot een nieuwe gemeente van bijna 35.000 inwoners die duurzaam is en derhalve op de toekomst voorbereid. De keuze van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek voor elkaar wordt niet alleen bepaald door de bestaande actuele financiële situatie die snel handelen noodzakelijk maakt, maar ook omdat de gemeenten veel overeenkomsten hebben in sociaal cultureel en maatschappelijk opzicht. Ze hebben een identiteit die bij elkaar past en in bestuurlijke zin wordt er in dezelfde mate en vanuit veelal dezelfde opvattingen aangekeken tegen het ambitieniveau en de mogelijkheden om deze te realiseren.

Een gemeente van 35.000 inwoners zal in de toekomst voldoende bestuurskracht kunnen ontwikkelen om ook op langere termijn haar taken uit te voeren. Een verdere doordecentralisatie van taken van Rijk en Provincie zal dit niet in de weg staan. De omvang biedt ook voldoende waarborgen om in de regio en provincie als een volwaardige partner op te treden.

Toch zal de nieuwe gemeente voor de uitvoering van een deel van haar taken de samenwerking moeten zoeken met anderen, evenals dat nu reeds het geval is. De noodzaak daartoe zal, gezien de op de gemeenten afkomende taken, eerder toe- dan afnemen. De gemeente is onderdeel van de regio en zal daaraan haar bijdrage blijven geven. Met behulp van de bestaande en verder te intensiveren samenwerkingsverbanden met de omringende gemeenten is het zeer wel mogelijk daaraan invulling te geven.

Maar zoals in het voorgaande ook al is betoogd, betekent deze samenvoeging weliswaar een oplossing voor een langere periode, maar zal het niet het eind betekenen van de discussie over allerlei vormen van samenwerking in deze regio.

Interne samenhang

Binnen de gemeenten is sprake van een sterke interne samenhang en gemeenschappelijke identiteit. Dit kan worden bekeken vanuit verschillende invalshoeken: sociaal, cultureel, economisch, geografisch, enz. Deze elementen samen geven de identiteit aan de nieuwe gemeente en zullen verder uitgebouwd worden. Dat zien we terug bij de aspecten van leefbaarheid, culturele waarden, economische ontwikkeling, omgaan met voorzieningen, woningbouw, landschap en natuur, regionale oriëntatie, toerisme en recreatie en vooral niet te vergeten de gemeentelijke dienstverlening en transparant en laagdrempelig bestuur.

Deze gemeentelijke herindeling is meer dan het vormen van een administratieve eenheid om andere gevaren (zoals bedreigende bestuurlijke ingrepen van buitenaf) het hoofd te bieden. Dat de situatie waarin Millingen aan de Rijn zich momenteel bevindt een belangrijk gegeven is om de keuze te maken voor herindeling, kan niet worden ontkend, maar dat geeft vooral aan dat er sprake is van een urgente situatie en er snel stappen dienen te worden gezet.

Evenwichtige regionale bestuurlijke verhoudingen

Door de samenvoeging van de drie gemeenten ontstaat een sterke landelijk gemeente aan de Oostkant van Nijmegen. Dit zorgt voor een versterkt bestuurlijk evenwicht in de regio.

Door de gemeenten is aangegeven dat toetreding van de gemeente Heumen en Mook en Middelaar tot de mogelijkheden behoort. Binnen de gemeente Heumen bestaat hiervoor geen draagvlak. De gemeenteraad heeft op 1 november 2012 unaniem gekozen voor zelfstandigheid en samenwerking met de gemeente Mook en Middelaar en de MUG-gemeenten. Ook de gemeente Mook en Middelaar kiest voor zelfstandigheid en samenwerking. Overigens is de gemeente Mook en Middelaar een Limburgse gemeente, wat een toetreding erg complex zou maken.

5. Financiën

De gegevens die in dit hoofdstuk worden weergegeven zijn ontleend aan de financiële scan die is uitgevoerd door de Provincie Gelderland. Voor verdere informatie wordt verwezen naar deze scan (bijlage 6).

5.1 Jaarrekening en begroting

Onderstaand volgt een overzicht van de jaarrekeningen 2008 – 2011 en de begrotingen 2012 – 2015 van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

Bij de vergelijking van de financiële positie is onderscheid gemaakt tussen het saldo van de vastgestelde begrotingen en jaarrekeningen en een door de provincie gecorrigeerd saldo. Het gecorrigeerde saldo van de provincie betreft een saldo exclusief incidentele baten en lasten en eventuele stelposten van de gemeente.

Bedragen x € 1.000,-

	Millingen a/d Rijn		Ubbergen		Groesbeek	
Jaarrekening	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)
2008	€ 226-	€ 76	€ 1.362	€ 98	€ 371-	€ 77-
2009	€ 82-	€ 74-	€ 1.510	€ 205	€ 2.469	€ 489
2010	€ 72-	€ 141-	€ 373	€ 147	€ 1.936	€ 514
2011	€ 1.519	€ -	€ 339	€ -	€ 3.096	€ -
Begroting	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)
2012	€ 830-	€ 715-	€ -	€ 153	€ 44	€ 316
2013	€ 1.001-	€ 849-	€ 21	€ 95	€ 311	€ 767
2014	€ 1.147-	€ 925-	€ 67-	€ 7	€ -	€ 656
2015	€ 1.330-	€ 1.038-	€ 81-	€ 106-	€ 858-	€ 2-

Opmerkingen:

- De financiële situatie van de gemeente Millingen aan de Rijn is zorgelijk. De gemeente staat voor het derde jaar onder preventief toezicht. Het positieve resultaat van de jaarrekening 2011 wordt veroorzaakt door een uitkering ter grootte van € 1.400.000,- op grond van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet. De financiële positie laat een structureel tekort zien en de financiële toekomst geeft geen aanleiding tot verbetering.
- Het financieel perspectief van de gemeente Ubbergen geeft een structureel evenwicht aan.
- De financiële positie van Groesbeek is goed te noemen.

5.2 Algemene uitkering gemeentefonds

Na de herindeling krijgt de nieuwe gemeente te maken met een daling van de algemene uitkering. Het berekende bedrag komt uit op € 1.178.000,-. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het wegvallen van het vaste bedrag voor de algemene uitkering. Iedere gemeente ontvangt dit bedrag, ongeacht de grootte van de gemeente. In geval van deze herindeling vervallen twee vaste bedragen en ontvangt de nieuwe gemeente één vast bedrag. Andere effecten hebben betrekking op de schaalfactoren bij de verdeelmaatstaven bijstandswet en het afnemende aantal kernen.

5.3 Frictiekostenvergoeding

Door de herindeling ontstaan kosten die normaal gesproken niet naar voren zouden komen voor de drie gemeenten. Hiervoor ontvangt de gemeente een frictiekostenvergoeding.

De nieuwe gemeente ontvangt een frictiekostenvergoeding in verband met de gemeentelijke herindeling ter grootte van € 8.047.832,-. Dit bedrag wordt in 4 jaar uitgekeerd vanaf 2015 (40%, 20%, 20%, 20%).

5.4 Woonlastendruk

Een gemeentelijke herindeling heeft effecten op de woonlasten voor de burgers. Vanaf 1 januari 2015 zal voor de burgers één tarief worden gehanteerd voor de WOZ, de afvalstoffen- en rioolheffing. Met betrekking tot de afvalstoffen- en rioolheffing zal in de nieuwe gemeente ook 100% kostendekking worden gehanteerd. Om goed inzicht te krijgen in de consequenties voor de burgers en de inkomsten voor de gemeente wordt de woonlastendruk voor de nieuwe gemeente op 2 manieren in beeld gebracht.

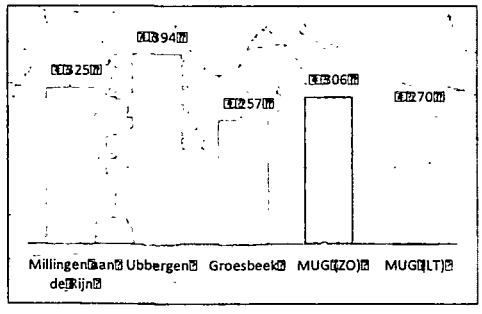
- Scenario 1 zorgt voor eenzelfde opbrengst voor de nieuwe gemeente.
- Scenario 2 gaat uit van de laagste tarieven als uitgangspunt.

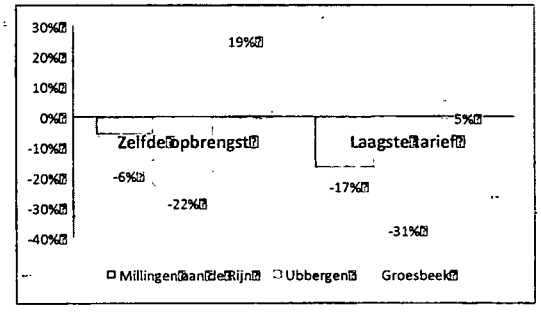
Beide scenario's hebben voor de burger verschillende consequenties. In het eerste scenario van opbrengsten op hetzelfde niveau geldt dat voor de burgers van Millingen aan de Rijn en Ubbergen de woonlasten met respectievelijk 6% (€ 19,-) en 22% (€ 88,-) afnemen naar € 306,- per inwoner. Voor Groesbeek stijgen de belastingopbrengsten met 19% (€ 49,-). Groesbeek kent van oudsher de laagste tarieven binnen de provincie Gelderland. Om de lasten gelijk te trekken en dezelfde opbrengsten te genereren zal het tarief moeten worden verhoogd. Met een belastingdruk van € 306,- blijft de nieuwe gemeente nog altijd ver onder het provinciaal gemiddelde van € 368,- per inwoner.

Bij scenario 2 wordt als uitgangspunt genomen 100% kostendekkendheid voor de afvalstoffen- en de rioolheffing en het laagste tarief OZB. Dan zal voor Millingen aan de Rijn en Ubbergen de belastingdruk nog verder dalen ten opzichte van scenario 1 "zelfde opbrengst". Deze percentages komen uit op respectievelijk 17% en 31% (zie afbeelding 7). Voor de gemeente Groesbeek betekent dit scenario alsnog een lichte stijging van de belastingopbrengsten per inwoner in verband met het harmoniseren van het tarief. Bij 100% kostendekkendheid zal een lichte opbrengstenverschuiving plaatsvinden tussen de tarieven voor afval en riolering tussen de gemeenten. Wanneer ook bij afvalstoffen- en rioolheffing gekozen zou worden voor het laagste tarief ontstaat de situatie dat de nieuwe gemeente niet langer 100% kostendekking hanteert. Vooralsnog is dit voor alle herindelingspartners het uitgangspunt. Op het totaal zullen de opbrengsten gelijk blijven.

Een nadelig effect van het scenario 'laagste tarief' is dat de nieuwe gemeente een dekkingsverschil heeft van € 1,2 mln. per jaar. De mindere opbrengsten hebben te maken het tarief voor de OZB. Wanneer het tarief van Groesbeek wordt aangehouden heeft dit een sterk nadelig effect op de opbrengsten uit Millingen aan de Rijn en Ubbergen.

Het is aan de raad van de nieuwe gemeente om de belastingtarieven vast te stellen.

5.5. Vermogenspositie en weerstandsvermogen

In dit schema wordt de vermogenspositie van de gemeente weergegeven en de weerstandscapaciteit. Onder weerstandcapaciteit wordt verstaan de mogelijkheden om onverwachte tegenvallers structureel op te kunnen vangen in de begroting zonder dat dit direct gevolgen heeft voor het huidige ambitieniveau.

(€ x 1000)	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	Groesbeek	MUG
Structurele weerstandscapaciteit				
1. onbenutte belastingcapaciteit	€ -	€ 177	€ 1.790	€ 1.967
2. post onvoorzien	€ 12	€ 43	€ 75	€ 130
3. vrije begrotingsruimte	€ -	€ -	€ 44	€ 44
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	€ -	€ -	€ 364	€ 364
Totaal structurele weerstandscapaciteit	€ 12	€ 220	€ 2.273	€ 2.505
Incidentele weerstandscapaciteit				
1. algemene reserve	€ 95	€ 729	€ 8.701	€ 9.525
2. bestemmingsreserves	€ -	€ -	€ -	€ -
3. stille reserves	€ 320	€ 954	€ 2.276	€ 3.550
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	€ 415	€ 1.683	€ 10.977	€ 13.075
2011	€ 427	€ 1.903	€ 13.250	€ 15.580

Dit overzicht geeft een beeld van de afzonderlijke gemeenten ten opzichte van elkaar en de nieuw te vormen gemeente. In het oog springend is de positie van de gemeente Millingen aan de Rijn, wiens weerstandscapaciteit van € 427.000 sterk afwijkt van de hogere waarden van de overige twee gemeenten. De ontwikkeling van de weerstandscapaciteit is met behulp van artikel 12 naar acceptabel niveau gebracht. Dit betekent dat Millingen aan de Rijn toekomstige tegenvallers financieel weer kan opvangen. Het plaatje bij Ubbergen en Groesbeek ziet er anders uit. Met name Groesbeek heeft een gezonde financiële positie. De ruime reserve positie en de onbenutte belastingcapaciteit zorgt voor een ruime flexibiliteit in de begroting.

Bij de ratio van het weerstandvermogen wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de gekwantificeerde risico's van de gemeente.

Om de ratio's op waarde te kunnen beoordelen, wordt gebruikgemaakt van een waarderingstabel die gebruikt wordt door de het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).

Ratio	Waardering
< 0,6	Ruim onvoldoende
0,6 – 0,8	Onvoldoende
0,8 – 1,0	Matig
1,0 – 1,4	Voldoende
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
2,0 >	Uitstekend

Als alleen gekeken wordt naar het jaar 2012 dan is de ratio voor de nieuwe gemeente met een score van 6,42 uitstekend. Zowel Ubbergen als Groesbeek hebben een positieve ratio ver boven de als uitstekend gekwalificeerde norm van 2,0. De gemeente Millingen aan de Rijn blijft hierbij achter, zoals eerder bleek uit de weerstandscapaciteit, maar met de financiële impuls vanuit het gemeentefonds is een score van 1,23 toch voldoen.

6. Verdere procedure

Op 20 december 2012 wordt dit herindelingsadvies aan de raden van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek ter besluitvorming voorgelegd. Indien dit wordt vastgesteld zal het herindelingsadvies worden doorgezonden naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (artikel 5 lid 3 en 4 Wet Arhi).

Indien de minister op basis van dit advies een voorstel voor een herindelingsregeling wil doen, verwerkt hij dat binnen vier maanden na ontvangst en stuurt dat aan de Ministerraad. Deze stuurt dit om advies naar de Raad van State. Daarna zal het formele wetgevingstraject worden gestart, dat uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van de wet door de Tweede en Eerste Kamer der Staten Generaal. Die hele procedure duurt gemiddeld 1,5 jaar. Na de publicatie van de wet in het Staatsblad, treedt deze in werking, maar de officiële startdatum van de gemeentelijke herindeling is altijd op 1 januari na de datum van inwerkingtreding.

Op 1 januari 2015 kan de samenvoeging formeel zijn afronding krijgen. Om de nieuwe gemeente op die datum ook te kunnen laten functioneren, zullen in de maand november 2014 gemeenteraadsverkiezingen moeten worden gehouden. De nieuw gevormde raad zal als gevolg hiervan een iets kortere zittingsduur hebben dan de gebruikelijke omdat de eerstvolgende reguliere verkiezingen in het voorjaar 2018 zullen plaatsvinden in heel Nederland. De minister zal via een noodwetje moeten regelen dat de zittingsperiode van de huidige raadsleden tot de datum van de verkiezingen wordt verlengd. In beide gevallen zal de nieuwe gemeente c.q. zullen de bij de samenvoeging betrokken gemeenten niet meedoen aan de landelijke gemeenteraadsverkiezingen in 2014.

Alleen de raad van de nieuwe gemeente kan verordenende en beleidsmatige bevoegdheden uitoefenen en dus kan dat pas na zijn aantreden. Hieronder vallen de vaststelling van de begroting en de harmonisatie van de verschillende verordeningen, de belastingen en het subsidiebeleid op diverse terreinen.

De harmonisatie moet plaatsvinden uiterlijk binnen twee jaar na de datum van samenvoeging. Voor de belastingverordeningen gebaseerd op artikel 220 van de Gemeentewet (onroerendzaakbelasting) geldt een iets andere regeling, deze houden namelijk van rechtswege op te bestaan. De raad van de nieuwe gemeente kan echter binnen drie maanden na de datum van herindeling een nieuwe verordening vaststellen die alsdan met terugwerkende kracht tot de datum van herindeling zal gelden.

Bijlagen

1. Overzicht van de samenwerkingsverbanden per 1 januari 2012
2. Werkgelegenheidsstructuur per 1 januari 2012
3. Totaal aantal vestigingen per sector 1 januari 2012
4. Raadsbesluiten van:
    a. Groesbeek van 1 maart 2012
    b. Millingen aan de Rijn van 6 maart 2012
    c. Ubbergen 10 mei 2012
    d. Millingen aan de Rijn, Groesbeek en Ubbergen van 30 augustus 2012
5. Kaart met de grenzen van de gemeenten
6. Financiële scan Provincie Gelderland
7. Financiële rapportage werkgroep Financiën MUG
8. Overzicht ingediende zienswijzen

Bijlage 1

Overzicht samenwerkingsverbanden

(Bedragen x 1000)

Samenwerkingsverband	Millingen a/d Rijn		Ubbergen		Groesbeek	
	Ja?	€	Ja?	€	Ja?	€
Hulpverlening en Veiligheid Gelderland Zuid	X	45	X	68	X	142
Breed: sociale werkvoorziening	X	2	X	3	X	6
Afvalverwerking Regio Nijmegen	X	4	X	0	X	1
Bestuursacademie Nederland	X	0	X	0	X	0
GGD Regio Nijmegen	X	121	X	278	X	405
Euregio Rijn-Waal	X	2	X	3	X	6
Stichting Marant (onderwijsbegeleiding)	X	14			X	51
Nijmeegse Instelling Maatschappelijk Werk	X	81	X	97	X	253
Instituut Bijzonder Onderzoek	X	9	X	22	X	35
Stadsregio Arnhem-Nijmegen	X	19	X	30	X	60
Stichting Teleman (ICT)	X	3	X	0	X	7
MUG-ICT	X	421	X	605	X	1052
MUG-Brandweer	X	326	X	480	X	814
Grenzland Draisine GMBH					X	0
Stichting RBT KAN (recreatie en toerisme	X	7	X	12	X	23
Muziekschool De Stroming					X	122
Recreatie Gemeenschap Veluwe	X	0				
Archiefverzorging Nijmegen	X	8	X	14		
Bibliotheek Gelderland Zuid	X	140	X	212		
Maatschappelijke Zorg			X	6		

Bijlage 2

Werkgelegenheidsstructuur

Sectoren	Groesbeek		Millingen a/d Rijn		Ubbergen		Totaal	Gem. prov Gelderland
Landbouw en Visserij	160	2%	20	2%	110	2%	290	3%
Industrie en delfstoffenwinning	370	5%	70	6%	70	2%	510	11%
Nutsbedrijven	30	0%	0	0%	0	0%	30	1%
Bouwnijverheid	850	12%	90	8%	200	4%	1140	6%
Groothandel	90	1%	50	4%	90	2%	230	6%
Detail- en autohandel	680	10%	250	21%	270	6%	1200	11%
Vervoer, opslag en communicatie	80	1%	160	13%	60	1%	300	7%
Horeca	630	9%	120	10%	290	6%	1040	4%
Financiële instellingen	110	2%	10	1%	30	1%	150	2%
Zakelijke dienstverlening	820	12%	80	7%	380	8%	1280	13%
Openbaar bestuur	180	3%	10	1%	60	1%	250	5%
Onderwijs	550	8%	60	5%	210	5%	820	7%
Gezondheidszorg	2150	31%	170	14%	2610	58%	4930	18%
Overige dienstverlening	340	5%	100	8%	120	3%	560	4%
Totalen	**7040**	**100%**	**1190**	**100%**	**4500**	**100%**	**12730**	**100%**

Bijlage 3

Totaal aantal vestigingen per sector 1.1.2012

Sectoren	Groesbeek		Millingen a/d Rijn		Ubbergen		Totaal	% Prov Gelderland
Landbouw en Visserij	80	7%	20	6%	50	7%	150	1,29%
Industrie en delfstoffenwinning	50	4%	20	6%	20	3%	90	1,22%
Nutsbedrijven	0	0%	0	0%	0	0%	0	0,00%
Bouwnijverheid	180	15%	50	15%	60	8%	290	1,85%
Groothandel	40	3%	20	6%	30	4%	90	0,98%
Detail- en autohandel	130	11%	50	15%	60	8%	240	1,21%
Vervoer, opslag en communicatie	50	4%	30	9%	50	7%	130	1,29%
Horeca	70	6%	20	6%	20	3%	110	2,08%
Financiële instellingen	10	1%	0	0%	10	1%	20	1,23%
Zakelijke dienstverlening	260	21%	40	12%	200	28%	500	1,47%
Openbaar bestuur	0	0%	0	0%	0	0%	0	0,00%
Onderwijs	70	6%	10	3%	50	7%	130	1,96%
Gezondheidszorg	150	12%	30	9%	90	13%	270	1,93%
Overige dienstverlening	120	10%	40	12%	80	11%	240	1,55%
Totalen	**1210**	**100%**	**330**	**100%**	**720**	**100%**	**2260**	**1,49%**

Bijlage 4a

Raadsbesluit Groesbeek van 1 maart 2012. RVS 122166

De raad der gemeente Groesbeek;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 7 februari 2012;

gezien,
- de positieve ervaringen met de al enkele jaren bestaande ambtelijke samenwerking tussen Millingen aan de Rijn en Groesbeek waarbij er één organisatie is die voor beide gemeenten werkt;
- de artikel 12-status van de gemeente Millingen aan de Rijn die in zelfstandigheid op geen enkele andere manier structurele balans kan vinden tussen uitgaven en inkomsten dan door reductie van de dienstverlening en het voorzieningenniveau tot onder het maatschappelijk aanvaardbare dan wel door aanpassing van het samenwerkingscontract dat weer onaanvaardbare gevolgen kan hebben voor de gemeente Groesbeek;

gelet op,
- het verzoek van het College van GS van Gelderland, in zijn brief van 13 december 2011, kenmerk 2011-010796, alsmede het verzoek van het gemeentebestuur van Millingen aan de Rijn om tot een bestuurlijke samenvoeging te komen;
- de wens om op kortst mogelijke termijn voor de gemeente Millingen aan de Rijn tot een structurele oplossing te komen;
- de verwachting dat een bestuurlijke samenvoeging van de gemeenten tot een kwalitatief sterke en financieel goedkopere gemeentelijke overheid voor de inwoners zal leiden;
- de onduidelijkheden die nu op financieel, fiscaal en beleidsmatige beleid nog bestaan;

spreekt uit
- de wens om op termijn te komen tot een grote plattelandsgemeente aan de oostkant van Nijmegen;
- de uitnodiging van de gemeente Ubbergen om in gesprek te gaan over de vorming van die grote plattelandsgemeente ten oosten van Nijmegen te aanvaarden;
- positief te staan tov het verzoek van de gemeente Millingen aan de Rijn;
- dat de acute situatie van de gemeente Millingen aan de Rijn er om vraagt het nu ingezette proces voort te zetten;
- dat ook na een samenvoeging met Millingen aan de Rijn het gesprek om te komen tot de gewenste plattelandsgemeente wordt voortgezet met Ubbergen en andere mogelijke partners.

BESLUIT:

1. het college op te dragen om samen met de gemeente Millingen aan de Rijn een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de Wet Arhi op te (doen) stellen en dit voor 1 juli 2012 ter besluitvorming voor te leggen.
2. dat onderdeel van dit voorstel dienen te zijn onderzoeken die inzicht geven in de financiële, maatschappelijke en beleidsmatige effecten van de volgende varianten:
    a. de gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek worden samengevoegd;
    b. Millingen aan de Rijn en Groesbeek blijven bestuurlijk zelfstandig en de ambtelijke werkzaamheden worden door Groesbeek uitgevoerd;
    c. Millingen aan de Rijn of Groesbeek zoekt aansluiting bij een andere gemeente en de organisaties worden ontvlochten.
3. Vanuit het belang van een groot draagvlak voor de uiteindelijke besluiten extra aandacht te besteden aan communicatie met de inwoners en daarom het college op te dragen een communicatieplan op te stellen en uit te voeren en dit plan tijdig voor te leggen aan de raadsfracties opdat aanvullingen mogelijk zijn;
4. Het voorbereidingsproces zodanig te richten dat een samenvoeging c.q. herindeling per 1 januari 2014 in principe haalbaar is;
5. Als de gemeente Ubbergen voor 1 mei 2012 besluit om mee te willen in het traject Millingen aan de Rijn - Groesbeek dan te bezien of dit binnen het voorgestane gewenste tijdstraject haalbaar is.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad der gemeente Groesbeek van 1 maart 2012

De raadsgriffier, De voorzitter,

J.A.M. van Workum G.E.W. Prick

Bijlage 4b

Raadsbesluit Millingen aan de Rijn van 6 maart 2012, RVS 122177

De raad der gemeente Millingen aan de Rijn;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 14 februari 2012

gezien:
- de positieve ervaringen met de al enkele jaren bestaande ambtelijke samenwerking tussen Millingen aan de Rijn en Groesbeek waarbij er één organisatie is die voor beide gemeenten werkt;
- de artikel 12-status van de gemeente Millingen aan de Rijn die in zelfstandigheid op geen enkele andere manier structurele balans kan vinden tussen uitgaven en inkomsten dan door reductie van de dienstverlening en het voorzieningenniveau tot onder het maatschappelijk aanvaardbare dan wel door aanpassing van het samenwerkingscontract dat weer onaanvaardbare gevolgen zal hebben en kan leiden tot beëindiging van deze samenwerking;
- de zorg voor een aanvaardbare bestuurlijke, democratische continuïteit in de gemeente Millingen aan de Rijn ook op korte termijn;
- het advies van de Rijksinspecteur om het contract met de gemeente Groesbeek in financiële zin aan te passen;

Gelet :
- op het verzoek van het College van GS van Gelderland, in zijn brief van 13 december 2011, kenmerk 2011-010796, om met Groesbeek tot een bestuurlijke samenvoeging te komen;
- de noodzaak om op kortst mogelijke termijn voor de gemeente Millingen aan de Rijn tot een structurele oplossing te komen;
- de verwachting dat een bestuurlijke samenvoeging van beide gemeenten tot een kwalitatief sterke en efficiënter werkende gemeentelijke overheid voor de inwoners kan leiden;
- de onduidelijkheden die nu op financieel, fiscaal en beleidsmatige beleid nog bestaan ;
- de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen beide gemeenten;

Spreekt uit:
- positief te staan tegenover het genoemde verzoek en de daarachterliggende overwegingen en derhalve tegenover een bestuurlijke samenvoeging van beide gemeenten;
- de definitieve besluitvorming echter te willen laten afhangen van een nader voorstel waarin ook expliciet wordt aangegeven wat de financiële en beleidsmatige gevolgen zijn voor de gemeente Groesbeek en haar inwoners van een dergelijke samenvoeging, dan wel wat de mogelijke gevolgen zullen zijn als deze samenvoeging geen doorgang zal vinden en de huidige samenwerking zou worden verbroken;

b e s l u i t :

samen met de gemeente Groesbeek een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de Wet Arhi op te stellen en deze voor 1 juli 2012 ter besluitvorming voor te leggen, zodat door tussenkomst van het College van Gedeputeerde Staten de Minister van Binnenlandse Zaken te verzoeken die maatregelen te (doen) treffen die nodig zijn om de samenvoeging van beide gemeenten per 1 januari 2014 te realiseren, een en ander onder voorbehoud dat de financiële condities voor de gemeente Millingen aan de Rijn aanvaardbaar zijn

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad der gemeente Millingen aan de Rijn op 6 maart 2012

De raadsgriffier, De voorzitter,

J.A.M. van Workum M.H.F. Schuurmans - Wijdeven

Bijlage 4C

Raadsbesluit gemeente Ubbergen 10 mei 2012

Nr.

De raad van de gemeente Ubbergen;

gelezen het voorstel van het presidium d.d. 26 april 2012;

besluit:

1. om uit te spreken, dat de gemeente Ubbergen wilt komen tot een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen;

2. dat een eerste stap hiertoe is een samenvoeging van de gemeente Ubbergen met de gemeenten Groesbeek en Millingen a/d Rijn met ingang van 1 januari 2015;

3. dat alvorens een principebesluit te nemen de raad nadere informatie wil over de financiële en maatschappelijke consequenties van deze herindeling;

4. dat de gemeente Ubbergen ambtelijk wil participeren in de daartoe door die twee gemeenten al opgerichte werkgroep, een werkgroep die de basis levert voor een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de wet Ahri

5. dat dit herindelingsadvies in augustus 2012 aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd en welk besluit de basis vormt voor het wettelijk vereiste inspraaktraject;

6. dat de gemeente Heumen en Mook en Middelaar worden geïnformeerd over de voortgang van het proces en uitdrukkelijk wordt aangegeven dat beide gemeenten bijzonder welkom zijn om samen één sterke gemeente aan de oostkant van Nijmegen te vormen;

7. dat de vorenstaande stappen er op gericht zijn om uiterlijk in december 2012 een definitief besluit over herindeling te nemen, welk besluit door tussenkomst van het College van Gedeputeerde Staten aan de Minister van Binnenlandse Zaken kan worden doorgezonden.

Vastgesteld door de raad van de gemeente Ubbergen in zijn openbare vergadering van

10 mei 2012.

H.W.G.M. Vreman, griffier.

P.G.I. Wilbers, voorzitter.

Bijlage 4d

Tekst raadsbesluiten herindelingsontwerp gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

De raad van de gemeente .....;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van .....

overwegende dat:

b e s l u i t :

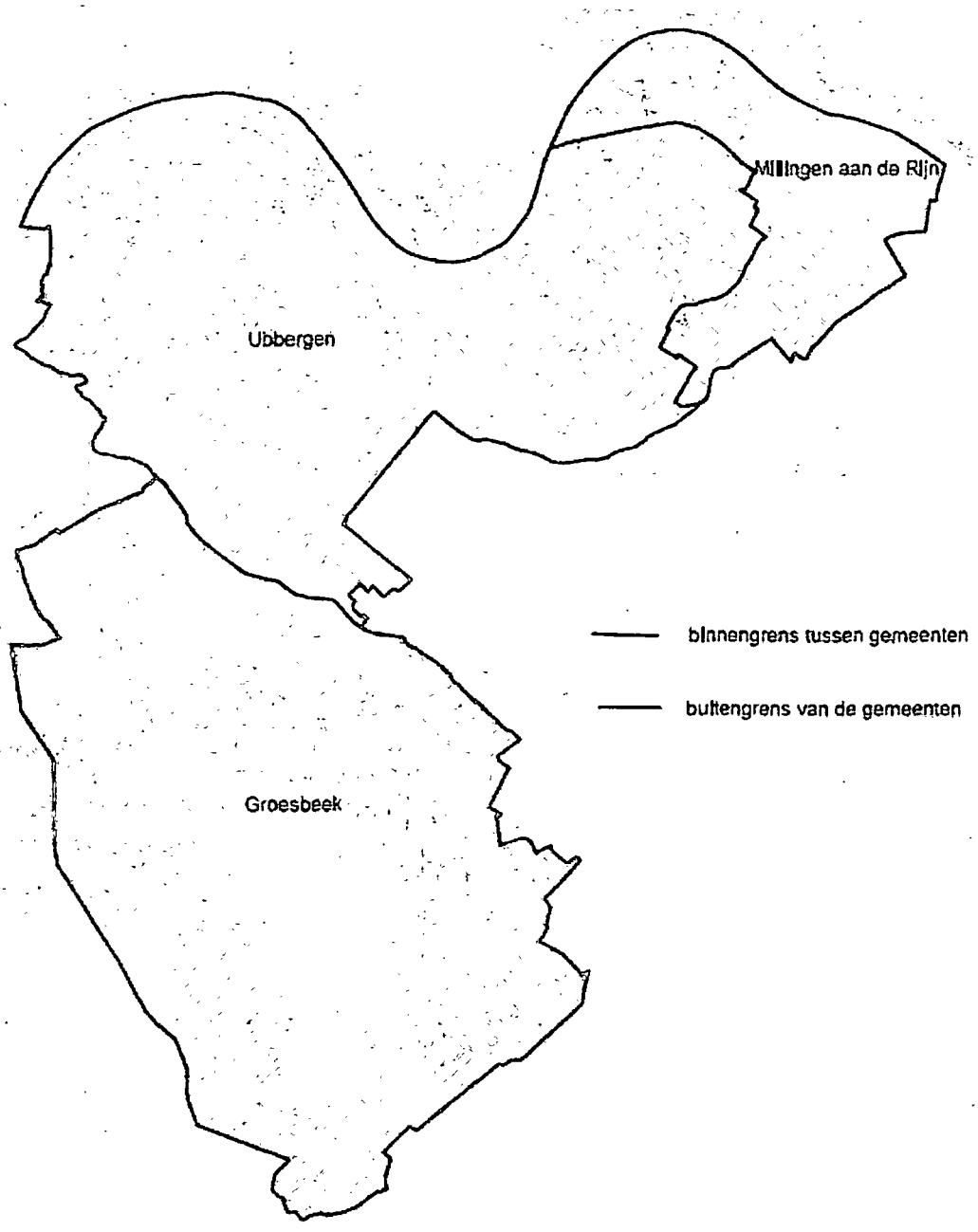
1. Het herindelingsontwerp om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsontwerp gedurende een periode van 8 weken ter inzage te leggen voor belanghebbenden met de mogelijkheid om hierop te reageren.
3. Het plan van aanpak gemeentelijke herindeling vast te stellen.
4. Een aanvullend krediet ter grootte van € 19.750,- beschikbaar te stellen om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 31 december 2012.
5. Het aanvullend krediet ten laste te brengen van de algemene reserve.
6. Kennis te nemen van het communicatieplan gemeentelijke herindeling.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente .....

op 30 augustus 2012.

Bijlage 5

Kaart met de grenzen van de gemeenten

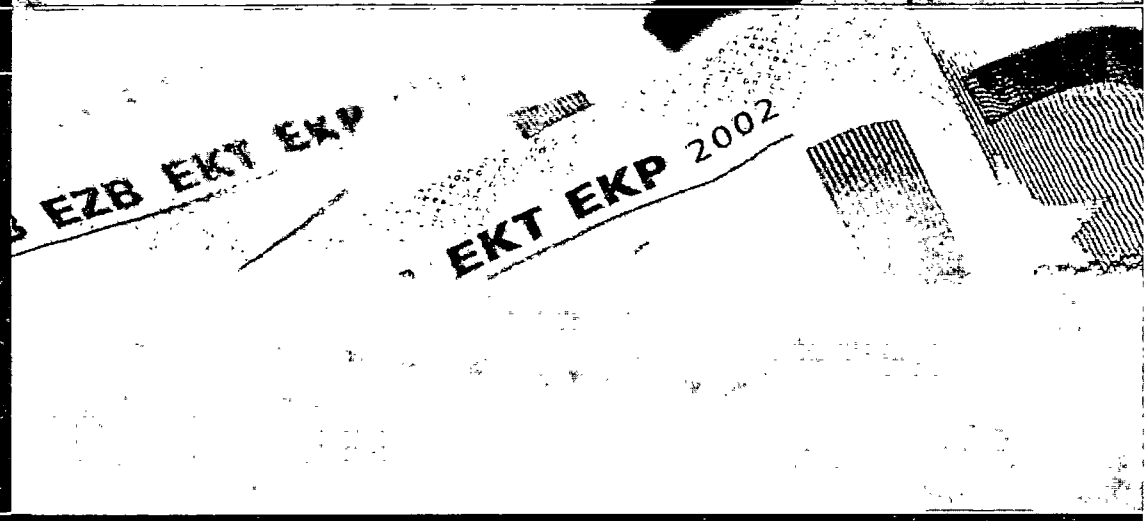
Bijlage 6

Financiële scan Provincie Gelderland

provincie Gelderland

Herindelingsscan

Millingen aan de Rijn - Ubbergen - Groesbeek

Onderzoek naar de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente

juli 2012

Documentinformatie

Aanvrager:	Colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek
Opsteller:	provincie Gelderland K. Peeters & C. Braamhorst
Versie:	Definitief
Datum:	12 juli 2012
Distributie:	12 juli 2012 Colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek 18 juli 2012 Raad van Millingen aan de Rijn Raad van Ubbergen Raad van Groesbeek
Onderzoeksvraag:	De gemeenteraden van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek hebben de wens uitgesproken om te komen tot één sterke landelijke gemeente door samenvoeging van de drie afzonderlijk gemeenten. De onderzoeksvraag is in welke mate de nieuw te vormen gemeente financieel levensvatbaar is.
Doel van dit rapport:	Beantwoorden van de onderzoeksvraag middels een beeld van de voornaamste wijzigingen ten aanzien van de baten en lasten die samengaan met de beoogde herindeling, zodat de raden van de afzonderlijke gemeenten hierover een geïnformeerd besluit kunnen nemen.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke Samenvatting 4

1 Inleiding 7
- 1.1 Doel van de herindelingsscan 7
- 1.2 Uitgangspunten 7
- 1.3 Maatwerk 8
- 1.4 Leeswijzer 8

2 Kenmerken 9
- 2.1 Structuurkenmerken huidige gemeenten 9
- 2.2 Structuurkenmerken nieuwe gemeente 10
- 2.3 Bevolkings- en huishoudensontwikkeling 11

3 Financiële effecten 13
- 3.1 Financiële positie gemeente 13
- 3.2 Algemene uitkering 17
- 3.3 Tijdelijke verdeelmaatstaf 18
- 3.4 Effect op de belastingen (woonlasten) 19
- 3.5 Weerstandsvermogen 22
- 3.6 Grondexploitatie 24
- 3.7 Voorzieningen 26
- 3.8 Schuldpositie 27

4 Conclusie 29

Bijlage 1 Nettolasten 32

Bijlage 2 Specificatie belastingen 34

Bijlage 3 Maatstaventabel 39

Bijlage 4 Effect Algemene Uitkering 40

Bijlage 5 Verdeelmaatstaf 41

Bijlage 6 Clustervergelijking 42

Bijlage 7 Ratio's grondslag 46

Bijlage 8 Tijdelijke verdeel maatstaf 2013 47

Bijlage 9 Bronmateriaal 48

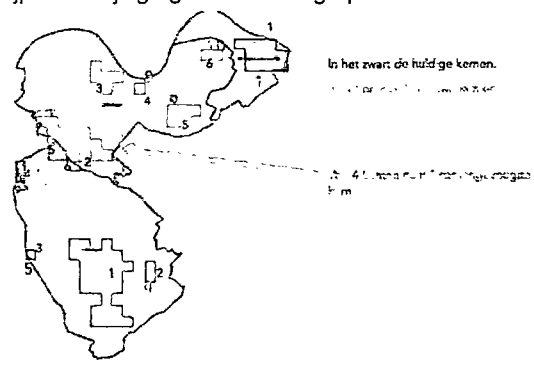
Bestuurlijke Samenvatting

De gemeenteraden van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek (hierna 'MUG') hebben de wens uitgesproken om te komen tot een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen per 1 januari 2015. Op verzoek van de colleges van burgemeester en wethouders van deze drie gemeenten heeft de provincie Gelderland een herindelingsscan uitgevoerd naar de **financiële levensvatbaarheid** van de nieuw te vormen gemeente.

De provincie Gelderland heeft in samenwerking met een financiële werkgroep 'herindeling MUG' de primaire meerjarenbegroting 2012 – 2015 en de jaarrekening van 2011 als basis gehanteerd voor de herindelingsscan. Voor de berekening van de algemene uitkering zijn de gegevens van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) gebruikt.

Structuur nieuwe gemeente

De structuurkenmerken zijn in hoge mate bepalend voor de hoogte van de algemene uitkering van de nieuwe gemeente. In vergelijking tot de huidige situatie hebben de meest ingrijpende wijzigingen betrekking op het aantal inwoners, huishoudens en het aantal kernen in de nieuwe gemeente. Het aantal inwoners stijgt naar 34.170 en het aantal huishoudens wordt 14.399 met gemiddelde WOZ-waarde van een woning van € 262.665. Opvallend is dat het aantal kernen door de samenvoeging van 13 naar 10 zakt. Hier heeft de gemeente zelf geen invloed op, maar dit wordt door het CBS vastgesteld. In het plaatje hiernaast is te zien welke kernen van de oude gemeente samensmelten.

Financiële levensvatbaarheid mede afhankelijk van beleidskeuzes van de nieuwe raad

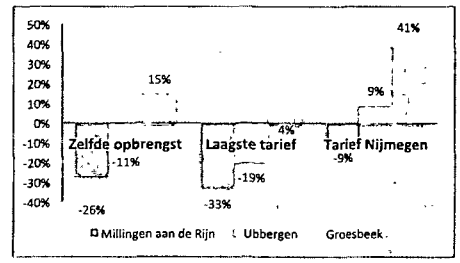
Op basis van het onderzoek naar de begroting 2012 concludeert de provincie dat de druk op de begroting van Millingen aan de Rijn onevenredig groot is. De gemeente is niet in staat zelf een structureel sluitende meerjarenbegroting te overleggen. Met behulp vanuit artikel 12 FvW is de gemeente in staat om achterstanden in onderhoud aan te pakken en wordt gestart met het wegwerken van de tekorten in 2012 en 2013. Het beeld van de gemeente Ubbergen geeft een structureel evenwicht aan. De laatste jaren heeft de gemeente Ubbergen hard gewerkt om haar financiële positie te verbeteren en lijkt hierin te zijn geslaagd. De financiële positie van de gemeente Groesbeek toont zich het meest stabiel. Weliswaar laat het laatste jaar (2015) een tekort zien, maar de gemeente houdt in de begroting rekening met een stelpost voor de decentralisatie van Rijkstaken.

Om een beeld te kunnen vormen van de nieuwe gemeente is er voor gekozen om twee scenario's uit te werken. Scenario 1 gaat uit van een belastingopbrengst die voor de nieuwe gemeente gelijk blijft. Bij scenario 2 wordt als uitgangspunt het laagste tarief (OZB) genomen. Het effect in 2012 voor beide scenario's is te zien in de onderstaande tabel.

Effect samenvoeging MUG gemeente bij zelfde opbrengsten OZB (scenario 1)	€	-100	N
Effect samenvoeging MUG gemeenten bij laagste tarieven (scenario 2)	€	-1.334	N

In beide scenario's is rekening gehouden met de volgende besparingen. Zo wordt in verwacht op bestuurskosten € 556.000 en op overhead € 350.000 (o.a. Huisvesting en ICT) te kunnen besparen. Nadelen worden verwacht uit het harmoniseren van subsidiebeleid ter grootte van € 491.000 en een lagere algemene uitkering van € 1,178. Voor scenario 2 wordt een extra nadeel van € 1,234 mln. verwacht als gevolg van de lagere OZB-inkomsten. Het is aan de nieuwe raad hoe invulling wordt gegeven aan het nieuwe beleid en de uitgangspunten voor de nieuwe begroting.

Effect op de belastingen

Bij een beleidskeuze van eenzelfde opbrengst (sc. 1) zal de woonlast in Millingen aan de Rijn met 26% (€ 215) afnemen. Voor de gemeente Ubbergen zal de woonlast dalen met 11% ofwel een bedrag van € 79,-. De gemeente Groesbeek komt uit op een stijging van de woonlast van 15% (€ 78,-). De woonlast per huishouden komt voor de nieuwe gemeente uit op € 611. Bij het laagste tarief zijn de percentages respectievelijk -33%, -19% en 4%. Voor de vergelijking is ook gekeken naar de tarieven van de gemeente Nijmegen. Bij een eventuele samenvoeging met Nijmegen zou de woonlast in Groesbeek mogelijk stijgen met 41% en in Ubbergen met 9%. Voor Millingen aan de Rijn is in een dergelijke situatie nog steeds sprake van een daling van 9% van de woonlast.

Gezonde vermogenspositie voor de nieuwe gemeente

Binnen het weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met de risico's ten aanzien van voorzieningen en de grondexploitatie. Voor de nieuwe gemeente is de ratio (weerstandscapaciteit gedeeld door de risico's) van het weerstandsvermogen 6,42. Dit betekent dat de nieuwe gemeente minimaal 6 keer de nu bekende risico's kan opvangen. Een score van 2 wordt over het algemeen gezien als uitstekend. Deze goede uitgangspositie wordt ingegeven door de goede ratio bij Ubbergen en Groesbeek en daarnaast is de ratio van Millingen met behulp van artikel 12 dit jaar op voldoende niveau gebracht. De risico's voor de nieuwe gemeente zijn beschreven in een risicoregister en zijn te overzien. Zo is er een beperkt actief grondbeleid in de nieuwe gemeente en zijn ten aanzien van de voorzieningen, behoudens de achterstanden voor Millingen aan de Rijn, geen grootschalige achterstanden geconstateerd.

Conclusie

De provincie is van mening dat er een goede financiële basis is voor de nieuwe gemeente. Met dien verstande dat de adviezen uit het artikel 12 rapport worden opgevolgd door Millingen aan de Rijn en zodoende een gemeente met een evenwichtige begroting ontstaat voor de samenvoeging per 1 januari 2015. Wel wordt de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente mede bepaald wordt door beleidskeuzes van de nieuwe raad. De te maken keuzes in dit kader scheppen eventuele ruimte en openingen om een meerjarige sluitende begroting te presenteren – iets dat in scenario 1 minder het geval is.

Belangrijkste aanbevelingen

In de herindelingsscan is op hoofdlijnen gekeken naar efficiencyvoordelen op kosten zoals huisvesting, automatisering en overige apparaatskosten. Bij het opstellen van het herindelingsontwerp en bij de inrichting van de nieuwe gemeente is het noodzakelijk om gericht te sturen op het ambitieniveau van de nieuw te vormen gemeente.

De provincie adviseert om in deze fase te zorgen dat de lasten voor de nieuwe gemeente niet hoger worden als gevolg van harmonisatie. In dit kader dienen de gemeenten bij een definitief besluit tot herindeling rekening te houden met de Wet Arhi waardoor intensivering van bestaand beleid of ontwikkeling van nieuw beleid wordt beperkt.

De provincie adviseert verder om in het herindelingsontwerp direct een herindelingsbegroting op te nemen voor het project. Het gaat om de specifieke kosten die te maken hebben met het herindelingsproces. Benoem daarbij een budgetverantwoordelijke en monitor tijdens het harmonisatieproces de bestedingen

1705291390342 -3

1 Inleiding

De gemeenteraden van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek hebben de wens uitgesproken om te komen tot een sterke landelijke gemeente aan de oostkant van Nijmegen. De drie gemeenten onderzoeken op dit moment zelf wat de voorgenomen bestuurlijke samenvoeging voor gevolgen heeft. Zij brengen de benodigde informatie in kaart voor een gemeentelijke herindeling van de drie gemeenten per 1 januari 2015. Op verzoek van de colleges van burgemeester en wethouders van deze drie gemeenten heeft de provincie Gelderland een herindelingsscan uitgevoerd naar de financiële levensvatbaarheid van de nieuw te vormen gemeente

1.1 Doel van de herindelingsscan

Het doel van deze herindelingsscan is om de gemeenten inzicht te geven in de **financiële levensvatbaarheid** van de nieuw te vormen gemeente. Dat wil zeggen welke kansen en mogelijkheden, maar ook welke risico's er zijn voor de nieuw te vormen gemeente. Bij een gemeentelijke herindeling vormen financiën een belangrijk aspect. De redenen om de bestuurskracht door een herindeling te versterken zijn echter veel breder dan financiën alleen. Het landelijke Beleidskader gemeentelijke herindeling benoemt de belangrijkste elementen. Deze schrijven voor dat de drie betrokken gemeenten een herindelingsontwerp opstellen.

1.2 Uitgangspunten

De herindelingsscan is tot stand gekomen in samenwerking met de financiële werkgroep 'herindeling MUG' (Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek), waarbij provincie Gelderland op basis van de gegevens van de gemeenten de scan heeft opgesteld. In de werkgroep is vastgesteld dat de primaire begroting 2012 – 2015 en de jaarrekening 2011 als uitgangspunt dienen voor deze financiële haalbaarheidsscan. De werkgroep heeft de primaire begroting 2012 – 2015 van de drie gemeenten op functieniveau naast elkaar gezet, daarbij is gekeken naar het besparingspotentieel van de nieuwe gemeente. Deze uitkomsten vormden de basis voor de herindelingsscan.

Om een helder beeld te krijgen van de vergoedingen van de algemene uitkering en de frictievergoeding voor de gemeentelijke herindeling heeft de provincie het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) geconsulteerd.

Wettelijk kader: Herindelen betekent wet Arhi
Op het moment van een formeel besluit door gemeenten om te gaan herindelen treedt automatisch de wet Arhi (Wet algemene regels herindeling) in werking. De wet Arhi reguleert het proces naar de realisatie van de herindeling.

De kern van de wet Arhi bestaat uit vier delen:

- onderscheid tussen herindeling en grenscorrectie;
- processtappen bij initiatie door gemeenten, provincies of minister;
- financieel toezicht en financiële consequenties bij herindeling;
- overgang van rechten en plichten van de voormalige gemeenten naar de nieuwe gemeente.

1.3 Maatwerk

Op dinsdag 22 mei 2012 heeft provincie Gelderland in een presentatie aan de betrokken gemeenteraden aangekondigd welke informatie de scan zal bevatten. De door de provincie uitgevoerde scan heeft een licht afwijkend karakter in vergelijking tot de reguliere scans die in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) worden uitgevoerd. Het ministerie voert deze scans overigens in principe niet meer uit. De voorliggende herindelingsscan sluit meer aan op de onderzoekswensen van de drie gemeenten. Met de gemeenten is afgesproken welke specifieke onderdelen in deze scan worden behandeld.

1.4 Leeswijzer

In dit eerste gedeelte zijn het doel en de uitgangspunten van de herindelingsscan toegelicht. In hoofdstuk 2 worden de kenmerken van de huidige en nieuwe gemeente nader toegelicht. Vervolgens richt de herindelingsscan zich op de specifieke onderwerpen zoals deze door de provincie en gemeenteraden zijn bepaald. Het laatste onderdeel bevat de voornaamste conclusies en aanbevelingen. In de bijlage zijn uitgewerkte tabellen ten behoeve van de berekeningen in de scan toegevoegd, een begrippenlijst evenals het gebruikte bronmateriaal.

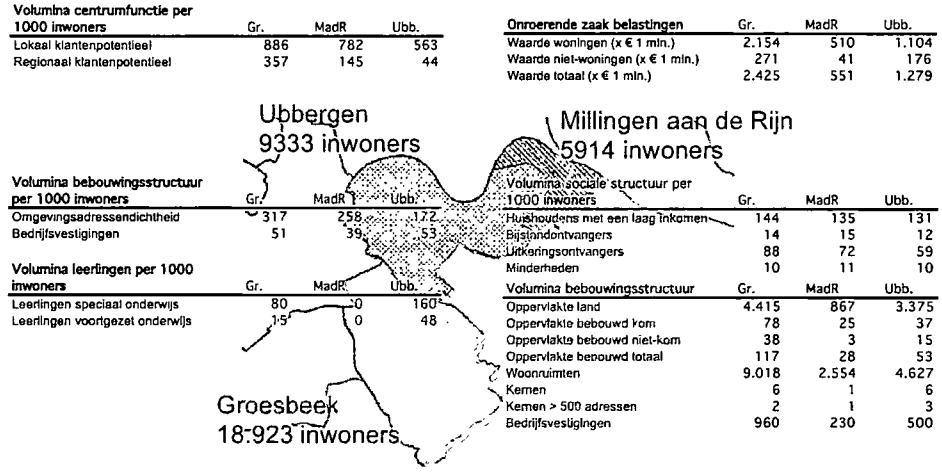
2 Kenmerken

Voordat inzicht kan worden gekregen in de financiële levensvatbaarheid is het van belang te weten hoe de structuur van de nieuwe gemeente eruit gaat zien. De gemeente zal op verschillende kenmerken wezenlijk zal verschillen ten opzichte van de huidige afzonderlijke gemeenten. Deze kenmerken vormen een voorname basis voor de bepaling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, maar ook voor de eigen inkomsten. In dit hoofdstuk zijn de kenmerken van zowel de afzonderlijke als de nieuw te vormen gemeente uiteengezet.

2.1 Structuurkenmerken huidige gemeenten

In samenwerking met het ministerie van BZK en het CBS zijn de volgende structuurkenmerken voor de huidige drie gemeenten bepaald. De kenmerken van de gemeenten – weergegeven in afbeelding 1 – zijn niet per definitie te vergelijken met elkaar. Met name de grootte speelt een rol in verschillen tussen de gemeenten.

Gemeente	provincie	Sociale Structuur	Centrum functie	Inwoners
Millingen aan de Rijn	Gelderland	Redelijk	Weinig	5.914
Ubbergen	Gelderland	Redelijk	Zonder	9.333
Groesbeek	Gelderland	Redelijk	Weinig	18.923

Afb. 1: structuurkenmerken Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek voor berekening Algemene Uitkering uit het gemeentefonds door BZK, bron CBS.

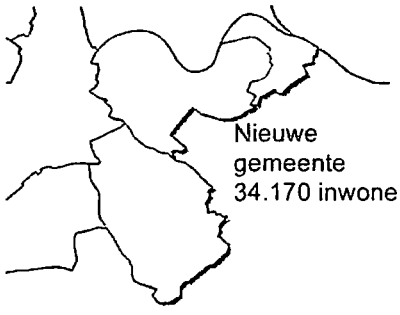
Ten aanzien van de huidige maatstaven zijn de volgende verschillen of overeenkomsten op te merken:

- Bij Millingen aan de Rijn valt een nul-score te zien bij de volumina leerlingen per inwoners. Hiermee wordt bedoeld dat er geen specifieke scholen zijn voor de genoemde doelgroepen.
- Het lokaal klantpotentieel ligt met name in Ubbergen lager dan bij de overige gemeenten in verband met de kleinere afstand tot Nijmegen.

- Het aantal kernen in Ubbergen en Groesbeek is met 6 gelijk, ondanks een verhouding 1:2 voor het aantal inwoners, terwijl Millingen aan de Rijn één kern heeft.
- Meer bedrijvigheid in Groesbeek en Ubbergen ten opzichte van Millingen aan de Rijn op 1000 inwoners.

2.2 Structuurkenmerken nieuwe gemeente

De structuurkenmerken van de nieuw te vormen gemeente zijn door het ministerie van BZK en CBS aangeleverd. In veel gevallen worden de volumina bij elkaar opgeteld of wordt een gewogen gemiddelde gebruikt om een aantal vast te stellen.

Onroerende zaak belastingen	
Waarde woningen (x € 1 mln.)	3.768
Waarde niet-woningen (x € 1 mln.)	488
Waarde totaal (x € 1 mln.)	4.255

Volumina bebouwingsstructuur	
Oppervlakte land	8.657
Oppervlakte bebouwd kom	141
Oppervlakte bebouwd niet-kom	56
Oppervlakte bebouwd totaal	198
Woonruimten	16.199
Kernen	10
Kernen > 500 adressen	5
Bedrijfsvestigingen	1.690

Volumina sociale structuur per 1000 inwoners	
Huishoudens met een laag inkomen	139
Bijstandontvangers	14
Uitkeringsontvangers	78
Minderheden	10

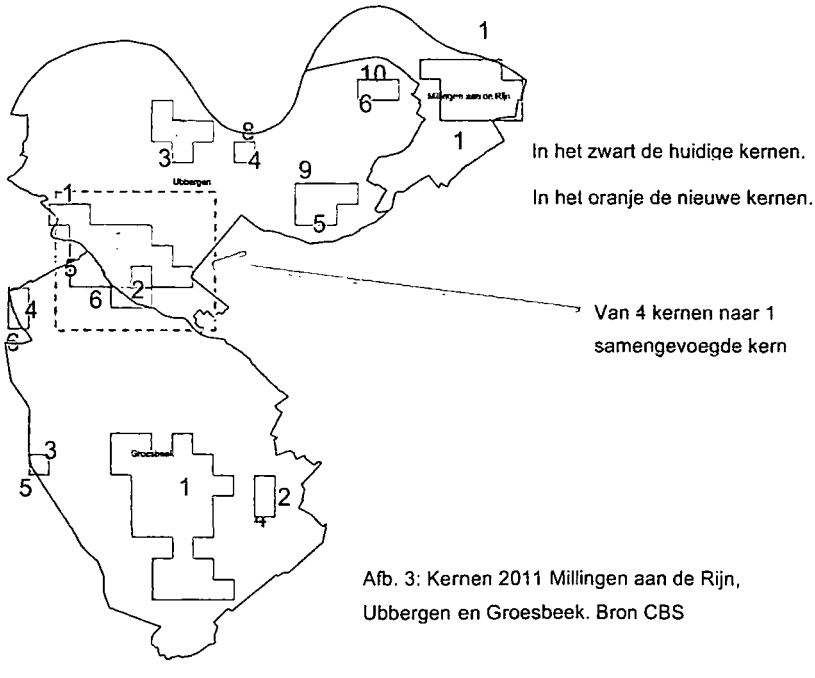
Volumina centrumfunctie per 1000 inwoners	
Lokaal klantenpotentieel	783
Regionaal klantenpotentieel	241

Volumina bebouwingsstructuur per 1000 inwoners	
Omgevingsadressendichtheid	267
Bedrijfsvestigingen	49

Volumina leerlingen per 1000 inwoners	
Leerlingen speciaal onderwijs	88
Leerlingen voortgezet onderwijs	21

Afb. 2: structuurkenmerken Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

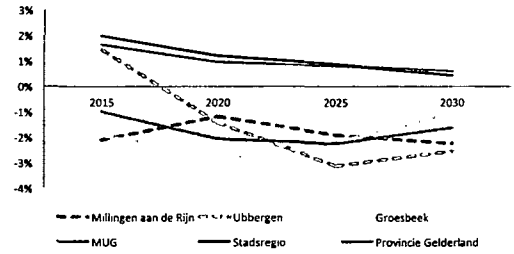
Eén van de opvallende afwijkingen betreft het aantal kernen, die nemen af van 13 (6 + 1 + 6) voor de afzonderlijke gemeenten naar 10 voor de nieuw te vormen gemeente. De kernen worden bepaald aan de hand van een raster van 500 X 500 meter en dienen met twee of meer zijden aan elkaar te grenzen en tenminste 25 adressen te bevatten. In afbeelding 3 is een overzicht van de kernen binnen de nieuwe te vormen gemeente weergegeven.

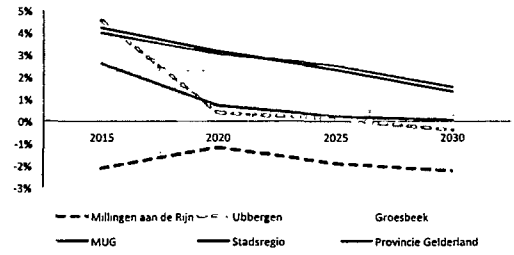
Afb. 3: Kernen 2011 Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Bron CBS

2.3 Bevolkings- en huishoudensontwikkeling

Het aantal inwoners in de provincie Gelderland neemt toe, maar deze groei vlakt wel af in de komende decennia. Bovendien is de lichte groei hoofdzakelijk toe te schrijven aan de groei van steden zoals Arnhem en Nijmegen. Voor de drie herindelingsgemeenten wordt echter een afname van de inwoners tot en met 2030 verwacht. In de provinciale rapportage "Bevolkingsprognose Gelderland 2012" is te zien dat Ubbergen tot 2015 nog te maken krijgt met een lichte groei van 2%, terwijl Millingen aan de Rijn en Groesbeek nu al te maken hebben met een bevolkingskrimp van 2%. Vanaf 2020 sluit ook Ubbergen aan bij deze krimppercentages.

Afb. 3: Bevolkingsgroei tot en met 2030

Afb. 4: Ontwikkeling huishoudens tot en met 2030

De herindelingsgemeenten kennen ook nog eens een sterke vergrijzing in deze periode. Het huidige aandeel 65-plussers in deze gemeenten is tussen de 20% en 25% van de totale bevolking en zal naar verwachting verder oplopen. Een trend die onder andere wordt gevoed door de aantrekkingskracht van de grote steden op jongeren. Veel jongeren vertrekken uit het gebied en vestigen zich in en om de grote steden en keren niet meer terug.

Het aantal huishoudens in de provincie stijgt, maar ook hier is een afname van de groei zichtbaar. Voor de nieuwe gemeente is de verwachting dat de komende jaren nog 3% groei wordt verwacht (afbeelding 5), maar vanaf 2020 zal de groei in het aantal huishoudens stagneren. De groei is voornamelijk toe te schrijven aan een sterke stijging van het aantal alleenstaande huishoudens. Een trend die landelijk is.

Gevolgen van de krimp

De gevolgen van de krimp zullen zowel voor de nieuwe gemeente als bestaande gemeenten voelbaar zijn. Het heeft direct effect op de ontwikkeling van de algemene uitkering voor de nieuwe gemeente omdat de maatstaven wijzigen. Minder voorspelbaar, maar wel ingrijpend is de financiële ontwikkeling in verband met de veranderende samenstelling van de gemeente.

Zo is het aannemelijk dat de gemeente in de toekomst minder voorzieningen voor jongeren nodig heeft en een verschuiving plaatsvindt naar zorgvoorzieningen voor ouderen. De gemeente dient in haar toekomstperspectief rekening te houden met deze ontwikkeling op de lange termijn. Het Rijk heeft in 2010 een tijdelijke krimpmaatstaf in het leven geroepen voor drie provincies die te maken krijgen met krimp. Deze krimpmaatstaf geldt weliswaar niet voor de provincie Gelderland, maar geeft wel aan dat de ernst van een krimpende gemeente niet mag worden onderschat.

3 Financiële effecten

In overleg met de gemeentelijke werkgroep en de raden van de drie gemeenten heeft de provincie ervoor gekozen om een aantal specifieke onderwerpen te onderzoeken in deze herindelingsscan. De bevindingen worden in dit hoofdstuk beschreven.

3.1 Financiële positie gemeente

De provincie ziet erop toe dat de financiële situatie van de gemeenten gezond is. In dat kader toetst de provincie jaarlijks de meerjarenbegroting en de jaarrekening van de gemeenten. Indien de provincie constateert dat de begroting van een gemeente niet in materieel evenwicht is, kan een gemeente onder preventief toezicht komen te vallen.

Dit onderdeel bevat een analyse van de financiële positie van de drie herindelingsgemeenten en hoe de nieuwe gemeente zich verhoudt tot de eigen inkomsten uit het gemeentefonds. Bij de vergelijking van de financiële positie maken we in de herindelingsscan onderscheid tussen het saldo van de vastgestelde begrotingen en jaarrekeningen en een door de provincie gecorrigeerd saldo. Het gecorrigeerde saldo van de provincie betreft een saldo exclusief incidentele baten en lasten en eventuele stelposten van de gemeente.

	Millingen a/d Rijn		Ubbergen		Groesbeek	
Jaarrekening	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)
2008	€ 226-	€ 76	€ 1.362	€ 98	€ 371-	€ 77-
2009	€ 82-	€ 74-	€ 1.510	€ 205	€ 2.469	€ 489
2010	€ 72-	€ 141-	€ 373	€ 147	€ 1.936	€ 514
2011	€ 1.519	€ -	€ 339	€ -	€ 3.096	€ -
Begroting	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)	Gemeente (vastgesteld)	provincie (gecorrigeerd)
2012	€ 830-	€ 715-	€ -	€ 153	€ 44	€ 316
2013	€ 1.001-	€ 849-	€ 21	€ 95	€ 311	€ 767
2014	€ 1.147-	€ 925-	€ 67-	€ 7	€ -	€ 656
2015	€ 1.330-	€ 1.038-	€ 81-	€ 106-	€ 858-	€ 2-

Tabel 1: Overzicht jaarrekeningen en begrotingen (bedragen x € 1.000)

Millingen aan de Rijn

De financiële positie van de gemeente Millingen aan de Rijn is niet rooskleurig te noemen. De begroting 2012 – 2015 toont een meerjarig tekort oplopend van € 830.000 in 2012 tot € 1.330.000 in 2015. De gemeente is voor het derde jaar op rij onder preventief toezicht geplaatst. De jaarrekening toont een positief resultaat van € 1.519.000,-. Het positieve saldo komt onder andere door een eenmalige ex. artikel 12 (Financiële verhoudingswet) uitkering van € 1,4 mln. dat is toegewezen uit de algemene uitkering. In 2011 is een aanvraag gedaan en toegekend om achterstanden in onderhoud weg te werken (voorziening) en de financiële positie te verbeteren.

De inspecteur van het ministerie van BZK heeft een onderzoek ingesteld naar de financiële positie van Millingen aan de Rijn. De belangrijkste bevindingen uit het onderzoeksrapport zijn de volgende:

- De financiële positie laat een structureel tekort zien en de financiële toekomst geeft geen aanleiding tot verbetering. Het weerstandsvermogen is in vergelijking met artikel 12 norm slecht.
- De doorgevoerde bezuinigingen in de afgelopen twee begrotingen hebben geleid tot een sober beleid. Daarnaast is de flexibiliteit ten aanzien van de inkomsten op korte termijn zeer beperkt. Verder merkt de inspecteur op dat verdere ombuigingen noodzakelijk zijn om het structureel tekort terug te dringen. De inspecteur ziet echter geen direct aanwijsbare posten om de noodzakelijke ombuigingen te effectueren.
- De inspecteur geeft aan in het rapport dat de hoogte van de extra financiële steun aan de gemeente mede afhankelijk is van de hoogte van het samenwerkingsconvenant met de gemeente Groesbeek. De gemeente Groesbeek heeft vanaf 2009 de ambtelijke taken overgenomen. Alleen de gemeentesecretaris en griffier zijn nog in dienst bij de gemeente. Dit convenant zorgt voor een jaarlijkse last van ca. € 3 mln. De inspecteur stelt dat de kosten van de dienstverleningsovereenkomst te hoog zijn en naar zijn oordeel met € 666.000[1] moeten worden verlaagd.
- De oorzaak van de financiële problemen worden hoofdzakelijk verklaard uit de wankele financiële basis waarop het beleid was gebaseerd. Er is echter geen sprake van financieel wanbeleid of een buitensporig voorzieningenniveau.

Ubbergen

Het financieel perspectief van de gemeente Ubbergen geeft een structureel evenwicht aan. In de vastgestelde begroting 2012 – 2015 presenteert de gemeente in 2012 nog een evenwicht. In de jaren 2014 en 2015 noteert de gemeente respectievelijk een verlies van € 67.000 en € 83.000. De provincie bekijkt de begroting van de gemeente zorgvuldig en heeft geconstateerd dat er incidentele effecten in de begroting zijn opgenomen. Het gecorrigeerde resultaat geeft een positiever beeld van de meerjarenraming met een saldo in 2012 van € 153.000. Het saldo in 2015 is negatief met € 106.000.

Het beeld in de meerjarenbegroting is een positieve ontwikkeling in vergelijking tot een paar jaar geleden. De gemeente kende een lastige financiële situatie. Pas sinds 2011 is het repressieve toezicht weer van toepassing op de gemeente. Door enkele gerichte aanpassingen heeft de gemeente het tij kunnen keren. Zo is een deel van de reserves herbestemd voor de investeringen in onderwijshuisvesting en ICT. Met de investering is een bedrag gemoeid van € 12,7 mln. In de jaarrekening 2011 heeft de laatste dotering aan de bestemmingsreserve plaatsgevonden.

Groesbeek

De financiële positie van de gemeente Groesbeek is goed. De vastgestelde meerjarenbegroting van 2012 – 2015 heeft met uitzondering van het laatste jaar een positief resultaat. Na correctie door de provincie is het meerjarig

[1] In reactie op de uitkomsten van het rapport stelt de gemeente Groesbeek de gehanteerde berekeningsmethodiek ter discussie en verklaart zich niet te kunnen verenigen met de conclusies van de inspecteur op dit onderdeel.

perspectief zelfs nog beter. Zo heeft de gemeente in de begroting reeds rekening gehouden met gedecentraliseerde taken vanuit het Rijk.
Deze post is positief gecorrigeerd door de provincie. Normaliter corrigeert de provincie geen structurele posten, echter deze stelpost is nog hoogst onzeker en daarnaast is onduidelijk welke compensatie de gemeenten van het Rijk zullen ontvangen.

Voorjaarsnota 2012

De herindelingsscan is gebaseerd op de begroting 2012 – 2015. Gedurende het opstellen van dit rapport is ook het financieel meerjarenperspectief (FMP) vastgesteld. De gepresenteerde saldi zullen ter aanvulling van het beeld omtrent de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente kort worden toegelicht. Op het saldo is geen correctie vanwege incidentele baten en lasten vanuit de provincie toegepast.

	Millingen a/d Rijn	Ubbergen	Groesbeek
FMP	Gemeente (vastgesteld)	Gemeente (vastgesteld)	Gemeente (vastgesteld)
2013	€ -862	€ -178	€ 981
2014	€ -914	€ -256	€ 1.102
2015	€ -955	€ -236	€ 276
2016	€ -909	€ -236	€ 88

Tabel 2: Overzicht financieel meerjarenperspectief (FMP) o.b.v. voorjaarsnota 2012 (bedragen x € 1.000)

De voorjaarsnota geeft wederom aan dat Millingen aan de Rijn, maar ook Ubbergen moeite heeft meerjarig een sluitend beeld te presenteren. Voor Millingen aan de Rijn is in vergelijking met de begroting 2012 – 2015 een iets lager meerjarig tekort weergegeven. Het tegenovergestelde is het geval bij de gemeente Ubbergen. In het meerjarenperspectief van Ubbergen is de nationalisering en regionalisering van bepaalde taken en de ontwikkeling van de pensioenen (ABP) verwerkt in het saldo. Daarbij is specifiek aangegeven welke ontwikkelingen noodzakelijk en beïnvloedbaar zijn. Het gepresenteerde saldo houdt rekening met beide uitgangspunten, waarbij beïnvloedbaar volledig is meegenomen. De gemeente heeft als voornemen in november 2012 een sluitende begroting te presenteren. Dit betekent dat de wettelijke maatregelen sober en doelmatig moeten worden uitgevoerd. Zo volgt nog een voorstel ten aanzien van de eerder voorgestelde extra reservering voor onderwijshuisvesting en gemeentelijk vastgoed. De provincie zal de laatste ontwikkeling gericht in de gaten houden om te zorgen dat de voorzieningen op peil blijven en te voorkomen dat lasten worden vooruitgeschoven.

Financiële doorrekening MUG begroting

In samenwerking met de werkgroep herindeling MUG is een overzicht gemaakt van het effect op de samengevoegde gemeente. Als basis is gebruikt de primaire begroting 2012. Deze komt overeen met de cijfers zoals bekend bij het CBS[2] .

[2] Bij het opstellen van de herindelingstabellen van het ministerie van BZK worden de openbare cijfers van CBS gebruikt

		Millingen saldo x € 1000	Ubbergen saldo x € 1000	Groesbeek saldo x € 1000	MUG saldo x € 1000
0	Bestuurskosten	€ -1.192	€ -2.074	€ -1.812	€ -5.078
1	Openbare orde en veiligheid	€ -477	€ -799	€ -1.280	€ -2.556
2	Verkeer en vervoer	€ -620	€ -1.395	€ -2.285	€ -4.300
3	Economische zaken	€ -24	€ -	€ -60	€ -84
4	Onderwijsvoorzieningen	€ -566	€ -1.564	€ -2.737	€ -4.867
5	Cultuur en recreatie	€ -767	€ -1.365	€ -3.357	€ -5.489
6	Maatschappelijke voorzieningen	€ -2.354	€ -3.385	€ -9.980	€ -15.719
7	Volksgezondheid en Milieu	€ -187	€ -374	€ -782	€ -1.343
8	Ruimtelijke ordening	€ -445	€ -907	€ -1.021	€ -2.373
9	Algemene dekkingmiddelen	€ 6.632	€ 11.863	€ 23.314	€ 41.809
	Totaalsaldo 2012	€ -	€ -	€ -	€ -

	Effect samenvoeging			
0	Bestuurskosten	B&W, bestuursondersteuning en raad	€ 556	V
9	Algemene dekkingmiddelen	OZB derving bij laagste tarief (scenario 2)	€ -1.234	N
		Lagere Algemene Uitkering	€ -1.178	N
		WMO integratie uitkering	€ -47	N
		Inkomstenderving toeristen- en hondenbel. bij laagste tarief	€ -99	N
	Overige nog te maken beleidskeuzes	besparing huisvesting Ubbergen en Millingen	€ 245	V
		besparing op salariskosten (taakstelling 5%)	€ 630	V
		besparing overige overheadslasten (ICT, faza, p&o)	€ 105	V
	Overige beleidseffecten	Subsidiebeleid sport, welzijn e.d.(MR en UB)	€ -291	N
		Subsidiebeleid minima (UB)	€ -70	N
		Subsidiebeleid wmo (UB)	€ -58	N
	Diversen	Overige besparingen	€ 107	V
	Effect samenvoeging MUG gemeenten bij laagste tarieven (scenario 2)		€ -1.334	N
	Effect samenvoeging MUG gemeente bij zelfde opbrengsten OZB (scenario 1)		€ -100	N

Toelichting overzicht:

- Het eindsaldo van tabel 1, begroting 2012 is meegenomen in functie 9 Algemene dekkingsmiddelen. In tabel 1 is bij Millingen aan de Rijn een negatief saldo gepresenteerd. In deze berekening is het effect van de dienstverleningsovereenkomst van € 666.000 buiten beschouwing gelaten. Dit zou een extra nadelig effect kunnen hebben op het saldo.
- Effect op bestuurskosten hebben onder andere betrekking op een afname van het aantal burgemeesters en wethouders (1 burgemeester en 3 wethouders € 431.000 V), besparing op bestuursondersteuning (€ 68.000 V), lasten van de Griffie (39.000 V) en afname gemeenteraad (18.000 V).
- Voor algemene dekkingsmiddelen is in deze berekening rekening gehouden met het minst gunstige scenario. Dit betreft scenario 2, het handhaven van het laagste tarief (belasting OZB) van de gemeente. In onderdeel 3.4 Effect op de belastingdruk (woonlasten) van dit rapport is uiteengezet hoe dit bedrag voor algemene dekkingsmiddelen tot stand komt. Per saldo wordt een derving van de € 1,234 mln. verwacht indien voor dit scenario wordt gekozen.
- De lagere algemene uitkering als gevolg van de herindeling is € 1,178 mln. Een verklaring van dit bedrag staat in onderdeel 3.2 Algemene Uitkering.
- De uitkering van de WMO wordt als gevolg van de samenvoeging ook € 47.000 minder.
- Daarnaast is vooruitlopend op de herindeling rekening gehouden met een besparing op de huisvesting indien de nieuwe raad besluit de gemeentehuizen van Ubbergen en Millingen niet te gebruiken. Dit levert een mogelijke besparing op van € 245.000. Dit betreft de huisvesting voor Ubbergen. Voor Millingen aan de Rijn is p.m. opgenomen in afwachting van de plannen rond het Kulturhus.
- De samenvoeging zal gepaard gaan met een mogelijke efficiency op de salariskosten in verband met eenmalige uitvoering van bepaalde taken en werkzaamheden. In de regel wordt 5% besparing geschat bij eerdere herindelingen. Het effect voor de samengevoegde gemeente zou echter

minder groot kunnen zijn met het oog op de huidige dienstverlening van Groesbeek aan Millingen aan de Rijn.
- Automatisering (ICT), Facilitaire Zaken (FaZA) en Personeel en Organisatie (P&O) bieden eveneens besparingspotentieel. Dit bedrag wordt voorlopig geschat op € 105.000.
- Verder dient de nieuwe raad een keuze te maken ten aanzien van het subsidiebeleid. Ook voor deze post is rekening gehouden met het minst gunstige scenario. In dit geval betekent dit dat het huidige beleid zoals gevoerd door Groesbeek ook van toepassing wordt voor Ubbergen en Millingen aan de Rijn. Het gaat hier vooralsnog om een nadelig effect van € 419.000 (Sport € 291.000, Minima € 70.000, WMO € 58.000).
- Tot slot is een post overige besparingen opgenomen van € 107.000. Het betreft besparingen ten aanzien diverse plannen.

Conclusie

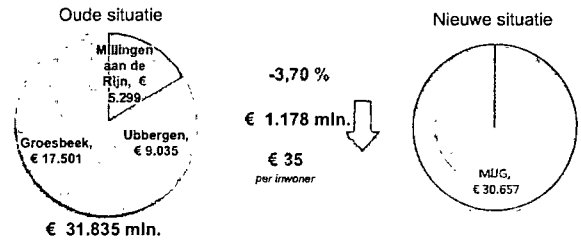
Op basis van de bevindingen kan worden geconcludeerd dat de nieuwe gemeente een gezonde financiële positie kan hebben mits de nieuwe raad een aantal gerichte beleidskeuzes maakt. Daarnaast is het van belang dat het artikel 12 rapport wordt opgevolgd om er voor te zorgen bij de herindeling de gemeente Millingen aan de Rijn met een sluitende begroting over kan naar de nieuwe gemeente.

3.2 Algemene uitkering

De nieuwe gemeente krijgt te maken met een effect op de algemene uitkering. De algemene uitkering wordt bepaald door de eenheden van de verdeelmaatstaven. In onderdeel 2.1 en 2.2 en in bijlage 4 van dit rapport is beschreven en weergegeven hoe de huidige en de nieuwe maatstaven eruit zien. Voor de berekening van de algemene uitkering worden over het algemeen deze maatstaven bij elkaar opgeteld of wordt een gewogen gemiddelde genomen. In sommige gevallen zijn de maatstaven bepaald door een herberekening van het Centraal bureau van Statistiek (CBS). Daarnaast houdt het ministerie van Binnenlandse zaken (BZK) rekening met de structuurkenmerken van vergelijkbare gemeenten voor de berekening van de algemene uitkering.

Financieel effect voor nieuwe gemeente

Na de herindeling krijgt de nieuwe gemeente te maken met een daling van de algemene uitkering. Het berekende bedrag komt uit op € 1.178 mln. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het wegvallen van het vaste bedrag voor de algemene uitkering. Iedere gemeente ontvangt dit bedrag, ongeacht de grootte van de gemeente. In geval van deze herindeling vervallen twee vaste bedragen en ontvangt de nieuwe gemeente één vast bedrag. Andere effecten hebben betrekking op de

Afb. 5: Vergelijking algemene uitkering (bedragen x € 1000)

schaalfactoren bij de verdeelmaatstaven bijstandswet en het afnemende aantal kernen. In bijlage 5 is de berekening van het bedrag gespecificeerd.

3.3 Tijdelijke verdeelmaatstaf

Bij het vormen van een nieuwe gemeente krijgt de herindelingsgemeente te maken met overgangskosten, ook wel frictiekosten genoemd. Frictiekosten zijn lasten die zonder herindeling niet gemaakt zouden zijn en die per definitie extra en tijdelijk zijn. Naar de hoogte van de extra lasten om de bestuurlijke en ambtelijke organisatie opnieuw in te richten is onderzoek[3] gedaan. Ter compensatie van deze lasten is een aanvullende uitkering op grond van de tijdelijke verdeelmaatstaf herindelingen uit het gemeentefonds beschikbaar voor de nieuwe gemeente. Dit bedrag zou voldoende moeten zijn om de frictiekosten voor de herindeling op te vangen. Er gelden enige restricties aan hetgeen ten laste van deze post mag worden gebracht, maar de nieuwe gemeente is vrij om de aanvullende uitkering in te zetten.

Soorten frictiekosten

Lasten die als frictiekosten in aanmerking komen voor het herindelingsproces zijn in drie klassen in te delen:

1. Nagenoeg geheel	tijdelijke extra lasten die zonder de herindeling niet of nauwelijks zouden zijn voorgekomen.
2. In niet onbelangrijke mate	lasten behorende tot het normale patroon, maar die als gevolg van de herindeling naar voren worden gehaald.
3. (nagenoeg) niet	lasten als gevolg van de nieuwe schaalgrootte en lasten die worden gekenmerkt door een grote mate van beleidsvrijheid.

Nagenoeg geheel	In niet onbelangrijke mate	(Nagenoeg) niet
• Extra kosten van voorbereiding van de herindeling • Organisatieonderzoek • Integratie beheerplannen • Afstemming beleidsplannen • Voorlichting • Wachtgelden (alleen als gevolg van deze reorganisatie) • Boventalligen (alleen als gevolg van deze reorganisatie) • Garantiesalarissen (alleen als gevolg van deze reorganisatie) • Functiewaardering • Extra opleidingen • Verhuizing • Tijdelijke voorzieningen t.b.v. verhuizing	• Automatisering • Versneld afsluiten archief • Integratie brandweer • Komboorden • Plattegronden • Promotieborden • Ontwikkelen huisstijl • Werving nieuw personeel	• Stijging van personeelslasten vanwege opschaling • Kantinekosten • Daling van de algemene uitkering • Gemiste OZB-baten • Hogere subsidies • Hogere onderhoudsniveaus • Aanpassen afschrijvingsmethodieken • Nieuwe huisvesting

Vooropgesteld, elke herindeling kent zijn eigen specifieke bijzonderheden. De integratievergoeding betreft een algemene uitkering, dit betekent dat de gemeente vrij is het geld te besteden. Het verdient de aanbeveling om de lasten van de herindeling grondig te ramen en het projectteam herindeling dit budget toe te kennen.

[3] Rapport van een inventarisatie van frictiekosten bij gemeentelijke indeling, BZK, IFLO, 1999

Het ministerie van BZK heeft voor de herindeling MUG het volgende bedrag gecalculeerd.

Fusiegemeente	Absoluut bedrag	Bedrag per inwoner
MUG	€ 8.047.832	€ 236

Tabel 2: Berekening tijdelijk verdeelmaatstaf herindeling bij herindeling per 1 januari

Het bedrag van de verdeelmaatstaf wordt volgens het 40-20-20-20% betaalschema in achtereenvolgens het eerste tot en met het vierde jaar na de start van de herindeling per 1 januari 2015, uitbetaald.

3.4 Effect op de belastingen (woonlasten)

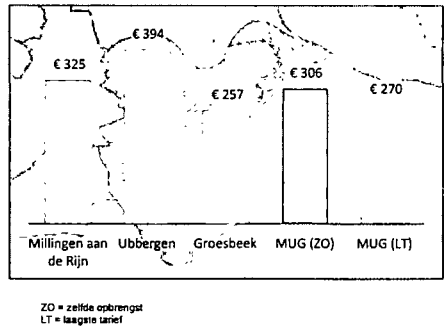
Voor zowel de burger als de gemeentelijke organisatie heeft de voorgenomen herindeling effect op de belastingdruk. Vanaf 1 januari 2015 zal voor de burger één tarief worden gehanteerd voor de WOZ, de afvalstoffen- en rioolheffing. Met betrekking tot de afvalstoffen- en rioolheffing zal in de nieuwe gemeente ook 100% kostendekking worden gehanteerd. De afzonderlijke inkomsten voor de gemeentelijke organisatie worden hiermee gelijkgetrokken.

Om goed inzicht te krijgen in de consequenties voor de burger en de organisatie is voor deze herindelingsscan gekozen om twee scenario's uit te werken in de vorm van belastingdruk per inwoner:

- Scenario 1 zorgt voor eenzelfde opbrengst voor de nieuwe gemeente.
- Scenario 2 gaat uit van de laagste tarieven.

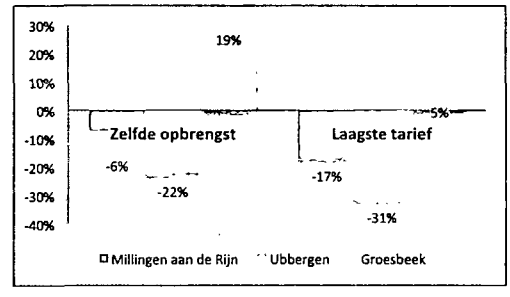
Beide scenario's hebben voor de burger verschillende consequenties. In het eerste scenario van opbrengsten op hetzelfde niveau geldt dat voor de burgers van Millingen aan de Rijn en Ubbergen de belastingopbrengsten met respectievelijk 6% (€ 19,-) en 22% (€ 88,-) afnemen naar € 306,-[4] per inwoner. Voor Groesbeek stijgen de belastingopbrengsten met 19% (€ 49,-). Groesbeek kent van oudsher de laagste tarieven binnen de provincie Gelderland. Om de lasten gelijk te trekken en dezelfde opbrengsten te genereren zal het tarief moeten worden verhoogd. Met een belastingopbrengst van € 306,- blijft de nieuwe gemeente nog altijd ver onder het provinciaal gemiddelde van € 368,-[5] per inwoner.

Per inwoner

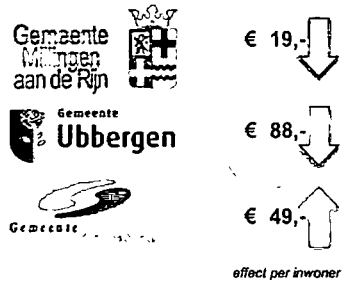
ZO = zelfde opbrengst
LT = laagste tarief

Afb. 6: Belastingopbrengst als bedrag per inwoner

Afb. 7: Totaal effect in % op belastingopbrengsten (2 varianten)

[4] Belastingopbrengsten gebaseerd op een bedrag afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB
[5] Provincie Gelderland databank (http://ftgelderland.databank.nl/) woonlasten cijfers 2012

Afb. 8: Belastingdrukverschil bij zelfde opbrengst als bedrag per inwoner

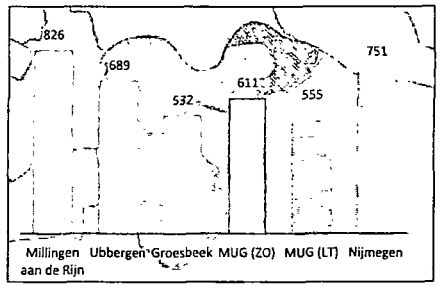
Bij scenario 2 wordt als uitgangspunt genomen 100% kostendekkendheid voor de afvalstoffen- en de rioolheffing en het laagste tarief OZB. Dan zal voor Millingen aan de Rijn en Ubbergen de belastingopbrengst nog verder dalen ten opzichte van scenario 1 "zelfde opbrengst". Deze percentages komen uit op respectievelijk 17% en 31% (zie afbeelding 7). Voor de gemeente Groesbeek betekent dit scenario alsnog een lichte stijging van de belastingopbrengsten per inwoner in verband met het harmoniseren van het tarief. Bij 100% kostendekkendheid zal een lichte opbrengstenverschuiving plaatsvinden tussen de tarieven voor afval en riolering tussen de gemeenten. Wanneer ook bij afvalstoffen- en rioolheffing gekozen zou worden voor het laagste tarief ontstaat de situatie dat de nieuwe gemeente niet langer 100% kostendekking hanteert. Vooralsnog is dit voor alle herindelingspartners het uitgangspunt. Per saldo zullen de opbrengsten gelijk blijven.

Een nadelig effect van scenario 2 'laagste tarief' is echter dat de nieuwe gemeente een dekkingsverschil heeft van € 1,2 mln. per jaar. De mindere opbrengsten hebben te maken met het tarief voor de OZB. Wanneer het lagere tarief van Groesbeek wordt aangehouden heeft dit een nadelig effect op de opbrengsten voor Millingen aan de Rijn en Ubbergen.

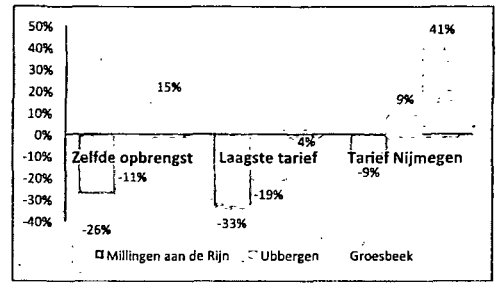
Woonlasten (per huishouden)

Niet alleen de belastingopbrengsten per inwoner geven een beeld van het effect van de herindeling, ook de specifieke woonlasten geven inzicht. Afbeelding 9 toont welke mutatie in de gemiddelde woonlasten zou hebben plaatsgevonden als de herindeling op 1 januari 2012 tot stand zou zijn gekomen.. Bij afbeelding 9 en 10 is uitgegaan van scenario 1 'dezelfde opbrengsten' en scenario 2 'laagste tarief'. Ook is een vergelijking opgenomen met de gemeente Nijmegen om te zien welke woonlasten naar voren komen als een herindeling met Nijmegen een optie is.

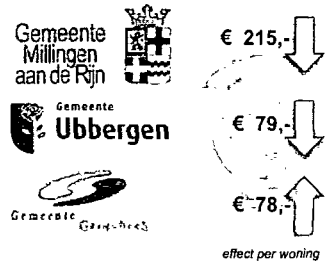
Per huishouden

Afb. 9: Totaal woonlasten per meerpersoons-huishouden met een gemiddelde waarde € 262.665

Afb. 10: Totaal effect in % woonlasten (2 varianten)

Afb. 11: Woonlasteffect in bedrag per woning bij zelfde opbrengst

De gemiddelde WOZ-waarde voor de nieuwe gemeente is € 262.665. Bij deze waarde zouden de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden neerkomen op € 611 per jaar. Dit zou voor Groesbeek een stijging betekenen van 15% ten opzichte van de huidige woonlast. De woonlasten voor Millingen aan de Rijn en Ubbergen dalen daarentegen met respectievelijk 26% en 11%. Voor de berekening van de ontwikkeling in woonlasten zijn de berekende tarieven van het Coelo als uitgangspunt genomen. Als we de woonlasten afzetten tegen de gemeente Nijmegen dan komt de woonlast uit op € 751 voor een meerpersoonshuishouden van € 262.665. Voor Groesbeek zou dit een stijging betekenen van 41%, voor Ubbergen 9% en voor Millingen aan de Rijn een daling van 9%.

Beslissing hoogte belastingen is aan de nieuwe raad

Met bovenstaande scenario's zijn maar twee mogelijkheden geschetst om opbrengsten te genereren voor de nieuwe gemeente. De toekomstige gemeente is zelf verantwoordelijk om een deugdelijk belastingklimaat (als onderdeel van een duurzaam evenwicht in de begroting) vast te stellen. Voor een weloverwogen besluit dient het beleid per gemeente te worden onderzocht en vertaald naar de nieuwe gemeente. Mogelijk dat de nieuwe raad op basis van die uitkomsten weloverwogen beleidskeuzes kan maken en een juiste procedure kan vaststellen voor de harmonisatie van de tarieven.

3.5 Weerstandsvermogen

Om een beeld te kunnen vormen omtrent de financiële positie van de herindelingsgemeente is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de mogelijkheden van de gemeente om risico's te kunnen opvangen, ofwel het weerstandsvermogen van een gemeente. Hoe hoger het weerstandsvermogen van een gemeente hoe beter ze in staat moet worden geacht om risico's financieel op te vangen.

Het weerstandsvermogen voor een gemeente wordt onder andere bepaald door de flexibiliteit in de begroting, de onbenutte belastingcapaciteit, de vrij beschikbare reserve en deze uitkomst te confronteren met de aanwezige risico's voor de gemeente. Voor deze herindelingsscan is een confrontatie gemaakt tussen de afzonderlijke herindelingsgemeenten en de nieuw te vormen gemeente. Een positief gegeven is dat de drie gemeenten de voor hen geldende risico's in beeld hebben gebracht en hebben gekwantificeerd in het risicoregister.

Weerstandscapaciteit

Onder weerstandcapaciteit wordt verstaan de mogelijkheden om onverwachte tegenvallers structureel op te kunnen vangen in de begroting zonder dat dit direct gevolgen heeft voor het huidige ambitieniveau.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de afzonderlijke gemeenten ten opzichte van elkaar en de nieuw te vormen gemeente. In het oog springend is de positie van de gemeente Millingen aan de Rijn, wiens weerstandstandscapaciteit van € 427.000 sterk afwijkt van de hogere waarden van de overige twee gemeenten. De weerstandscapaciteit van Millingen aan de Rijn is met behulp van artikel 12 naar een acceptabel niveau gebracht, zodat de gemeente toekomstige tegenvallers enigszins financieel kan opvangen. Het plaatje bij Ubbergen en Groesbeek ziet er anders uit. Met name Groesbeek heeft een gezonde financiële positie. De ruime reservepositie en de onbenutte belastingcapaciteit zorgt voor een ruime flexibiliteit in de begroting. Een kanttekening hierbij is dat een deel van de renteopbrengsten wordt ingezet ten behoeve van de exploitatie.

(€ x 1000)	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	Groesbeek	MUG
Structurele weerstandscapaciteit				
1. onbenutte belastingcapaciteit	€ -	€ 177	€ 1.790	€ 1.967
2. post onvoorzien	€ 12	€ 43	€ 75	€ 130
3. vrije begrotingsruimte	€ -	€ -	€ 44	€ 44
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	€ -	€ -	€ 364	€ 364
Totaal structurele weerstandscapaciteit	€ 12	€ 220	€ 2.273	€ 2.505
Incidentele weerstandscapaciteit				
1. algemene reserve	€ 95	€ 729	€ 8.701	€ 9.525
2. bestemmingsreserves	€ -	€ -	€ -	€ -
3. stille reserves	€ 320	€ 954	€ 2.276	€ 3.550
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	€ 415	€ 1.683	€ 10.977	€ 13.075
2011	€ 427	€ 1.903	€ 13.250	€ 15.580

Tabel 5: Weerstandscapaciteit nieuwe gemeente

Ratio weerstandsvermogen

Bij de ratio van het weerstandvermogen wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de gekwantificeerde risico's van de gemeente.

Voor de waardering van de ratio's wordt gebruikgemaakt van een waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).

Ratio	Waardering
< 0,6	Ruim onvoldoende
0,6 – 0,8	Onvoldoende
0,8 – 1,0	Matig
1,0 – 1,4	Voldoende
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
2,0 >	Uitstekend

De waardering van de ratio's wordt gepresenteerd per gemeente en voor de nieuw te vormen gemeente. Met name het laatste is van belang met het oog op de herindeling en de vraag in welke mate de nieuwe gemeente in staat is om *tegenvallers van welke aard dan ook structureel op te vangen.*

Enkel uitgaande van de jaarrekening 2011 is de ratio voor de nieuwe gemeente met een score van 6,42 uitstekend. Zowel Ubbergen als Groesbeek hebben een positieve ratio boven de als uitstekend gekwalificeerde norm van 2,0. De gemeente Millingen blijft hierbij achter, zoals eerder bleek uit de weerstandscapaciteit, maar met de financiële impuls vanuit het gemeentefonds is een score van 1,23 wel voldoende.

	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	Groesbeek	MUG
	(€ x 1000)	(€ x 1000)	(€ x 1000)	(€ x 1000)
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 427	€ 1.903	€ 13.250	€ 15.580
Benodigde weerstandcapaciteit	€ 347	€ 681	€ 1.400	€ 2.428
Ratio weerstandsvermogen 2012	**1,23**	**2,80**	**9,46**	**6,42**

Tabel 6: Ratio weerstandsvermogen nieuwe gemeente o.b.v. jaarrekening 2011

Tevens kan er ook gekeken worden in welke mate de risico's en de weerstandscapaciteit een incidenteel of een structureel karakter hebben. Hiervoor is het noodzakelijk dat alle herindelingspartners de risico's indelen naar incidenteel en structureel. Op deze manier kan ook voor de toekomst de weerstandsratio worden gegeven. Het is aan te bevelen dit voor de nieuwe gemeente inzichtelijk te maken zodat duidelijk is of de risico's ook in de toekomst kunnen worden opgevangen.

Risico's

In het risicoregister van de drie afzonderlijke gemeenten is uiteengezet welke risico's voor de gemeente mogelijk in het verschiet liggen en welke beheersingsmaatregel door de gemeente is voorzien. Voor deze herindelingsscan is rekening gehouden met de in het risicoregister benoemde risico's, inclusief de als 'pm' geraamde risico's. Risico's ten aanzien van grondexploitatie worden hier niet genoemd, maar in onderdeel 3.6 Grondexploitaties.

Overige relevante risico's die ofwel niet zijn benoemd of als pro memorie zijn geraamd in het risicoregister van de gemeenten betreffen:

- Krimp gemeente/demografische ontwikkelingen
  Geen van de gemeenten heeft op dit moment inzicht in de consequentie *van de krimp waarmee alle gemeenten worden geconfronteerd. Onderdeel* 2.3 bevolkings- en huishoudensontwikkeling schetste het toekomst perspectief voor de nieuwe gemeente. Een gemiddelde krimp van 2% is op dit moment de verwachting.

- Stijging van de pensioenlasten de komende jaren
  In het risicoregister is dit risico wel opgenomen, maar niet direct gekwantificeerd. Wel staat vast dat ook de vergrijzing binnen de gemeente toeneemt en dat daarmee wordt verwacht dat de lasten voor pensioen stijgen evenals de druk op de financierbaarheid van de pensioenen..
- Decentralisatie van Rijkstaken
  De decentralisatieoperatie van het Rijk (Wet werk naar vermogen, AWBZ en Jeugdzorg) voor de komende jaren is een belangrijke ontwikkeling met financiële consequenties voor gemeenten. De gemeente Groesbeek heeft hier in de begroting reeds een post voor opgenomen. Millingen aan de Rijn en Ubbergen gaan er hierbij vanuit dat de uitgaven overeenkomstig de financiële middelen van het Rijk zijn.

De risico's nieuwe gemeente

Ook voor de nieuw te vormen gemeente ontstaan enkele risico's, zoals reorganisatiekosten, wachtgelden voor bestuur, herwaardering functies. Hiervoor wordt de nieuwe gemeente gecompenseerd, maar dat neemt niet weg dat de wijzigingen van structurele aard kunnen zijn. Er dient voldoende doorgerekend te worden welke effecten dit op de lange termijn hebben. Op deze risico's dienen passende maatregelen te worden genomen. In dit rapport is reeds een voorzet gegeven van de mogelijke besparingen die worden voorzien en nodig zijn om de financiële levensvatbaarheid van de gemeente te waarborgen. Deze besparingen dienen echter wel gerealiseerd te worden.

3.6 Grondexploitatie

Om de levensvatbaarheid voor de nieuwe gemeente op waarde te kunnen schatten is het van belang inzicht te krijgen in het grondbeleid van de verschillende herindelingsgemeenten. Met name het financiële belang en de risico's die een gemeente loopt met deze projecten worden hier nader toegelicht.

Er zijn verschillende vormen van grondbeleid mogelijk. Over het algemeen wordt onderscheid gemaakt tussen actief en passief (faciliterend) grondbeleid. De gemeente voert actief grondbeleid wanneer ze zelf alle gronden aankoopt of in bezit heeft, deze gronden zelf bouwrijp maakt en vervolgens verkoopt aan derden. Bij passief grondbeleid wordt door de gemeente geen grond aangekocht. De gemeente probeert haar doelen te bereiken door het scheppen van heldere kaders via bestemmingsplannen en overleg met marktpartijen.

Millingen aan de Rijn

De gemeente geeft in de begroting 2012 aan passief grondbeleid uit te voeren. Het voordeel van passief grondbeleid is dat de gemeente veel minder risico's loopt. Die liggen immers voor een deel bij de marktpartijen waarmee overeenkomsten worden gesloten voor het exploitatieplan. Ook heeft de gemeente vorig jaar een nota Grondbeleid vastgesteld om het passief beleid vorm te geven. Met deze nota heeft de gemeente de kaders vastgelegd waarbinnen het grondbeleid op transparante en eenduidige manier kan worden uitgevoerd.

Beeld van grondexploitatie in Millingen aan de Rijn
Uit het provinciaal artikel 12 FvW rapport en de begroting en jaarrekening blijkt dat er de afgelopen jaren geen eigen grondexploitatieprojecten meer zijn. De gemeente had per 1 januari 2011 nog wel
enkele grondposities in bezit tegen verkrijgingswaarde van € 910.000 op de balans, zo blijkt uit de jaarrekening 2011. De samenstelling van dit bedrag is als volgt:

1 € 243.000 heeft betrekking op ruilgronden en verspreid liggende terreinen.
2 De v.m. schoollocatie heeft een boekwaarde van € 426.000 en is inmiddels verkocht aan woningcorporatie "Waardwonen". De feitelijke overdracht van dit grondperceel vindt voor 31 december 2012 plaats.
- Verder is er nog een perceel grond (voormalige oefenhoek) binnen het uitbreidingsplan De Wetering met een boekwaarde van € 240.000. Het perceel is geschikt voor de bouw van 8 woningen (2 onder een kap) volgens het vigerende bestemmingsplan.

De rentelasten worden ten laste van de exploitatie gebracht. Op dit moment zijn er geen specifieke bouwgrondexploitatie projecten voorzien die noemenswaardig zijn voor deze herindelingsscan.

Ubbergen

Het grondbeleid van de gemeente Ubbergen heeft eveneens een passief (faciliterend) karakter. Ook voor deze gemeente geld dus dat de risico's geminimaliseerd zijn ten opzichte van actief beleid. Uitvoering van de projecten vindt plaats binnen het convenant Oosterpoort, waarbij het uitgangspunt is dat nieuwe projecten in beginsel budgettair neutraal zijn en moeten passen binnen de vastgestelde visies.

Beeld van grondexploitatie in Ubbergen
Met het vastgestelde beleid lijkt de gemeente de grootste risico's te hebben gemitigeerd. Voor een drietal projecten is een positief resultaat gecalculeerd van € 900.000. Het gaat om de plannen voor Pastoor van Tielstraat, Hubertushof en De Geest. Voor een vierde plan (Ooijse Graaf) is gezien de marktsituatie de taakstellende grondopbrengst voorlopig neerwaarts bijgesteld tot € 1,2 miljoen.
Daarnaast zijn er nog voorbereidingskosten voor een aantal andere projecten gemaakt. Het risico dat deze kosten niet verhaalbaar zijn, wordt ingeschat op € 35.000 en is in het risicoregister opgenomen.

Groesbeek

De gemeente Groesbeek kent een beperkt actief grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente enkele grondexploitaties in eigen beheer uitvoert. Het voordeel van het zelf uitvoeren van de projecten is dat de gemeente zelf de regiefunctie kan vervullen en dus kan sturen en beheersen. De gemeente heeft per 2011 een vastgestelde nota grondbeleid. In de nota werkt de gemeente toe naar een meer passief grondbeleid. Om deze reden is voor deze scan het beleid beperkt actief toegepast.

Beeld van grondexploitatie in Groesbeek
De grootste in het oog springende ontwikkeling in Groesbeek is de ontwikkeling van het centrumplan. De gemeente heeft ervoor gekozen dit actief (dus in eigen beheer) te exploiteren. Gezien de economische ontwikkeling van de woningmarkt is gecalculeerd met een negatief exploitatieresultaat. Voor dit tekort is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2010 van € 5,5 mln.

De overige in eigen ontwikkeling zijnde projecten geven een positief gecalculeerd resultaat weer van € 1,647 mln. in de jaarrekening 2011. Het grootste deel van dit bedrag wordt gevormd door de herontwikkeling van het sportpark Nijerf met een bedrag € 1,218 mln. Ook hier geldt dat de termijn van inkomsten door de economische ontwikkeling vertraagd is, maar de gemeente acht het risico hierbij overzienbaar. Voor exploitatieberekening Bedrijventerrein Mies is het saldo negatief bijgesteld in verband met de onzekerheid van de verkoop van 1,8 hectare grond. Het voorgecalculeerde resultaat is met € 240.000 naar beneden bijgesteld.

Daarnaast heeft de gemeente nog niet in exploitatie genomen gronden en complexen met een boekwaarde van € 231.435. Voor de meeste projecten zijn overeenkomsten gesloten en vallen exploitatierisico's bij de ontwikkelaar. In het risicoregister is de grondexploitatie meegenomen. Hierbij is een groot deel van de projecten als pro memorie geraamd, maar liggen de grootste risico's bij de projectontwikkelaars. De samenwerking met deze partners is wel een risico aangezien samenwerkingspartners zich kunnen terugtrekken of zich kunnen onttrekken aan gemaakte afspraken. Het gecalculeerde risico wordt geschat op € 0,5 mln.

3.7 Voorzieningen

Deze paragraaf van de herindeling is gericht op de voorzieningen die getroffen zijn door de herindelingsgemeenten voor het beheer van de kapitaalgoederen. Met speciale aandacht is gekeken naar de volgende posten:

- Onderhoud Wegen
- Onderhoud Groen
- Onderhoud Gebouwen
- Wachtgelden
- Pensioenen

Voorzieningen	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	Groesbeek
Onderhoud Wegen	In 2011 is een nieuw beheerplan opgesteld in het kader van artikel 12 onderzoek. De huidige reserve is bij de jaarrekening 2011 obv de beheersplannen omgezet naar een voorziening. De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening is € 194.000. Dit om het onderhoudsniveaus de komende 10 jaar op peil te houden. De gemeente hanteert de gemeente in de exploitatie een dotering aan voorziening van 75% van de CROW normering. Hoogte voorziening 1-1-2012: € 407.939 Daarnaast is in de jaarrekening een voorstel gedaan de voorziening op te hogen met € 412.000.	2010 is het Beheerplan wegeninfrastructuur opgesteld. Kwaliteitsniveau C CROW[6] normering. Het betreft hier sober beleid. Daarnaast hanteert de gemeente in de exploitatie een dotering aan voorziening van 75% van de CROW normering. De jaarlijkse dotering is € 610.898. Met deze dotering en gereserveerde gelden zullen in periode 2010-2015 geen achterstanden ontstaan, zo wordt aangegeven. Hoogte voorziening 1-1-2012: € 1,2 mln.	In 2011 is het wegenbeheerplan vastgesteld. Er wordt gewerkt met de CROW normering. Hierbij wordt hoofdzakelijk Hoog als kwaliteitsnorm gebruikt voor het centrum. Voor het overige werkt de gemeente met een lagere normering. De jaarlijkse dotering in de voorziening is € 655.000. Hoogte voorziening 1-1-2012: € 460.000

[6] CROW: Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de de grond-, weg-, en waterbouw en de verkeerstechniek

	Dit is onder andere als gevolg van een artikel 12 uitkering.		
Onderhoud Groen	Geen voorziening groen. In 2009 is een groen renovatieplan vastgesteld waarbij de achterstand in groenonderhoud ingelopen zou worden. Hiervoor € 120.000 beschikbaar gesteld. Hiermee is een deel gerealiseerd. Nog steeds blijft er echter onderhoudsachterstand aanwezig.	Geen voorziening. Wel is een Groenbeheerplan opgesteld uitgaande van kwaliteitsniveau C. Om het achterstallig onderhoud weg te werken is € 60.000 (per jaar t/m 2014) opgenomen in de begroting. Het uitgangspunt blijft om onderhoudsarm, maar toch aantrekkelijk groen aan te leggen.	Geen voorziening. Wel is in de begroting rekening gehouden met een onderhoudslast voor kwaliteitsniveau A. Wel worden enkele risico's benoemd. De meest reële betreft nieuwe aanbestedingen voor onderhoud die mogelijk 75% duurder uit kunnen vallen.
Onderhoud Gebouwen	Op basis van de jaarrekening 2011 is een voorziening gevormd voor onderhoud gebouwen. In het kader artikel 12 onderzoek is dit afgesproken. In de jaarrekening 2011 is tevens een dotatie voorgesteld van € 491.000 en overgenomen. Per 1-1-2012 is de voorziening/reserve nog € 125.000 (rek. 2011). Met de extra dotatie worden de achterstanden ingehaald.	Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van het meerjarig onderhoudsplan (2011) en de jaarlijkse inspecties. Totaal voorzieningen (5): € 316.000. De gemeente voert de afgelopen jaren een bestendig beleid ten aanzien van het op peil houden/ brengen van de voorzieningen om het onderhoudsniveau te waarborgen.	Het meerjarige onderhoudsinventarisatie is in 2008 geactualiseerd. Op basis hiervan zijn diverse voorzieningen getroffen voor gebouwen. Wel is vorig jaar een versobering van het onderhoudsniveau afgesproken waarmee alleen het noodzakelijke onderhoud (op basis actuele inspectie) wordt uitgevoerd per jaar. Hierdoor bouwen de voorzieningen nog verder op in de komende 10 jaar. Totaal voorzieningen (15): € 3,484 mln.
Wachtgelden	Voor de wachtgelden en pensioenen is door de gemeente een gezamenlijke voorziening gevormd. Stand van de voorziening is € 337.000. Jaarlijks vult de gemeente de voorziening op basis van actuele berekeningen pensioenen.	De gemeente heeft geen aparte voorziening, voor wachtgelden, maar wel een voorziening personele verplichtingen. Stand voorziening per 1-1-2012 is € 156.495	Gemeente Groesbeek heeft een voorziening getroffen voor de wachtgeldverplichting van voormalige wethouders. Jaarlijks wordt een dotatie gedaan aan deze voorziening. Stand van de voorziening per 1-1-2012 is € 31.000.
Pensioenen	Zie Wachtgelden. Jaarlijks vult de gemeente de voorziening op basis van actuele berekeningen pensioenen.	De gemeente heeft een voorziening en vult deze jaarlijks op basis actuele berekeningen pensioenen. Stand van de voorziening per 1-1-2012 is € 168.352	De gemeente heeft een voorziening en vult deze jaarlijks op basis actuele berekeningen pensioenen. Stand van de voorziening per 1-1-2012 is € 2.057 mln.

3.8 Schuldpositie

De manier waarop de activa zijn gefinancierd en worden afgeschreven zijn ook van belang voor de financiële positie van een gemeente. Meer (kort) vreemd vermogen betekent immers een hogere gevoeligheid van de begroting voor renteschommelingen en door het hanteren van langere afschrijvingstermijnen kunnen lasten worden verschoven naar de toekomst. Deze scan behandelt drie ratio's die de schuldpositie van respectievelijk de drie afzonderlijke gemeenten en de samengevoegde gemeente tonen.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft de mate weer waarin de gemeente haar investeringen door middel van eigen middelen financiert. Voor deze scan is gekozen om het eigen vermogen te delen door de vaste activa.

	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	Groesbeek	MUG
Solvabiliteit	0,60	0,83	0,65	0,70

Tabel 7: Solvabiliteit o.b.v jaarrekening 2011

Zoals aangegeven in tabel 6 is de solvabiliteit van Groesbeek 0,65. Een vergelijking met de solvabiliteit van Millingen aan de Rijn (0,60) en Ubbergen (0,83) laat zien dat de gemeenten de vaste activa voor een groot deel financieren met eigen vermogen. De nieuwe gemeente komt uit op een solvabiliteitsratio van 0,70. Een specifieke norm voor solvabiliteit is niet bepaald, omdat een objectieve norm discutabel is. Om iets kunnen zeggen over het gemiddelde is er gekeken naar een gemiddelde van de provincie. Voor de provincie Gelderland is geen gemiddelde bekend. Om die reden is gebruikgemaakt van het gemiddelde van de provincie Utrecht. In de nota begrotingspositie 2012 van de provincie Utrecht is voor 29 gemeenten de solvabiliteit bepaald. Het gemiddelde in de provincie Utrecht in 2010 was 0,60.

Financieringsratio

Het financieringssaldo geeft weer of de vaste financieringsmiddelen (de som van het eigen vermogen en het lang vreemd vermogen) al dan niet toereikend zijn om de vaste activa te financieren. Onvoldoende lang vermogen leidt tot een financieringstekort. De gemeente kan dit financieringstekort gedeeltelijk met kort vreemd vermogen financieren. Dit is wettelijk toegestaan voor zover de kasgeldlimiet niet wordt overschreden. De kasgeldlimiet bedraagt voor 2012 maximaal 8,5% van het begrotingstotaal. Het financieringstekort boven de kasgeldlimiet is de aanvullende lange financieringsbehoefte, die de gemeente met lang vreemd vermogen moet financieren.

	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	Groesbeek	MUG
Financieringsratio	2,19	4,77	4,37	3,94

Tabel 8: Financieringsratio o.b.v jaarrekening 2011, norm > 1

Voor de financieringsratio is een norm gesteld dat deze groter moet zijn dan 1. Alle herindelingspartners scoren boven deze norm. De nieuwe gemeente scoort met 3,94 ruim boven de norm.

Investeringsratio

De investeringsratio geeft de gemiddelde resterende afschrijvingstermijn weer. De ratio wordt bepaald door de boekwaarde (exclusief grondexploitatie, hypothecaire geldleningen aan personeel, deelnemingen en beleggingen en kapitaalverstrekkingen woningbouw) per 1 januari te delen door de geraamde afschrijvingslasten. Een relatief lange afschrijvingstermijn kan duiden op een zekere financiële problematiek bij een gemeente (verschuiven van lasten naar de toekomst).

	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	Groesbeek	MUG
Investeringsratio	21,77	31,32	14,27	19,69

Tabel 9: Investeringsratio o.b.v jaarrekening 2011

De nieuwe gemeente heeft een ratio van 19,69. Het gaat om een relatief hoge afschrijvingstermijn in vergelijking tot het provinciaal gemiddelde van 12,22 in de provincie Utrecht. Met name de termijn bij de gemeente Ubbergen is hoog met 31,32. De verklaring voor deze hoge afschrijvingstermijn ligt in de sfeer van noodzakelijke substantiële investeringen die recentelijk zijn gedaan in schoolgebouwen en rioleringen.

1705291300253 -2

4 Conclusie

Om uitsluitsel te geven over de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente die ontstaat door de voorgenomen herindeling, is in deze scan voornamelijk gekeken naar de financiële positie, de vermogenspositie en de risico's van de samengevoegde gemeente.

Eén gemeente kent een financieel onzekere toekomst

De provincie twijfelt aan het financiële bestaansrecht van de gemeente Millingen aan de Rijn. Op basis van het onderzoek naar de begroting 2012 concludeert de provincie dat de druk op de begroting van Millingen aan de Rijn onevenredig groot is. De gemeente is niet in staat zelf een structureel sluitende meerjarenbegroting te overleggen. Uit het artikel 12 rapport 2011 van de provincie en het ministerie van BZK komt naar voren dat de penibele situatie niet is veroorzaakt door financieel wanbeleid of een buitensporig voorzieningenniveau. In 2011 is reeds een substantiële bijdrage geleverd om de financiële positie te verbeteren. Mede vanwege deze bijdrage is een saneringstraject afgesproken met als uitgangspunt om in 2015 een sluitende meerjarenbegroting te kunnen presenteren. Onder voorwaarde dat de gestelde doelen worden behaald, zal voor het jaar 2012 en 2013 wederom een bijdrage aan Millingen aan de Rijn worden toegekend uit de algemene uitkering. Een bestuurlijke samenvoeging lijkt voor de gemeente de enige oplossing.

Uit het onderzoek voor deze herindelingsscan is verder gebleken dat de gemeente Ubbergen de laatste jaren hard heeft gewerkt om de financiële positie te verbeteren en lijkt hierin te zijn geslaagd. De meerjarenbegroting 2012 – 2015 balanceert rond de nullijn, maar geeft naar inzicht van de provincie voldoende structureel evenwicht. Wel zal de gemeente ook in de toekomst een sober beleid moeten voeren om de economische ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden. De financiële positie van de gemeente Groesbeek is goed en de begroting toont een duurzaam evenwicht. Daarnaast speelt de gemeente in op toekomstige ontwikkelingen en verwerkt dit ook in de begroting.

Financiële levensvatbaarheid mede afhankelijk van beleidskeuzes van nieuwe raad

De vraag is nu hoe de begroting van de nieuwe gemeente eruit komt te zien. Uit de bij ons bekende gegevens van de begroting 2012 en de uitkomsten uit de werkgroep Financiën is een nieuwe begroting opgesteld. Voor dit onderzoek is gekeken naar twee scenario's. Bij dezelfde belastingopbrengsten ontstaat een negatief saldo van € 100.000. Dit is een te overzien bedrag voor een gemeente van deze omvang. In het geval wordt uitgegaan van het belastingniveau van de laagste tarieven geeft het resultaat van de begroting een nadeel van € 1,334 mln. Dit saldo zorgt direct voor een ombuigingsopdracht voor de nieuwe raad. In beide scenario's hangt de opdracht boven de markt om het bedrag van € 666.000 (art. 12 rapport 2011) om te buigen. Hiervoor dient nog een oplossing te worden gevonden.

De provincie concludeert dat de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente mede wordt bepaald door beleidskeuzes van de nieuwe raad. De te maken keuzes scheppen eventuele ruimte en openingen om een sluitende meerjarige begroting te presenteren.

Gezonde vermogenspositie voor de nieuwe gemeente

Een belangrijke graadmeter voor de levensvatbaarheid is het weerstandsvermogen van de nieuwe gemeente. Op basis van de bevindingen uit het rapport kan worden gesteld dat de nieuwe gemeente een gezonde vermogenspositie heeft. De nieuwe gemeente is in staat de gekwantificeerde risico's ruim 6 (ratio 6,42) keer op te vangen. In de regel wordt voor een gemeente de norm van 2 gehanteerd. Met name de financiële impuls van art. 12 hebben het weerstandsvermogen van Millingen aan de Rijn sterk verbeterd. Naast de goede vermogenspositie van zowel Groesbeek en Ubbergen zorgt dit voor een gezonde positie voor de nieuwe gemeente.

De risico's nieuwe gemeente zijn te overzien

Voor de nieuwe gemeente zijn de risico's inzichtelijk. Alle drie gemeente hebben een risicoregister opgesteld waarin de risico's zijn benoemd en zijn gekwantificeerd. Normaliter worden de grootste risico's verwacht bij de grondexploitatie. Zowel de gemeente Ubbergen en Millingen aan de Rijn kennen een passief grondbeleid wat inhoudt dat de risico's hoofdzakelijk zijn afgedicht in overeenkomsten met projectontwikkelaars. Voor de projecten die nog niet in ontwikkeling zijn genomen zijn de te verwachte opbrengsten neerwaarts bijgesteld, maar wordt geen verlies verwacht. De gemeente Groesbeek heeft een beperkt actief grondbeleid. Een aantal projecten hebben door de economische ontwikkeling een nadelig effect ten opzichte van de eerder gecalculeerde resultaten, maar de risico's zijn te overzien en hierop is door de gemeenten reeds geanticipeerd.

Dekking integratiekosten naar verwachting ruim voldoende

Voor de integratie naar de nieuwe gemeente worden incidentele kosten verwacht. Vanuit de algemene uitkering wordt de toekomstige gemeente gecompenseerd met € 8 mln. Dit bedrag is uiteraard bedoeld voor de frictiekosten van de herindeling, maar is voor de nieuwe gemeente vrij te besteden. Met de uitvoering van de ambtelijke taken van Millingen aan de Rijn door Groesbeek is een groot deel van de integratiekosten reeds genomen. De verwachting is dat de vergoeding ruimschoots de geschatte kosten zal dekken.

Eindconclusie

De provincie is van mening dat er sprake is van een goede financiële basis voor de nieuwe gemeente. Met dien verstande dat de adviezen uit het artikel 12 rapport worden opgevolgd door Millingen aan de Rijn en zodoende een gemeente met een evenwichtige begroting ontstaat voor de samenvoeging per 1 januari 2015. Wel wordt de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente mede bepaald wordt door beleidskeuzes van de nieuwe raad. De te maken keuzes in dit kader scheppen eventuele ruimte en openingen om een sluitende meerjarige begroting te presenteren – iets dat in scenario 1 minder het geval is.

1795201300254-2

Aanbevelingen voor de nieuw te vormen gemeente

Ter afronding van de herindelingsscan geeft de provincie enkele gerichte aanbevelingen om het herindelingsproces goed vorm te geven.

- In de herindelingsscan is op hoofdlijnen gekeken naar efficiencyvoordelen op kosten zoals huisvesting, automatisering en overige apparaatskosten. Bij het opstellen van het herindelingsontwerp en bij de inrichting van de nieuwe gemeente is het noodzakelijk om gericht te sturen op het ambitieniveau van de nieuw te vormen gemeente.

- De provincie adviseert om in deze fase te zorgen dat de lasten voor de nieuwe gemeente niet hoger worden als gevolg van harmonisatie. In dit kader dienen de gemeenten bij een definitief besluit tot herindeling rekening te houden met de Wet Arhi waardoor intensivering van bestaand beleid of ontwikkeling van nieuw beleid wordt beperkt.

- De provincie adviseert verder om in het herindelingsontwerp direct een herindelingsbegroting op te nemen voor het project. Het gaat om de specifieke kosten die te maken hebben met het herindelingsproces. Benoem daarbij een budgetverantwoordelijke en monitor tijdens het harmonisatieproces de bestedingen.

- Met het harmoniseren van beleid en verordeningen kunnen per gemeente verschillende financiële gevolgen ontstaan. Het is van belang voorafgaande aan de herindeling hier inzicht in te krijgen en hiervoor afzonderlijk, voor zover mogelijk, maatregelen te treffen.

- Om een goed beeld te krijgen is het noodzakelijk onderscheid te maken tussen beïnvloedbare en niet beïnvloedbare ontwikkelingen. De gemeenten wordt geadviseerd hierbij aan te geven of het effect van de ontwikkeling een structureel of incidenteel karakter heeft.

- Het is raadzaam om de harmonisatie van de (belasting)verordeningen voorafgaand aan de herindeling voor te bereiden en formuleer hierbij gezamenlijk beleid ten aanzien van de lokale heffingen. Analyseer tevens welke verschillen ten grondslag liggen aan het verschil in tarieven tussen de herindelingspartners.

- Ga bij de voorbereiding van de begroting van de nieuwe gemeente na of de geconstateerde hoge dan wel lage netto lasten/baten bij de verschillende clusters en begrotingsfuncties in bijlage 6 worden veroorzaakt door eigen beleid dan wel door objectieve factoren. Indien de oorzaak ligt in eigen beleid, maak dan duidelijk wat dit eigen beleid inhoudt en laat de nieuwe raad beslissen of dit eigen beleid moet worden voortgezet. Houd daarbij uiteraard rekening met mogelijke verklaringen van verschillen door de wijze van verantwoorden van lasten en baten.

- De risico's zijn voor alle herindelingspartners benoemd in een risicoregister met een zelfde systematiek. Het is belangrijk direct volgend op het besluit tot herindeling een eenduidig risicomanagement te voeren ofwel harmoniseer de afzonderlijke paragrafen weerstandsvermogen. Daarnaast is het raadzaam de risico's in te delen naar structureel en incidenteel om inzicht te krijgen in de benodigde meerjarige weerstandscapaciteit en actualiseer hiertoe jaarlijks het risicoregister.

Bijlage 1 Nettolasten

Samengevoegde begroting 2012 huidige MUG gemeenten

Functie	Omschrijving	Lasten (x € 1000)	Baten (x € 1000)	Saldo (x € 1000)
001	Bestuursorganen	1.572	7	-1.565
002	Bestuursondersteuning *college van burgemeester en Wethouders*	2.323	1	-2.322
003	Burgerzaken	907	8	-899
004	Baten secretarieleges burgerzaken	212	614	402
005	Bestuurlijke samenwerking	161	3	-158
006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	536	0	-536
	TOTAAL hoofdfunctie 0	5.711	633	-5.078
120	Brandweer en rampenbestrijding	2.124	9	-2.115
140	Openbare orde en veiligheid	411	15	-396
150	Opsporing en ruiming conventionele explosieven	50	0	-50
	TOTAAL hoofdfunctie 1	2.585	24	-2.561
210	Wegen, straten en pleinen	3.801	112	-3.689
211	Verkeersmaatregelen te land	467	10	-457
212	Openbaar vervoer	53	2	-51
214	Parkeren	0	0	0
215	Baten parkeerbelasting	0	0	0
220	Zeehavens	0	0	0
221	Binnenhavens en waterwegen	5	10	5
223	Veerdiensten	0	0	0
230	Luchtvaart	0	0	0
240	Waterkering, afwatering en landaanwinning	107	0	-107
	TOTAAL hoofdfunctie 2	4.433	134	-4.299
310	Handel en ambacht	96	7	-89
311	Baten markgelden	0	25	25
320	Industrie	35	0	-35
330	Nutsbedrijven	0	15	15
340	Agrarische productie en ontginning	0	0	0
341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	0	0	0
	TOTAAL hoofdfunctie 3	131	47	-84
420	Openbaar basisonderwijs	12	0	-12
421	Openbaar basisonderwijs, huisvesting	192	0	-192
422	Bijzonder basisonderwijs	62	0	-62
423	Bijzonder basisonderwijs, huisvesting	1.451	17	-1.434
430	Openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs	0	0	0
431	Openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	0	0	0
432	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs	69	0	-69
433	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	1.189	0	-1.189
440	Openbaar voortgezet onderwijs	0	0	0
441	Openbaar voortgezet onderwijs, huisvesting	0	0	0
442	Bijzonder voortgezet onderwijs	123	0	-123
443	Bijzonder voortgezet onderwijs, huisvesting	704	20	-684
480	Gemeensch. Baten en lasten van het onderwijs	1.179	77	-1.102
482	Volwasseneneducatie	0	0	0
	TOTAAL hoofdfunctie 4	4.981	114	-4.867
510	Openbaar bibliotheekwerk	805	0	-805
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	210	0	-210
530	Sport	1.660	556	-1.104
531	Groene sportvelden en terreinen	1.049	130	-919
540	Kunst	154	0	-154
541	Oudheidkunde/musea	238	0	-238
550	Natuurbescherming	385	302	-83
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	1.856	90	-1.766
580	Overige recreatieve voorzieningen	210	0	-210
	TOTAAL hoofdfunctie 5	6.567	1.078	-5.489
610	Bijstandsverlening	8.181	5.815	-2.366
611	Werkgelegenheid	6.055	5.966	-89
612	Inkomensvoorzieningen vanuit het Rijk	0	0	0
613	Overige sociale zekerheidsregelingen vanuit het Rijk	0	0	0
614	Gemeentelijk minimabeleid	1.899	440	-1.459
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	843	0	-843
621	Vreemdelingen	18	0	-18
622	Huishoudelijke verzorging	5.043	276	-4.767
623	Participatiebudget	2.058	1.433	-625
630	Sociaal-cultureel werk	3.418	272	-3.146
641	Tehuizen	0	0	0
650	Kinderdagopvang	379	31	-348
651	Dagopvang gehandicapten	0	0	0
652	Voorzieningen gehandicapten	2.076	18	-2.058
	TOTAAL hoofdfunctie 6	29.970	14.251	-15.719

Functie	Omschrijving	Lasten (x € 1000)	Baten (x € 1000)	Saldo (x € 1000)
711	Ambulancevervoer	0	0	0
712	Verpleeginrichtingen	0	0	0
714	Openbare gezondheidszorg	808	0	-808
715	Jeugdgezondheidszorg, uniform deel	469	0	-469
716	Jeugdgezondheidszorg, maatwerkdeel	230	0	-230
721	Afvalverwijdering en -verwerking	2.489	467	-2.022
722	Riolering en waterzuivering	2.440	46	-2.394
723	Milieubeheer	670	49	-621
724	Lijkbezorging	122	5	-117
725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	0	2.511	2.511
726	Baten rioolrechten	0	2.764	2.764
727	Baten rioolheffing huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0
728	Baten rioolheffing grond- en hemelwater	0	0	0
729	Huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0
730	Hemelwater	0	0	0
731	Grondwater	2	0	-2
732	Baten begraafplaatsrechten	0	45	45
	TOTAAL hoofdfunctie 7	7.230	5.887	-1.343
810	Ruimtelijke ordening	1.184	85	-1.099
820	Woningexploitatie/woningbouw	201	1	-200
821	Stads- en dorpsvernieuwing	0	0	0
822	Overige volkshuisvesting	1.432	19	-1.413
823	Bouwvergunningen	0	758	758
830	Bouwgrondexploitatie	1.150	728	-422
	TOTAAL hoofdfunctie 8	3.967	1.591	-2.376
911	Geldleningen en uitzettingen korter dan één jaar	4	377	373
913	Overige financiële middelen	38	222	184
914	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan één jaar	552	3.279	2.727
921	Algemene uitkering gemeentefonds	0	31.867	31.867
922	Algemene baten en lasten	432	0	-432
930	Uitvoering Wet WOZ	529	0	-529
931	Baten onroerendezaakbelasting gebruikers	0	711	711
932	Baten onroerendezaakbelastingen eigenaren	0	4.388	4.388
933	Baten roerende woon- en bedrijfsruimtenbelastingen	0	0	0
934	Baten baatbelasting	0	1	1
935	Baten forensenbelasting	0	8	8
936	Baten toeristenbelasting	0	219	219
937	Baten hondenbelasting	0	82	82
938	Baten reclamebelasting	0	0	0
939	Baten precariobelasting	0	0	0
940	Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	144	0	-144
941	Lastenverlichting Rijk	0	0	0
960	Saldo kostenplaatsen	96	32	-64
970	Saldo van de rekening voor bestemming	0	2.425	2.425
	TOTAAL hoofdfunctie 9 (voor bestemming)	1.795	43.611	41.816
980	Mutaties reserves	1.371	3.010	1.639
990	Saldo van de rekening na bestemming	44	830	786
	TOTAAL hoofdfunctie 9 (na bestemming)	3.210	45.026	41.816
Totaal begrotingssaldo		68.785	68.785	0

© BZK

Bijlage 2 Specificatie belastingen

Door de ophanden zijnde herindeling zullen de verschillen in de belastingtarieven tussen de herindelingsgemeenten geharmoniseerd moeten worden. Hoe gemeenten hiermee om moeten gaan is bij wet geregeld in artikel 28 t/m 30 van de Wet algemene regels herindeling (wet Ahri).

Als eerste wordt daartoe de OZB onder de loep genomen. Wij gaan er hierbij vanuit dat de nieuwe gemeente een gelijkblijvend ambitieniveau als vertrekpunt heeft. Op basis daarvan is een besluit om de totale OZB-opbrengst van de nieuwe gemeente gelijk te houden. Vervolgens wordt gekeken naar de afvalstoffenheffing en rioolheffing waarbij het uitgangspunt om de heffing 100% kostendekkend te houden.

Een tweede scenario gaat uit van de laagste tarieven. Hierbij wordt per belastingtarief bekeken welke gemeente het laagste tarief heeft. Dit tarief zal dan in de berekening worden gebruikt als belastingtarief.

In deze bijlage is het volgende opgenomen:
1. Huidige tarieven
2. Genereren van een zelfde totale belastingopbrengst
3. Belastingopbrengst baseren op de laagste tarieven
4. Vergelijkingsanalyse
5. Woonlasten

1. Huidige opbrengsten

Voor de huidige opbrengsten zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

Huidige OZB opbrengsten per gemeente

	Inwoners	WOZ-waarde woningen	WOZ-waarde niet-woningen gebruikers	WOZ-waarde niet-woningen eigenaren	Tarief woningen eigenaar	Tarief niet-woningen gebruiker	Tarief niet woningen eigenaar	Opbrengst woningen	Opbrengst niet-woningen	Totaal-opbrengst *
Groesbeek	18923	€ 2.172.012.000	€ 263.815.000	€ 305.636.000	0,0686%	0,1122%	0,1384%	€ 1.490.000	€ 719.001	€ 2.209.001
Millingen	5914	€ 506.372.000	€ 38.797.000	€ 46.602.000	0,1491%	0,2062%	0,2575%	€ 755.001	€ 200.000	€ 955.000
Ubbergen	9333	€ 1.103.730.000	€ 172.840.000	€ 189.160.000	0,1043%	0,1958%	0,2422%	€ 1.151.190	€ 796.739	€ 1.947.929
Totaal	34170	€ 3.782.114.000	€ 475.452.000	€ 541.398.000				€ 3.396.191	€ 1.715.739	€ 5.111.931

Huidige Afvalstoffenheffing

	Inwoners	Per inwoner	Huidige totale baten
Groesbeek	18923	€ 69	€ 1.305.687
Millingen	5914	€ 88	€ 522.428
Ubbergen	9333	€ 81	€ 755.973
Totaal	34170		€ 2.584.088

Huidige Rioolheffing

	Inwoners	Per inwoner	Huidige totale baten
Groesbeek	18923	€ 72	€ 1.355.156
Millingen	5914	€ 76	€ 449.464
Ubbergen	9333	€ 104	€ 970.632
Totaal	34170		€ 2.775.252

De totale woonlasten gezamenlijk

	Per inwoner	Huidige totale baten
Totaal OZB opbrengst	€ 149	€ 5.111.931
Totaal afvalstoffenheffing	€ 76	€ 2.584.088
Totaal rioolheffing	€ 81	€ 2.775.252
Totale woonlasten	€ 306	€ 10.471.271

Tarief per inwoner is afgerond

2. scenario 1: Zelfde belastingopbrengsten

Als de nieuwe gemeente per 1 januari 2012 van start zou zijn gegaan, welke OZB percentages van de WOZ-waarde van woningen en niet woningen zouden dan zijn ontstaan. Daarnaast is gekeken naar de tarieven voor afvalstoffen- en rioolheffingen. Om te komen tot een geharmoniseerde uniforme tarief voor alle inwoners betekent voor de ene gemeente een lastenstijging en voor de andere een verlaging. Het is duidelijk dat een percentage van de WOZ-waarde dat sterk afwijkt zwaarder door werkt in het geharmoniseerde uniforme tarief dan de overige tarieven.

Bij harmonisatie van de tarieven zullen de volgende tarieven naar verwachting gehanteerd gaan worden:

OZB opbrengsten per gemeente

	Inwoners	WOZ-waarde woningen	WOZ-waarde niet-woningen gebruikers	WOZ-waarde niet-woningen eigenaren	Tarief woningen eigenaar	Tarief niet-woningen gebruiker	Tarief niet woningen eigenaar	Opbrengst woningen	Opbrengst niet-woningen	Totaal-opbrengst *
Groesbeek	18923	€ 2.172.012.000	€ 263.815.000	€ 305.636.000	0,0898%	0,1491%	0,1864%	€ 1.950.000	€ 963.000	€ 2.913.000
Millingen	5914	€ 506.372.000	€ 38.797.000	€ 46.602.000	0,0898%	0,1491%	0,1864%	€ 454.000	€ 144.000	€ 598.000
Ubbergen	9333	€ 1.103.730.000	€ 172.840.000	€ 189.160.000	0,0898%	0,1491%	0,1864%	€ 991.000	€ 610.000	€ 1.601.000
MUG	34170	€ 3.782.114.000	€ 475.452.000	€ 541.398.000	0,0898%	0,1491%	0,1864%	€ 3.395.000	€ 1.717.000	€ 5.112.000

Afvalstoffenheffing

	Inwoners	Per inwoner	Totale nieuwe baten
Groesbeek	18923	€ 76	€ 1.431.042
Millingen	5914	€ 76	€ 447.243
Ubbergen	9333	€ 76	€ 705.803
Totaal	34170		€ 2.584.088

Rioolheffing

	Inwoners	Per inwoner	Totale nieuwe baten
Groesbeek	18923	€ 81	€ 1.536.906
Millingen	5914	€ 81	€ 480.329
Ubbergen	9333	€ 81	€ 758.017
Totaal	34170		€ 2.775.252

Totaaloverzicht bij zelfde opbrengsten

	Inwoners	OZB	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Totaal
Groesbeek	18923	€ 2.913.000	€ 1.431.042	€ 1.536.906	€ 5.880.948
Millingen	5914	€ 598.000	€ 447.243	€ 480.329	€ 1.525.572
Ubbergen	9333	€ 1.601.000	€ 705.803	€ 758.017	€ 3.064.820
Heringedeelde gemeente	**34170**	**€ 5.112.000**	**€ 2.584.088**	**€ 2.775.252**	**€ 10.471.340**
Per inwoner		€ 149	€ 76	€ 81	€ 306

Voor de OZB gaat om de totale opbrengsten van woningen en niet woningen bij elkaar. Enige nuancering van het tarief per inwoner is hierbij op zijn plaats. De belasting van niet-woningen wordt niet door de inwoner betaalt maar door bedrijven.

3. scenario 2: Laagste belasting tarieven

Bij dit scenario is uitgegaan van de laagste tariéven per gemeente.

Overzicht tarieven per gemeente

	OZB tarieven		
	Tarief woningen eigenaar	Tarief niet-woningen gebruiker	Tarief niet woningen eigenaar
Groesbeek	*0,0686%*	*0,1122%*	*0,1384%*
Millingen	0,1491%	0,2062%	0,2575%
Ubbergen	0,1043%	0,1959%	0,2422%

Uit bovenstaande overzicht blijkt dat de gemeente Groesbeek voor OZB belastingen het laagste tarief hanteert. Deze tarieven zijn gebruikt bij de berekening van de totale opbrengst wanneer voor alle inwoners dezelfde lage tarieven worden gebruikt. De tarieven van afvalstoffen- en rioolheffing zijn hierbij buiten beschouwing gelaten in verband met de 100% kostendekkendheid van deze tarieven. Deze zullen dus niet verlaagd worden naar het laagste tarief.

OZB opbrengsten per gemeente

	Inwoners	WOZ-waarde woningen	WOZ-waarde niet-woningen gebruikers	WOZ-waarde niet-woningen eigenaren	Tarief woningen eigenaar	Tarief niet-woningen gebruiker	Tarief niet woningen eigenaar	Opbrengst woningen	Opbrengst niet-woningen	Totaal-opbrengst *
Groesbeek	18923	€ 2.172.012.000	€ 263.815.000	€ 305.636.000	0,0686%	0,1122%	0,1384%	€ 1.490.000	€ 719.000	€ 2.209.000
Millingen	5914	€ 506.372.000	€ 38.797.000	€ 46.602.000	0,0686%	0,1122%	0,1384%	€ 347.000	€ 108.000	€ 455.000
Ubbergen	9333	€ 1.103.730.000	€ 172.840.000	€ 189.160.000	0,0686%	0,1122%	0,1384%	€ 757.000	€ 455.000	€ 1.212.000
MUG	34170	€ 3.782.114.000	€ 475.452.000	€ 541.398.000	0,0686%	0,1122%	0,1384%	€ 2.594.000	€ 1.282.000	€ 3.876.000

Afvalstoffenheffing

	Inwoners	Per inwoner	Totale baten nieuw
Groesbeek	18923	€ 76	€ 1.431.042
Millingen	5914	€ 76	€ 447.243
Ubbergen	9333	€ 76	€ 705.803
Totaal	34170		€ 2.584.088

Rioolheffing

	Inwoners	Per inwoner	Totale baten nieuw
Groesbeek	18923	€ 81	€ 1.536.906
Millingen	5914	€ 81	€ 480.329
Ubbergen	9333	€ 81	€ 758.017
Totaal	34170		€ 2.775.252

Totaaloverzicht bij laagste tarieven

	Inwoners	OZB	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Totaal
Groesbeek	18923	€ 2.209.000	€ 1.431.042	€ 1.536.906	€ 5.176.948
Millingen	5914	€ 455.000	€ 447.243	€ 480.329	€ 1.382.572
Ubbergen	9333	€ 1.212.000	€ 705.803	€ 758.017	€ 2.675.820
Heringedeelde gemeente	**34170**	**€ 3.876.000**	**€ 2.584.088**	**€ 2.775.252**	**€ 9.235.340**
Per inwoner		€ 113	€ 76	€ 81	€ 270

4. Vergelijkingsanalyse

In het onderstaande overzicht is per belasting aangegeven welke inkomsten derving wordt gerealiseerd indien ervoor wordt gekozen de laagste tarieven te hanteren.

	OZB	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Totaal
Scenario 1: Zelfde opbrengst	€ 5.112.000	€ 2.584.088	€ 2.775.252	€ 10.471.340
Scenario 2: laagste tarieven	€ 3.876.000	€ 2.584.088	€ 2.775.252	€ 9.235.340
Verschil	€ -1.236.000	€ -	€ -	€ -1.236.000

Het effect voor de opbrengsten van de OZB is het grootst. Het hanteren van de lagere tarieven, zoals deze nu voor de gemeente Groesbeek zijn vastgesteld betekent een hoge inkomstenderving voor de nieuwe gemeente. In totaal is het verschil tussen de twee scenario's € 1,236 mln. Dit zijn gederfde inkomsten die een negatief effect zullen hebben op een duurzaam evenwicht in de meerjarenbegroting voor de nieuwe gemeente, tenzij op andere aspecten structureel wordt omgebogen.

5. Woonlasten

Belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden in de heringedeelde gemeente:
De belastingdruk wordt weergegeven aan de hand van een fictieve aanslag. Dit gebeurt zowel voor een eigenaar van een (koop)woning als voor een huurder in de heringedeelde gemeente. De uitgangspunten voor de fictieve aanslag zijn als volgt:

Eigenaar/bewoner woning	Huurder van een woning
Waarde woning: € 262,665,- Omvang huishouden: 3 personen Verbruik water per jaar: 100 m3 Afvalstoffeninzameling: 32 ledigingen per jaar of 70 zakken per jaar	Omvang huishouden: 3 personen Verbruik water per jaar: 100 m3 Afvalstoffeninzameling: 32 ledigingen per jaar of 70 zakken per jaar

Uitsplitsing per belasting

Gemeente	woon-lasten	mutatie woon-lasten	gewogen ge-middelde WOZ waarde woning	mutatie gewogen gemiddelde WOZ waarde woning	OZB-percentage woningen	% mutatie OZB	OZB op-brengst woningen	% mutatie OZB opbrengst woningen
	(1=2+3+4)						(2)	
Groesbeek	543	12%	€ 278.785	-6%	0,0686	31%	€ 191	24%
Millingen aan de Rijn	738	-17%	€ 203.117	29%	0,1491	-40%	€ 303	-22%
Ubbergen	695	-12%	€ 268.221	-2%	0,1043	-14%	€ 280	-16%
MUG	**611**		**€ 262.665**		**0,08995**		**€ 236**	

Gemeente	opbrengst afvalstoffe nheffing in miljoen	tarief afvalstoffenh effing *	% mutatie tarief afvalstoffenhe ffing	opbrengst rioolheffing in miljoen	tarief rioolheffing eigenaar/ge bruiker *	% mutatie tarief rioolheffi ng eigenaar/ gebruiker
		(3)			(4)	
Groesbeek	€ 1,536	€ 227	-4,3%	€ 1,376	€ 125	26%
Millingen aan de Rijn	€ 0,586	€ 258	-15,7%	€ 0,451	€ 177	-11%
Ubbergen	€ 0,856	€ 190	14,3%	€ 0,988	€ 225	-30%
MUG	**€ 2,978**	**€ 217**		**€ 2,815**	**€ 157**	

* Tarief afval- en rioolheffing uit Coelo atlas 2012

Samenvattend per woonruimte bij dezelfde

Gemeente	OZB woning € 262.665	Afvalstoffen heffing	Riool-heffing	Totale woonlasten	Verschil t.o.v. nieuwe gemeente
Groesbeek	180	227	125	532	14,7%
Millingen aan de Rijn	392	258	177	826	-26,1%
Ubbergen	274	190	225	689	-11,4%
MUG	**236**	**217**	**157**	**611**	

OZB-percentage woningen	
Gemiddelde waarde woning	€ 262.665
Tarief eigenaren Groesbeek	0,06860
Tarief eigenaren Millingen aan de Rijn	0,14910
Tarief eigenaren Ubbergen	0,10430
Tarief eigenaren MUG	**0,08995**

	Waarde woningen	Aantal woningen
Groesbeek	€ 2.172.011.662	7.791
Millingen aan de Rijn	€ 506.372.000	2.493
Ubbergen	€ 1.103.730.000	4.115
MUG	€ 3.782.113.662	14.399

Samenvattend per woonruimte bij laagste tarieven. Laatste kolom en onderste regel wijken af van eerste tabel (zelfde opbrengst).

Gemeente	OZB woning € 262.665	Afvalstoffen heffing	Riool-heffing	Totale woonlasten	Verschil t.o.v. nieuwe gemeente
Groesbeek	180	227	125	533	4,1%
Millingen aan de Rijn	392	258	177	826	-32,9%
Ubbergen	274	190	225	689	-19,6%
MUG	**180**	**217**	**157**	**554**	

Overige belastingen zoals de hondenbelasting zijn buiten beschouwing gelaten.

Bijlage 3 Maatstaventabel

Structuurkenmerken 2012	Groesbeek	Millingen aan de Rijn	Ubbergen	MUG
Aantal inwoners	18.923	5.914	9.333	34.170
Onroerende zaak belastingen				
Waarde woningen (x € 1 mln.)	2.154	510	1.104	3.768
Waarde niet-woningen (x € 1 mln.)	271	41	176	488
Waarde totaal (x € 1 mln.)	2.425	551	1.279	4.255
Aandeel woningen in waarde totaal	88,82%	92,56%	86,28%	88,54%
Waarde totaal per inwoner (x € 1)	128.511	93.059	136.675	124.601
Volumina sociale structuur per 1000 inwoners				
Huishoudens met een laag inkomen	144	135	131	139
Bijstandontvangers	14	15	12	14
Uitkeringsontvangers	88	72	59	78
Minderheden	10	11	10	10
Volumina bevolkingsopbouw per 1000 inwoners				
Inwoners < 20 jaar	217	235	222	222
Inwoners > 64 jaar	204	153	210	197
Inwoners 75 - 85 jaar	71	52	74	68
Volumina centrumfunctie per 1000 inwoners				
Lokaal klantenpotentieel	886	782	563	783
Regionaal klantenpotentieel	357	145	44	241
Volumina bebouwingsstructuur				
Oppervlakte land	4.415	867	3.375	8.657
Oppervlakte bebouwd kom	78	25	37	141
Oppervlakte bebouwd niet-kom	38	3	15	56
Oppervlakte bebouwd totaal	117	28	53	198
Woonruimten	9.018	2.554	4.627	16.199
Kernen	6	1	6	10
Kernen > 500 adressen	2	1	3	5
Bedrijfsvestigingen	960	230	500	1.690
Volumina bebouwingsstructuur per 1000 inwoners				
Omgevingsadressendichtheid	317	258	172	267
Bedrijfsvestigingen	51	39	53	49
Volumina leerlingen per 1000 inwoners				
Leerlingen speciaal onderwijs	80	0	160	88
Leerlingen voortgezet onderwijs	15	0	48	21

Bijlage 4 Effect Algemene Uitkering

Algemene uitkering voor en na fusie (bedragen x € 1)	
Algemene uitkering Groesbeek	17.501.171
Algemene uitkering Millingen aan de Rijn	5.298.708
Algemene uitkering Ubbergen	9.035.579
Algemene uitkering voor fusie	**31.835.459**
Algemene uitkering na fusie voor Groesbeek-Millingen-Ubbergen	**30.657.223**
Mutatie algemene uitkering door fusie	**-1.178.236**
Mutatie per inwoner	-35
Mutatie procentueel	-3,70%

Specificatie mutatie algemene uitkering door fusie (bedragen x € 1)	
Aantal kernen groter dan 500 adressen	-42.609
Algemene bijstandsWet schaalnadeel	-52.631
Algemene bijstandsWet schaalvoordeel	-164.228
Lokaal klantenpotentieel	9.335
Regional klantenpotentieel	4.915
Land * bodemfactor gemeente	-1.521
Land * percentage slechte grond	0
Buitenwater	0
Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	5.175
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	-373
Woonruimten * bodemfactor woonkernen	4.859
Woonruimten * percentage slechte grond	0
Omgevingsadressendichtheid	101
Omgevingsadressendichtheid * percentage slechte bodem	0
Oeverlengte * bodemfactor gemeente	0
Oeverlengte * bodemfactor gemeente * oeverdichtheid	7.745
Aantal kernen	-43.510
Aantal kernen * bodenfactor buitengebied	-68.989
Vast bedrag	-836.504
Mutatie algemene uitkering door fusie	**-1.178.236**

Bijlage 5 Verdeelmaatstaf

Verdeelmaatstaf	Groesbeek		Millingen aan de Rijn		Ubbergen		MUG	
	Inkomsten gemeente	Inkomsten per inwoner	Inkomsten gemeente	Inkomsten per inwoner	Inkomsten gemeente	Inkomsten per inwoner	Inkomsten gemeente	Inkomsten per inwoner
	(x € 1.000)	(x € 1,–)	(x € 1.000)	(x € 1,–)	(x € 1.000)	(x € 1,–)	(x € 1.000)	(x € 1,–)
Onroerendezaakbelasting woningen*	-1.659	-88	-393	-66	-850	-91	-2.902	-85
Onroerendezaakbelasting niet-woningen gebruikers*	-198	-10	-30	-5	-128	-14	-356	-10
Onroerendezaakbelasting niet woningen eigenaren*	-270	-14	-43	-7	-174	-19	-487	-14
inwoners	3.806	202	1.194	202	1.887	202	6.887	202
Krimp	0	0	0	0	0	0	0	0
kernen > 500 adressen	85	5	43	7	128	14	213	6
belastingcapaciteit niet woningen eigenaren (min)	98	5	16	3	63	7	177	5
Jongeren	1.396	74	474	80	708	76	2.578	75
Ouderen	486	26	114	19	248	27	848	25
Ouderen 75-85 jaar	56	3	13	2	29	3	98	3
Huishoud. met een laag inkomen	357	19	105	18	162	17	624	18
Huishoud. met een laag inkomen (drempel)	1.003	53	301	51	423	45	1.727	51
Bijstandsontvangers	609	32	205	35	260	28	1.074	31
ABW schaalnadeel	74	4	35	6	42	4	98	3
ABW schaalvoordeel	725	38	281	47	346	37	1.187	35
Uitkeringsontvangers	274	15	70	12	91	10	435	13
Minderheden	90	5	32	5	46	5	168	5
Eenouderhuishoudens	94	5	36	6	46	5	176	5
Lokaal klantenpotentieel	1.300	69	360	61	410	44	2.079	61
Regionaal klantenpotentieel	158	8	20	3	10	1	192	6
Leerlingen SO	718	38	0	0	715	76	1.433	42
Leerlingen VO	197	10	0	0	311	33	508	15
Extra groei jongeren	0	0	0	0	0	0	0	0
Extra groei leerlingen VO	28	1	0	0	0	0	28	1
Land	219	12	43	7	168	18	430	13
Land * bodemfactor gemeente	199	11	39	7	154	16	390	11
Land *bodem totaal	0	0	0	0	0	0	0	0
Binnenwater	0	0	10	2	31	3	41	1
Buitenwater	0	0	0	0	0	0	0	0
Opp. beb. bin. kom. * bodemf. kom	392	21	126	21	188	20	710	21
Opp. beb. bui. kom. * bo.f.bui. kom	95	5	7	1	38	4	139	4
Oppervlakte bebouwing totaal	85	5	20	3	38	4	143	4
Woonruimten	2.434	129	689	116	1.249	133	4.372	128
Woonruimten * bo.f. bebouw. kom	379	20	107	18	196	21	687	20
Woonruimten * bodem totaal	0	0	0	0	0	0	0	0
Opp. histor. kernen < 40 ha	0	0	0	0	0	0	0	0
Opp. histor. kernen 40-65 ha	0	0	0	0	0	0	0	0
Opp. histor. kernen > 65 ha	0	0	0	0	0	0	0	0
Lengte historisch water	0	0	0	0	0	0	0	0
Hist. aant. woning. in bew. oorden	25	1	25	4	0	0	50	1
Hist. aant. woning. in hist. kernen	0	0	0	0	0	0	0	0
isv (a)	3	0	2	0	4	0	9	0
isv (b)	2	0	0	0	1	0	4	0
Omgevingsadressendichtheid *wr/1000	571	30	146	25	154	16	871	26
Omgevingsadressendichtheid *bodem totaal	0	0	0	0	0	0	0	0
Oeverlengte * bod.fac.totale gem.	1	0	2	0	17	2	20	1
Oeverl. * dichth. * bod.fac.totale gem.	2	0	7	1	21	2	37	1
kernen aantal	87	5	15	3	87	9	145	4
Kernen * bo.fact.buiten beb. kom	135	7	23	4	137	15	225	7
Bedrijfsvestigingen	166	9	40	7	87	9	293	9
Nieuwbouwwoningen	156	8	0	0	0	0	156	5
Vast bedrag voor iedere gemeente	418	22	418	71	418	45	418	12
Vast bedrag Nassau	0	0	0	0	0	0	0	0
Vast bedrag Waddengemeenten	0	0	0	0	0	0	0	0
wadden: inwoners <2500	0	0	0	0	0	0	0	0
wadden: inwoners 2501-7500	0	0	0	0	0	0	0	0
wadden: inwoners >7500	0	0	0	0	0	0	0	0
groeikernen	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitkeringen:*								
Riolering	5	0	0	0	0	0	5	0
Herindeling	0	0	0	0	0	0	0	0
Suppletie-uitkeringen	-202	-11	18	3	-5	-1	-189	-6
Art. 12	0	0	0	0	0	0	0	0
Extra- en correctiebedragen	0	0	0	0	0	0	0	0
WMO	2.327	123	579	98	1.054	113	3.961	116
Integratie-uitkenngen	109	6	7	1	11	1	127	4
Decentralisatie-uitkeringen	466	25	142	24	216	23	825	24
Totaal algemene uitkeringen	**17.501**	**928**	**5.299**	**895**	**9.038**	**963**	**30.653**	**899**

* Zonder uitkeringsfactor

Bijlage 6 Clustervergelijking

In deze bijlage is een clustervergelijking met de uitkering uit het gemeentefonds opgenomen. De cijfers zijn verstrek door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de stand van het gemeentefonds per februari 2012. De volgende tabellen worden gepresenteerd:

- (nieuwe gemeente) MUG vergelijking
- Ubbergen vergelijking
- Groesbeek vergelijking

(nieuwe gemeente) MUG vergelijking

Gemeente	MUG
Jaar	2012
Inwoners	34.149

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Cluster	Netto lasten (x € 1.000)	Gemeente fonds uitkering (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)	Verschil per inw. (x € 1)
Inkomstenclusters	41.533	-35.298	6.235	183
Onroerendezaakbelastingen	5.099	-4.641	458	13
Algemene uitkering	31.867	-30.657	1.210	35
Overige eigen middelen (OEM)	2.928	0	2.928	86
Mutaties reserves	1.639	0	1.639	48
Uitgavenclusters	-42.319	35.295	-7.024	-206
Bestuur	-5.750	3.407	-2.343	-69
Bestuursorganen	-2.101	1.338	-763	-22
Algemene ondersteuning	-3.649	2.069	-1.580	-46
Voorzienigen bevolking	-25.311	21.642	-3.669	-107
Werk en inkomen	-4.539	2.854	-1.685	-49
Maatschappelijke zorg	-12.687	10.673	-2.014	-59
Educatie	-4.867	4.873	6	0
Kunst en ontspanning	-2.483	2.757	274	8
Oudheid	-238	67	-171	-5
Bevolkingszaken	-497	418	-79	-2
Bebouwing en omgeving	-4.647	3.932	-715	-21
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-1.954	1.374	-580	-17
Reiniging	489	-591	-102	-3
Openbare orde en veiligheid	-2.561	2.061	-500	-15
Fysiek milieu	-621	1.088	467	14
Openbare ruimte	-6.611	6.384	-227	-7
Riolering	368	-490	-122	-4
Groen	-2.840	2.719	-121	-4
Wegen en water	-4.139	4.155	17	0
Overigen	0	-70	-70	-2
Herindeling	0	0	0	0
Suppletie OZB	0	-189	-189	-6
Diversen	0	119	119	3
Saldo na bestemming	-786	-3	-789	-23

© BZK

Millingen aan de Rijn vergelijking

Gemeente	Millingen aan de Rijn
Jaar	2012
Inwoners	5.921

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Cluster	Netto lasten (x € 1.000)	Gemeente fonds uitkering (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)	Verschil per inw. (x € 1)
Inkomstenclusters	**5.986**	**-5.906**	**80**	**14**
Onroerendezaakbelastingen	952	-607	345	58
Algemene uitkering	5.239	-5.299	-60	-10
Overige eigen middelen (OEM)	233	0	233	39
Mutaties reserves	-438	0	-438	-74
Uitgavenclusters	**-6.816**	**5.905**	**-911**	**-154**
Bestuur	**-1.276**	**728**	**-548**	**-93**
Bestuursorganen	-440	390	-50	-8
Algemene ondersteuning	-836	338	-498	-84
Voorzienigen bevolking	**-3.811**	**3.446**	**-365**	**-62**
Werk en inkomen	-890	602	-288	-49
Maatschappelijke zorg	-1.784	1.743	-41	-7
Educatie	-565	517	-48	-8
Kunst en ontspanning	-375	470	95	16
Oudheid	-4	28	24	4
Bevolkingszaken	-193	86	-107	-18
Bebouwing en omgeving	**-823**	**668**	**-155**	**-26**
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-385	242	-143	-24
Reiniging	160	-98	62	10
Openbare orde en veiligheid	-477	351	-126	-21
Fysiek milieu	-121	173	52	9
Openbare ruimte	**-906**	**978**	**72**	**12**
Riolering	97	-76	21	4
Groen	-392	448	56	9
Wegen en water	-611	606	-5	-1
Overigen	**0**	**85**	**85**	**14**
Herindeling	0	0	0	0
Suppletie OZB	0	18	18	3
Diversen	0	67	67	11
Saldo na bestemming	**-830**	**-1**	**-831**	**-140**

© BZK

Ubbergen vergelijking

Gemeente	Ubbergen
Jaar	2012
Inwoners	9.358

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Cluster	Netto lasten (x € 1.000)	Gemeente fonds uitkering (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)	Verschil per inw. (x € 1)
Inkomstenclusters	12.210	-10.444	1.766	189
Onroerendezaakbelastingen	1.944	-1.408	536	57
Algemene uitkering	9.042	-9.036	6	1
Overige eigen middelen (OEM)	999	0	999	107
Mutaties reserves	225	0	225	24
Uitgavenclusters	-12.210	10.445	-1.765	-189
Bestuur	-2.288	1.095	-1.193	-127
Bestuursorganen	-774	512	-262	-28
Algemene ondersteuning	-1.514	583	-931	-99
Voorzienigen bevolking	-6.121	6.219	98	10
Werk en inkomen	-1.124	767	-357	-38
Maatschappelijke zorg	-2.625	2.868	243	26
Educatie	-1.563	1.834	271	29
Kunst en ontspanning	-511	619	108	12
Oudheid	-123	5	-118	-13
Bevolkingszaken	-175	126	-49	-5
Bebouwing en omgeving	-1.778	1.202	-576	-62
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-893	393	-500	-53
Reiniging	79	-166	-87	-9
Openbare orde en veiligheid	-804	652	-152	-16
Fysiek milieu	-160	323	163	17
Openbare ruimte	-2.023	1.867	-156	-17
Riolering	76	-149	-73	-8
Groen	-738	762	24	3
Wegen en water	-1.361	1.254	-107	-11
Overigen	0	62	62	7
Herindeling	0	0	0	0
Suppletie OZB	0	-5	-5	-1
Diversen	0	67	67	7
Saldo na bestemming	0	1	1	0

© BZK

Groesbeek vergelijking

Gemeente	Groesbeek
Jaar	2012
Inwoners	18.870

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Cluster	Netto lasten (x € 1.000)	Gemeente fonds uitkering (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)	Verschil per inw. (x € 1)
Inkomstenclusters	23.337	-20.127	3.210	170
Onroerendezaakbelastingen	2.203	-2.626	-423	-22
Algemene uitkering	17.586	-17.501	85	5
Overige eigen middelen (OEM)	1.696	0	1.696	90
Mutaties reserves	1.852	0	1.852	98
Uitgavenclusters	-23.293	20.125	-3.168	-168
Bestuur	-2.186	1.972	-214	-11
Bestuursorganen	-887	824	-63	-3
Algemene ondersteuning	-1.299	1.148	-151	-8
Voorzienigen bevolking	-15.379	12.341	-3.038	-161
Werk en inkomen	-2.525	1.702	-823	-44
Maatschappelijke zorg	-8.278	6.161	-2.117	-112
Educatie	-2.739	2.546	-193	-10
Kunst en ontspanning	-1.597	1.659	62	3
Oudheid	-111	35	-76	-4
Bevolkingszaken	-129	238	109	6
Bebouwing en omgeving	-2.046	2.320	274	15
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-676	791	115	6
Reiniging	250	-328	-78	-4
Openbare orde en veiligheid	-1.280	1.246	-34	-2
Fysiek milieu	-340	611	271	14
Openbare ruimte	-3.682	3.575	-107	-6
Riolering	195	-265	-70	-4
Groen	-1.710	1.509	-201	-11
Wegen en water	-2.167	2.331	164	9
Overigen	0	-83	-83	-4
Herindeling	0	0	0	0
Suppletie OZB	0	-202	-202	-11
Diversen	0	119	119	6
Saldo na bestemming	44	-1	0	0

© BZK

Bijlage 7 Ratio's grondslag

		Millingen aan de Rijn (x € 1000)	Ubbergen (x € 1000)	Groesbeek (x € 1000)	MUG (x € 1000)
1	Vaste activa	€ 8.775	€ 24.403	€ 46.954	€ 80.132
2	Vlottende activa	€ 5.362	€ 4.874	€ 10.370	€ 20.606
3	Totaal activa	€ 14.137	€ 29.277	€ 57.324	€ 100.738
4	Eigen vermogen	€ 5.275	€ 20.160	€ 30.557	€ 55.992
5	Lang vreemd vermogen	€ 4.328	€ 4.805	€ 18.784	€ 27.917
6	Kort vreemd vermogen	€ 4.534	€ 4.312	€ 7.983	€ 16.829
7	Totaal passiva	€ 14.137	€ 29.277	€ 57.324	€ 100.738
8	Kasgeldlimiet (8,5% van 13)	€ 1.071	€ 1.640	€ 3.732	€ 6.443
9	Boekwaarde investeringen*	€ 7.684	€ 20.763	€ 22.201	€ 50.648
10	Afschrijvingslasten	€ 353	€ 663	€ 1.556	€ 2.572
11	Ontvangen aflossingen	€ 59	€ -	€ 631	€ 690
12	Betaalde aflossingen	€ 188	€ 139	€ 500	€ 827
13	Begrotingstotaal 2011	€ 12.605	€ 19.289	€ 43.910	€ 75.804
A	Financieringssaldo (1-4-5)	€ (828)	€ (562)	€ (2.387)	€ (3.777)
B	Solvabiliteit (4 / 1)	0,60	0,83	0,65	0,70
C	Investeringsratio (9 / 10)	21,77	31,32	14,27	19,69
D	Financieringsratio ((10 + 11) /12)	2,19	4,77	4,37	3,94

Bijlage 8 Tijdelijke verdeel maatstaf 2013

A) Vast bedrag per gemeente					
1. Vast bedrag in het gemeentefonds voor 8 jaar			1.970.877		
2. Vast bedrag binnen de integratie-uitkering WMO voor 8 jaar (gecorrigeerd voor uf)			274.562 +		
3. Vast bedrag per gemeente waarmee het totaal aantal gemeenten afneemt door de samenvoeging	(1+2)			2.245.440	
4. Aantal gemeenten waarmee het totaal aantal gemeenten door de samenvoeging verminderd wordt				2	
5. **Verdeelmaatstaf herindeling op basis van vast bedrag per gemeente**	(3x4)				4.490.879
B) Vast bedrag per inwoner					
6. Vast bedrag per bij samenvoeging betrokken inwoners op één jaar voorafgaand aan de herindeling, met uitzondering van de inwoners van de grootste gemeente				53,29	
7. Aantal inwoners per 1 januari 2012 gemeente Groesbeek		18.870			
8. Aantal inwoners per 1 januari 2012 gemeente Millingen aan de Rijn		5.921			
9. Aantal inwoners per 1 januari 2012 gemeente Ubbergen		9.358 +			
10. Totaal aantal inwoners bij de herindeling betrokken per 1 januari 2012	(som 7 t/m 9)		34.149		
11. Aantal inwoners van de gemeente met het grootste aantal inwoners per 1 januari 2012			18.870 -/-		
12. Aantal inwoners waarvoor het vast bedrag wordt betaald	(10-11)			15.279	
13. **Verdeelmaatstaf herindeling op basis van vast bedrag per inwoner**	(12x6)				814.218
C) Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling					
14. Totaal tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling exclusief uitkeringsfactor	(5+13)			5.305.097	
15. Voorlopige uitkeringsfactor 2013				1,5170	
16. **Totaal tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling inclusief uitkeringsfactor**	(14x15)				8.047.832
17. Totaal tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling inclusief uitkeringsfactor per inwoner	(16/10)			236	
D) Betaalritme tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling inclusief uitkeringsfactor					
18. 1e jaar na herindeling	(18x16)	40%			3.219.133
19. 2e jaar na herindeling	(19x16)	20%			1.609.566
20. 3e jaar na herindeling	(20x16)	20%			1.609.566
21. 4e jaar na herindeling	(21x16)	20%			1.609.566

Bijlage 9 Bronmateriaal

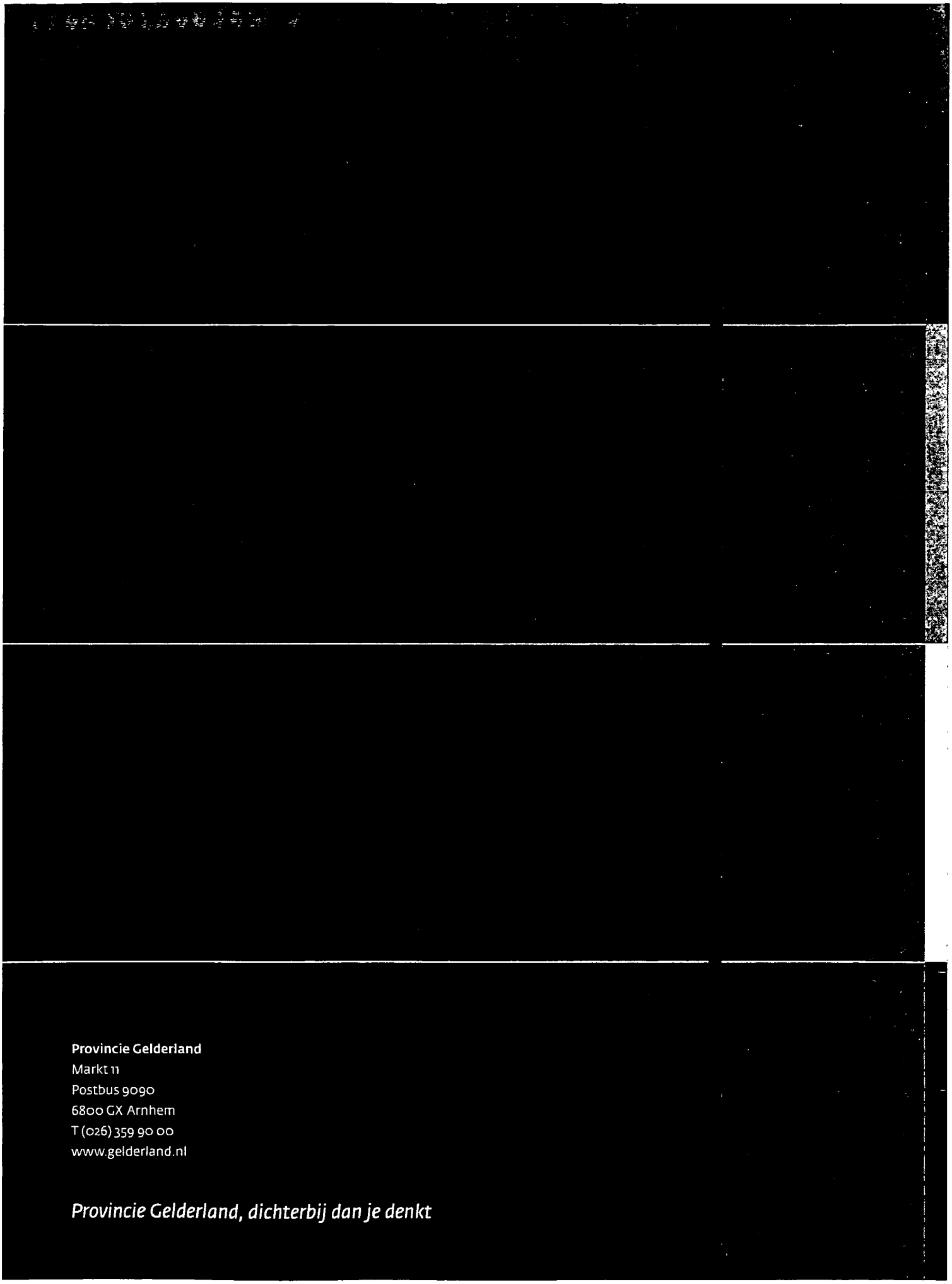
- Beleidskader gemeentelijk herindeling, ministerie van BZK, 12 juli 2011
- Bevolkingsprognose Gelderland 2012, provincie Gelderland, maart 2012
- Artikel 12 (Rvf) rapport 2011 Millingen aan de Rijn, provincie Gelderland en Ministerie van BZK, februari 2011
- Advies toepassing artikel 12 Rvf Millingen aan de Rijn, Raad van de financiële verhoudingen, juni 2012
- Nota begrotingsspositie Utrechtse gemeenten 2012, provincie Utrecht, april 2012
- Begroting 2012 gemeente Ubbergen
- Begroting 2012 gemeente Millingen aan de Rijn
- Begroting 2012 gemeente Groesbeek
- Jaarrekening 2011 gemeente Ubbergen
- Jaarrekening 2011 gemeente Millingen aan de Rijn
- Jaarrekening 2011 gemeente Groesbeek

Wetgeving en regelgeving

- Wet algemene regels herindeling
- Beleidskader gemeentelijke herindeling (Kamerstukken II, 2008/09, 28.750, nr. 5)
- Beleidskader financieel toezicht bij herindeling van de provinciale financieel toezichthouder

Links

- http://ftgelderland.databank.nl/
- http://www.coelo.nl Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
- www.vng.nl, kies beleidsvelden, burger en bestuurlijke organisatie, herindeling
- http://www.minbzk.nl/onderwerpen/openbaar bestuur/gemeentelijk bestuur/gemeentelijke herindeling
- www.minbzk.nl/programmakrachtigbestuur, kies in het rechter menu gemeente inspectie & financieel toezicht en vervolgens in het linker menu gemeente inspectie waarna er vier links halverwege de pagina volgen naar een overzicht van alle begrotings- en herindelingsscans ingedeeld per jaar
- www.wikipedia.nl, trefwoord: gemeentelijke herindeling in Nederland
- www.metatopos.org, alle Nederlandse gemeenten, plaatsnamen enzovoorts op internet
- www.sdu.nl/staatscourant, kies gemeentenindex voor herindelingen vanaf 1999 en kerngegevens Nederlandse gemeenten

Provincie Gelderland
Markt 11
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
T (026) 359 90 00
www.gelderland.nl

Provincie Gelderland, dichterbij dan je denkt

1705201200264-3

Bijlage 7

Financiële rapportage werkgroep Financiën MUG

2705201306365 -2

Gemeente Millingen aan de Rijn

Gemeente Ubbergen

Gemeente Groesbeek

Werkgroep financiën herindeling:

Notitie uitwerking scenario herindeling gemeenten Millingen aan de Rijn – Ubbergen – Groesbeek

17-7-2012

17052013005266-2

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5

2. Opdracht 5

3. Samenvatting 7
   3.1 Exploitatie 7
   3.2 Reserves en voorzieningen 8
   3.3 Financieel Meerjaren Perspectief (FMP) 9

4. Toelichting scenario herindeling Millingen-Ubbergen-Groesbeek 10
   4.1 Exploitatie 10
   4.2 Reserves en voorzieningen 14
   4.3 Financieel Meerjaren Perspectief 15

Bijlagen
1. Overzicht effecten exploitatie bij herindeling MUG 19
2. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie subsidiebeleid gemeenten Millingen en Groesbeek 23
3. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie subsidiebeleid gemeenten Ubbergen en Groesbeek 37
4. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie minimabeleid gemeenten Ubbergen en Groesbeek 45
5. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie WMO-beleid 51
6. Overzicht kostenposten monumenten en archeologie GUM 67
7. Effecten harmonisatie accommodatiebeleid Ubbergen/Groesbeek 69
8. Berekening inkomstenderving OZB-opbrengsten bij laagste tarieven 73
9. Effecten OZB eigen woning bij laagste tarief en gemiddeld tarief 75
10. Overzicht reserves en voorzieningen Millingen 77
11. Overzicht reserves en voorzieningen Ubbergen 79
12. Overzicht reserves en voorzieningen Groesbeek 81
13. Paragraaf weerstandsvermogen Millingen 83
14. Paragraaf weerstandsvermogen Ubbergen 95
15. Paragraaf weerstandsvermogen Groesbeek 103
16. Notitie vergelijking scenario's samenwerking Groesbeek-Millingen ad Rijn 117

Werkgroep financiën herindeling:

Notitie uitwerking scenario herindeling gemeenten Millingen aan de Rijn – Ubbergen – Groesbeek

1. Inleiding

In deze notitie treft u de vergelijking aan van het door de werkgroep Financiën uitgewerkte scenario van de samenvoeging van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek. De notitie begint in hoofdstuk 2 met een beschrijving van de opdracht aan de werkgroep. In hoofdstuk 3 wordt een samenvatting gegeven van de financiële uitwerking van genoemd scenario. Tot slot is in hoofdstuk 4 een uitgebreidere toelichting gegeven. Diverse berekeningen en achtergrondinformatie treft u in de bijlagen bij deze notitie aan.
De voorliggende notitie heeft een informatief karakter. Er worden geen voorstellen gedaan waaruit een keuze moet worden gemaakt. Wel worden bij de diverse onderdelen verschillende mogelijkheden gepresenteerd.

2. Opdracht

In de raadsvergadering van 1 maart 2012 heeft de gemeenteraad van Groesbeek het college opgedragen om samen met de gemeente Millingen aan de Rijn een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de Wet Arhi op te (doen) stellen. Daarbij is tevens besloten om de gemeente Ubbergen – indien zij tijdig zou aangeven hierin te willen participeren - te betrekken in deze herindeling. In dat geval zou de herindeling per 1-1-2015 gerealiseerd kunnen worden.
De gemeenteraad van Millingen aan de Rijn heeft op 6 maart jl. eveneens besloten om een herindelingsadvies op te laten stellen met het doel te komen tot een samenvoeging van de gemeenten Groesbeek en Millingen.

Op 19 april jl. heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden in Ubbergen van de fractievoorzitters in de raden van de gemeenten Millingen a/d Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Aanleiding hiertoe betrof de interesse van de Ubbergse raad om mee te gaan met de herindeling van de MUG-gemeenten, en eventueel van de MUG+-gemeenten. Doel van de bijeenkomst was om in gesprek te gaan met Millingen en Groesbeek om te kijken wat de mogelijkheden zijn om te komen tot een gemeentelijke herindeling van een zo groot mogelijke omvang. De drie partijen hebben zich hierover in deze bijeenkomst positief uitgesproken.
De gemeenteraad van Ubbergen heeft vervolgens op 10 mei jl. het besluit genomen dat Ubbergen mee wil in het traject van gemeentelijke herindeling met Millingen en Groesbeek en als gevolg daarvan zal participeren in de werkgroep financiën herindeling.

De werkgroep financiën herindeling bestaat uit de wethouder Financiën van de gemeente Groesbeek (de heer Thijssen), de gemeentesecretaris van de gemeente Millingen aan de Rijn (de heer van den Brink), het hoofd Financiën (de heer Van der

Velde) en een beleidsmedewerker financiën (de heer Aarns) van de gemeente Groesbeek, als adviserend lid de wethouder Financiën van de gemeente Ubbergen (mevrouw Van der Aalst), het afdelingshoofd Financiën (mevrouw Jolink) en een beleidsmedewerker financiën (de heer Jeurissen) van de gemeente Ubbergen en tot slot de heren Peeters en Braamhorst namens de provincie Gelderland.

De werkgroep heeft onderzoek verricht naar de gevolgen van herindeling met betrekking tot de exploitatie, de reserves en voorzieningen alsmede naar het financieel meerjarenperspectief. De bevindingen hiervan zijn opgenomen in de hoofdstukken 3 en 4 van deze notitie.

Door de Provincie Gelderland is op verzoek van de gemeenten een herindelingsscan opgesteld. In de scan is o.a. het resultaat van de financiële doorrekening van de werkgroep financiën opgenomen. Deze scan maakt verder geen deel uit van voorliggende notitie maar zal wel tegelijkertijd aan de drie raden op 21 augustus a.s. worden voorgelegd, waarbij dan tevens een ambtelijke toelichting zal worden gegeven.

3. Samenvatting

3.1 Exploitatie

In onderstaande tabel treft u een beknopte samenvatting aan van de financiële uitwerking op exploitatieniveau van het scenario herindeling Millingen – Ubbergen – Groesbeek. Op onderdelen is daarbij uitgegaan van het niveau zoals dit wordt toegepast in Groesbeek. Met deze insteek willen we de omvang van de opgaaf voor de nieuwe gemeente in beeld brengen. Voor alle duidelijkheid: de betreffende tarieven en beleidsniveaus van de gemeente Groesbeek zijn niet de maatstaf voor de nieuwe gemeente.

Tabel: *Samenvatting financiële effecten exploitatie fusie MUG* *Bedragen x € 1.000*

Fusie MUG exploitatie effecten		
Omschrijving	**Effect**	**Voordeel Nadeel**
Besparingen		
Bestuurskosten	556	V
Salariskosten	630	V
Overhead	350	V
Diverse overige besparingen	107	V
	1.643	**V**
Lagere Algemene Uitkering	**-1.225**	**N**
Per saldo effect bedrijfsvoering	**418**	**V**
Kosten harmonisatie subsidiebeleid	-419	N
Inkomstenderving belastingen (laagste tarieven)	-1.333	N
Per saldo effect beleidskeuzes	**-1.752**	**N**
Totaal effect exploitatie herindeling MUG	**-1.334**	**N**

Het effect op de bedrijfsvoering is € 418.000 positief. Voornamelijk als gevolg van de besparingen op bestuurs- en salariskosten.
Indien in de nieuwe gemeente het meest ruimhartige subsidiebeleid wordt toegepast (dat van Groesbeek) betekent dit naar schatting een meerlast van € 419.000.
Bij de belastingen (OZB, toeristen- en hondenbelasting) is uitgegaan van de laagste belastingtarieven van de drie gemeenten in casu die van de gemeente Groesbeek.
Dit betekent een inkomstenderving voor de nieuwe gemeente van € 1.333.000.
Het is aan de raad van de nieuwe gemeente om te bepalen hoe hiermee (subsidie- en belastingenniveau) om te gaan.
Op basis van bovengenoemde uitgangspunten zou het totale effect voor de exploitatie van de nieuwe gemeente € 1.334.000 nadelig zijn.

Integratievergoeding

In het kader van de gemeentelijke herindeling ontvangt de nieuwe gemeente van rijkswege een integratievergoeding van € 8.048.000. Deze bijdrage is ter dekking van de overgangskosten ook wel frictiekosten genoemd. Als gevolg van de huidige samenwerking tussen Millingen en Groesbeek en de daarop aangepaste inrichting van

het Groesbeeks ambtelijk apparaat is de inschatting dat deze integratievergoeding slechts gedeeltelijk ingezet zal hoeven worden. Het resterende deel van de vergoeding kan dan worden ingezet ter dekking van het hierboven genoemde exploitatietekort. Daarbij zijn er twee mogelijkheden.

Enerzijds kan het restantbedrag als een beklemde reserve worden beschouwd en de structurele rentebaten erover komen dan ten gunste van de exploitatie.
Anderzijds kan het resterende bedrag van de integratievergoeding in de komende paar jaar volledig worden ingezet ter dekking van de exploitatietekorten. In die jaren kan dan worden gewerkt aan harmonisatie van de verschillende beleidsterreinen, zoals het subsidie- en belastingenniveau.
Bij de eerste optie ('beklemde reserve') bedraagt het tekort nog € 1,2 miljoen.
Per inwoner gerekend betekent dit een lastenstijging van € 35 (34.149 inwoners).
Bij de tweede optie zou er de eerste jaren geen sprake zijn van tekorten en dus geen lastenstijging per inwoner.
Zoals vermeld in de inleiding van deze notitie wordt er nu niet gevraagd om hierin een keuze te maken; slechts de verschillende mogelijkheden brengen we in beeld.

Belastingenniveau
Zoals hierboven vermeld is in de financiële uitwerking m.b.t. de opbrengsten OZB, toeristen- en hondenbelasting uitgegaan van de laagste tarieven zijnde die van de gemeente Groesbeek. Dit betekent dus voor de inwoners van de gemeenten Millingen aan de Rijn en Ubbergen een daling van de belastingtarieven.
Ter indicatie: uitgaande van een gemiddelde WOZ-waarde eigen woning ad € 263.000 in de nieuwe MUG-gemeente leidt dit in Millingen tot een daling van de OZB-aanslag eigen woning van € 212 (van € 392 naar € 180) en in Ubbergen tot een daling van € 94 (van € 274 naar € 180). Voor Groesbeek blijft de hoogte ongewijzigd (OZB aanslag eigen woning van € 180).
Om het berekende exploitatietekort van € 1,3 miljoen terug te dringen kan echter een verhoging van de (laagste) belastingtarieven als instrument worden ingezet. Dit zal dan voor de Groesbeekse eigen woning bezitter een lastenstijging ten opzichte van de huidige situatie tot gevolg hebben. In Millingen en Ubbergen daarentegen zal in dat geval het voordeel, zoals dat hiervoor is vermeld, lager uitvallen.
Uitgaande van een gelijke totale (OZB) belastingopbrengst voor de nieuwe gemeente zouden m.b.t. de aanslag OZB eigen woning (gem. WOZ-waarde van € 263.000) de volgende effecten optreden: Millingen: van € 392 naar € 236 (daling van 40%), Ubbergen: van € 274 naar € 236 (daling 14%) en Groesbeek: van € 180 naar € 236 (stijging van 31%).
Nadere informatie over de effecten van de belastingdruk is opgenomen in de herindelingsscan van de Provincie.

3.2 Reserves en voorzieningen
Voor de drie gemeenten hebben we het weerstandsvermogen beoordeeld. Conclusie is dat alle drie de gemeenten in staat zijn op korte termijn hun risico's op te vangen. De weerstandsratio van de nieuwe MUG-gemeente is met 6,42 uitstekend te noemen.

Daarnaast geldt dat bij alle gemeenten in de begrotingen voldoende rekening is gehouden met toekomstige uitgaven voor het structurele onderhoud van de kapitaalgoederen (wegen, openbare verlichting, gebouwen, riolering).

3.3 Financieel Meerjaren Perspectief (FMP)

In de drie gemeenten zijn onlangs de Voorjaarsnota's 2012 vastgesteld. Daarin zijn ook de financieel meerjaren perspectieven opgenomen. Samenvattend zien deze perspectieven er als volgt uit (bedragen x € 1.000):

Jaar	*Millingen*	*Ubbergen*	*Groesbeek*
2013	-/- 862	-/- 178	981
2014	-/- 914	-/- 256	1.102
2015	-/- 955	-/- 236	276
2016	-/- 909	-/- 236	88

De bedoeling is dat de drie gemeenten afzonderlijk zorgdragen voor een sluitende meerjarenbegroting. Bij eventuele resterende tekorten vanaf 2015 zal er binnen de begroting van de nieuwe gemeente dekking gevonden moeten worden.

Wat Millingen betreft kan worden vermeld dat als gevolg van de artikel 12 procedure de begroting grondig is doorgelicht en alle betreffende zaken in beeld zijn gebracht. De artikel 12 procedure is er op gericht om de gemeente structureel financieel gezond op te leveren. De oplossingen die de rijksinspecteur in dat kader heeft aangedragen zijn zoals bekend het enerzijds aanpassen van de dienstverleningsovereenkomst tussen Millingen en Groesbeek (t.b.v. een evenredige lastentoerekening) en anderzijds het doorvoeren van saneringen.
In het artikel 12 rapport over het jaar 2011 heeft de inspecteur vermeld dat de samenwerkingsbijdrage van Millingen aan Groesbeek structureel met € 666.000 verlaagd zou moeten worden. De minister moet over dit bijzondere voorschrift echter nog een besluit nemen.

Bij het opstellen van de begroting 2013 (MJB 2014-2016) zal Millingen een aantal bezuinigingen doorvoeren. De inventarisatie daarvan vindt momenteel plaats. Het bedrag hiervan is nog onbekend. Duidelijk is wel dat van het bovengenoemde tekort van afgerond € 900.000 een substantieel bedrag (€ 6 tot € 7 ton) als structureel tekort zal resteren. Dit tekort moet als taakstelling voor de nieuwe gemeente worden toegevoegd aan het bij onderdeel 3.1 genoemde effect op de exploitatie van € 1,3 miljoen. De totale taakstelling komt daarmee uit op afgerond € 2 miljoen.

4. Toelichting scenario herindeling Millingen – Ubbergen - Groesbeek

4.1 Exploitatie

Het totaal berekende effect op de exploitatie in geval van samenvoeging van de gemeenten Millingen, Ubbergen en Groesbeek hebben wij berekend op € 1.334.000 negatief. Het gedetailleerde overzicht hiervan treft u als bijlage bij deze notitie aan. In deze uitwerking hebben we een inschatting gemaakt van enerzijds besparingen en anderzijds meerlasten als gevolg van de voorgenomen herindeling.

Tabel: *Financiële effecten exploitatie fusie MUG* *Bedragen x € 1.000*

Fusie MUG exploitatie effecten			
Omschrijving		**Effect**	**Voordeel / Nadeel**
Besparingen			
Bestuurskosten			
- gemeenteraad / commisies / b&w	*436*		
- bestuursondersteuning / griffie / rekenkamer	*120*		
subtotaal bestuurskosten		556	V
Salariskosten			
- taakstellende besparing 5% van totale salariskosten		630	V
Overhead			
- besparing huisvestingslasten	*245*		
- besparing overige overhead	*105*		
subtotaal overhead		350	V
Diverse overige besparingen		107	V
		1.643	
Lagere Algemene Uitkering		**-1.225**	**N**
Per saldo effect bedrijfsvoering		**418**	**V**
Kosten harmonisatie subsidiebeleid			
- subsidiebeleid sport, welzijn e.d.	*-291*		
- subsidiebeleid minima	*-70*		
- subsidiebeleid Wmo	*-58*		
subtotaal harmonisatie		-419	N
Inkomstenderving belastingen (laagste tarieven)			
- inkomstenderving OZB-opbrengsten	*-1.234*		
- Inkomstenderving toeristen- en hondenbelasting	*-99*		
subtotaal inkomstenderving belastingen		-1.333	N
Per saldo effect beleidskeuzes		**-1.752**	**N**
Totaal effect exploitatie herindeling MUG		**-1.334**	**N**

Toelichting per onderdeel

Bestuurskosten

Bij de bestuurskosten zijn de besparingen in beeld gebracht door in plaats van de huidige lasten van het bestuur de lasten van de nieuwe gemeenteraad en college van B&W te berekenen. Daarbij is uitgegaan van 23 raadsleden en 3 wethouders. De

besparingen raadsvergoedingen zijn gering omdat de maandelijkse salarissen en onkostenvergoedingen bij schaalgrootte stijgen. De besparingen zijn vooral te vinden in de kosten van het dagelijks bestuur.
Met betrekking tot bestuursondersteuning is een voordeel geraamd van € 68.000 op de directe lasten en voor de griffie is een besparing berekend van € 39.000.

Salariskosten
Op basis van ervaringen bij andere herindelingen is bij de salariskosten uitgegaan van een te behalen besparing van 5% op de totale huidige salariskosten (afgerond € 12,6 miljoen) van de drie gemeenten.

Overhead
Inzake huisvesting is als uitgangspunt genomen één centrale huisvesting van het ambtelijk apparaat en bestuur in Groesbeek. In de berekening zijn de huidige exploitatielasten van het gemeentehuis in Ubbergen (€ 245.000) daarom als besparing verwerkt. Deze besparing kan worden gerealiseerd door deze locatie te verkopen of te verhuren. De restantboekwaarde per 31-12-2012 van dit gemeentehuis bedraagt € 677.000. De (nog te bepalen) kosten van aanpassingen in het gemeentehuis in Groesbeek zullen gedekt worden uit de integratievergoeding. Hierbij gaan we overigens uit van een relatief geringe toename van het aantal werkplekken, aangezien er al diverse flexibele werkplaatsen beschikbaar zijn.
Voor Millingen zijn er geen besparingen ingeboekt; het gemeentehuis aldaar zal namelijk ingezet gaan worden als Kulturhus, waarbij er van uit wordt gegaan dat dit budgetneutraal plaatsvindt.
Op de overige overheadslasten (ICT, facilitaire zaken en P&O) is een taakstellende besparing opgenomen van 5% van de huidige lasten.

Overige besparingen
De overige besparingen hebben voornamelijk betrekking op ingeschatte lagere uitgaven voor representatie (€ 35.000), minder accountantskosten (€ 25.000) en advieskosten (€ 20.000).

Algemene Uitkering (AU)
De nieuwe gemeente zal een lagere algemene uitkering ontvangen dan de som van de huidige uitkeringen bij de drie gemeenten. Op grond van een berekening van het ministerie van BZK blijkt dat de AU € 1.178.000 lager zal zijn. Tevens zal de uitkering voor de Wmo – als onderdeel van de AU - € 47.000 lager zijn. Dit betekent in totaal een verlaging van de AU van € 1.225.000. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het wegvallen van het vaste bedrag voor de AU. Iedere gemeente ontvangt dit bedrag ongeacht de grootte van de gemeente. In geval van de voorgenomen herindeling vervallen twee vaste bedragen.

Harmonisatie subsidiebeleid
Uit onderzoek blijkt dat de verschillende subsidieniveau's in Groesbeek hoger liggen dan in Millingen en Ubbergen. We hebben een inschatting gemaakt van de meerlasten in het

geval de subsidieverordeningen van Groesbeek ook in Millingen en Ubbergen zullen worden toegepast.

Welzijn, sport, kunst en cultuur
De totale meerlasten subsidies welzijn, sport, kunst en cultuur zijn geraamd op € 291.000 (Millingen € 84.000 en Ubbergen € 207.000). Voor nadere details verwijzen wij u naar de betreffende bijlagen.

Minimabeleid en wmo
Tussen Ubbergen enerzijds en Millingen en Groesbeek anderzijds zijn er tevens verschillen in het niveau van subsidiëring inzake minima en de Wmo. Voor beide onderdelen is geïnventariseerd wat de meerlasten zijn indien Ubbergen aansluit op het hogere niveau van Groesbeek (en impliciet ook op dat van Millingen). Voor minimabeleid betekent dit een meerlast van € 70.000 en t.a.v. de Wmo € 58.000. Voor nadere details verwijzen wij u naar de betreffende rapportages die als bijlage zijn opgenomen.

Gemeentelijke monumenten
Onderzoek is gedaan naar de effecten van de harmonisatie van het subsidiebeleid m.b.t. gemeentelijke monumenten in Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen. Gebleken is, dat de gemeente Ubbergen een actiever beleid voert, meer monumenten heeft en beschikt over een ruimer budget dan Groesbeek. In Millingen is geen sprake van gemeentelijke monumenten en dus geen budget hiervoor. Vooralsnog is niet duidelijk welk beleid zal worden gevolgd. Een nader onderzoek is nodig. Vooralsnog pm geraamd.

Accommodatiebeleid
Gekeken is naar de effecten van de harmonisatie van het accommodatiebeleid van de drie MUG-gemeenten met betrekking tot de binnen- en buitensportaccommodaties alsmede dorpshuizen. Uit de notitie blijkt dat er alleen effecten zullen optreden bij de jaarlijkse subsidie aan verenigingen van buitensportaccommodaties. Deze effecten zijn meegenomen in de rapportage "onderzoek naar effecten harmonisatie subsidiebeleid". Op het gebied van de investeringen en exploitatie van de accommodaties worden geen harmonisatie-effecten verwacht.

<u>Inkomstenderving belastingen</u>
In deze uitwerking zijn we ervan uitgegaan dat de nieuwe gemeente de laagste tarieven van de huidige drie gemeenten zal hanteren. Het is overigens uiteraard aan de nieuwe gemeente om hierover een besluit te nemen. In het geval de lagere (Groesbeekse) tarieven worden toegepast zal er sprake zijn van een inkomstenderving van € 1.333.000,- (OZB € 1.234.000 / hondenbelasting € 82.000 / toeristenbelasting € 17.000). Verdeeld over Millingen en Ubbergen is dit € 542.000 respectievelijk € 791.000. Met betrekking tot de afvalstoffenheffing en rioolheffing gaan we ervan uit dat er slechts geringe effecten zullen optreden aangezien alle gemeenten het principe van 100% kostendekkendheid hanteren.
Een gedetailleerde uitwerking treft u als bijlage aan.

Integratievergoeding
In geval van samenvoeging ontvangt de nieuwe gemeente op grond van de Wet Arhi (algemene regels herindeling) een integratievergoeding. Door het ministerie van BZK is deze berekend op € 8.048.000. Ter dekking van het berekende tekort van € 1,3 miljoen kan deze integratievergoeding gedeeltelijk worden ingezet. We schatten namelijk in dat, als gevolg van de samenwerking Millingen – Groesbeek en de daarop al aangepaste organisatie, deze vergoeding niet volledig nodig zal zijn ter dekking van de frictiekosten herindeling MUG. Het bedrag van de integratievergoeding dat overblijft na aftrek van frictiekosten kan dan worden ingezet ter dekking van het tekort. Daarbij zijn er twee mogelijkheden.

Enerzijds kan het restantbedrag als een beklemde reserve worden beschouwd en de structurele rentebaten erover komen dan ten gunste van de exploitatie.
Anderzijds kan het resterende bedrag van de integratievergoeding in de komende paar jaar volledig worden ingezet ter dekking van de exploitatietekorten. In die jaren kan dan worden gewerkt aan harmonisatie van de verschillende beleidsterreinen, zoals het subsidie- en belastingenniveau.

Bij de eerste optie ('beklemde reserve') bedraagt het tekort nog € 1,2 miljoen. Daarbij is als uitgangspunt genomen (nog niet nader gespecificeerd) dat € 5 miljoen van de vergoeding nodig is ter dekking van de frictiekosten. Het restant van ruim € 3 miljoen levert dan uitgaande van 5% rente (is de huidige rekenrente) een jaarlijkse opbrengst op van € 150.000. Om het resterende tekort van € 1,2 miljoen op te kunnen vangen betekent dit gerekend per inwoner een lastenstijging van € 35 (bij in totaal 34.149 inwoners van de nieuwe gemeente). Gerekend naar huishouden (± 2,4 inwoners per huishouden) betekent dit een lastenstijging van € 84.
Bij de tweede optie kan de restantvergoeding van ruim € 3 miljoen in de komende 2 à 3 jaar ter dekking van het exploitatietekort worden ingezet. In dat geval is er in de eerstkomende jaren geen sprake van een lastenstijging per inwoner.
De integratievergoeding wordt overigens fasegewijs uitgekeerd volgens het 40-20-20-20% betaalschema in achtereenvolgens het eerste tot en met het vierde jaar na de start van de herindeling per 1-1-2015.

Onderstaand treft u ter informatie een overzicht aan van de woonlasten in 2012 in de drie gemeenten. Als vergelijking zijn tevens de bedragen vermeld van de gemeente Nijmegen en het gemiddelde van Nederland. Deze bedragen zijn afkomstig uit de 'COELO Atlas van de lokale lasten 2012'.

COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden)
Bron: Atlas van de lokale lasten 2012 (Coelo-Atlas)

	MR	UB	GB	Nijmegen	Nederland
Gemeentelijke woonlasten 2012:					
Eénpersoonshuishouden	€ 656	€ 645	€ 398	€ 605	€ 613
Meerpersoonshuishouden	€ 739	€ 692	€ 541	€ 654	€ 683
Ranglijst meerpersoonshuishouden (nr 1 heeft landelijk de laagste lasten)	299	210	5	125	
Tarieven 2012:					
OZB: tarief woningen (% van de WOZ-waarde)	0,1491	0,1043	0,0686	0,1838	0,105
Reinigingsheffing: tarief meerpersoonshuishouden	€ 258	€ 190	€ 227	€ 131	€ 267
Rioolheffing: tarief meerpersoonshuishouden	€ 177	€ 225	€ 125	€ 135	€ 177
Hondenbelasting	€ 69	€ 46	€ -	€ 100	€ 60

Bij berekening gemeentelijke woonlasten zijn de heffingen OZB, reinigingsheffing en rioolheffing verwerkt.
Reinigingsheffing: obv vast tarief en 70 huiswuilzakken (MR en GB) / Rioolheffing obv verbruik tot 100m3.

4.2 Reserves en voorzieningen

In het kader van de gemeentelijke herindeling is het ook van belang de reserves en voorzieningen van de drie gemeenten te beoordelen. In de bijlagen is een totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen per gemeente opgenomen. Om tot een zinvolle vergelijking en beoordeling van de reserves en voorzieningen te komen, hebben wij ons gericht op:

- een vergelijking van het weerstandsvermogen: in welke mate zijn de gemeenten in staat om hun risico's op te vangen?
- De beschikbare middelen voor de instandhouding van de openbare ruimte (wegen, gebouwen, riolering, water..): zijn de onderhoudsrapporten actueel, is er sprake van achterstallig onderhoud en zijn er voldoende middelen om dit af te dekken?

Weerstandsvermogen

Voor een toelichting op het begrip weerstandsvermogen verwijzen wij naar de betreffende paragrafen in de gemeentelijke jaarrekeningen 2011 (opgenomen in de bijlagen). Positief voor de drie gemeenten is dat zij beschikken over een uitgebreide risico-inventarisatie en dat de risico's ook zijn gekwantificeerd. Anders gezegd: de risico's zijn in beeld/zichtbaar en uitgedrukt in een bedrag wanneer ze zich voordoen. Men weet waar men aan toe is.

Voor Ubbergen is recentelijk een nieuwe paragraaf weerstandsvermogen opgesteld waarin de geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd. Dit was namelijk in de paragraaf zoals opgenomen in de Ubbergse jaarrekening 2011 nog niet het geval.

Voor Millingen aan de Rijn is in de jaarrekening 2011 een weerstandsratio berekend van 1,23. Millingen aan de Rijn is daarmee in staat zijn risico's op te vangen met het beschikbare vermogen.

De berekende weerstandsratio van Ubbergen bedraagt 2,80. Voor Groesbeek bedraagt de weerstandsratio 9,46. Dit betekent dat Groesbeek ruim 9 keer in staat is om alle risico's af te dekken. Kortom: alle drie de gemeenten zijn in staat op korte termijn hun risico's op te vangen. De weerstandsratio van de nieuwe MUG-gemeente is met 6,42 uitstekend te noemen.

Tabel: *weerstandscapaciteit* bedragen x € 1.000

	Millingen	Ubbergen	Groesbeek	MUG
Beschikbare weerstandscapaciteit	427	1.903	13.250	15.580
Benodigde weerstandscapaciteit	347	681	1.400	2.428
Ratio weerstandsvermogen	1,23	2,80	9,46	6,42

Instandhouding openbare ruimte

Het in stand houden van de openbare ruimte vereist (veel) onderhoud. Belangrijk voor de financiële positie van een gemeente is dat met deze meerjarige onderhoudskosten rekening wordt gehouden. Enerzijds betekent dit dat men moet beschikken over actuele onderhoudsrapporten en anderzijds dat de omvang van de onderhoudsreserves/voorzieningen en de jaarlijkse dotaties daaraan op niveau zijn. Voor alle drie de gemeenten geldt dat dit het geval is. In Groesbeek en Ubbergen was het al op orde en in Millingen aan de Rijn zijn in 2011 alle belangrijke onderhoudsrapporten geactualiseerd. Dit in opdracht van de rijksinspecteur van het Ministerie van BZK in het kader van de artikel 12 procedure. Op basis hiervan zijn de onderhoudsbudgetten (inclusief de geraamde dotaties aan onderhoudsvoorzieningen) in de Millingse begroting op peil gebracht en de gemeente heeft in het kader van art 12 een aanvullende uitkering ontvangen voor het wegwerken van de geconstateerde onderhoudsachterstanden.

De volgende kanttekeningen kunnen hierbij nog worden geplaatst. De gemeente Millingen aan de Rijn raamt in zijn begroting 75% van de in de onderhoudsrapporten geraamde kosten voor onderhoud kapitaalgoederen. Dit is gebeurd op instructie van de rijksinspecteur, die van mening is dat in onderhoudsrapporten de kosten 25% hoger worden geraamd dan in werkelijkheid noodzakelijk is (een uit empirisch onderzoek blijkend gegeven). In Ubbergen is eveneens ten aanzien van het onderhoud wegen bij de dotaties uitgegaan van 75% van de zogenaamde CROW-normering. Nadere inhoudelijke informatie over dit onderwerp treft u aan in de herindelingsscan (bij onderdeel 3.7).

4.3 Financieel MeerjarenPerspectief (FMP)

In de Voorjaarsnota's 2012 zijn de volgende perspectieven geraamd (x € 1.000):

Jaar	*Millingen*	*Ubbergen*	*Groesbeek*
2013	-/- 862	-/- 178	981
2014	-/- 914	-/- 256	1.102
2015	-/- 955	-/- 236	276
2016	-/- 909	-/- 236	88

Op basis van de recente Voorjaarsnota 2012 heeft de gemeente Groesbeek een sluitend meerjarenperspectief. Voor 2016 is een voordelig saldo geraamd van € 88.000. Daarin is een stelpost verwerkt van € 828.000 voor het opvangen van rijksmaatregelen en decentralisaties.

In de perspectiefnota van de gemeente Ubbergen is in het financieel meerjarenperspectief een tekort van € 236.000 in 2016 geraamd. Hierin is overigens geen stelpost voor decentralisatie rijkstaken opgenomen. Voorgesteld is om eerst de informatie van de junicirculaire van de algemene uitkering af te wachten en mede op basis hiervan in november 2012 een sluitende begroting 2013 vast te stellen. Op dit moment wordt de conceptbegroting opgesteld. Het college zal in september het dekkingsplan vaststellen en daarna de begroting ter besluitvorming aan de raad voorleggen.

Voor de gemeente Millingen aan de Rijn geldt op basis van de Voorjaarsnota 2012 een meerjarentekort van structureel € 9 ton. Daarbij de opmerking dat er géén stelpost (in tegenstelling tot Groesbeek) voor decentralisatie is opgenomen. Deze is namelijk op instructie van de rijksinspecteur geschrapt.
De gemeente bevindt zich in een artikel 12 procedure. Deze procedure is er op gericht om de gemeente structureel financieel gezond op te leveren. De oplossingen die de rijksinspecteur in dat kader heeft aangedragen zijn zoals bekend het enerzijds aanpassen van de dienstverleningsovereenkomst tussen Millingen en Groesbeek (t.b.v. een evenredige lastentoerekening) en anderzijds het doorvoeren van saneringen. In het artikel 12 rapport over het jaar 2011 heeft de inspecteur vermeld dat de samenwerkingsbijdrage van Millingen aan Groesbeek structureel met € 666.000 verlaagd zou moeten worden. De minister moet over dit bijzondere voorschrift echter nog een besluit nemen.
De begroting van Millingen is als gevolg van de artikel 12 procedure grondig doorgelicht en alle betreffende zaken zijn in beeld gebracht. De begroting is in die zin op orde. Millingen is momenteel bezig te inventariseren – mede aan de hand van de analyse van de jaarrekening 2011 - welke structurele onderuitputting c.q. besparing er de komende jaren nog gerealiseerd kan worden. Hiervoor is in de perspectiefnota vooralsnog een "pm"-raming opgenomen.

Duidelijk is wel dat van het bovengenoemde tekort van afgerond € 900.000 een substantieel bedrag (€ 6 tot € 7 ton) als structureel tekort zal resteren.
Dit tekort moet als taakstelling voor de nieuwe gemeente worden toegevoegd aan het bij onderdeel 4.1 berekende effect op de exploitatie van € 1,3 miljoen. De totale taakstelling komt daarmee uit op afgerond € 2 miljoen.

1705201366373 -2

Bijlagen

1. Overzicht effecten exploitatie bij herindeling MUG
2. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie subsidiebeleid gemeenten Millingen en Groesbeek
3. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie subsidiebeleid gemeenten Ubbergen en Groesbeek
4. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie minimabeleid gemeenten Ubbergen en Groesbeek
5. Rapportage onderzoek effecten harmonisatie WMO-beleid
6. Overzicht kostenposten monumenten en archeologie GUM
7. Effecten harmonisatie accommodatiebeleid Ubbergen/Groesbeek
8. Berekening inkomstenderving OZB-opbrengsten bij laagste tarieven
9. Effecten OZB eigen woning bij laagste tarief en gemiddeld tarief
10. Overzicht reserves en voorzieningen Millingen
11. Overzicht reserves en voorzieningen Ubbergen
12. Overzicht reserves en voorzieningen Groesbeek
13. Paragraaf weerstandsvermogen Millingen
14. Paragraaf weerstandsvermogen Ubbergen
15. Paragraaf weerstandsvermogen Groesbeek
16. Notitie vergelijking scenario's samenwerking Groesbeek-Millingen ad Rijn

1705201306274-2

Bijlage 1

Overzicht effecten exploitatie bij herindeling MUG

Overzicht lasten en baten van gemeenten Millingen Ubbergen Groesbeek

x € 1.000

Per inwoner

Omschrijving begrotingsposten		Millingen 2012			Ubbergen 2012			Groesbeek 2012			Totaal MUG 2012			Fusie MUG besparingen		meerlasten		totaal effect	Millingen 6921			Ubbergen 9300			Groesbeek 10870		
		dir./ist. / bt.	uren/overhead	totaal	dir./ist. / bt.	uren/overhead	totaal	dir./ist. / bt.	uren/overhead	totaal	dir./ist. / bt.	uren/overhead	totaal	dir./ist. / bt.	uren/overhead	dir./ist. / bt.	uren/overhead		direct	uren	totaal	dir	uren	totaal	dir	uren	totaal
UITGAVEN en INKOMSTEN																											
0 Bestuurskosten																											
SP 001.00	Gemeenteraad	-51	-20	-71	-100	-8	-108	-181	-55	-236	-332	-83	-415	332		-314		18	-6	-3	-12	-11	-1	-12	-10	-3	-13
SP 001.01	Commissies	-6		-6	-2		-2	-15		-15	-23		-23	8		-5		3	-1		-1				-1		-1
SP 001.02	B&W	-207	-78	-285	-327	-76	-403	-374	-102	-476	-908	-256	-1,164	908		-493		415	-35	-13	-48	-35	-8	-43	-20	-5	-25
SP 002.10	Bestuursondersteuning	-98	-189	-287	-75	-702	-837	-80	-165	-265	-253	-1,136	-1,389	88				88	-17	-32	-48	-8	-81	-89	-10	-14	
SP 006.00	Raad (kosten griffie)	-18	-46	-64	-41	-176	-217	-82	-61	-143	-139	-285	-424	139		-100		39	-3	-8	-11	-4	-19	-23	-3	-5	
SP 006.01	Rekenkamer	-7		-7	-10		-10	-11		-11	-28		-28	28		-15		13	-1		-1	-1		-1	-1		-1
Planning & control																											
SP 002.00	Begroting		-45	-45		-56	-56	-3	-76	-79	-3	-177	-180							-6	-6		-6	-6			
SP 002.01	Bestuursrapportages		-21	-21		-18	-18	-1	-32	-33	-1	-71	-72							-2	-2		-2	-2			
SP 002.02	Rekening	-1	-56	-57		-40	-40	-3	-80	-83	-4	-176	-180							-9	-10		-4	-4			
Representatie																											
SP 002.11	Representatie	-13	-28	-41	-23	-17	-40	-25	-46	-71	-61	-91	-152	61		-50		11	-2	-5	-7	-2	-3	-5	-1	-1	-2
SP 002.12	Communicatie	-56	-30	-86	-19	-91	-110	-69	-120	-189	-144	-241	-385	144		-120		24	-6	-5	-15	-9	-10	-12	-4	-6	-10
Burgerzaken																											
SP 003.00	GBA	-12	-141	-153	-16	-220	-236	-14	-158	-172	-42	-519	-561	42		-30		12	-2	-24	-26	-2	-24	-25	-1	-6	-6
SP 003.01	Persoonsdocumentatie		-83	-83				-31	-115	-116	-31	-198	-199							-14	-14					-6	-6
SP 003.02	Verkiezingen		-6	-6	-1	-1	-2	-8		-8	-9	-15	-24							-1	-1						
SP00303	Burgerlijke stand	-2	-12	-14	-4	-44	-48	-8	-35	-43	-14	-91	-105							-2	-2		-5	-5		-2	-2
SP00305	Huisnummering&straatnaamgeving	-1		-1				-2	-5	-7	-3	-5	-8														
SP00400	Leges burgerzaken	84		84	111		111	227		227	402		402						11		11	12		12	12		12
Sp00500	Bestuurlijke samenwerking	-21		-21	-36	-6	-42	-69	-7	-76	-126	-13	-139						-4		-4	-4	-1	-4	-4	-1	-4
	totaal	-427	-757	-1,184	-843	-1,515	-2,058	-719	-1,045	-1,804	-1,988	-3,397	-5,046	1,730		-1,121	0	903	-72	-128	-201	-97	-163	-218	-38	-63	-99
1 Openbare orde en veiligheid																											
6P12000	Repressie	-61		-61				-153		-153	-214		-214						-10		-10				-6		-6
SP12001	Preparatie	-226		-226	-471	-136	-607	-620		-620	-1,317	-136	-1,453						-38		-38	-50	-15	-65	-33		-33
SP12002	Preventie	-12		-12				-30		-30	-42		-42						-2		-2				-2		-2
SP 120.03	Regionale brandweer	-45	-21	-66	-82	-4	-86	-142	-2	-144	-269	-27	-296						-8	-3	-11	-9	-2	-11	-6	-2	-8
SP 120.04	Rampenplan	-5	-22	-27	-4	-34	-38	-10	-34	-44	-19	-90	-109	19		-10		9	-1	-4	-5		-1	-1	-1	-4	-5
SP 140.00	APV	1	-64	-63		-52	-52	7	-149	-142	8	-266	-257							-11	-11		-5	-5		-5	-5
SP14001	Integrale veiligheid	-7	-12	-19				-64	-34	-98	-81	-46	-107						-1	-2	-3				-3	-2	-5
SP14010	Beschermende maatregelen	-3		-3	-4	-12	-16	-7	-3	-10	-14	-15	-29						-1		-1	-1	-2	-2			
SP16000	Ruiming explosieven							-39	-10	-49	-39	-10	-49												-2	-1	-3
	totaal	-354	-119	-477	-561	-238	-799	-1,046	-252	-1,298	-1,957	-589	-2,556	19	0	-10	0	9	-61	-21	-81	-59	-18	-78	-51	-13	-70
2 Verkeer en vervoer																											
SP21000	Wegen asfaltverharding	-11	-21	-32	-677	-227	-904	-688	-49	-717	-1,356	-297	-1,653						-2	-4	-6	-72	-24	-97	-25	-8	-33
SP21001	Wegen elementenverharding	-258	-53	-311				-521	-106	-627	-779	-159	-938						-44	-9	-53				-28	-6	-33
SP21002	Onverharde wegen	-7	-3	-10				-18	-13	-31	-25	-16	-41						-1	-1	-2				-1	-1	-2
SP21003	Rationeel wegbeheer	-17	-12	-29	-13		-13	-11	-21	-32	-41	-33	-74						-3	-2	-5	-1	-1	-2	-1	-1	-2
SP21004	Bermen	-8	-5	-13	-38		-38	-28	-15	-43	-74	-20	-94						-1	-1	-2	-1	-1	-2	-1	-1	-2
SP21005	Schoonhouden wegen	-48	-14	-62	-25		-25	-120	-38	-158	-193	-52	-245						-6	-2	-8	-3	-1	-4	-2	-1	-3
SP21006	Gladheidsbestrijding	-1	-11	-12	-22	-29	-51	-21	-17	-38	-44	-57	-101						-1	-2	-3	-2	-3	-5	-1	-2	-3
SP21007	Kabels & leidingen	6	-12	-6				34	-23	11	40	-35	5						1	-2	-1				2	-1	1
SP21010	Openbare verlichting	-60	-20	-100	-119	-14	-133	-296	-22	-318	-495	-56	-551						-14	-3	-17	-13	-1	-14	-16	-1	-17
SP21100	Verkeersplannen		-2	-2				-1	-17	-18	-1	-19	-20														
SP21101	Verkeersmaatregelen	-8	-28	-36	-93	-113	-196	-104	-101	-205	-105	-242	-437						-1	-5	-6	-8	-12	-21	-6	-5	-11
SP21200	Openbaar vervoer	-2	-1	-3				-44	-3	-47	-46	-4	-50												-2		-2
SP22100	Loswal	6	-1	5							6	-1	5						1		1						
SP24000	Waterlossingen	-7	-2	-9	-3	-32	-35	-55	-7	-62	-65	-41	-106												-3	-3	-6
	totaal	-435	-185	-620	-990	-418	-1,395	-1,653	-492	-2,285	-3,266	-1,032	-4,200	0	0	0	0	0	-73	-31	-105	-104	-43	-148	-86	-29	-120
3 Economische zaken																											
SP31000	Markt	-15	-12	-27				-10	-12	-22	-25	-24	-49						-3	-3	-6				-1	-1	-2
SP31010	MKB		-9	-9				-1	-30	-31	-1	-40	-40							-2	-2				-1	-1	-2
SP31100	Marktgelden	8		8				17		17	25		25						1		1						
SP32000	Industrievestiging		-11	-11				-12	-12	-24	-12	-23	-35							-2	-2				-1	-1	-2
SP33000	Nutsbedrijven	15		15							15		15						3		3						
	totaal	8	-32	-24	1	-1		-6	-54	-60	3	-87	-91	0	0	0	0	0	1	-5	-4				-1	-1	-2
4 Onderwijsvoorzieningen																											
SP42000	OBS de Sleppe							-12		-12	-12		-12												-1		-1
SP42100	OBS de Sleppe OH							-180	-12	-192	-180	-12	-192												-10	-1	-10
SP42200	BBO Scholen				-34	-3	-37				-34	-3	-37														
SP42300	BBO Scholen OH	-327	-2	-329	-312	-26	-338	-699	-4	-703	-1,338	-32	-1,370						-55		-56	-33	-3	-36	-37		-37
SP42310	BBO Gymlok, Eigendom schoolbestuur	-17		-17				-41		-41	-58		-58						-3		-3				-2		-2
SP42311	BBO Gymlok,geen eigend schoolbest.							-31		-31	-31		-31												-2		-2
SP43200	Hulpv. Spec.onderw. Ex				-69		-69				-69		-69									-7		-7			
SP43300	BSO Scholen OH				-304	-5	-309	-806	-2	-808	-1,110	-7	-1,117									-33	-1	-33	-43		-43
SP43310	BSO Gymlok, Eigendom schoolbestuur							-71		-71	-71		-71												-4		-4
SP44200	BVO Montessori-college				-13	-1	-14	-109		-109	-122	-1	-123									-1		-1	-6		-6
SP44300	BVO Montessori-college OH				-541	-10	-551	-130	-1	-131	-671	-11	-682									-58	-1	-59	-7		-7
SP48000	Onderwijsbegeleiding	-31		-31				-51		-51	-82		-82						-5		-5				-4		-4
SP48001	Leerplicht	-61		-61	-4	-36	-40	-46		-46	-65	-82	-147						-10		-10	-4		-4	-2		-2
SP48002	Leerlingenvervoer	-84	-15	-109	-126	-29	-155	-282	-30	-312	-502	-74	-576						-16	-3	-18	-13	-3	-17	-15	-2	-17
SP48003	Levensbeschouwelijk onderwijs																										
SP48004	Lokaal onderwijsbeleid		-11	-11				-60	-23	-83	-60	-34	-94							-2	-2				-3	-1	-4
SP48005	Overige voorzieningen (onderwijs)		-8	-8	-16	-3	-18	-124	-23	-147	-140	-34	-174							-1	-1		-2	-2	-7		-8
	totaal	-630	-96	-506	-1,419	-113	-1,532	-2,590	-141	-2,737	-4,645	-290	-1,839	0	0	0	0	0	-99	-9	-92	-160	-12	-183	-140	-7	-148
5 Cultuur en recreatie																											
SP51000	Openbare bibliotheek	-141	-7	-148	-225	-3	-228	-419	-11	-430	-783	-21	-804						-24	-1	-25	-24		-24	-22	-1	-23
SP51100	Muziekonderwijs		-53	-53		-6	-56	-147		-147	-200	-6	-206									-6	-1	-6	-6		-6
SP51101	Emancipatie							-2		-2	-2		-2														
SP51102	Internationale samenwerking	-2		-2							-2		-2														
SP53000	Ondersteuning sportinstallatingen	-11	-23	-34	-28	-13	-41	-86	-102	-188	-125	-136	-260						-2	-4	-6	-3	-1	-4	-6	-5	-10
SP53001	Binnensportaccommodaties	-94	-32	-126	-46	-5	-51	-109	-116	-315	-339	-153	-492						-16	-5	-21	-5	-1	-6	-11	-6	-17
SP53003	Zwembad				-4		-4	-206	-141	-347	-206	-141	-347												-11	-7	-18
SP53100	Accommodaties buitensport	-23	-25	-48	-215	-27	-242	-600	-28	-628	-838	-81	-919						-4	-4	-8	-23	-3	-26	-32	-3	-35
SP54000	Bedrijvende kunst	-4	-4	-8	-3	-10	-13	-12	-8	-20	-19	-22	-41						-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP54001	Amateuristische kunstbeoefening	-22	-4	-26	-23	-5	-28	-44	-8	-52	-89	-17	-106						-4	-1	-5	-2	-1	-3	-2	-1	-3
SP54100	Musea							-41	-4	-45	-41	-4	-45												-2		-2
SP54110	Rijksmonumenten							-7	-8	-15	-7	-8	-15														
SP541.11	Monumenten	-1	-3	-4	-74	-49	-123	-38	-16	-52	-111	-68	-179							-1	-1	-6	-6	-13	-2	-1	-3
SP55000	Boomplanting				-1		-1	-1	-1	-2	-1	-1	-2														
SP56000	Natuurlijk groen	-197	-93	-290	-229	-124	-353	-491	-327	-818	-917	-544	-1,461						-33	-16	-49	-24	-13	-38	-26	-17	-43
SP 560.00	Natuurlijk groen (groenbeheersplan)	-5		-5	-1		-1	-5		-5	-11		-11	11		-5		6	-1		-1						
SP56001	Kapvergunningen							-1	-10	-9	-1	-10	-9														

Overzicht lasten en baten van gemeenten Millingen Ubbergen Groesbeek

x € 1.000

Omschrijving begrotingsposten		Millingen 2012			Ubbergen 2012			Groesbeek 2012			Totaal MUG 2012			Fusie MUG					Millingen 5921			Ubbergen 9358			Groesbeek 18870		
														besparingen		meerlasten		totaal	Per inwoner								
		dir.lst. / bt.	uren/overhead	totaal	dir.lst. / bt.	uren/overhead	totaal	dir.lst. / bt.	uren/overhead	totaal	dir.lst. / bt.	uren/overhead	totaal	dir.lst. / bt.	uren/overhead	dir.lst. / bt.	uren/overhead	effect	direct	uren	totaal	dir	uren	totaal	dir	uren	totaal
SP56010	Recreatie		-3	-12	-15				-24	-64	-88	-27	-76	-103					0	-1	-2	-3						
SP56020	Kermis		-20	-4	-18	-3	-20	-23	37	-8	31	54	-30	24					0	3	-1	3	-2	-2	-2	2		2
SP56030	Toerisme		-32	-14	-46	-24	-8	-32	-109	-21	-130	-165	-43	-208					0	-5	-2	-8	-3	-1	-3	-6	-1	-7
SP58000	Speeltuinen		-12	-16	-28	-28	-57	-85	-39	-28	-67	-79	-101	-180					0	-2	-3	-5	-3	-6	-8	-2	-1	-4
SP58010	Lokale media		-3		-3	-6		-6	-23		-23	-32		-32					0	-1		-1	-1		-1	-1		-1
SP58020	Overige cultuur en recreatie								-4		-4	-4		-4					0									
	totaal	-530	+237	-767	-956	+327	-1.283	-2.457	+900	-3.357	-3.943	+1.464	-5.407	11	0	-6	0	0	-81	+41	-130	-102	+35	-136	-130	+45	-177
6 Maatschappelijke voorzieningen																											
SP61000	WWB+	-170	-206	-376	-170	-331	-501	-398	-569	-967	-738	-1.106	-1.844					0	-29	-35	-64	-19	-35	-54	-21	-30	-51
SP61001	Beslit Bijstandverlzelfstand.	-5	-1	-6	1	-6	-5	-15	-33	-48	-19	-40	-59					0	-1		-1		-1	-1	-1	-2	-3
SP61003	I.O.A.W.	-80	-3	-83				-240	-5	-245	-320	-8	-328					0	-14	-1	-14				-13		-13
SP61004	I.O.A.Z.	-19		-19				-10	-1	-11	-29	-1	-30					0	-3		-3				-1		-1
	Bijzonder onderzoek (IBO)				-22	-42	-64				-22	-42	-64					0				-2	-4	-7			
SP61100	Sociale voorziening	-2	-7	-9	-3	-10	-13	-6	-23	-28	-11	-40	-51					0		-1	-2		-1	-1		-1	-2
SP61103	ID-banen		-9	-9					-28	-28		-37	-37					0		-2	-2					-1	-1
SP614	Minimabeleid																	0									
	a. Bijzondere bijstand	-106	-69	-175	-66	-128	-214	-334	-189	-523	-526	-386	-912					0	-18	-12	-30	-9	-14	-23	-18	-10	-28
	b. Langdurigheidstoeslag	-20		-20	-25		-25	-66		-66	-131		-131					0	-3		-3	-3		-3	-5		-5
	c. schuldhulpverlening	-60		-60	-11		-11	-137		-137	-208		-208					0	-10		-10	-1		-1	-7		-7
	d. Armoedebestrijding							-73		-73	-73		-73					0							-4		-4
SP61401	Kwijtscheldng	-33	-13	-46	-20	-5	-25	-83	-28	-109	-136	-44	-180					0	-5	-2	-8	-2	-1	-3	-4	-1	-5
SP62001	Ouderenzorg	-50	-11	-61	-45	-23	-68	-247	-11	-258	-342	-45	-387					0	-8	-2	-10	-5	-2	-7	-13	-1	-14
SP62002	Maatschappelijke dienstverlening	-82		-82	-97	-3	-100	-258		-258	-437	-3	-440					0	-14		-14	-10		-11	-14		-14
SP62003	Maatschappelijke instellingen							-3		-3	-3		-3					0									
SP62101	Vluchtelingen	-18		-18							-18		-18					0	-3		-3						
SP622.	WMO																	0									
	a. huishoudelijke hulp	-630	-43	-673	-700	-159	-859	-2.208	-174	-2.382	-3.438	-376	-3.814					0	-80	-7	-87	-75	-17	-92	-117	-9	-126
	b. overige Wmo -taken	-18	-78	-96	-159	-222	-381	-196	-280	-476	-373	-580	-953					0	-3	-13	-16	-17	-24	-41	-10	-15	-25
SP62300	Pers.budget/Volwasseneneducatie		-4	-4					-8	-8		-12	-12					0		-1	-1						
SP62301	Pers.budget/Inburgering		-11	-11				-52	-52	-104	-52	-63	-115					0		-2	-2				-3	-3	-6
SP62302	Pers.budget/WWB-werkdeel		-71	-71	16	-285	-269		-157	-157	16	-513	-497					0		-12	-12	2	-30	-28		-6	-6
SP630	Accommodaties	-9	-8	-17	-35	-6	-41	-346	-30	-376	-390	-44	-434					0	-2	-1	-3	-4	-1	-4	-18	-2	-20
SP63002	Sociaal cultureel werk		-11	-11	-70	-113	-183	-84	-16	-100	-154	-140	-294					0		-2	-2	-7	-12	-20	-4	-1	-5
SP63010	Georganiseerd jeugdwerk	-130	-18	-148				-2	-30	-32	-132	-48	-180					0	-22	-3	-25					-2	-2
SP63011	Overig jeugdwerk	-24	-6	-30				-392	-9	-401	-416	-15	-431					0	-4	-1	-5				-21		-21
	Leefbaarheid				-17	-33	-50				-17	-33	-50					0				-2	-4	-5			
SP65000	Kinderopvang	12	-9	3	-136	-8	-144	-24	-18	-42	-148	-35	-183					0	2	-2	1	-15	-1	-15	-1	-1	-2
SP65001	Peuterspeelzalen	-66	-6	-72				-82	-11	-93	-148	-17	-165					0	-11	-1	-12				-4	-1	-5
SP652.	WMO-voorzieningen																	0									
	a. vervoersvoorzieningen	-174	-31	-205	-100	-29	-129	-500	-131	-631	-774	-191	-965					0	-29	-5	-35	-11	-3	-14	-26	-7	-33
	b. rolstoelvoorzieningen	-36	-26	-62	-75	-22	-97	-214	-73	-287	-325	-121	-446					0	-6	-4	-10	-8	-2	-10	-11	-4	-15
	c. woonvoorzieningen	-69	-24	-93	-145	-43	-188	-243	-121	-364	-457	-188	-645					0	-12	-4	-16	-15	-5	-20	-13	-6	-19
	totaal	-1.569	-665	-2.354	-1.899	-1.458	-3.357	-5.233	-1.995	-8.228	-8.821	-4.125	-13.949	0	0	0	0	0	-266	-113	-399	-202	-157	-381	-325	-105	-139
7 Volksgezondheid en Milieu																											
SP71400	Basisgezondheidszorg	-133	-14	-147	-160	-10	-170	-415	-29	-444	-708	-53	-761					0	-22	-2	-25	-17	-1	-18	-22	-2	-24
SP71402	Ondersteuning instellingen	-5		-5				-4		-4	-9		-9					0	-1		-1						
SP71410	Openbare hygiene	-16	-9	-25				-7	-6	-13	-23	-15	-38					0	-3	-2	-4						
SP71500	Jeugdgezondheidszorg (unif.deel)	-1		-1	-202	-10	-212	10		10	-193	-10	-203					0				-22	-1	-23	1		1
SP71600	Jeugdgezondheidszorg (maatw.deel)	-18	-8	-26	-12		-12	-20	-12	-32	-50	-20	-70					0	-3	-1	-4	-1	-1	-1	-1	-1	-2
SP72100	GFT/afval	-185	-32	-217	-561	-117	-678	-543	-49	-592	-1.289	-198	-1.487					0	-31	-6	-37	-80	-13	-72	-29	-3	-31
SP72101	Componenteninzameling	-7	-22	-29				-37	-86	-123	-44	-108	-152					0	-1	-4	-5				-2	-5	-7
SP72102	Illegaal afval	-10	-21	-31				-30	-21	-51	-40	-42	-82					0	-1	-4	-5				-2	-1	-3
SP72103	Afvalstoffenheffing	-17		-17				-11	-24	-35	-14	-38	-52					0	-2		-3				-2		-2
SP72200	Hoofdriolen	-185	-26	-211	-606	-284	-890	-795	-43	-838	-1.586	-353	-1.909					0	-31	-4	-36	-65	-30	-95	-41	-2	-43
SP72201	Rioolgemalen	-29	-10	-39				-95	-55	-151	-125	-65	-190					0	-5	-2	-7				-5	-3	-8
SP72202	Kolken	-13	-10	-23				-39	-13	-52	-52	-23	-75					0	-2	-2	-4				-2	-1	-3
SP72203	Huisaansluitingen	-3	-8	-11				-10	-19	-29	-13	-27	-40					0	-1	-1	-2				-1	-1	-2
SP72205	Rationeel rioolbeheer	-6	-11	-17				-16	-16	-32	-22	-27	-49					0	-1	-2	-3				-1	-1	-2
SP72206	Planvorming riolering-water	-27	-3	-30				-30	-10	-40	-57	-13	-70					0	-5	-1	-6				-2	-1	-3
SP72207	Rioolrecht	-4	-14	-18				-9	-35	-44	-13	-48	-62					0	-1	-2	-3					-2	-2
SP72300	*Milieu uitvoerings/apportage*	-9	-23	-32	-17	-30	-47	-95	-95	-95	-26	-148	-174					0	-2	-4	-6	-2	-3	-5		-5	-5
SP72301	Milieuvergunningen/-meldingen	-7	-18	-25				-50	-25	-75	-57	-43	-100					0	-1	-3	-4				-3	-1	-4
SP72302	Milieucontroles/-handhavingen	-6	-55	-61	-48	-31	-79	-35	-120	-155	-88	-200	-289					0	-1	-5	-6	-5	-3	-8	-2	-6	-8
SP72303	Bodembeheer		-12	-12	-4	-29	-33		-16	-16	-4	-57	-61					0		-2	-2		-2	-2		-1	-1
SP72400	Begraafplaatselijkbezorging	-15	-5	-20	-6	-1	-7	-78	-6	-85	-99	-14	-113					0	-3	-1	-3	-1		-1	-4		-5
SP72401	Begraafrechten	-1		-1				-4	-1	-5	-5	-1	-6					0									
SP72500	Afvalstoffenheffing	453		453	756		756	1.052		1.052	2.261		2.261					0	77		77	81		81	56		56
SP72600	Rioolheffing (gecombineerd)	447		447	968		968	1.351		1.351	2.766		2.766					0	75		75	103		103	72		72
SP73100	Grondwater	-2		-2							-2		-2					0									
SP73200	Begraafplaatsrechten	15		15				30		30	45		45					0	3		3				2		2
	totaal	231	+310	-79	108	-512	-404	248	-696	-448	587	-1.508	-921	0	0	0	0	0	38	-52	-12	11	-54	-43	13	-37	-24
8 Ruimtelijke ordening																											
SP81000	Structuurplannen	-10	-10	-20				-65	-7	-72	-75	-17	-92					0	-2	-2	-3				-3		-3
SP810mu01	Bestemmingsplannen	-16	-128	-112	-119	-307	-426	-61	-249	-310	-164	-684	-848					0	-3	-22	-19	-13	-33	-46	-3	-13	-16
SP 810.01	Bestemmingsplannen (advieskn)	-20		-20				-20		-20	-40		-40	20				20	-3		-3				-1		-1
SP81002	Ontheffingen							10		10	10		10					0							1		1
SP81004/550	Landschapsbeleid	-1	-27	-28	-19	-62	-81	-34	-66	-100	-54	-155	-209					0		-5	-5	-2	-7	-9	-2	-3	-5
SP82001	Woningbouw		-8	-8		-45	-45	-29	-20	-49	-29	-73	-102					0		-1	-1		-5	-5	-2	-1	-3
SP82002	Financiering woningbouw		-2	-2					-5	-5		-7	-7					0									
SP82004	Verbetering woonomgeving							-128	-9	-137	-128	-9	-137					0							-7		-7
SP82200	Bouw	-20	-149	-169	-31	-323	-354	-73	-290	-363	-124	-762	-886					0	-3	-25	-29	-3	-35	-38	-4	-15	-19
SP82201	Gebruiksvergunningen	-31		-31				-77		-77	-108		-108					0	-5		-5				-4		-4
SP82202	Bouw- en woningcontroles	-4	-49	-45	-31	-137	-168	-2	-150	-152	-29	-336	-365					0	-1	-5	-6	-3	-15	-18		-8	-8
SP82204	Reclamevergunningen							-2		-2	-1	-2	-3					0									
SP82205	Sloop	2	-3	-1				3	-5	-2	5	-11	-6					0									
SP82300	Bouw	53		53	100		100	605		605	758		758					0	9		9	11		11	32		32
SP83000+.1	Bouwgrondexploitaties en overige -	-23	-39	-62	60	-74	-14	-9	-336	-345	28	-449	-421					0	-4	-7	-10	6	-8	-1		-18	-18
	totaal	-30	+115	-445	-50	-946	-988	121	-1.142	-1.021	41	-2.509	-2.454	20	0	0	0	20	-4	-71	-74	-4	-103	-106	7	-58	-52
9 Algemene dekkingsmiddelen																											
SP91100	Leningen o/g en u/g K.dan 1 jaar	115	-1	114		-2	-2	262	-1	261	377	-4	373					0	19		19				14		14
SP91300	Beleggingen	19		19	71		71	114		114	204		204					0	3		3	9		9	6		6
	Grondzaken				-12	-8	-20				-12	-8	-20					0				-1	-1	-2			
SP91400	Leningen o/g en u/g l dan 1 jaar	141		141	891	-2	889	1.700		1.700	2.732	-2	2.730					0	24		24	95		95	90		90
SP91401	Hypotheken personeel								-3	-3		-3	-3					0									

Overzicht lasten en baten van gemeenten Millingen Ubbergen Groesbeek

x € 1.000

Omschrijving begrotingsposten		Millingen 2012			Ubbergen 2012			Groesbeek 2012			Totaal MUG 2012		
		dir./st. / bt.	uren/overhead	totaal	dir./st. / bt.	uren/overhead	totaal	dir./st. / bt.	uren/overhead	totaal	dir./st. / bt.	uren/overhead	totaal
SP92200	Reserveringen	-185		-185	-68	-23	-91	-152		-152	-405	-23	-428
SP92100	Gemeentefonds	9.127	-3	9.124	9.035	-4	9.031	17.243	-3	17.240	31.405	-10	31.395
	Gemeentefondsuitkering (abonnem)	-3		-3				-3		-3	-6		-6
SP93000	Uitvoering wet WOZ	-18	-46	-64	-74	-183	-257	-45	-164	-209	-137	-393	-530
SP 931.00	Baten OZB gebruikers	80		80	335		335	296		296	711		711
SP 932.00	Baten OZB algemeen	873		873	1.809		1.809	1.907		1.907	4.389		4.389
SP93400	Baten baatbelasting							1		1	1		1
SP93500	Baten forensenbelasting							8		8	8		8
SP 936.00	Baten toeristenbelasting	12		12	65		65	142		142	219		219
SP 937.00	Baten hondenbelasting	41		41	41		41				82		82
SP94000	Leistenheffing en invordering				-6	-31	-37				-6	-31	-37
SP94002	OZB	-5	-19	-24				-9	-32	-41	-14	-51	-65
SP94004	Baatbelasting							-1		-1	-1		-1
SP94006	Toeristenbelasting	-1	-3	-4				-5	-7	-12	-6	-10	-16
SP94007	Hondenbelasting		-5	-5								-5	-5
SP94010	Legesverordening		-5	-5				-3	-13	-16	-3	-18	-21
SP96000	Kostenplaatsen	11		11				-30	-44	-74	-19	-44	-63
SP98000	Mutaties reserves	-438		-438	226		226	102		102	-110		-110
SP99000	Saldo na bestemming	830		830				-44		-44	786		786
	totaal	8.508	-82	8.517	12.113	-253	11.990	21.484	-208	21.218	40.106	-203	39.563
	Overige effecten												
	Besparing op totale salariskosten M-U-G										630		630
	Besparing huisvesting gemeentehuis Ubbergen											245	245
	Besparing doorbelasting huisvesting Millingen											p.m.	0
	Besparing op overige overheidslasten												
	- ICT											70	70
	- Facilitaire zaken											18	18
	- P&O											18	18
	Subsidiebeleid sport, welzijn e.d.(MR en UB)											-291	-291
	Subsidiebeleid minima (UB)											-70	-70
	Subsidiebeleid wmo (UB)											-58	-58
	Subsidiebeleid monumenten (UB)											p.m.	0
	Accommodatiebeleid (UB)											p.m.	0
	Accommodatiebeleid (MR-Kulturhus)											p.m.	0
	Accountantskosten / bijz.controles				-46		-46	-91		-91	-137		-137
	Meegenomen in tariefstelling					14	14		91	91		105	105
	totaal				-46	14	-32	-91	91		-157	105	-52
Totalen		2.838	-2.838	1	5.776	-5.776	2	6.850	-6.844	6	15.467	-15.458	9

Fusie MUG				
besparingen		meerlasten		totaal
dir./st. / bt.	uren/overhead	dir./st. / bt.	uren/overhead	effect
				0
-1.228				-1.228
3				3
-1.053				-1.053
-17				-17
-82				-82
				0
				0
				0
				0
				0
				0
				0
				0
				0
-2.556	0	0	0	-2.556
630				630
	245			245
	p.m.			0
	70			70
	18			18
	18			18
		-291		-291
		-70		-70
		-58		-58
		p.m.		0
		p.m.		0
		p.m.		0
25				25
				0
655	350	-419	0	586
-1.901	350	-419	0	-1.970

Millingen 6921			Ubbergen 9368			Groesbeek 10870		
direct	uren	totaal	dir	uren	totaal	dir	uren	totaal
-31		-31	-7	-2	-10	-8		-8
866	-1	865	968		968	914		914
-1		-1						
-3	-8	-11	-8	-20	-27	-2	-9	-11
14		14	36		36	16		16
147		147	172		172	101		101
2		2	7		7	8		8
7		7	4		4			
			-1	-3	-4			
-1	-3	-4				-2	-2	-4
2		2				-2	-2	-4
-74		-74	24		24	8		8
140		140				-2		-2
1.114	-15	1.099	1.204	-20	1.185	1.140	-14	1.125
			-5	-1	-6	-5	-1	-6
							6	6
			-5	1	-6	-5	5	-6
477	-464	-3	622	-618	2	362	-356	-4

Per inwoner

Inzet te ontvangen integratievergoeding *(optie A)*
Totale vergoeding - te ontvangen over 4 jaar - € 8.048.000,-
In mindering stelpost van € 5 miljoen voor frictiekosten.
Structurele inzet restant vergoeding : € 3.048.000,- x 5% rente = 150

Globaal structureel effect samenvoeging MUG	-1.184

totaal inwoners 34.149
lasten per inw -35

	-1.334

Inzet te ontvangen integratievergoeding *(optie B)*
Totale vergoeding - te ontvangen over 4 jaar - € 8.048.000,-
In mindering stelpost van € 5 miljoen voor frictiekosten.
Restant vergoeding ad € 3.048.000 in komende jaren volledig inzetten ter dekking exploitatietekort (2015, 2016, 2017(?)) 1.334

In deze jaren kan dan worden gewerkt aan harmonisatie en oplossen van het exploitatietekort.
In het geval de frictiekosten lager uitvallen dan € 5 mln geeft dit meer budget ter dekking van het tekort en meer tijd voor oplossing van het tekort.

Globaal structureel effect samenvoeging MUG	0

Samenvatting totaal effect fusie MUG (x € 1.000)	
totaal effect besparingen -/- meerlast. H0 t/m H8 incl ecc,kn en onvoorzien	553
besparing op salariskosten (taakstelling van 5%) MUG	630
besparing huisvesting Ubbergen en Millingen	245
besparing overige overheadslasten (ICT, faza, p&o)	105
	1.643 V
lagere Algemene Uitkering	-1.225 N
per saldo effect bedrijfsvoering	418 V
kosten harmonisatie subsidies	-419
inkomstenderving OZB bij hanteren laagste tarieven	-1.234
inkomstenderving toeristen- en hondenbelasting t.g.v. laagste tarieven	-99
effect beleidskeuzes	-1.752 N
totaal effect fusie MUG	-1.334 N

10-07-2012

17e52e1366276 -2

Bijlage 2

Rapportage

'Onderzoek naar effecten harmonisatie subsidiebeleid'

gemeenten Millingen aan de Rijn & Groesbeek

Mei 2012
Cluster Welzijn

Algemeen

In voorliggend document is bekeken of harmonisatie van het Millingse subsidiebeleid met het nieuwe beleid in Groesbeek financiële effecten met zich meebrengt voor Millingen aan de Rijn. Het gaat daarbij om subsidies op de beleidsterreinen welzijn, sport, cultuur, kunst en toerisme. Subsidies op het gebied monumenten, landschap en natuur zijn buiten beschouwing gelaten. Op sommige punten wordt wat uitgebreider ingegaan omdat effecten of het ontbreken daarvan enige toelichting behoeft.

Het document is onderverdeeld in drie onderwerpen 1) kunst & cultuur, 2) sport en 3) zorg en welzijn.

In onderstaand overzicht worden de totale effecten van deze onderwerpen weergegeven. In de paragrafen hierna wordt per onderwerp nader ingegaan op de onderliggende thema's en effecten.

Onderwerp	Effect na harmonisatie
Kunst & Cultuur	-/- € 485 tot -/- € 30.485
Sport	-/- € 49.044
Zorg & Welzijn	-/- € 4.181
Totaal	**-/- € 53.710 tot -/- € 83.710**

Uit het overzicht blijkt een te verwachten negatief financieel effect bij harmonisatie. Het effect loopt binnen het beleidsterrein Kunst & Cultuur behoorlijk op bij deelname aan De Stroming voor Millingen aan de Rijn na herindeling. Zie daarvoor het hoofdstuk Kunst & Cultuur paragraaf 4 Bibliotheek en Muziekonderwijs.Dat houdt in dat bij een herindeling van Millingen aan de Rijn en Groesbeek, de nieuwe gemeente dit bedrag meer uitgeeft aan subsidies dan nu door beide gemeenten wordt uitgegeven. Oorzaak is dat het Groesbeeks subsidiebeleid – waaraan Millingen aan de Rijn dan wordt gekoppeld – een ruimhartiger beleid is.

Kunst & Cultuur

1. Amateuristische kunstbeoefening & Volksfeesten

Wanneer de huidig gesubsidieerde verenigingen en stichtingen in Millingen aan de Rijn op basis van het nieuwe subsidiebeleid in Groesbeek zullen worden gesubsidieerd, ontstaan de volgende effecten:

Subsidieontvanger Millingen aan de Rijn	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Fanfare Ons Genoegen	€ 7.300,00	€ 7.650,00	-/- € 350
Fanfare Cecilia	€ 7.250,00	€ 8.175,00	-/- € 925
Zangvereniging Vivace	€ 2.375,00	€ 1.500,00	€ 875
Stichting Muzida	€ 1.650,00	€ 250,00	€ 1.400
Zangkoor Apart	€ 1.475,00	€ 1.500	-/- € 25
Toneelvereniging Zeg Maar Pang	€ 2.350,00	€ 250,00	€ 2.100
Heemkundekring De Duffelt	€ 330,00	€ 330,00 (geen wijzigingen)	€ 0
Oranje Festijn Millingen	€ 2.300,00	€ 500,00	€ 1.800
Majorettekorps OEV	€ 0	€ 3.000	-/- € 3.000
Kunstzinnige vorming	€ 0	€ 2.360	-/- € 2.360
Totaal	**€ 25.030,00**	**€ 25.515,00**	**-/- € 485**

In het nieuwe Groesbeekse subsidiebeleid wordt per fanfare, harmonie een vast bedrag van € 1.500 subsidie verleend en daarbij een bedrag van € 75 per spelend lid. Ditzelfde regime past Groesbeek toe op het tamboerkorps en majorettekorps van Sint Hubertus. In Millingen aan de Rijn is eveneens een majorettekorps welke onderdeel is van het Schuttersgenootschap OEV. Bij meer dan 8 leden ontvangen zij volgens de nieuwe Groesbeekse deelverordening subsidie. In deze rapportage wordt uitgegaan van een schatting van circa 20 leden van het majorettekorps.

Koren en zangverenigingen ontvangen een vast bedrag van € 1.500 aan subsidie. Overige verenigingen € 250. Een Oranjevereniging ontvangt nog € 500 in het nieuwe beleid. Met name de toneelvereniging ZMP, Stichting Muzida en Oranje Festijn Millingen worden daarom geconfronteerd met subsidieverlaging. Voor Stichting Muzida geldt wellicht ook nog het afwijzingscriterium voor subsidie dat het geen vereniging is.

In Groesbeek wordt het basisonderwijs nog separaat gesubsidieerd (begroot ad. € 7.750) voor kunstzinnige vorming. Dit is in het nieuwe subsidiebeleid echter niet meegenomen. Bij harmonisatie ligt het voor de hand, dat ook de Millingse basisschool hiervoor in aanmerking komt. De subsidie in het basisonderwijs bestaat uit een bedrag van bijna € 4 per leerling. In Millingen aan de Rijn zou dat neerkomen op circa € 2.360 uitgaande van 590 leerlingen op de Martinusschool.

De Heemkundekring De Duffelt past niet in het Groesbeeks subsidiebeleid. Daarvoor zal een aparte grondslag moeten worden opgenomen in een deelverordening dan wel subsidiëring vanaf de begroting.

2. Musea

In Groesbeek wordt jaarlijks subsidie verleend aan drie musea. Het Afrikamuseum ontvangt € 3.059, Oriëntalis en het Bevrijdingsmuseum ontvangen beide € 19.076. In het nieuwe subsidiebeleid is in een aparte deelverordening voor musea vastgelegd dat musea die een langjarige subsidie van de rijksoverheid ontvangen ten behoeve van hun exploitatie een vast subsidiebedrag van € 3.000 kunnen aanvragen. Voor de overige musea geldt een maximum van € 20.000. De activiteit(en) waarvoor subsidie wordt verleend, moet gericht zijn op het beheren van collecties op gebied van kunst, historische en cultureel erfgoed van de gemeente Groesbeek voor een breed publiek. Activiteiten in samenwerking met de basisscholen komen eveneens in aanmerking voor subsidie.

In Millingen aan de Rijn zijn geen (door de gemeente noch het rijk) gesubsidieerde musea. Wel zijn er Liburna en een museum bij de Gelderse Poort, welke wordt beheerd door Staatsbosbeheer. De exploitatie van de expositieruimte is inmiddels gestopt en de ruimte wordt verkocht.

Indien de Millingse musea bij harmonisatie met hun activiteiten kunnen voldoen aan de criteria van de deelverordening, komen zij mogelijk in aanmerking voor subsidie ad. € 20.000. Het verdient aanbeveling hier strakkere criteria in de deelverordening op te nemen wanneer harmonisatie daadwerkelijk aan de orde is.

3. Toerisme

De subsidieverordening toerisme Groesbeek 2007 maakt geen onderdeel uit van het herijkingsproject. De belangrijkste afwijking ten opzichte van de Millingse subsidieverordening toerisme betreft de cofinanciering die gevraagd wordt van de subsidieontvanger. In Groesbeek wordt van de subsidieontvanger gevraagd ten minste 20% zelf te financieren al dan niet met behulp van derden. In Millingen aan de Rijn ligt het percentage hoger, te weten 50%.

Millingen aan de Rijn heeft in de begroting 2012 een subsidiebudget beschikbaar van € 13.760. Dit budget is als volgt verdeeld:

Subsidie Radwandertag	€ 250
Subsidie Stichting Pelgrimswegen	€ 60
Subsidie Streekgala	€ 1.000
Subsidie Stichting Werkgroep Toeristische Activiteiten	€ 1.250
Stelpost subsidies toerisme (diversen)	€ 11.200
Totaal	**€ 13.760**

In Groesbeek is het budget beschikbaar voor subsidies in de begroting € 94.556.

Wanneer bij harmonisatie gekozen wordt voor het Groesbeeks beleid, heeft dit een beperkt financieel effect voor Millingen aan de Rijn.

4. Bibliotheek & Muziekonderwijs

De subsidie voor de bibliotheek is evenmin onderdeel van de herijking van het subsidiebeleid. Een besparing op de bibliotheek is in zowel Groesbeek als Millingen aan de Rijn onderwerp van gesprek in het gemeentebestuur. In Millingen kan dit oplopen tot 25% in 2015.

Groesbeek subsidieert de bibliotheek jaarlijks € 393.837. In de begroting van de bibliotheek is ongeveer € 240.00 bestemd voor personeelskosten, circa € 76.000 voor huisvesting, circa € 106.000 voor media en ongeveer € 80.000 voor administratie, automatisering, bestuur en organisatie en overige kosten. De Groesbeekse bibliotheek is nog een zelfstandige, maar zal op termijn aansluiten bij de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (Nijmegen) waar ook Millingen bij is aangesloten.

Millingen aan de Rijn subsidieert de bibliotheek € 140.625. De bibliotheek heeft aan personeelslasten circa € 115.000, voor huisvesting € 24.000 en media € 37.500. Met de aanstaande verhuizing naar het Kulturhus zullen kosten voor personeel en media afnemen, maar voor huisvesting toenemen.

Bij harmonisatie van subsidiebeleid zal in eerste instantie geen financieel effect optreden. Dit is pas een mogelijkheid wanneer de OBGZ een uniforme productprijs gaat neerleggen bij alle gemeenten waarvan de lokale bibliotheek onderdeel van haar organisatie is.

Wat betreft het muziekonderwijs geldt voor Groesbeek dat zij deelneemt in een (soort van) gemeenschappelijke regeling waarvoor ze een bijdrage betaalt á € 122.000 aan De Stroming. Van dit budget is circa € 20.000 voor huisvesting. Het overige subsidiebudget (circa € 100.000) is bestemd voor activiteiten en personeel.

Millingen aan de Rijn neemt geen deel aan deze regeling. In Millingen wordt het muziekonderwijs geregeld door de fanfares Ons Genoegen en Sint Cecilia en de Stichting Muzida (Muziek en Dans).

Harmonisatie van het subsidiebeleid heeft geen effect voor Millingen aan de Rijn, aangezien op de Groesbeekse subsidie geen aparte deelverordening van toepassing is. Echter geldt wel dat wanneer de nieuwe gemeente afspraken maakt met De Stroming, waarin zij waarschijnlijk een hogere bijdrage moet betalen, omdat inwoners uit Millingen aan de Rijn dan ook meegerekend worden. Hierin ligt uiteindelijk wel een potentieel financieel effect. Indien de nieuwe gemeente ook voor Millingen aan de Rijn afspraken maakt met De Stroming, wordt geschat dat de kosten (exclusief huisvesting) circa € 30.000 bedragen. Daarmee zou het naar rato een vergelijkbaar bedrag inzetten als Groesbeek. In het geval van deelname aan De Stroming zouden er eveneens consequenties kunnen zijn voor subsidies aan de fanfares die nu muziekonderwijs aanbieden.

5. Lokale media

Groesbeek subsidieert de Lokale Omroep Groesbeek met € 23.130 (begroting 2012). In het nieuwe subsidiebeleid wordt deze subsidie rechtstreeks van de begroting verleend, zodat er geen aparte deelverordening voor nodig is. Derhalve is er geen effect wanneer het subsidiebeleid wordt geharmoniseerd. Millingen aan de Rijn verleend jaarlijks subsidie aan WFM á € 3.225.

6. Conclusie

De punten van aandacht zijn m.b.t. harmonisatie van subsidiebeleid zijn:
- Individuele effecten verenigingen/stichtingen amateuristische kunstbeoefening
- Bijdrage kunstzinnige vorming basisonderwijs
- Deelname aan De Stroming muziekonderwijs
- Subsidieverordening toerisme
- Aanscherping criteria deelverordening musea.

In een overzicht ziet het er als volgt uit:

Thema	Effect
Amateuristische kunstbeoefening en volksfeesten	-/- € 485
Musea	€ 0
Toerisme	P.M. (negatief)
Bibliotheek & Muziekonderwijs	-/- € 30.000 (bij deelname De Stroming)
Lokale media	€ 0
Totaal	**-/- € 30.485 (bij deelname De Stroming)**

Sport

1. Voetbal & Korfbal

Groesbeek telt zes voetbalverenigingen en een korfbalvereniging. Millingen aan de Rijn heeft van beiden één vereniging, die ook gezamenlijk in een stichting (De Hove) zijn ondergebracht voor de huur van de velden en de aanstaande nieuwbouw accommodatie.

In Groesbeek wordt met ingang van 2013 gewerkt volgens een nieuw subsidiesystematiek. Uitgangspunt bij deze systematiek is dat de eigendom van gebouwen en velden bij de verenigingen (of een daarvoor opgerichte stichting dan wel private eigenaar) komt te liggen. In het nieuwe subsidiebeleid komen verenigingen jaarlijks in aanmerking voor subsidie op basis van het aantal (spelende) jeugdleden, kleedlokalen en velden. Een van de subsidieverplichtingen zal zijn dat het sportpark op een goed niveau wordt onderhouden. De gemeente houdt daarop alleen nog maar toezicht en voert (of laat voeren) feitelijk geen onderhoud meer uit. Voor de grote vervangingen en renovaties geldt een aparte subsidieverordening zodat verenigingen voor de grote investeringen in de sportaccommodatie nog separaat subsidie kunnen aanvragen. Deze verordening voorziet in een bepaalde levensduur van een onderdeel van de accommodatie alsmede een eigen bijdrage van de vereniging. Alvorens met het nieuwe systeem gestart wordt, worden sportparken allereerst zogenaamde onderhoudsachterstanden gecompenseerd c.q. weggewerkt.

Vanwege een bezuinigingstaakstelling loopt de jaarlijkse subsidie aan de voetbalverenigingen in de periode 2013-2016 terug. Dat betekent dat in 2015 en 2016 de subsidiebedragen niet gelijk zijn. In onderstaand overzicht zijn de bedragen per jeugdlid, kleedlokaal en veld om het subsidiebedrag te berekenen voor 2015 en 2016 op een rij gezet.

	Bedrag per subsidie element	
Subsidie element	**2015**	**2016**
Jeugdlid	€ 100	€ 100
Kleedlokaal	€ 275	€ 150
Veld	€ 1.700	€ 950

In Groesbeek beschikken verenigingen allen over een eigen sportpark en is er (nog) geen sprake van medegebruik. In Millingen aan de Rijn is dit na de nieuwbouw van onder meer een kleedaccommodatie wel het geval. Daarmee is het lastig een onderscheid te maken welke kleedlokalen van welke vereniging zijn. In principe zijn allen in eigendom bij Stichting De Hove.

Derhalve wordt de subsidiëring van beide verenigingen als een geheel gezien. Dit wijkt enigszins af van de Groesbeekse situatie waarbij in de deelverordening is aangegeven dat de vereniging als subsidieaanvrager dient, omdat daar de leden zijn ondergebracht. In het overzicht de kengetallen van Stichting De Hove op de subsidie te kunnen berekenen.

	Subsidie elementen kengetallen Millingen aan de Rijn						
	# jeugdleden (uit subsidieaanvraag nieuwbouw)			**# kleedlokalen (nieuwbouwsituatie)**	**# velden**		
	SC Mlg	**Odio**	**Totaal**		**SC Mlg**	**Odio**	**Totaal**
St. De Hove	338	105	443	13 *	5	2	7

*In de nieuwbouw van Stichting De Hove zijn van de 13 kleedlokalen, 4 grote kleedlokalen gepland. Uitgaande van de reguliere normen voor kleedlokalen zouden de verenigingen meer kleedlokalen nodig hebben, te weten SC Millingen 12 en DKV Odio 4. Door multifunctioneel gebruik en grotere afmetingen bij 4 kleedlokalen kunnen de verenigingen gezamenlijk met 13 uit.

Uitgaande van het nieuwe subsidiebeleid van Groesbeek betekent dit voor Stichting De Hove in 2015 en 2016 de volgende subsidiebedragen:

Subsidiejaar	**Jeugdleden**	**Kleedlokalen**	**Velden**	**Totaal**
2015	€ 44.300	€ 3.575	€ 11.900	€ 59.775
2016	€ 44.300	€ 1.950	€ 6.650	€ 52.900

In de wintermaanden wordt er door de korfbalverenigingen in de sporthallen Heuvelland en De Duffelt getraind en gespeeld en in de warme maanden buiten op het sportpark. Dat houdt in dat de korfbalvereniging ook als binnensportvereniging voor een subsidie in aanmerking komt. In de nieuwe deelverordening van Groesbeek wordt daarbij uitgegaan van een vast bedrag van € 1.500 en een bedrag van € 50 per jeugdlid. Voor DKV Odio houdt nog eens een extra subsidie in ten hoogte van € 6.750. Op dit moment ontvangt de korfbalvereniging in Millingen aan de Rijn een subsidie van € 2.000 de voetbalvereniging ontvangt geen subsidie. Daar staat tegenover dat de gemeente jaarlijks het sportpark onderhoud á € 31.500 (begroting 2011 en 2012) en daar een huursom á € 15.000 voor ontvangt van Stichting De Hove. Naast de lasten voor onderhoud betaalt de gemeente nog de waterschapslasten, ozb, rioolrechten (al worden deze in de begroting grotendeels op € 0 gezet) en zijn er ambtelijke uren die worden ingezet.

Bij harmonisatie met Groesbeek betekent dit dat er de nodige wijzigingen doorgevoerd moeten worden. Denk aan de huur die moet worden omgezet in een erfpachtcanon (€ 500 per speelveld). In een overzicht zijn de financiële consequenties hiervan op een rij gezet:

Post	**Bestaande situatie**	**Nieuwe situatie 2015**	**Effect harmonisatie**
Subsidie De Hove	€ 0	€ 59.775	-/- € 59.775
Subsidie DKV Odio	€ 2.000	€ 6.750	-/- € 4.750
Onderhoud	€ 31.500 (begroot)	€ 0	€ 31.500
Huur / Erfpachtcanon	€ 15.000	€ 3.000	-/- € 12.000
Ozb, rioolrechten, waterschapslasten	Circa € 3.000 (niet begroot)	€ 0	€ 3.000
Ambtelijke uren	Circa € 25.000 (begroting 2012)	P.M.	P.M.
Kapitaallasten	Circa € 6.500	P.M.	P.M.

	(begroting 2012)		
Dotaties vervangingen	Niet bekend	P.M.	P.M.
		Totaal	-/- € 42.025

Duidelijk blijkt uit het schema dat de nieuwe situatie de gemeente Millingen aan de Rijn meer kosten brengt. Echter staan daar nog wat kanttekeningen tegenover:

- De kosten van onderhoud van het sportpark (velden, groenvoorziening) vielen in 2009 licht en 2010 fors hoger uit dan het begrote bedrag. De netto besparing zou in feite hoger kunnen liggen daardoor.
- De besparing op ambtelijke uren zal na afloop van het nieuwbouwproject – waarbij de gemeente nauw betrokken is – duidelijk worden en kunnen worden ingeboekt. In Groesbeek is met het nieuwe beleid ook een besparing op ambtelijke uren ingeboekt.
- Uit de gemeentebegroting in Millingen blijkt niet dat er wordt gedoteerd voor de grote renovaties en vervangingsinvesteringen. In het nieuwe Groesbeekse beleid, zal dit nodig zijn. Dit zal eveneens een financieel effect met zich meebrengen. Nader onderzoek is nodig om deze financiële gevolgen in beeld te brengen.
- De subsidie aan Stichting De Hove neemt in 2016 nog af vanwege de Groesbeekse taakstellende bezuiniging die in 2016 definitief gerealiseerd is.

2. Overige sportverenigingen

In Millingen aan de Rijn ontvangt naast de korfbalvereniging op dit moment alleen volleybalvereniging Switch een subsidie voor haar activiteiten. Indien geharmoniseerd wordt met het Groesbeekse beleid komen ook andere sportverenigingen in aanmerking voor subsidie. Het gaat daarbij om de paardensportvereniging De Veldruiters en de schaakvereniging Millingen 1948. Voor de volleybalvereniging en de paardensportvereniging geldt dat zij vallen onder de nieuwe Groesbeekse deelverordening sportverenigingen. Zij ontvangen een vast bedrag van € 1.500 en een bedrag van € 50 per jeugdlid. Van de volleybalvereniging is op dit moment geen exact aantal jeugdleden bekend, maar geschat wordt dat het circa 75 jeugdleden zijn. De paardensportvereniging heeft circa 20 jeugdleden. Voor de schaakvereniging geldt dat ze vallen onder de deelverordening overige verenigingen en voor een subsidie van € 500 in aanmerking komen. In een overzicht ziet dat er als volgt uit:

Sport	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Volleybal (Switch)	€ 1.481	€ 5.250	-/- € 3.769
Paardensport (De Veldruiters)	€ 0	€ 2.500	-/- € 2.500
Schaakvereniging	€ 0	€ 500	-/- € 500
		Totaal	-/- € 6.769

Badmintonvereniging Aksios is een andere situatie. Deze vereniging was in het verleden een officiële sportvereniging. Tegenwoordig bestaat het uit een groep van circa 35 tot 40 recreanten die op woensdagavond onderling badmintont in sporthal. Deze vereniging heeft geen jeugdleden en staat waarschijnlijk niet meer ingeschreven bij de nationale sportbond. Daardoor zou de vereniging ook geen aanspraak kunnen maken op subsidie op basis van de nieuwe Groesbeekse verordening.

Een aantal andere sportverenigingen past niet in het nieuwe subsidiebeleid van de gemeente Groesbeek. Het gaat daarbij om kunstrijwielvereniging Juliana Bicycle Team (62 leden, waarvan 30 jeugdleden), duivensportvereniging "Gevleugelde Vrienden" (40 leden, waarvan 2 jeugdleden) en de

Schuttersgenootschappen OEV en OEV1 (behalve onderdelen die onder amateuristische kunstbeoefening vallen, zoals majorettes). In Groesbeek ontvangen dergelijke verenigingen – indien aanwezig – evenmin een jaarlijkse subsidie. Daarnaast ontvangen ze momenteel ook geen subsidie in Millingen aan de Rijn. Andere niet-gesubsidieerde verenigingen zijn een dartvereniging DCM '99, bridgeclub Embece '94, Loopgroep Ooijpolder, hengelsportvereniging De Zeelt, wandelsportvereniging De Rijnvogels en vier verschillende biljartverenigingen. De tennisverenigingen PIT en De Hertenkamp komen allebei – evenals de tennisverenigingen in Groesbeek – thans en in de toekomst niet in aanmerking voor subsidie.

3. Sportevenementen

In Groesbeek worden sportevenementen als de Zevenheuvelenloop en de Zwitserloot Dak Run in de toekomst direct van de begroting gesubsidieerd en niet via een aparte deelverordening. Evenementen als de Hel van Groesbeek (mountainbike), motorcrossevenementen en anderen kunnen middels een eenmalige subsidie worden ondersteund binnen de kaders van een daarvoor opgestelde deelverordening.

In Millingen aan de Rijn is in het verleden incidenteel subsidie verleend voor jubilea, een zaalvoetbaltoernooi voor de jeugd en andere evenementen. Het schoolvoetbal ontvangt jaarlijks een subsidie á € 500 welke overigens niet wordt begroot. De gemeente Groesbeek subsidieert het schoolvoetbal niet jaarlijks. In 2010 is er geen subsidie verstrekt in 2011 uiteindelijk wel omdat uitsluiting van de Groesbeekse basisscholen dreigde voor het schoolvoetbal. In de deelverordening jeugd en jongeren zou de activiteit passen en zou voor een subsidie á € 750 in aanmerking komen.

Naast evenementen is er in Millingen nog sprake van sportactiviteiten die georganiseerd worden door het jongerenwerk van STUW Welzijn, echter gaat dit via een inkoopconstructie en niet via subsidiëring. De bokslessen in Millingen worden door vrijwilligers uitgevoerd en vallen onder de coördinatie van het jongerenwerk. Hiervoor is geen subsidie van toepassing, maar wel een vrijwilligersvergoeding. Het nieuwe beleid van Groesbeek raakt deze lopende activiteiten verder niet.

4. Conclusie

Uit de inventarisatie komt naar voren dat op het gebied van sport het Groesbeekse subsidiebeleid ruimhartiger is dan in Millingen. Bij harmonisatie met het Groesbeekse beleid heeft tot financiële effecten tot gevolg op het gebied van subsidie aan sportverenigingen. Het totale effect binnen het onderwerp sport is in onderstaand schema weergegeven.

Thema	Effect
Voetbal & Korfbal	-/- € 42.025
Overige sportverenigingen	-/- € 6.769
Sportevenementen (schoolvoetbal)	-/- € 250
Totaal	**-/- € 49.044**

Zorg & Welzijn

1. Jeugd en Jongeren

Op het gebied van jeugd heeft Millingen aan de Rijn een groot deel van het sociaal-cultureel en jeugd- en jongerenwerk uitbesteed aan STUW Welzijn ad. € 91.665 (begroting 2012). Op papier is hier sprake van een inkooprelatie gelijk aan de relatie tussen gemeente Groesbeek en SWG, echter wordt de relatie nog immer gekenmerkt door subsidiefactoren. Op de inkoop/subsidie bij STUW is geen effect te verwachten bij harmonisatie.

Het kindervakantiewerk in Millingen aan de Rijn wordt jaarlijks gesubsidieerd á € 3.100. In het nieuwe subsidiebeleid van Groesbeek komt het kindervakantiewerk Millingen aan de Rijn – gelijk aan de verenigingen in Groesbeek en Berg & Dal – in aanmerking voor € 750 subsidie.

In Groesbeek komt jongerencentrum Maddogs in aanmerking voor subsidie, echter geldt in Millingen aan de Rijn dat het jongerencentrum onderdeel is van een gemeentelijke accommodatie en dat de uitvoering van het jongerenwerk in het jongerencentrum bij STUW ligt en er derhalve van geen subsidie sprake is.

Op de Millingse begroting staat nog een bedrag á € 17.950 voor integraal jeugd en jongerenbeleid. Dit budget is niet gericht op structurele subsidies aan verenigingen of anderszins maar wordt ingezet voor activiteiten vanuit het Centrum Jeugd en Gezin, alcoholmatigingsproject en andere zaken. Hierop zijn evenmin effecten te verwachten bij harmonisatie met het Groesbeekse subsidiebeleid.

In de begroting 2012 in Millingen aan de Rijn is nog een subsidie á € 3.857 opgenomen voor Stichting KROS. Deze subsidie wordt verleend voor het beheer en onderhoud van de speeltuin Steense Gemeente en verloopt op basis van een contact. Dit lijkt juridisch gezien geen rechtmatige constructie en past tevens niet in het nieuwe subsidiebeleid van de gemeente Groesbeek. Hiervoor zal een aparte juridische grondslag moeten worden opgesteld of de subsidie moet worden beëindigd c.q. worden omgebouwd tot een inkooprelatie.

In een overzicht ziet het als volgt eruit:

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect na harmonisatie
Kindervakantiewerk	€ 3.100	€ 750	€ 2.350
Stichting KROS	€ 3.857	P.M.	P.M.
STUW Welzijn	€ 91.665	P.M.	P.M.
		Totaal	**€ 2.350**

2. Peuterspeelzaal, kinderopvang

Het peuterspeelzaalwerk in Millingen aan de Rijn wordt uitgevoerd door Stichting Humanitas op peuterspeelzaal Engel & Bengel. De totale subsidie voor het reguliere speelzaalwerk bedraagt in de begroting 2012 € 66.100. In de praktijk is de subsidie hoger omdat sinds 2012 de gemeente ook voorschoolse educatie (VVE) biedt voor de Millingse peuters en in het bijzonder doelgroepkinderen. Daarmee bedraagt het totale subsidiebeslag circa € 70.000. In Millingen aan de Rijn vindt het speelzaalwerk plaats in drie groepen op één locatie.

In Groesbeek is sprake van een andere situatie. Daar bedraagt het budget voor regulier speelzaalwerk € 80.000. Daarnaast is er een gemeentelijk budget voor VVE van circa € 37.000 en ontvangt de gemeente een rijksbijdrage van circa € 73.000 voor VVE. Het budget wordt ingezet voor een reguliere peuterspeelzaalgroep in De Horst en twee speelzaalgroepen in de Mallemolen. Daarnaast is sprake van een halve speelzaalgroep inclusief VVE op de Stekkenberg en anderhalve speelzaalgroep inclusief VVE in Breedeweg. De uitvoering ligt bij Kindercentrum Domino en voor de toekomst worden nieuwe afspraken gemaakt in verband met de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk alsmede de eisen aan VVE voortkomend uit de Wet OKE. In Millingen aan de Rijn is de uitvoering net wat verder en eenvoudiger vanwege de overzichtelijke situatie (opvang en speelzaalwerk onder één dak). Daarnaast heeft Millingen aan de Rijn enkele jaren geleden in nieuw peuterspeelzaalbeleid gekozen voor een hoger ambitieniveau door met twee professionele leidsters op een groep te werken. In Groesbeek is dat niet het geval.

Het vergelijken van de ingezette subsidiegelden is in de praktijk appels met peren vergelijken omdat het in stand houden van meerdere locaties hogere kosten aan huisvesting met zich meebrengt. Daarnaast is het werken met twee professionele leidsters een hogere investering.

Het nieuwe Groesbeekse subsidiebeleid heeft geen invloed op de subsidies echter is beleidsharmonisatie op dit terrein nog wel een punt van aandacht. Vooralsnog zijn er geen financiële effecten te verwachten.

De subsidie voor kinderopvang is geen subsidie aan een stichting of organisatie. In feite is het meer een vorm van bijzondere bijstand aan ouders met een laag inkomen die gebruik wensen te maken van de kinderopvang om deel te kunnen nemen aan het arbeidsproces dan wel een opleiding te kunnen volgen. Hierop is evenmin een financieel effect te verwachten.

3. Maatschappelijk werk

Evenals in Groesbeek is in Millingen aan de Rijn het NIM de uitvoerder van schoolmaatschappelijk werk. De gemeente betaalt jaarlijks een bedrag aan de gemeente Nijmegen als regiobijdrage, de rest wordt als zijnde subsidie uitgekeerd aan het NIM. In de begroting 2012 is een bedrag van € 16.157 opgenomen. Bij harmonisatie van het subsidiebeleid zijn geen effecten te verwachten. Wel kan de nieuwe gemeente (na herindeling) uiteraard afspraken met NIM die een financieel effect met zich mee brengen.

Vooralsnog wordt niet uitgegaan van een financieel effect.

4. Ouderen

In Millingen aan de Rijn wordt een grote subsidie á € 44.000 verleend aan de Stichting Welzijn Ouderen Millingen aan de Rijn (SWOM). In de werkzaamheden van het SWOM zit een alternatief op de regiotaxi (waar Groesbeek wel aan deelneemt) opgenomen. In de praktijk zal de subsidie aan SWOM een goedkopere oplossing zijn dan deelname aan de regiotaxi. De SWOM past niet in het nieuwe Groesbeekse subsidiebeleid, echter wordt niet uitgegaan van een financieel effect bij harmonisatie.

De KBO Millingen aan de Rijn ontvangt in 2012 een subsidie á € 4.750. In het nieuwe Groesbeekse beleid is een aparte deelverordening ouderenverenigingen opgenomen. De deelverordening geeft aan dat een ouderenvereniging – zoals een KBO – een vast bedrag ontvangt á € 250 en verder per lid dat

AOW-gerechtigd is een bedrag van € 17,50. De Millingse KBO heeft 313 leden ingeschreven. Onduidelijk is hoeveel hiervan AOW-gerechtigd zijn, omdat men vanaf 50 jaar lid kan worden. De KBO zal in het nieuwe subsidiebeleid een subsidie á € 5.727,50 ontvangen, uitgaande van het feit dat alle leden AOW-gerechtigd zijn. Pas wanneer er circa 250 leden de AOW-gerechtigde leeftijd hebben, dan ontvangt de KBO minder subsidie in de nieuwe situatie dan nu.

Er wordt uitgegaan van een (voor de gemeente) negatief effect van € 1.000.

5. Overig

De Stichting Vluchtelingenwerk ontving jaarlijks subsidie in Millingen aan de Rijn. In 2012 is de subsidie reeds uitgekeerd echter is de stichting onlangs failliet gegaan. De werkzaamheden worden derhalve niet meer uitgevoerd noch ontvangt de gemeente haar ingezette subsidiegelden terug. Een eventuele vervangende partij zal opnieuw gefinancierd moeten worden.
De subsidie bedroeg in 2012 € 16.380.

In Groesbeek is vluchtelingenwerk (het begeleiden van vluchtelingen) ondergebracht bij SWG. Derhalve is er in het nieuwe subsidiebeleid geen grondslag voor een dergelijke subsidie. Onduidelijk is thans welke effecten er zijn wanneer Millingen aan de Rijn alsnog een subsidieontvanger vindt voor het vluchtelingenwerk.

In het nieuwe Groesbeekse subsidiebeleid is een grondslag voor een EHBO vereniging met tenminste 25 leden. Zij komen in aanmerking voor € 500 subsidie. In Millingen aan de Rijn ontvangt de EHBO vereniging in 2012 € 1.181 subsidie.

Vrouwenverenigingen worden in Millingen niet gesubsidieerd. In Groesbeek komen zij in aanmerking voor subsidie op basis van een daartoe opgestelde deelverordening. Een vrouwenvereniging ontvangt een waarderingssubsidie á € 500.

Buurtverenigingen ontvangen in het Groesbeekse subsidiebeleid € 50 wanneer zijn minimaal 25 leden hebben. Tenzij het om een wijkraad gaat, dan is het bedrag € 750 mits de wijkraad tenminste een gebied van 500 inwoners vertegenwoordigt. Millingen aan de Rijn heeft drie buurtverenigingen die niet onder de noemer van een wijkraad vallen.

In een overzicht:

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect na harmonisatie
Vluchtelingenwerk	€ 16.380	P.M.	P.M.
EHBO	€ 1.181	€ 500	€ 6.181
Vrouwenbeweging VNKV	€ 0	€ 500	-/- € 500
Buurtvereniging Beethovenboulevard	€ 0	€ 50	-/- € 50
Buurtvereniging De Pomp	€ 0	€ 50	-/- € 50
Buurtvereniging Wethouder Koenenstraat	€ 0	€ 50	-/- € 50
		Totaal	**-/- € 5.531**

1705201306283 -2

6. Conclusie

Binnen het onderwerp Zorg & Welzijn is nauwelijks een financieel effect te verwachten voor Millingen aan de Rijn wanneer zij haar subsidiebeleid harmoniseert met het Groesbeekse beleid.

In een overzicht de effecten die op dit moment berekenbaar zijn:

Thema	**Effect**
Jeugd en Jongeren	€ 2.350
Peuterspeelzaal en Kinderopvang	€ 0
Maatschappelijk Werk	€ 0
Ouderen	-/- € 1.000
Overig	-/- € 5.531
Totaal	**-/- € 4.181**

1705201300283 -2

Gemeente
Ubbergen

Bijlage 3

Rapportage

'Onderzoek naar effecten harmonisatie subsidiebeleid'

gemeenten Ubbergen met Groesbeek

Juni 2012
Afdeling MO/FIN

Algemeen

In voorliggend document is bekeken of harmonisatie van het Ubbergse subsidiebeleid met het nieuwe beleid in Groesbeek financiële effecten met zich meebrengt voor Ubbergen. Het gaat daarbij om subsidies op de beleidsterreinen welzijn, sport, cultuur, kunst en toerisme. Subsidies op het gebied monumenten, landschap en natuur zijn buiten beschouwing gelaten

Het document is onderverdeeld in drie onderwerpen 1) kunst & cultuur, 2) sport en 3) zorg en welzijn.

In onderstaand overzicht worden de totale effecten van deze onderwerpen weergegeven. In de paragrafen hierna wordt per onderwerp nader ingegaan op de onderliggende thema's en effecten.

Onderwerp	Effect	Totaal
Kunst en cultuur		26.872
1. amateuristische kunstbeoefening en volksfeesten	18.567	
2. musea	0	
3. toerisme	0	
4. culturele, muzikale en dansante vorming	25.833	
5. bibliotheek	-17.528	
Sport	35.034	35.054
Zorg en Welzijn		145.160
1. jeugd en jongeren	84.582	
2. peuterspeelzaal en kinderopvang	-17.453	
3. maatschappelijk werk en vluchtelingenwerk	0	
4. ouderen	83.846	
5. overige	-5.815	
Totaal nadelig effect		**207.086**

Uit het overzicht blijkt een te verwachten negatief financieel effect bij harmonisatie. Oorzaak is dat het Groesbeeks subsidiebeleid ruimhartiger is en in Groesbeek gelden worden uitgegeven voor muziekschool en stichting welzijn die in Ubbergen niet worden gedaan

Kunst en cultuur

1. **Amateuristische kunstbeoefening & Volksfeesten**
   - De muziekverenigingen een basisbedrag van € 1.120,- en een bedrag van € 45,- per spelend lid
   - De dansgardes ontvangen een vast bedrag van € 555,- en een bedrag van € 11,- per leerling
   - Oranjecomités een vast bedrag waarbij rekening wordt gehouden met de grootte van de kern
   - Reünie Paratroopers en bevrijdingcomités een maatwerkbedrag
   - Groesbeek betaalt vanaf 2013 muziekverenigingen een vast bedrag van € 1.500,- en een bedrag van € 75,- per lid

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Harmonie Kunst na Arbeid	3.730	5.850	+ 2.120
Schutterij Beek Ubbergen Berg en Dal	2.110	3.150	+ 1.040
Fanfare Ooijse Toekomst	3.370	5.250	+ 1.880
Schutterij Eendracht	1.750	2.550	+ 800
Fanfare Door Eendracht Sterk	4.225	6.675	+ 2.450
Schutterij Eendracht Maakt Macht	2.200	3.300	+ 1.100
Fanfare Uitspanning naar Arbeid	2.515	3.825	+ 1.310
Dansgarde van CV De Sokkenummers	764	0	- 764
Dansgarde van CV De Deurzakkers	1.017	0	- 1.017
Dansgarde van CV de Polderschuupers	643	0	- 643
Oranjecomité Beek (2012 tijdelijk niet)	0	500	+ 500
Oranjecomité Ooij	888	500	- 388
Oranjecomité Leuth	666	500	- 166
Oranjecomité Kekerdom	444	500	+ 56
Bevrijdingscomité Ooij	65	0	- 65
Bevrijdingscomité Leuth	65	0	- 65
Reünie Paratroopers Beek	556	0	- 556
Stichting concertserie Beek	1110	500	- 610
Stichting Kaketoe (Polderpopfestival)	1125	500	- 625
Koren (8 in de gemeente Ubbergen)	0	12.000	+ 12.000
Nicolaasverenigingen (3 in Ubbergen)	0	300	+ 300
Totaal	**27.243**	**45.900**	**+ 18.657**

1.a. Culturele, muzikale en dansante vorming
De gemeente Ubbergen heeft geen overeenkomst meer met De Stroming. In plaats daarvan wordt Algemene Muzikale Vorming (AMV)en individueel muziekonderwijs gegeven door de muziekverenigingen:

- Muziekverenigingen ontvangen een vergoeding van € 1.541,- per groep voor het geven van AMV in basisonderwijs (max. twee groepen 4 en 5)
- Muziekverenigingen ontvangen een bijdrage van € 180,- per jeugdleerling voor het geven van individueel muziekonderwijs
- De gemeent1 betaalt een bedrag van € 10.000,- voor huur van de muziekruimte in het Kulturhus
- Ubbergen heeft een bedrag van € 500,- op de begroting voor culturele educatie. Hier is geen exacte bestemming voor.

Groesbeek heeft een overeenkomst met De Stroming. Zij betaalt De Stroming in 2013 € 122.000,- per jaar, inclusief huisvesting. Omdat niet duidelijk is wat de grondslag voor het Stroming-budget is, is het bedrag voor Ubbergen gedeeld naar rato van het aantal inwoners (de helft van die van Groesbeek).

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Harmonie Kunst na Arbeid	6.862	0	- 6.862
Fanfare Ooijse Toekomst	9.382	0	- 9.382
Fanfare Door Eendracht Sterk	8.302	0	- 8.302
Schutterij Eendracht Maakt Macht	2.081	0	- 2.081
Fanfare UNA	540	0	- 540
Schutterij BUB	900	0	- 900
Culturele Educatie	500	3.400	+ 3.400
Huur Muziekruimte	10.000	11.000	+ 11.000
Muziekschool	0	50.000	+ 50.000
Totaal	**38.567**	**64.400**	**+ 25.833**

2. Musea
In Ubbergen geen subsidie.

3. Toerisme
In Ubbergen gaat een deel van de opbrengst toeristenbelasting ad € 65.000 naar de werkgroep toerisme zijnde € 10.000 (budget; geen subsidie). Een deel, groot € 25.000, wordt ingezet als algemene dekkingsmiddel. Het restant wordt gebruikt voor de dekking van de bijdrage RT KAN, perceptiekosten en ecologisch bermonderhoud.
Groesbeek heeft een opbrengst van € 142.000 waarvan € 109.000 excl. apparaatskosten aan uitgaven wordt gedaan zoals subsidie RT KAN(€23.000), subsidie stichting toerisme (€ 20.000) en stelpost overige activiteiten € 51.000).
Is een beleidskeuze wat te doen. Derhalve memorie.

4. Lokale media
- Ubbergen subsidieert de lokale omroep met € 1,32 per huishouden. In de begroting 2012 is een bedrag van € 6.210,- opgenomen.
- Groesbeek subsidieert ook naar huishouden; bijdrage € 23.130

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Omroepstichting Milbergen	6.210	11.565 (o.b.v. geschat aantal inwoners)	**+ 5.355**

5. **Bibliotheek**
   - Ubbergen verleent een subsidie aan de Bibliotheek Gelderland Zuid van € 213.787,- (inclusief de integratie-uitkering bibliotheekvernieuwing van € 10.632). Een bedrag van € 22,75 euro per inwoner. Groesbeek betaalt in 2012 € 21,00 per inwoner.

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Openbare bibliotheek Gelderland Zuid	213.787	196.259	**- 17.528**

Sport

- In Ubbergen ontvangen alle sportverenigingen een basisbedrag van € 560,- en een bedrag van € 11,- per lid jonger dan 18 jaar.
- Sportief sporttalent, jonger dan 18 jaar en met status bij NOC/NSF krijgt een jaarlijkse vergoeding van € 255,-
- In Groesbeek ontvangen binnensportverenigingen in 2013 een vast bedrag van € 1.500,- en een bedrag per jeugdlid van € 50,-. Verenigingen die buiten- en binnensportaccommodaties hebben vallen onder beide subsidieregelingen
- Voor cijfers inzake buitensportverenigingen en -accommodaties zie het overzicht Buitensportaccommodaties

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Sportvereniging Sint Antonius (164)	2.364	9.700	+ 7.336
Lawn tennisvereniging De Oorsprong (109)	1.759	6.950	+ 5.191
Klimop Korfbal (46) Binnensport	0	3.800	+ 3.800
SVO Korf (64) Binnensport	0	4.700	+ 4.700
Volleybalvereniging Switch '87 (46)	1.066	3.800	+ 2.734
SVO Tennis (54)	1.154	4.200	+ 3.046
Tennisvereniging Leuth (11)	681	2.050	+ 1.369
Voetbalvereniging BVC	26.918	24.550	- 2.368
Voetbalvereniging SVO + korfbal	22.479	26.300	+ 3.821
Voetbalvereniging VVLK	14.422	16.100	+ 1.678
Korfbalvereniging Klimop	4.803	8.550	+ 3.747
Paardensportvereniging De Bergruiters (?)	0	p.m.	p.m.
Totaal	**75.646**	**110.700**	**+35.054**

Zorg en Welzijn

1. **Jeugd en jongeren**
   - De gemeente Ubbergen subsidieert geen organisatie voor jeugd-jongerenwelzijnswerk.
   - Kindervakantieactiviteiten en jongerencentra ontvangen een vast bedrag waarbij rekening wordt gehouden met de grootte van de kern
   - Speeltuincommissies en de speel-o-theek ontvangen een vast bedrag
   - Groesbeek heeft sociaal cultureel werk en jeugd-jongerenwerk uitbesteed aan Stichting Welzijn Groesbeek ad € 167.500. De nieuwe situatie voor Ubbergen is berekend naar rato van het aantal bewoners (budget Groesbeek van 2012 gedeeld door 2).

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Welzijnswerk jeugd en jongeren	0	83.750	+83.750
St. Kindervakantieaktiviteiten Beek	1.110	750	- 360
Jeugddriedaagse Ooij KVA	888	750	- 138
Stichting Kakatoe Leuth KVA	666	750	+ 84
St. Kros KVA (Millingen aan de Rijn)	444	750	+ 306
Jeugdsoos Dispel	890	890?	Pm
St. Speelvoorziening Leuth	280	750	+ 470
Speel-o-theek de Speeldoos	280	750	+ 470
Totaal	**4.558**	**89.140**	**+ 84.582**

2. **Peuterspeelzaal en kinderopvang**
   - Stichting peuterspeelzalen gemeente Ubbergen ontvangt in 2012 een bedrag van € 75.953. Ze hebben 3 locaties en 8 groepen.
   - De subsidie is als volgt opgebouwd:
     - Per peutergroep € 5.296 € 45.015
     - Voor VVE € 17.335
     - Voor professionalisering € 13.603
       € 75.953
   - Groesbeek heeft € 80.000,- voor regulier speelzaalwerk, € 37.000,- voor VVE. Ze heeft 4 locaties.
   - De nieuwe situatie is berekend naar rato van het aantal inwoners (budget Groesbeek van 2012 gedeeld door 2).

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Stichting peuterspeelzalen Ubbergen	75.953	58.500	**-/- 17.453**

3. **Maatschappelijk werk en vluchtelingenwerk**
   - Het NIM ontvangt in 2012 een subsidiebedrag van € 96.811:
     - Algemeen maatschappelijk werk: 69 dossiers x € 1.268,57 = € 87.531
     - Schoolmaatschappelijk werk (basisonderwijs): 116 uur x € 80,00 = € 9.280
   - Voor schoolmaatschappelijk werk ontvangt het voortgezet onderwijs € 12.000
     Regionale bijdrage € 7.500
     Havo Notre Dame € 4.500
     € 12.000

- Vluchtelingenwerk ontvangt in 2012 een bedrag € 24.000 voor informatie en advies, ondersteuning asiel procedure, coaching vestiging, coaching en zelfredzaamheid. In 2012 begeleidden ze 8 vluchtelingen intensief (6 volwassenen en 2 kinderen). Nota Bene Vluchtelingenwerk Midden-Gelderland heeft per 1 april de activiteiten overgenomen van Vluchtelingenwerk Zuid–Gelderland i.v.m. faillissement Vluchtelingenwerk Zuid–Gelderland.

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
NIM algemeen maatschappelijk werk	87.531	87.531	0
NIM SMW basisschool	9.280	9.280	0
SMW voortgezet onderwijs regiobijdrage	7.500	7.500	0
SMW voortgezet onderwijs Notre Dame	4.500	4.500	0
Vluchtelingenwerk	24.000	24.000	0
Totaal	**132.811**	**132.811**	**0**

4. Ouderen

- De gemeente Ubbergen subsidieert geen organisatie voor ouderenwelzijnswerk
- De ouderenverenigingen ontvangen een vast bedrag van € 1.120,- en een bedrag van € 11,- per contributiebetalend lid vanaf 50 jaar.
- De vrouwenbewegingen ontvangen een bedrag van € 11,- per contributiebetalend lid vanaf 50 jaar
- Afdelingen van de Zonnebloem ontvangen een vast bedrag van € 280,-
- De Seniorenraad ontvangt een vast bedrag van € 1.110,-
- Kalorama ontvangt een subsidie van € 1,19 per verstrekte maaltijd
- Lokaal Comité Ubbergen ontvangst elke twee jaar een bedrag van € 5.000,- voor organisatie van de Dag van de Ouderen
- In Groesbeek ontvangt Stichting Welzijn Groesbeek (SWG) in 2012 een bedrag van € 196.206,- voor ouderenwerk, inclusief € 53.000,- voor warmemaaltijdvoorziening. De nieuwe situatie voor Ubbergen is berekend naar rato van het aantal bewoners (bedrag Groesbeek voor 2012 gedeeld door 2)
- Ouderenverenigingen ontvangen in 2013 € 250,- per vereniging en € 17,50 per lid ouder dan 65

Subsidieontvanger	Bestaande situatie	Nieuwe situatie	Effect harmonisatie
Welzijnswerk ouderen (excl. Warme maaltijden)	0	71.603	+ 71.603
Warme maaltijdvoorziening	12.708	26.500	+ 13.792
KBO Beek	5.487	7.198	+ 1.711
KBO Ooij	5.542	7.285	+ 1.743
Seniorenvereniging Leuth	2.440	2.350	- 90
Seniorenvereniging Kekerdom	1.571	968	- 603
Vrouwenbeweging Ooij	770	500	- 270
Zonnebloem Beek	280	0	- 280
Zonnebloem Ooij	280	0	- 280
Zonnebloem Leuth	280	0	- 280
Seniorenraad	1.110	2.500	+ 1.390
Lokaal Comité Ubbergen	5.000	0	- 5.000
Totaal	**35.468**	**118.904**	**+ 83.436**

5. Overige

Beleid

- EHBO-verenigingen ontvangen een vast bedrag waarbij rekening wordt gehouden met de grootte van de kern
- Wijkplatform Leuth Actief ontvangt een vast bedrag van € 1.588,-
- Dorpsraad Berg en Dal ontvangt een vast bedrag van € 265,-
- Stichting Berg en Dals Bloei ontvangt een vast bedrag van € 217,-
- Bewonerswerkgroep De Torteltuin ontvangt een vast bedrag van € 250,- voor onderhoud van de Torteltuin en een flexibel bedrag voor activiteiten
- Bewonerscomité De Struintijgers ontvangt een vast bedrag van € 750,- en een flexibel bedrag voor activiteiten
- Subsidie voor Stichting Dierenweide is nog niet vastgesteld. Hoogte wordt geschat op € 1.500,-
- In Groesbeek krijgen wijkraden (bewonersvertegenwoordiging) in 2013 een bedrag van € 750 en buurtverenigingen (activiteiten) een bedrag van € 50,-. Overige verenigingen krijgen € 500,-
- Groesbeek verleent subsidie voor Dorpsraad Berg en Dal en voor Berg en Dals bloei. In de nieuwe situatie zullen de verenigingen vanuit Ubbergen waarschijnlijk niets meer krijgen.
- Groesbeek subsidieert geen bewonersgroepen die groen onderhouden.

Subsidieontvanger	**Bestaande situatie**	**Nieuwe situatie**	**Effect harmonisatie**
EHBO Leuth	335	500	+ 165
EHBO Ooij	445	500	+ 55
EHBO Beek	555	500	- 55
Stichting AED	3.350	1.190	- 2.160
Leuth Actief	1.588	750	- 838
Dorpsraad Berg en Dal	265	0	- 265
Stichting Berg en Dals Bloei	217	0	- 217
Bewonerswerkgroep de Torteltuin	1.000	500	- 500
Bewonerscomité De Struintijgers	1.500	500	- 1.000
Stichting dierenweide	1.500	500	- 1.000
Totaal	**10.755**	**4.940**	**- 5.815**

17052013095287 -2

Gemeente
Ubbergen

Bijlage 4

Rapportage

'Onderzoek naar effecten harmonisatie minimabeleid'

gemeenten Ubbergen met Groesbeek

Juni 2012
Afdeling MO/FIN

Algemeen

In voorliggend document is bekeken of harmonisatie van het Ubbergse subsidiebeleid met het nieuwe beleid in Groesbeek financiële effecten met zich meebrengt voor Ubbergen.

In onderstaand overzicht worden de effecten weergegeven.

Onderwerp	Effect
1. Langdurigheidstoeslag	0
2. Schuldhulpverlening	20.000
3. Bijzondere bijstand	
a. individueel	42.000
b. categoriaal	11.400
4. maatschappelijke participatie	-3.000
Totaal nadelig	**70.400**

Uit het overzicht blijkt een te verwachten negatief financieel effect bij harmonisatie. Oorzaak is dat het Groesbeeks subsidiebeleid ruimhartiger is .

1. LANGDURIGHEIDSTOESLAG

Verordening Langdurigheidstoeslag Ubbergen vanaf 2012

Inkomenstoets:
110% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Hoogte bijdrage:
40% van de geldende bijstandsnorm, dat wil zeggen: de hoogte is identiek aan die van Groesbeek.

Criterium: 3 jaren minimuminkomen gehad.

Verordening Langdurigheidstoeslag Groesbeek vanaf 2012

Inkomenstoets:
100% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Hoogte bijdrage:
a. € 375,- voor een alleenstaande;

b. € 485,- voor een alleenstaande ouder;

c. € 535,- voor een gezin;

Criterium: 3 jaren minimuminkomen gehad.

Bevindingen

1 Groesbeek heeft ruim geraamd voor deze post. Realistisch is een bedrag van circa 60.000 euro aan uitgaven.
2 In Ubbergen komen vanaf 2012 meer mensen in aanmerking voor de langdurigheidstoeslag omdat er een inkomenstoets van 110% van de geldende bijstandsnorm wordt aangehouden in plaats van 100%.

Kortom, we verwachten geen noemenswaardige verschillen.

2. SCHULDHULPVERLENING

Werkwijze en uitgaven Ubbergen

Wij huren 8 uur per week een specialist van Plangroep in die de aanvragen schuldhulpverlening verzorgt. In de begroting zit 20.000 euro. Met dit geld kunnen wij deze advieskosten (veelal) voldoen (de uitgaven schommelen tussen 20.000 euro en 25.000 euro).

Behalve deze advieskosten maken wij geen onkosten voor schuldhulpverlening.

Vanaf 1 juli 2012 is er de wet schuldhulpverlening. In verband hiermee schrijven we een beleidsplan en stellen we een verordening op. Het uitgangspunt is dat de kosten binnen de begroting blijven.

	2011
Totaal aantal dossier	57
Gesloten dossiers	31

Werkwijze en uitgaven Groesbeek

2011 uitgaven: 95.000

Plangroep: 66.000 euro (op basis van adviesuren)
Budgetbeheer voor klant 14.000 (Millingen via bb, onbekend aantal)
Bijdrage GKB: gebeurt niet meer maar heet nog wel zo
Grip op de knip: 5.000 euro (2x cursus in 2011)

	2011
Totaal aantal dossier	120
Gesloten dossiers	68

Bevindingen

1 Groesbeek heeft ruim begroot in 2012. Realistisch is circa 95.000 euro aan uitgaven. Te ruim begroot dus met circa 42.000 euro.
2 Groesbeek betaalt budgetbeheer voor klanten. Millingen en Ubbergen vergoeden eventuele kosten in verband hiermee via de bijzondere bijstand. In Ubbergen wordt er geen tot nauwelijks beroep op gedaan.
3 De cursus "grip op de knip" betaalt men in Groesbeek vanuit het budget schuldhulpverlening. In Ubbergen wordt dit voldaan uit het budget educatie.
4 Groesbeek geeft relatief veel geld uit aan advieskosten van Plangroep. De uitgaven hiervoor zijn 3 maal zo hoog als in Ubbergen terwijl het totale aantal dossiers en ook het aantal afgehandelde dossiers circa 2 maal hoger is.

Kortom, op het budget schuldhulpverlening geeft Groesbeek meer geld uit. De extra kosten voor Ubbergen gaan met circa 20.000 euro omhoog wanneer de Groesbeekse systematiek wordt toegepast.

3. BIJZONDERE BIJSTAND

Ubbergen regelingen individuele bijzondere bijstand

Duurzame gebruiksgoederen
Aanvankelijk geen recht op bijzondere bijstand. Reserveren, kredietbank, ander oplossingen, leenbijstand

Medische kosten
Zoveel mogelijk aansluiten bij zorgverzekering.

Budgetbeheer
Nauwelijks beroep op.

GGZ bijdrage
(nog) niet

Bijdrage ziektekostenverzekering eigen risico
Niet.

Groesbeek regelingen individuele bijzondere bijstand

Duurzame gebruiksgoederen
Aanvankelijk geen recht op bijzondere bijstand. Reserveren, kredietbank, ander oplossingen, (leen)bijstand.

Veel aanvragen hiervoor.

Langer dan 3 jaar uitkering> men verstrekt om niet
Korter: men verstrekt leenbijstand

Medische kosten
Zoveel mogelijk aansluiten bij zorgverzekering.
Vanaf 1-1-2012 strenger in geworden: in principe niet uitzonderingen daargelaten. Bijna geen sprake van.

GGZ bijdrage
(Nog) niet

Bijdrage ziektekostenverzekering eigen risico
Chronisch zieken kregen
Als CAK niet vergoedde dan vergoedden zij het > Vanaf 1-1-2012 niet meer.

Niet veel geld over op bb, realistische begroting.

Armoedebestrijding via CAK vanaf 2010

Automatisch de eigen bijdrage kwijtschelden voor minima die beroep doen op CAK. Dit in plaats van bijzondere bijstand. Bereik wel groter (bijna 100%) maar kost veel.

Bevindingen

1 Bij duurzame gebruiksgoederen hanteert Ubbergen niet de 3 -jarengrens. Op individueel niveau wordt beoordeeld of iemand heeft kunnen reserveren. Als dat niet zo is, wordt iemand doorverwezen naar de kredietbank. Kan dat niet, dan volgt in principe leenbijstand en als dat niet kan, wordt bijstand om niet verstrekt.
Het is moeilijk aan te geven hoeveel meer de Groesbeekse systematiek kost voor Ubbergen. We gaan uit van circa 10.000 tot 20.000 euro meerkosten.
2 Groesbeek doet aan armoedebestrijding: het CAK int geen bijdragen van mensen met een minimuminkomen maar brengt deze in rekening bij de gemeente. De kosten hiervoor zijn hoog. In Ubbergen wordt bijzondere bijstand verstrekt aan mensen die dit aanvragen (en deels wordt dit verrekend met de collectieve zorgverzekering). De meerkosten voor Ubbergen bedragen circa 32.000 euro

Ubbergen regelingen categoriale bijzondere bijstand

1 Voor de collectieve zorgverzekering is de bijdrage 12 euro per verzekerde. Alle bekenden met een minimuminkomen worden aangeschreven.

Groesbeek regelingen categoriale bijzondere bijstand

1 Voor de collectieve zorgverzekering is de bijdrage 15 euro per verzekerde 110%. Alle bekenden worden aangeschreven.

2 'Regeling voor duurzame gebruiksgoederen'.
Voorwaarden: ouder dan 65 jaar? Hebt u een minimuminkomen of een inkomen wat gering hoger is dan het minimum (maximaal 120%)? Bedrag 500 euro.
1 x per 5 jaar wordt dit toegekend. Men ontvangt € 454,-. Er zijn ongeveer 30 aanvragen in 2011, de uitgaven waren circa 12.000 euro.

Bevindingen

1 Groesbeek vergoed 3 euro per maand per verzekerde aan bijzondere bijstand voor de collectieve zorgverzekering (36 euro per jaar). Ubbergen heeft circa 108 verzekerden: de meerkosten bedragen: 3.888 euro per jaar. Afgerond € 3.900
2 Deze regeling voor duurzame gebruiksgoederen voor 65-plussers heeft Ubbergen niet. Het aantal 65-plussers in Ubbergen bedraagt 2066. Als we ervan uitgaan dat circa 1% een minimuminkomen heeft en een beroep doet op deze regeling, dan bedragen de meerkosten voor Ubbergen 15 x 500 euro is circa 7.500 euro.

---

4. MINIMABELEID: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE

Regeling Declaratiefonds Ubbergen

In 2012 toegankelijk voor mensen met inkomen tot 120% van geldende bijstandsnorm.
Bijdrage 150 euro voor volwassenen en 200 euro voor ieder ten laste komend kind tot 18 jaar.

Participatie schoolgaande kinderen Ubbergen

In 2012 toegankelijk voor mensen met inkomen tot 110% van geldende bijstandsnorm.
Bijdrage 220 euro voor ieder ten laste komend kind tot 18 jaar dat onderwijs volgt.

Bovenstaande regeling werken aanvullend op elkaar gelet op de aarde van de te declareren kosten, maar de maximale vergoeding is 220 euro per jaar voor dergelijke kosten.

Participatiekosten Groesbeek (betaald uit bb budget)
Tegemoetkoming contributie: (bb budget)
Scheiding tot 18 jaar 225 euro
Vanaf 18: 75 euro per jaar

Tot 120% en binnenkort wordt dit 110%.
Peildatum 1 januari

Bevindingen

1 De vergoeding voor dergelijke kosten is in Groesbeek 225 euro voor kinderen (tot 18 jaar). Dit komt overeen met de bijdrage van Ubbergen. Maar de bijdrage voor 18-plussers wijkt af met 75 euro per jaar. Uitgaande van circa aanvragen van 18-plussers (globale schatting) is de Groesbeekse werkwijze circa 3.000 euro voordeliger.

Gemeente Ubbergen

Bijlage 5

Rapportage

Onderzoek naar effecten harmonisatie WMO-beleid

21 juni 2012

Afdeling MO

Aanleiding
De MUG gemeenten oriënteren zich op een mogelijke herindeling. In verband met deze mogelijke herindeling worden een aantal beleidsmatige zaken tussen de MUG gemeenten vergeleken. Hiertoe behoren ook de individuele Wmo-voorzieningen. Het gaat daarbij om de hulp bij het huishouden, de vervoersvoorzieningen, de rolstoelen, de woningaanpassingen en thuisbegeleiding.
Aandachtspunten hierbij zijn:

- de hogere uitgaven van de gemeente Groesbeek en Millingen aan de Rijn ten opzichte van de gemeente Ubbergen.
- de mogelijke financiële voor-/nadelen van het al dan niet volgen van Groesbeeks en Millings beleid.

Een overzicht van de historische uitgaven van de drie gemeenten is ter illustratie is opgenomen in bijlage 1.

Algemeen
De Wmo is een open einde regeling. Uitgaven hangen af van meerdere factoren, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van algemene voorzieningen, de bevolkingsopbouw, aantal aanwezige doelgroep geschikte woningen, de mate van huishoudverdunning, aanwezigheid van (AWBZ-) instellingen, aantal huishoudens met hogere en lagere inkomens, de sociale samenhang, het aantal aanvragen, in- en uitstroom van klanten, de zwaarte van hulpbehoefte, de wijze van indiceren etc etc. Dit maakt dat zelfs bij gelijk gevoerd beleid op de individuele voorzieningen de uitgaven per gemeente kunnen verschillen.

Door o.a. de vergrijzing, toename van hulpbehoefte en huishoudverdunning (toename eenpersoonshuishoudens) neemt de druk op Wmo voorzieningen toe. Om kosten beheersbaar te houden, voert de gemeente Ubbergen reeds sinds jaren een sober beleid. Het Wmo-individuele voorzieningen beleid van zowel de gemeente Groesbeek als Millingen aan de Rijn wordt m.i.v. 1 juli 2012 gewijzigd. Dit met het doel om de kosten op verantwoorde wijze te beperken. De wijzigingen zijn vastgelegd in een nieuwe verordening, nieuw besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning (Bvmo) en nieuwe beleidsregels t.a.v. de individuele voorzieningen. Deze treden met ingang van 1 juli 2012 in werking.

Ten behoeve van dit rapport zijn zowel de nu nog geldende verordening, het besluit en de beleidsregels van de MUG gemeenten vergeleken alsmede de regels die m.i.v. 1 juli 2012 in Groesbeek en Millingen aan de Rijn gelden. Allereerst wordt het huidige beleid van de MUG gemeenten tegen het licht gehouden. Vervolgens wordt er aandacht besteed aan het nieuwe beleid van Groesbeek en Millingen aan de Rijn. Om er geen lijvig rapport van te maken is er voor gekozen om vooral in te gaan op de verschillen met financiële consequenties.

Beleid individuele voorzieningen Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen

1. Beleid tot 1 juli 2012

Verordening
In de verordening is vastgelegd onder welke voorwaarde een burger aanspraak kan maken op een voorziening. Dit is een bevoegdheid van de raad.

Verschil:

- Groesbeek en Millingen aan de Rijn vragen slechts een eigen bijdrage bij de hulp bij het huishouden. Ubbergen vraagt voor alle te verstrekken individuele voorzieningen een eigen bijdrage.
- Groesbeek en Millingen aan de Rijn hanteren een financieel alternatief voor het collectief vraagafhankelijk vervoer, de Stadsregiotaxi (het cafetaria model). In dit model kunnen burgers met een indicatie voor de Stadsregiotaxi als alternatief kiezen voor een geldbedrag i.p.v. een stadsregiopas. Ubbergen hanteert dit financieel alternatief niet.
- Ubbergen kent de voorziening Thuisbegeleiding, welke in de verordening is opgenomen als individueel te verstrekken voorziening. Groesbeek en Millingen aan de Rijn volgen het regionaal subsidiebeleid.
- Er zijn verder geen opmerkelijke verschillen in de verordeningen gevonden.

Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning (Bvmo)
In het Bvmo zijn de hoogten van diverse toe te kennen bedragen vastgelegd. Bijvoorbeeld de hoogte van een verhuiskostenvergoeding, hoogtes van vervoerskostenvergoedingen etc. De bedragen die Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen hanteren, staan vermeld in bijlage 2.

Verschil:

- De hoogte van de vergoeding voor het bezoekbaar maken van een woning: Ubbergen € 2000,- Millingen aan de Rijn en Groesbeek € 4538.- (prijspeil 2012).
- Millingen aan de Rijn en Groesbeek hanteren een vergoeding als alternatief voor de Stadsregiotaxi (cafetariamodel). Groesbeek € 400,- per jaar p/p en Millingen aan de Rijn € 775,13 per jaar p/p. Ubbergen hanteert dit financieel alternatief niet. M.i.v. 1 juli 2012 hanteert Groesbeek een bedrag van € 250,-. Millingen aan de Rijn handhaaft na 1 juli 2012 het huidige bedrag.
- De financiële tegemoetkomingen voor vervoerskosten worden in Groesbeek en Millingen aan de Rijn uitgekeerd als forfaitair bedrag. In Ubbergen geschiedt dit sinds 2006 op declaratiebasis.
- Uurtarief voor PGB hulp bij het huishouden ligt in Groesbeek en Millingen aan de Rijn hoger. De PGB tarieven voor HH1, HH2 en HH2+ liggen respectievelijk € 1,44 , € 2,05 en € 2,48 hoger dan de tarieven die Ubbergen hanteert.
- Ten aanzien van de overige financiële vergoedingen wordt opgemerkt dat de bedragen die Groesbeek en Millingen aan de Rijn hanteren niet extreem verschillen van de bedragen die de gemeente Ubbergen hanteert.

Uitvoeringsbeleid:
Verschil:

- Millingen aan de Rijn neemt niet deel aan de collectief vraag afhankelijk vervoer, de Stadsregiotaxi. De gemeente Groesbeek en Ubbergen wel.
- Potentiele HH klanten mochten in Groesbeek en Millingen aan de Rijn tot voor kort op het aanvraagformulier aankruisen van welke zorgaanbieder zij hulp willen ontvangen. In Ubbergen wordt de keuze tijdens de indicatiestelling (huisbezoek) besproken.
- Thuisbegeleiding is in Ubbergen een individueel te verstrekken voorziening en wordt door de klantmanagers geïndiceerd. Hierbij wordt de gehele situatie van de hulpvrager in ogenschouw genomen en worden zo nodig andere professionals betrokken. Groesbeek en Millingen aan de Rijn kopen dit (regionaal) in.
- In Ubbergen wordt bij elke aanvraag een huisbezoek afgelegd waarbij de situatie breed bekeken wordt. In Groesbeek en Millingen aan de Rijn is het afleggen van huisbezoeken onlangs uitgebreid.

Gevolgen van het verschil
Eigen bijdrage beleid:
Ubbergen heeft hogere ontvangsten uit eigen bijdrage dan Groesbeek en Millingen aan de Rijn. Bovendien heeft het een dempend effect op aanvragen.
Cafetariamodel:
Hogere uitgaven op de vervoerskosten voor Groesbeek en Millingen aan de Rijn aan de Rijn. De uitgaven Stadsregiotaxi ligt voor Ubbergen gemiddeld genomen lager dan € 250,- per jaar per geïndiceerde klant. Vanuit dat oogpunt lijkt dit model financieel niet gunstig.
Financiële tegemoetkomingen in vervoerskosten:
Hogere uitgaven op vervoerskostenvergoedingen voor Groesbeek en Millingen aan de Rijn omdat zij 100% uitkeren van het te verstrekken bedrag. In Ubbergen worden alleen de daadwerkelijk gemaakte kosten (op declaratiebasis) vergoed tot een max bedrag per jaar = lagere uitgaven.
Hogere vergoeding bezoekbaar maken van een woning:
Hoger uitgaven.
Hoger uurtarief PGB HH:
Hogere uitgaven aan PGB's hulp bij het huishouden dan Ubbergen.
Aankruisen keuze aanbieder HH op aanvraagformulier:
Klanten kiezen dan de aanbieder met de grootste naamsbekendheid. Dat zijn tevens de duurste aanbieders. Groesbeek en Millingen aan de Rijn hebben hierdoor verhoudingsgewijs meer klanten bij de duurste zorgaanbieders = hogere kosten. In Ubbergen wordt de keuze voor een aanbieder tijdens de indicatiestelling (huisbezoek) besproken. Aanvragers blijken dan vaak geen specifieke voorkeur te hebben en kunnen dan bij de goedkopere aanbieder aangemeld worden = lagere uitgaven.
Thuisbegeleiding:
Deze voorziening blijkt in Ubbergen slechts incidenteel ingezet te worden. In Groesbeek is dit overige ook geen grote kostenpost.

2. Nieuw beleid individuele voorzieningen Groesbeek en Millingen aan de Rijn m.i.v. 1 juli 2012

Groesbeek

Groesbeek heeft een bezuinigingstaakstelling. Te weten:

- een bezuiniging van € 85.000,- , Te bewerkstelligen door het uitbreiden van het eigen bijdrage beleid. Nu geldt alleen een eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden.
- een nader in te vullen bezuiniging van € 100.000,- op de individuele voorzieningen.

Tijdens de behandeling van de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015 door de raad is vastgesteld dat Groesbeek in 2012 de helft van deze bezuiniging dient te halen, wat neerkomt op € 92.500,-. De gemeente Groesbeek geeft aan dat er meer nodig is om de kosten te beperken dan het behalen van de taakstelling. Ze verwachten de kosten beheersbaar te houden door de volgende beleidswijzigingen door te voeren (m.i.v. 1 juli 2012)

Aanpassing van het beleid betreft:

- Invoeren van 'het gesprek' conform de Kanteling van de VNG. Dit gesprek gaat in beginsel vooraf aan een aanvraag. In het gesprek wordt de situatie van de burger en zijn (on-) mogelijkheden als ook alle (eigen) mogelijke oplossingen breed bekeken. Door te investeren aan de voorkant wordt verwacht dat kosten aan de achterkant beheersbaar blijven.
- Uitbreiden eigen bijdrage beleid naar alle individueel te verstrekken voorzieningen. De eigen bijdrage geldt niet voor voorzieningen die voor 1 juli 2010 zijn verstrekt.
- Leges voor de Gehandicapten parkeerkaart en parkeerplaats.
- Maatwerk waarbij meer dan voorheen een beroep gedaan wordt op de eigen mogelijkheden van de hulpvrager en diens sociale omgeving. Ook de mogelijkheid van de hulpvrager om gebruik te maken van algemene, algemeen gebruikelijke en voorliggende voorzieningen wordt meer dan voorheen bij de beoordeling betrokken.
- Ontwikkelen, uitbreiden en inzetten van algemene voorzieningen (boodschappen service etc) om druk op individuele voorzieningen te verminderen.
- Versoberen van het beleid en strengere toegangsbeoordeling bij de toegang tot individuele voorzieningen. Waaronder:
    - meer voorzieningen als 'algemeen gebruikelijk' aanmerken
    - neerwaarts bijstellen van het vergoeding alternatief stadsregiopas (cafetariamodel)van € 400,- naar € 250,-.
    - Vergoedingen voor gebruik eigen auto, taxi en rolstoeltaxi maximaal de helft van het standaard bedrag tenzij uit de vervoersbehoefte van de persoon blijkt dat meer nodig is.
    - Aanpakken van de gevolgen van de overgangsregeling waardoor een behoorlijk aantal mensen nog zowel een vergoeding voor het gebruik van de eigen auto (€ 300,-) alsmede de stadsregiotaxi pas krijgen. Dat betekent in die situaties het beëindigen van de vergoeding voor gebruik eigen auto.
    - Strengere beoordeling verhuiskostenvergoeding
    - Rekening houden met voorzienbare beperkingen bij het kiezen van een woning.
    - Bij mantelzorgsituaties alleen noodzakelijke meerkosten vergoeden bij woningaanpassingen

- Meestal geen rolstoel voor incidenteel gebruik

Daarnaast onderzoek Groesbeek de mogelijkheden tot:

- aanscherpen handhaving en terughalen niet gebruikte voorzieningen
- terugdringen v.d. kosten voor trapliften door via (regionale) aanbesteding een gunstigere prijs voor trapliften te bedingen.
- Inzichtelijk krijgen van aangepaste en gelabelde woningen, zodat meer gebruik gemaakt kan worden van het primaat tot verhuizen (kostenbesparing t.o.v. het moeten aanpassen van een woning)
- Het inperken van de keuzevrijheid voor een aanbieder van hulp bij het huishouden. Klanten kiezen vaak voor de aanbieder met de grootste naamsbekendheid. Dit zijn tevens de duurste.

Voor wie en wanneer?
Het nieuwe beleid geldt met ingang van 1 juli 2012 voor de nieuwe aanvragen en indicaties. Voor bestaande indicaties geldt het nieuwe beleid vanaf 1 januari 2013 na een heronderzoek of en herindicatie.

Millingen aan de Rijn
Millingen aan de Rijn heeft eveneens maatregelen genomen om op verantwoorde wijze de kosten van de Wmo te beperken en de door de raad geformuleerde bezuinigingsdoelstellingen te realiseren. Op hoofdlijn komt dit overeen met het door Groesbeek ingezette beleid.

Voor wie en wanneer?
Het nieuwe beleid geldt met ingang van 1 juli 2012 voor de nieuwe aanvragen en indicaties. Voor bestaande indicaties geldt het nieuwe beleid vanaf 1 januari 2013 na een heronderzoek of en herindicatie.

3. Financiële consequenties voor Ubbergen op hoofdlijn

De gemeente Groesbeek en de gemeente Millingen aan de Rijn zetten met hun nieuwe beleid in op kostenbeheersing en kostenreductie. Er is door hen niet doorgerekend wat het daadwekelijk effect zal zijn. Het nieuwe beleid geldt met ingang van 1 juli 2012 voor de nieuwe aanvragen en indicaties. Voor bestaande indicaties geldt het nieuwe beleid vanaf 1 januari 2013 na een heronderzoek of en herindicatie. Dit maakt dat het positieve effect van het te wijzigen beleid pas na enige tijd echt zichtbaar wordt.

De gemeente Ubbergen hoeft voor de financiële effecten op de eigen uitgaven alleen te kijken naar het nieuw te voeren beleid. Gezien de genomen maatregelen door Groesbeek en Millingen aan de Rijn komt het nieuwe beleid sterk overeen met het beleid van de gemeente Ubbergen.
Er mag verwacht worden dat er geen grote financiële risico's voor Ubbergen zijn wanneer het Groesbeeks en Millings beleid gevolgd wordt. Een aantal mogelijke risico's worden gevonden in het cafetariamodel en de financiële tegemoetkomingen in de vervoerskosten alsmede de hogere tarieven voor PGB's HH en bezoekbaar maken van een woning. Hieronder wordt hier op hoofdlijn op ingegaan.

<u>Hulp bij het huishouden nader bekeken</u>
Uit een vergelijk tussen de verordeningen, het Bvmo en de beleidsregels (zowel oud als nieuw) van de MUG gemeenten zijn voor HH geen opmerkelijke verschillen gevonden. Uit de cijfers blijkt echter dat zowel Groesbeek als Millingen aan de Rijn verhoudingsgewijs hogere uitgaven hebben dan Ubbergen (zie bijlage 3) . De uitgaven van Groesbeek op de hulp bij het huishouden overstijgt in 2010 overigens nog niet het bedrag dat zij hiervoor van het Rijk ontvangt. 2011 is nagenoeg gelijk aan rijksuitkering. Van Millingen aan de Rijn is dit bij schrijven van dit rapport niet bekend.

Voor de verschillen in uitgaven zijn de volgende redenen aan te dragen:

- Percentage HH klanten t.o.v. bevolkingsaantal ligt in Groesbeek en Millingen aan de Rijn circa 1% hoger dan in Ubbergen. De reden hiervan is nog niet achterhaald. Mogelijke oorzaken zijn een hoger percentage mensen met een beperking, mogelijk meer eenpersoonshuishoudens, minder mantelzorg, of een combinatie hiervan. Ook andere oorzaken zijn denkbaar.
- Groesbeek en Millingen aan de Rijn hebben verhoudingsgewijs meer klanten met een HH2 indicatie dan Ubbergen. Dit is duurdere zorg. (Groesbeek: HH1: 70,9 %, HH2: 28,7%. Millingen aan de Rijn: HH1: 67,1%, HH2: 32,3%. Ubbergen: HH1: 91,5%, HH2: 8,5%). Groesbeek en Millingen aan de Rijn hebben reeds opgemerkt dat de verhouding HH1-HH2 in de gemeente Ubbergen gunstig ligt. Zij willen dit met de gemeente Ubbergen nader onderzoeken en hier lering uit trekken.
- Groesbeek en Millingen aan de Rijn hebben verhoudingsgewijs meer klanten bij de duurste zorgaanbieders ondergebracht (circa 80% van het HH klantenbestand). De beide gemeenten melden nieuwe klanten inmiddels voornamelijk aan bij de goedkoopste aanbieder.

Zorg in narura (ZIN)
De MUG gemeenten streven naar kostenbeheersing voor de uitgaven op de HH. Onlangs is in regionaal verband gestart met de aanbestedingsprocedure waarbij kostenbeheersing een

punt van inzet is. Nieuwe raamovereenkomsten worden met ingang van 1 april 2013 gesloten. Het HH-beleid van Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen komt met elkaar overeen. Het door Groesbeek en Millingen aan de Rijn te voeren HH beleid zal daarom voor Ubbergen geen nadelig effect hebben op de uitgaven voor zorg in natura.

Persoonsgebonden budget (PGB)
De gemeente Groesbeek en Millingen aan de Rijn hanteren een hoger uurtarief voor het PGB. Volgen van dit beleid heeft een nadelig financieel effect. Groesbeek wil t.z.t. het uurtarief naar beneden bijstellen.
Nadeel: aantal uur HH1 3952 uur p/j x € 1,44 = € 5.691,- per jaar
aantal uur HH2 806 uur p/ j x € 2,05 = € 1.652,- per jaar
Totaal:

HH2+ is buiten beschouwing gelaten. Er wordt hiervoor momenteel geen PGB voor verstrekt (geen klanten met een indicatie). Daarnaast wordt deze voorziening bij de nieuwe aanbesteding niet meegenomen.

Het volgen van het PGB HH beleid (uurtarief) heeft een licht nadelig effect voor Ubbergen.

Thuisbegeleiding
Voor of nadelig effect van het volgen van het Groesbeeks en Millings beleid is niet inzichtelijk gemaakt i.v.m. de op handen zijnde transitie Begeleiding. De voorziening thuisbegeleiding zal hierin meegenomen worden.
Voor geen van de drie gemeenten is deze voorziening momenteel geen grote kostenpost.

Financiële tegemoetkomingen in de vervoerskosten
De uitgaven op vervoersvoorzieningen liggen in Groesbeek en Millingen aan de Rijn hoger dan in Ubbergen. De uitgaven staan in bijlage 4, tabel 1. Groesbeek heeft procentueel (naar bevolkingsaantal) meer uitstaande voorzieningen dan Ubbergen. Voor Millingen aan de Rijn is dit niet berekend.

De gemeente Groesbeek (en ook Millingen aan de Rijn) keren de vervoerskostenvergoeding uit als forfaitair bedrag. De gemeente Ubbergen keert de vergoedingen voor taxi, rolstoeltaxi en weekendvervoer sinds 2006 uit op declaratiebasis. Hiermee worden alleen de daadwerkelijk gemaakte kosten vergoed. Dit levert Ubbergen een besparing op van circa € 40.000,- op jaarbasis. Zie bijlage 4, tabellen 2 en 3
Het aantal uitstaande voorzieningen in Ubbergen is dusdanig klein dat de declaratie-systematiek tegen lage kosten uitgevoerd kan worden. Gezien het aantal uitstaande vervoerskostenvergoedingen in Groesbeek is het de vraag of deze systematiek in Groesbeek ook mogelijk is.

Het volgen van het beleid van Groesbeek en Millingen om de vergoedingen als forfaitair bedrag uit te keren, heeft voor Ubbergen een nadelig effect van circa € 40.000 op de vervoerskostenvergoedingen.
Dit nadeel kan neerwaarts bijgesteld worden indien de bestaande indicaties geherindiceerd kunnen worden naar het nieuwe beleid van Groesbeek, mits dit ook toegepast kan worden op bestande gevallen. Het nieuwe beleid betreft het uitkeren van maximaal de helft van het

standaard bedrag, tenzij uit de vervoersbehoefte van de persoon blijkt dat meer nodig is. Er zal echter eerst juridisch onderzocht moeten worden of dit bij bestaande indicaties kan.

Financieel alternatief Stadsregiotaxipas, cafetariamodel
Ubbergen hanteert dit model niet. De uitgaven voor vervoer per Stadsregiotaxi ligt in de gemeente Ubbergen gemiddeld rond € 100,- per persoon per jaar. Het hanteren van een financieel alternatief ter hoogte van € 250,- per persoon per jaar is ongunstig. Onbekend is hoeveel geïndiceerde voor de Stadsregiotaxipas hiervoor in Ubbergen in aanmerking zouden willen komen. In Groesbeek ligt de verdeling van Stadsregiopashouder en financieel alternatief op 75% (pas) - 25% (financieel alternatief).
Een eventueel nadeel kan niet berekend worden. Er zijn namelijk verschillende scenario's denkbaar. Eén ervan is dat geïndiceerden voor de Stadsregiotaxipas die in Ubbergen nu weinig gebruik maken van de Stadsregiotaxi – en daarmee de gemiddelde uitgaven p/p naar beneden halen – kiezen voor het financieel alternatief. Dit zou nadelig zijn en neerkomen op een extra kostenpost van circa 10.000.

Rolstoelen
Ook hier geldt dat de uitgaven in Groesbeek en Millingen aan de Rijn hoger liggen ten opzichte van Ubbergen. Groesbeek heeft 419 uitstaande rolstoelen. Ubbergen 113. (2010). Het gevoerde beleid geeft geen aanknopingspunten voor dit verschil. Verwacht wordt dat het volgen van het Groesbeeks en Millings beleid m.b.t. de rolstoelen geen nadelig effect heeft voor Ubbergen.

Woningaanpassingen
Op basis van de nieuwe verordening, het Bvmo en de beleidsregels van Groesbeek en Millingen aan de Rijn wordt verwacht dat er geen nadelige financiële gevolgen zijn voor Ubbergen.
De vergoeding voor het bezoekbaar maken van een woning ligt in Groesbeek en Millingen aan de Rijn toekennen twee maal hoger. Het volgen van dit bedrag brengt desondanks geen risico met zich mee. De voorziening wordt in Ubbergen slecht sporadisch verstrekt. Gemiddeld 1 keer per 5 a 10 jaar.

Nieuw eigen bijdrage beleid Groesbeek en Millingen nader bekeken
Door het uitbreiden van het eigen bijdrage beleid draagt de burger voor alle noodzakelijke voorzieningen naar inkomen bij. Hierdoor zijn er meer ontvangsten uit eigen bijdrage. Bovendien heeft het een dempend effect op aanvragen.

De gemeente Groesbeek en Millingen aan de Rijn breiden hun eigen bijdrage beleid uit naar alle individuele voorzieningen, met dien te verstande dat de voorzieningen die voor 1 juli 2010 verstrekt zijn, uitgesloten zijn voor het opleggen van een eigen bijdrage. Dit betekent dat voorlopig nog niet het maximale rendement uit de regeling gehaald kan worden.

In tegenstelling tot de gemeente Groesbeek en Millingen aan de Rijn heeft de gemeente Ubbergen er wel voor gekozen om, op basis van juridisch advies, ook de in het verleden toegekende voorzieningen onder de eigen bijdrageregeling te brengen. Hierdoor ontvangt de gemeente Ubbergen ook voor voorzieningen die in het verleden zijn verstrekt, en waarvoor de gemeente ook nu maandelijks kosten maakt, ontvangsten uit eigen bijdrage.

De keuze van Groesbeek en Millingen aan de Rijn om voorzieningen verstrekt voor 1 juli 2010 uit te sluiten van de eigen bijdrage regeling (anders dan HH) kan mogelijk gevolgen hebben voor Ubbergen. Na een mogelijke herindeling ontstaat er immers één gemeente. Hoe om te gaan met de situatie waarbij een deel van de Wmo-klanten wel een eigen bijdrage betaald voor een in het verleden verstrekte voorziening en een deel Wmo-klanten dat niet hoeft. Hierover is nader overleg nodig.

Conclusie
Gezien de genomen maatregelen door Groesbeek en Millingen aan de Rijn komt het beleid op de individuele voorzieningen sterk overeen met het beleid van de gemeente Ubbergen. Er mag verwacht worden dat er geen grote financiële risico's voor Ubbergen zijn wanneer het Groesbeeks en Millings beleid gevolgd wordt. Een aantal mogelijke risico's zijn te verwachten t.a.v. het cafetariamodel, de financiële tegemoetkomingen in de vervoerskosten alsmede de hogere tarieven voor PGB's HH en bezoekbaar maken van een woning. Daarnaast zal bekeken moeten worden hoe er omgegaan moet worden met het verschil dat ontstaat door het niet opleggen van een eigen bijdrage voor voorzieningen die verstrekt zijn voor 1 juli 2010 terwijl Ubbergen dat wel doet.

Financieel effect:

1.	Persoonsgebonden budget (PGB)	€ 7.500
2.	Financiële tegemoetkomingen in de vervoerskosten	€ 40.000
3.	Financieel alternatief Stadsregiotaxipas, cafetariamodel	€ 10.000
4.	Meerkosten bij toepassing Groesbeeks beleid	€ 57.500

Bijlage 1: Historische uitgaven

Groesbeek

Groei Wmo-uitgaven 2007 – 2010 met %-groei t.o.v. 2007

Product	*2008 uitgaven*	*groei in %*	*2009 uitgaven*	*groei in %*	*2010 uitgaven*	*groei in %*	*2011 uitgaven*
Vervoersvoorzieningen*	513.319	*-6,5*	572.789	*11,6*	632.513	*10,4*	623.734
woningaanpassingen	360.285	*34,8*	285.963	*-20,6*	239.019	*-16,4*	428.685
hulp bij het huishouden	1.442.989	*62,4*	1.941.665	*34,6*	2.183.454	*12,5*	2.244.524
totaal voorzieningen	2.316.593	*35,9*	2.800.417	*20,9*	3.054.986	*9,1*	3.296.943

Vervoer inclusief GPK's ad € 2.515,- (2011), inclusief Stadregiotaxi en cafetariamodel, inclusief rolstoelen ad € 199.906,- (2011)!

Inkomsten

	2008	*2009*	*2010*	*2011*
eigen bijdragen	158.335	192.667	182.367	394.486

Ubbergen

Uitgaven Wmo-voorzieningen				
	2008	**2009**	**2010**	**2011**
Hulp bij het huishouden	400.167	518.446	626.023	709.896
Vervoersvoorzieningen*	98.071	95.888	78.690	70.819
Rolstoelvoorzieningen	57.962	72.053	74.864	77.081
Woonvoorzieningen	95.741	145.202	70.611	109.024
Totaal	651.941	831.589	850.188	966.820

*Exclusief kosten Stadsregiotaxi, excl GPK's

Eigen bijdrage				
	2008	**2009**	**2010**	**2011**
Eigen bijdrage	82.916	78.411	136.602	158.998

Millingen aan de Rijn

Uitgaven	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Hulp bij het huishouden	339.008	524.181	566.855	638.522
Woningaanpassingen	31.585	68.663	29.805	70.239
Vervoersvoorzieningen	153.077	158.844	193.587	192.828*
Totaal	**523.670**	**751.688**	**790.247**	**901.589**
Eigen bijdrage	onbekend	onbekend	55.509	55.753

*incl rolstoel ad € 29.012,- (2011)

Bijlage 2: Overzicht bedragen uit het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012

	Gem. Groesbeek	Gem. Millingen ad Rijn	Gem. Ubbergen
Voorziening			
Hulp bij het huishouden			
Hoogte PGB HH			
HH1	16,55	16,55	15,11
HH2	19,84	19,84	17,79
HH2+	20,42	20,42	18,94
Thuisbegeleiding			37,91
Woningaanpassing			
Plafondbedrag woningaanpassing	45.378,-	45.378,-	50.000
Tegemoetkoming tijdelijke huisvesting zelfst. Woonruimte p/m max	550,-	550,-	538,62
Tegemoetkoming tijdelijke huisvesting onzelfst. Woonruimte p/m max	280,-	280,-	272,08
Verhuis- en inrichtingskosten	2.365,-	2.365,-	2.360,-
Verhuis- en inrichtingskosten uitzondering max.	3.540,-	3.540,-	3.452,60
Vrijmaken woning op verzoek gemeente • Verhuizing • Herinrichting max.	Werkelijke kosten 3.540,-	Werkelijke kosten 3.540,-	Werkelijke kosten 3.775,81
Bezoekbaar maken woning	4.538,-	4.538,-	2000,-
Vervoer			
Fin. Alternatief Stadsregiotaxi p/j	€ 400 (wordt 250,- m.i.v. 1-6-2102)	775,13	0,-
Fin tegemoetkoming eigen auto p/j max	1.117,54	1.117,54	1.300,92
Fin tegemoetkoming taxi p/j max	2.836,88	2.836,88	2.831,58
Fin tegemoetkoming rolstoeltaxi p/j max	3.123,12	3.123,12	3.184,98
Fin tegemoetkoming eigen auto gering mob. p/j	138,81	138,81	202,42
Fin tegemoetkoming (rolstoel)taxi gering mob. p/j	206,98	206,98	289,95
Fin tegemoetkoming boven regionaal p/j Bij taxi of auto max tot Bij rolstoeltaxi max tot	€ 0,43 p/km 1.117,55 1.610,73	€ 0,43 p/km 1.117,55 1.610,73	€ 0,40 p/km 1.300,92 1.950,99
Sport			
Sportrolstoel	3.460,-	3.460,-	3.542,60

Bijlage 3 Overzicht cijfer Hulp bij het huishouden

Tabel 1
Uitgaven en ontvangsten (inclusief PGB's). Ontvangsten eigen bijdrage Ubbergen betreft alle voorzieningen. Het CAK kan dit niet opsplitsen in HH en overig.

	Totaal Uitgaven 2010	**Ontvangsten eigen bijdrage 2010**	**Totaal Uitgaven 2011**	**Ontvangsten eigen bijdrage 2011**
Groesbeek	€ 2.183.454	€ 182.000	€ 2.244.524	€ 394.3486
Millingen aan de Rijn	€ 566.855	€ 55.500	€ 574.823	€ 55.753
Ubbergen	€ 625.023	€ 131.133	€ 709.896	€ 158.998

Tabel 2

Uitgaven exclusief PGB's (peildatum: heel 2010). Eigen bijdrage Ubbergen betreft ontvangsten eigen bijdrage uit HH en overige voorzieningen. Het CAK kan dit niet opsplitsen in HH en overig.

	HH1	**HH2**	**HH2+**	**Totaal uitgaven**	**Ontvangsten eigen bijdrage**
Groesbeek	€ 1.003.849	€ 663.267	€ 14.840	**€ 1.809.604**	€ 182.000
Millingen aan de Rijn	€ 283.186	€ 188.781	€ 39.529	**€ 511.496**	€ 55.500
Ubbergen	€ 465.191	€ 72.688	-	**€ 537.880**	€ 131.133

Tabel 3
Aantallen klanten en uren HH1, HH2 en HH2+ zorg in natura (excl. PGB's)
(peildatum: september 2010)

	Groesbeek	Millingen	Ubbergen
Inwoners	18.923	5.923	9.391
Klanten HH1	380 (70,9%)	112 (67,1 %)	171 (91,5 %)
Klanten HH2	154 (28,7%)	54 (32,3%)	16 (8,5%)
Klanten HH2+	2 (0,4%)	1 (0,6%)	0 (0%)
Klanten HH totaal	536	167	187
Gemiddelde uren per klant per week HH1	2,7	2,7	3,2
Gemiddelde uren per klant per week HH2	3,2	3,4	4,8
Klanten HH1 indicatie <3	208 (38,8%)	74 (44,3%)	110 (58,8%)

Tabel 4
Geleverde uren HH per aanbieder (percentage geleverde uren t.o.v. geïndiceerde uren)
(peildatum: heel 2010)

	Groesbeek	Millingen	Ubbergen
ZZG	60.184	18.408	11.731
TSN	4.847	1.050	5.999
Vérian	7.011	2.469	7.207
STMG	-	1.846	-
Carinova	1.884	-	-

Bijlage 4

Tabel 1

	Financiële tegemoetkomingen (vervoerskostenvergoeding)
Groesbeek	207.761,- * (€ 164.188,-)
Ubbergen	12.540,-
Millingen aan de Rijn	136.223,- *

*inclusief uitgaven cafetaria model (financieel alternatief Stadsregiotaxi) . Zonder deze uitgave geldt voor Groesbeek een bedrag ad €164.188,-

Tabel 2

Financiële tegemoetkoming gebruik eigen auto of vervoer door derden en zeer beperkte mobiliteit 2011: forfaitaire bedrag	
Aantal personen	6
Kosten op jaarbasis	€ 5.305,76

Tabel 3

Financiële tegemoetkoming taxi, rolstoeltaxi en weekendvervoer 2011: Uitbetaling op declaratiebasis	
Aantal	28 waarvan 4 bovenregionaal vervoer
Waarde toegekende voorzieningen	€ 47.830,28
Werkelijk kosten op jaarbasis (gedeclareerd)	€ 7.504,33
Niet gebruikt/gedeclareerd	€ 40.325,95

Bij 'waarde toegekende voorzieningen' staat het bedrag dat op basis van de toekenningen in totaal gedeclareerd mag worden. De praktijk wijst uit dat er minder gedeclareerd wordt.

Geraadpleegde bronnen

- Nota: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Toekomst van de individuele voorzieningen in Groesbeek
- Nota: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Toekomst van de individuele voorzieningen in Millingen aan de Rijn
- Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2009 en 2012 Groesbeek
- Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2011 en 2012 Groesbeek
- Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012 Groesbeek
- Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012 Millingen aan de Rijn
- Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012 Millingen aan de Rijn
- Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2011 Ubbergen
- Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2012 Ubbergen
- Productbegrotingen en financieel overzicht Wmo-voorzieningen van de drie gemeenten
- G. v.d. Valk, beleidsmedewerker Wmo Groesbeek en Millingen aan de Rijn

1705201300188-1

Bijlage 6

Overzicht kostenposten monumenten en archeologie GUM

OVERZICHT KOSTENPOSTEN MONUMENTEN EN ARCHEOLOGIE GUM			
	GROESBEEK	UBBERGEN	MILLINGENadRIJN
Subsidiebudget Monumenten	20.500,-	55.000,-	0
percentage - max bedrag/per jaar per keer	25% - max 4.000,-	20% - max 2.000,-	
aantallen aanvragen per jaar	4 - 5	25 - 30	
aantallen gemeentelijke monumenten	87	155	0
aantallen rijksmonumenten	37	64	2
aantallen beschermde gezichten	0	1	0
aantallen gebouwen per gemeente	9.000	4.600	2.500
aantallen inwoners	18.500	9.300	5.800
kosten molens	11.000,-	2.000,-	0
	afkoop exploitatie	subsidie	
externe adviezen	2.000,-	9.500,-	0
	beschrijvingen/OMDag	beschrijvingen/Monumentenwacht	
archeologie (muv toegeschreven projecten)	200,- + alg advieskosten	incl kosten voor Archeologie	
Advisering monumenten	p.m. (bij welstand)	6.500,-	0
	leges	geen leges voor monumenten	
	Gelders Genootschap	erfgoedcommissie	
Fte voor monumenten en archeologie	0.1 (werkelijk 0.2)	0.56	0
Erfgoedverordening	2012	2012	2012
Subsidieverordening	2012	2012	
Archeologische Beleidsadvieskaart	2005	2005/2010	2004
Cultuurhistorische Waardenkaart	(2013)	2010	

1705261300188-1

Bijlage 7

Effecten harmonisatie
accommodatiebeleid
Ubbergen/Groesbeek

Effecten harmonisatie accommodatiebeleid Ubbergen/Groesbeek

Buitensport accommodaties

- In Ubbergen ontvangen de voetbal- en korfbalverenigingen een subsidie bestaand uit een basisbedrag van € 560,- een bedrag van € 11,- per lid jonger dan 18 jaar. Hiernaast verzorgt de gemeente het veldonderhoud voor BVC á raison van € 24.400,--. SVO, VVLK en korfbalvereniging Klimop verzorgen zelf het veldonderhoud en ontvangen daarvoor een onderhoudsbijdrage van respectievelijk € 19.269,--, € 11.586,-- en € 3.737,--
- In Groesbeek ontvangen buitensportverenigingen een bedrag van € 100,- per jeugdlid, € 275,- per lokaal en € 1.700 per veld. Met ingang van 2016 gaat het bedrag per kleedlokaal terug naar € 150,- en per veld naar € 950,--

Subsidieontvanger	**Bestaande situatie**	**Nieuwe situatie**	**Effect harmonisatie**	**Aanv.effect harmonisatie vanaf 2016**
Voetbalvereniging BVC 1912 (178 jeugdleden, 3 velden, 6 kleedlokalen)	2.518 + 24.400 = **26.918**	leden 17.800 lokalen 1650 velden 5.100 = **24.550**	**- 2.368**	**-/- 2.250**
SVO Voetbal (126 jeugdleden, 3 velden, 8 kleedlokalen, SVO Korfbal 64 jeugdleden	1.946 + 1264 + 19.269 = **22.479**	leden 19.000 lokalen 2.200 velden 5.100 = **26.300**	**+ 3.821**	**-/- 3.250**
Voetbalvereniging VVLK (116 jeugdleden, 2 velden, 4 kleedlokalen)	1.836 + 11.586 = **13.422**	leden 11.600 lokalen 1.100 velden 3.400 = **16.100**	**+ 1.678**	**-/- 2.000**
Klimop Korfbal (46) jeugdleden, 2 velden, 2 kleedlokalen)	1.066 + 3.737 = **4.803**	leden 4.600 lokalen 550 velden 3.400 = **8.550**	**+ 3.747**	**-/- 2.000**
Totaal			**+ 6.878**	**-/- 9.500**

Genoemde cijfers zijn meegenomen bij de rapportage over effecten harmonisatie subsidiebeleid.

Hiernaast heeft de gemeente Groesbeek een deelverordening subsidiëring gemeentelijke sportaccommodaties. Deze heeft betrekking op nieuwbouw en renovatie van voetbal en korfbalcomplexen. Het daarin opgenomen beleid wijkt niet wezenlijk af van het in de gemeente Ubbergen toegepaste beleid en lijkt iets stringenter qua voorwaarden om voor subsidie in aanmerking te komen. Hiervan zijn geen directe harmonisatie-effecten te verwachten.

Binnensportaccommodaties
De binnensportaccommodaties in Groesbeek als sporthal Heuvelland en sportzaal Biga zijn in eigendom van de gemeente. De gemeente draagt de lasten voor energie, onderhoud, beheer, schoonmaak, etc. Hier staat een huuropbrengst tegenover.
Deze situatie is hetzelfde als de sportzaal in Leuth, zodat hier geen harmonisatie-effecten te verwachten zijn.

Dorpshuizen
Een drietal welzijnsgebouwen zijn bij de gemeente Groesbeek in eigendom. Het betreft cultureel centrum de Mallemolen en de accommodatie voor fanfare Wilhelmina en jeugdcentrum Maddogs. De gemeente draag alle lasten, waartegenover een huuropbrengst staat. Dit is dezelfde constructie als bij de gemeentelijke binnensportaccommodaties.
Bij het gebouw voor fanfare Wilhelmina en jeugdcentrum Maddogs wordt gewerkt volgens het binnenkant/buitenkantmodel (huur/ verhuurbepalingen uit het burgerlijk wetboek). De instelling betaalt huur en de energie- en schoonmaakkosten. Onderhoud en overige kosten zijn voor rekening van de gemeente. Hiernaast ontvangt de instelling een subsidie.
Streven van de gemeente Groesbeek is om beheer en exploitatie van accommodaties zoveel mogelijk bij de verenigingen en instellingen onder te brengen (privatisering). Dit past in de visie van de gemeente Groesbeek om als regiegemeente te opereren. Dit houdt in dat de gemeente in principe geen uitvoerende taken (b.v. onderhoud) meer doet en alleen nog stimuleert en faciliteert via subsidie. Uitgangspunt voor het accommodatiebeleid is een kostendekkende exploitatie.

In de Ubbergse situatie zijn de dorpshuizen en Kulturhusen eigendom van stichtingen of verenigingen, met uitzondering van de Ubburch en het gebouw Rietlanden 5/7. Directe subsidiëring vindt niet plaats. Wel vindt indirect subsidiëring plaats doordat er activiteiten plaatsvinden van verenigingen die gesubsidieerd worden. Tevens voert de gemeente een actief beleid om de besturen van dorpshuizen/kulturhusen te ondersteunen bij het zoeken naar mogelijkheden voor een kostendekkende exploitatie. Directe harmonisatie-effecten zijn niet te verwachten omdat de situatie in Ubbergen in lijn is met het streven van de gemeente Groesbeek naar meer privatisering.

Totaaloverzicht directe lasten binnensportaccommodaties en dorpshuizen gemeenten excl. apparaatskosten

Accommodaties	Millingen ad Rijn	Ubbergen	Groesbeek
Mallemolen			€ 179.843
Sporthal/gymzalen	€ 125.663	€ 40.593	€ 306.661
Dorpshuizen	€ 8.952	€ 35.009 (€ 26.000 tlv reserve)	€ 166.052

1705101300301 -2

Bijlage 8

Berekening inkomstenderving

OZB-opbrengsten bij laagste tarieven

		Groesbeek		Millingen aan de Rijn		Ubbergen	
Meerpersoonshuishouden		eigenaar	huurder	eigenaar	huurder	eigenaar	huurder
Waarde woning:	€ 278.785	€ 191	0	€ 303	0	€ 280	0
Omvang huishouden:	3 personen						
Waterverbruik per jaar:	150-200 m3	€ 208	€ 208	€ 177	€ 177	€ 190	€ 190
Huisvuilzakken per jaar:	100	€ 260	€ 260	€ 285	€ 285	€ 225	€ 225
Totaal:		**€ 659**	**€ 468**	**€ 765**	**€ 462**	**€ 695**	**€ 415**

OZB bij gezamenlijk tarief MUG:		**€**	**250**			**€**	**182**		**€** **241**
meer/minder		**€**	**59**			**€**	**120-**		**€** **39-**
			31%				**-40%**		**-14%**
OZB bij Groesbeeks tarief:		**€**	191	**OZB bij Groesbeeks tarief:**		**€**	139	**OZB bij Groesbeeks tarief:**	**€** 184
meer/minder		**€**	-	**minder**		**€**	164	**minder**	**€** 96

WOZ-waarden Millingen aan de Rijn:

	gebruikers niet-won	eigenaren niet-won	eigenaren woningen	Totaal			
	€ 38.797.284	€ 46.601.941	€ 506.371.562		*aantal won.*	*gem.waarde*	
tarief Millingen aan de Rijn:	0,2062%	0,2575%	0,1491%		2493	€ 203.117	
Opbrengst	**€ 80.000**	**€ 120.000**	**€ 755.000**	**€ 955.000**	cf begroting 2012 MR		

WOZ-waarden Millingen aan de Rijn:

	gebruikers niet-won	eigenaren niet-won	eigenaren woningen	Totaal
	€ 38.797.284	€ 46.601.941	€ 506.371.562	
tarief Groesbeek	0,1122%	0,1384%	0,0686%	
Opbrengst	**€ 43.531**	**€ 64.497**	**€ 347.371**	**€ 455.399**
				€ 499.601

Verschil:

WOZ-waarden Ubbergen:

	gebruikers niet-won	eigenaren niet-won	eigenaren woningen	Totaal		
	€ 172.840.000	€ 189.160.000	€ 1.103.730.000		*gem.waarde*	
tarief Ubbergen:	0,1959%	0,2422%	0,1043%		4115	€ 268.221
Opbrengst	**€ 338.594**	**€ 458.146**	**€ 1.151.190**	**€ 1.947.929**	cf begroting 2012 UB	

WOZ-waarden UBB:

	gebruikers niet-won	eigenaren niet-won	eigenaren woningen	Totaal
	€ 172.840.000	€ 189.160.000	€ 1.103.730.000	
tarief Groesbeek	0,1122%	0,1384%	0,0686%	
Opbrengst	**€ 193.926**	**€ 261.797**	**€ 757.159**	**€ 1.212.883**
				€ 735.047
Verschil:				**€ 1.234.648**
Totale inkomstenderving OZB-opbrengsten				

	gebruikers niet-won	eigenaren niet-won	eigenaren woningen	Totaal			
WOZ-waarden Groesbeek:	€ 263.814.617	€ 305.635.838	€ 2.172.011.662		*aantal won.*	*gem.waarde*	
tarief Groesbeek:	0,1122%	0,1384%	0,0686%		7791	€ 278.785	
Opbrengst	**€ 296.000**	**€ 423.000**	**€ 1.490.000**	**€ 2.209.000**	cf begroting GB 2012		€ 5.111.929
Totaal WOZ-Waarden MUG	*€ 475.451.901*	*€ 541.397.779*	*€ 3.782.113.224*				
Gezamenlijk tarief MUG:	*0,1503%*	*0,1849%*	*0,0898%*	*1,31%*			
Totaal opbrengst MUG:	*€ 714.594*	*€ 1.001.146*	*€ 3.396.190*	*€ 5.111.929*			
				€ 3.782.113.224	14399	€ 262.665	gem.MUG

1765201306362-2

Bijlage 9

Effecten OZB eigen woning
bij laagste tarief en gemiddeld tarief

Huidige lasten bij gemiddelde Woz-waarde van € 263.000

		Groesbeek		Millingen aan de Rijn			Ubbergen	
Meerpersoonshuishouden		eigenaar	huurder	*Meerpersoonshuishouden*		eigenaar	huurder	OZB		eigenaar	huurder
Waarde woning:	€ 263.000	€ 180	0	**Waarde woning:**	€ 263.000	€ 392	0	**Waarde woning:**	€ 263.000	€ 274	0
Omvang huishouden:	3 personen			Omvang huishouden:	3 personen			Riool- en afvalstoffenheffing			
Waterverbruik per jaar:	150-200 m3	€ 208	€ 208	Waterverbruik per jaar:	0-250 m3	€ 177	€ 177	Waterverbruik per jaar:		€ 190	€ 190
Huisvuilzakken per jaar:	100	€ 260	€ 260	Huisvuilzakken per jaar:	100	€ 285	€ 285	Huisvuilzakken per jaar:	nvt	€ 225	€ 225
Totaal:		€ 649	€ 468			€ 854	€ 462			€ 689	€ 415

Nieuwe lasten bij gemiddelde Woz-waarde van € 263.000 bij laagste tarief (inkomstenderving € 1.053.000 ozb eigenaren)

		Groesbeek		Millingen aan de Rijn			Ubbergen	
Meerpersoonshuishouden		eigenaar	huurder	*Meerpersoonshuishouden*		eigenaar	huurder	OZB		eigenaar	huurder
Waarde woning:	€ 263.000	€ 180	0	**Waarde woning:**	€ 263.000	€ 180	0	**Waarde woning:**	€ 263.000	€ 180	0
Omvang huishouden:	3 personen			Omvang huishouden:	3 personen			Riool- en afvalstoffenheffing			
Waterverbruik per jaar:	150-200 m3	€ 208	€ 208	Waterverbruik per jaar:	0-250 m3	€ 177	€ 177	Waterverbruik per jaar:		€ 190	€ 190
Huisvuilzakken per jaar:	100	€ 260	€ 260	Huisvuilzakken per jaar:	100	€ 285	€ 285	Huisvuilzakken per jaar:	nvt	€ 225	€ 225
Totaal:		€ 649	€ 468			€ 642	€ 462			€ 595	€ 415
	mutatie:	€ -			**mutatie:**	€ 212			**mutatie:**	€ 94	
		0%				54%				34%	

Nieuwe lasten bij gemiddelde Woz-waarde van € 263.000 bij gemiddeld tarief (totale gelijke opbrengsten)

		Groesbeek		Millingen aan de Rijn			Ubbergen	
Meerpersoonshuishouden		eigenaar	huurder	*Meerpersoonshuishouden*		eigenaar	huurder	OZB		eigenaar	huurder
Waarde woning:	€ 263.000	€ 236	0	**Waarde woning:**	€ 263.000	€ 236	0	**Waarde woning:**	€ 263.000	€ 236	0
Omvang huishouden:	3 personen			Omvang huishouden:	3 personen			Riool- en afvalstoffenheffing			
Waterverbruik per jaar:	150-200 m3	€ 208	€ 208	Waterverbruik per jaar:	0-250 m3	€ 177	€ 177	Waterverbruik per jaar:		€ 190	€ 190
Huisvuilzakken per jaar:	100	€ 260	€ 260	Huisvuilzakken per jaar:	100	€ 285	€ 285	Huisvuilzakken per jaar:	nvt	€ 225	€ 225
Totaal:		€ 704	€ 468			€ 698	€ 462			€ 651	€ 415
	mutatie:	€ 56-			**mutatie:**	€ 156			**mutatie:**	€ 38	
		-31%				40%				14%	

17052913003303 -3

Bijlage 10

Overzicht reserves en voorzieningen Millingen

Rekening nummer	NAAM RESERVES	Van Gbr/Hkp/Kp	Stand 1 januari 2011	Rente naar (6914000) 5%	Onttrekking	Toevoeging van 5/6xxxxxx	Stand 31 december 2011	Mutaties resultaat-bestemming 2011	Stand 1-1-2012	mutaties omzetting naar voorzieninge	Nieuwe saldi na vaststelling jaarrekening 2011
1. Reserves											
1.1. Algemene reserves											
8091400050	Algemene reserve		413.766	20.688	247.200	71.868-	94.698	28.070	122.768		122.768
8099000000	Nadelig saldo 2010		71.868-	3.593-	71.868-	-	-		-		-
8099000000	Voordelig saldo 2011		-	-	-	1.520.070	1.520.070	1.520.070-	0-		0-
	Totaal 1.1. Algemene reserves		**341.898**	**17.095**	**175.332**	**1.448.202**	**1.614.768**		1.614.768		1.614.768
1.2 Bestemmingsreserves									-		-
1.2.1. Egalisatiereserves									-		-
8021010020	Egalisatiereserve verlichtingsplan									247.803	247.803
8072500000	Tarief egalalisatiereserve afvalstoffenheffing		163.993	8.200	-	79.951	243.944		243.944		243.944
8072600000	Tarief egalalisatiereserve riolering		476.717	23.836	-	117.258	593.975		593.975		593.975
	Totaal 1.2.1. Egalisatiereserves		**640.710**	**32.036**	**-**	**197.209**	**837.920**		837.920		837.920
1.2.2. Overige Bestemmingsreserves									-		-
8000210000	Reserve organisatieverandering		57.204	2.860	-	2.860	60.064		60.064		60.064
8021010010	Reserve verlichtingsplan		103.622	5.181	-	26.181	129.803	118.000	247.803	247.803-	-
8021000010	Reserve groot onderhoud wegen		198.037	9.902	-	209.902	407.939	412.000	819.939	819.939-	-
8021000020	Reserve dekking kap.lasten wegen		446.217	22.311	68.950	22.311	399.578		399.578		399.578
8040300000	Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen		130.022	6.501	106.800	101.501	124.723	491.000	615.723	615.723-	-
8053000040	Reserve kap.lst.renovatie kleedaccomodatie		-	-	-	254.100	254.100		254.100		254.100
8056000000	Reserve renovatie groenvoorziening		10.151	508	-	508	10.659		10.659		10.659
8058000000	Reserve speelplan		10.194	510	-	510	10.704	9.000	19.704	19.704-	-
8081000020	Reserve structuur- en bestemmingsplannen		28.806	1.440	-	1.440	30.246		30.246		30.246
8083000000	Reserve centrumontwikkeling		56.047	2.802	-	2.802	58.849		58.849		58.849
8083000030	Reserve omslag bovenwijkse voorzieningen		768.274	38.414	-	38.414	806.688		806.688		806.688
8091400070	Reserve werkfonds		22.216	1.111	-	1.111	23.327		23.327		23.327
8040300000	Reserve Dekking t.b.v. investeringen		704.817	35.241	198.835	-	505.982		505.982		505.982
	Totaal 1.2.2. Overige Bestemmingsreserves		**2.535.608**	**126.781**	**374.585**	**661.640**	**2.822.662**		2.822.662		2.822.662
	Totaal 1.2. Bestemmingsreserves		**3.176.318**	**158.817**	**374.585**	**858.849**	**3.660.582**		3.660.582		3.660.582
	Totaal 1. Reserves		**3.518.216**	**175.912**	**549.917**	**2.307.051**	**5.275.350**		5.275.350		5.275.350
2. Voorzieningen									-		-
2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's									-		-
8021000000	Voorziening groot onderhoud wegen									819.939	819.939
8040300010	Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen									615.723	615.723
8058000020	Voorziening speelruimten									19.704	19.704
8040200030	Voorziening vm personeel & wethouders		453.943	22.697	126.327	9.280	336.896		336.896		336.896
	Totaal 2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's		**453.943**	**22.697**	**126.327**	**9.280**	**336.896**		336.896		336.896
									-		-
2.2 Lastenegalisatie									-		-
8072200020	Voorziening tarievegalisering riolering		-	-		-	-		-		-
	Totaal 2.2. Lastenegalisatie	**al 2.2. Lastenegalisatie**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**		-		-
		Totaal 2. Voorzieningen	**453.943**	**22.697**	**126.327**	**9.280**	**336.896**		336.896		336.896
		Generaal-totaal	**3.972.159**	**198.609**	**676.244**	**2.316.331**	**5.612.246**		5.612.246		5.612.246
								462.000-		0-	

Rente%	5,00%

1765761360394-2

Bijlage 11

Overzicht reserves en voorzieningen Ubbergen

Reserves

Nummer	Omschrijving	Saldo 1-1-2011	Vermeerderingen		Verminderingen		Saldo 31-12-2011
			exploitatie	balans	exploitatie	afschrijving activa	
91010	Algemene reserve	742.238	114.814		26.318		830.733
92020	Risicofonds	50.720					50.720
92080	Egalisatiefonds reinigingsheffing	144.336		44.797	68.348		120.785
92150	Egalisatiefonds natuur en landschap	50.556	8.817				59.373
92160	Reserve onderwijskundige voorzieningen	309.371	49.480		127.265		231.586
92200	Bestemmingsreserve NUON	884.627			43.922		840.705
92210	Reserve bestemmingsplannen	354.061	85.000		6.305		432.756
92220	Bestemmingsreserve WWB	159.291			7.130		152.161
92230	Bestemmingsreserve Kulturhus	122.425			21.491		100.934
92240	Best. reserve brandweerkazerne/werkplaats	1.922.789				44.967	1.877.822
92250	Egalisatiereserve rioolheffing	104.168			71.252		32.917
92260	Bestemmingsreserve kapitaallasten	10.682.671	1.235.783	328.644	276.411		11.970.687
92280	Bestemmingsreserve geldlening Vitens	393.800			35.800		358.000
92290	Reserve verkeersbeleidsplan	126.721	58.640				185.360
92310	Reserve Wmo	1.036.250	201.072		75.000		1.162.322
92320	Reserve sportvelden Ooij	1.363.981				43.592	1.320.389
92330	Bestemmingsreserve toerisme	15.000			10.000		5.000
92340	Reserve renovatie sportvelden BVC	68.067			3.403		64.664
92350	Reserve groenblauwe diensten	0	24.420				24.420
	Totaal	18.531.072	1.778.026	373.441	772.645	88.559	19.821.334

Voorzieningen

Nummer	Omschrijving	Saldo 1-1-2011	Vermeerderingen		Verminderingen		Saldo 31-12-2011
			exploitatie/ (hulp)kosten-plaats	overige baten	vrijval t.g.v. exploitatie	overige lasten	
94011	Onderhoud gemeentehuis	118.648	52.965			53.825	117.788
94012	Onderhoud werkplaats / brandweerkazerne	70.370	18.475			8.962	79.883
94015	Onderhoud gymzaal Leuth	106.041	14.570			3.960	116.652
94016	Onderhoud trafo Wercheren	2.971	810				3.781
94030	Onderhoud wegen	1.135.128	646.382		61.365	520.434	1.199.711
94040	Onderhoud lichtmasten	63.654	77.148			49.327	91.476
94050	Vervanging riolering	521.290				96.889	424.401
94130	Voorziening personele verplichtingen	274.680	90.101		158.533	49.754	156.495
94140	Voorziening De Ubburch	72.948	17.387			2.380	87.955
94150	Voorziening scholen basisonderwijs	305.809	31.485		125.000		212.294
94160	Voorziening scholen speciaal onderwijs	152.751	15.601				168.352
94230	Voorziening politieke ambtsdragers	158.242	26.450				184.692
94240	Voorziening onderhoud Dispel/Til	0	2.886				2.886
94250	Speelvoorzieningen	17.921	27.807			4.721	41.008
94260	Voorziening BTW leerlingenvervoer	0	57.896				57.896
	Totaal	3.000.453	1.079.964	0	344.898	790.252	2.945.267

17052013000305 -2

Bijlage 12

Overzicht reserves en voorzieningen Groesbeek

Rekening nummer	NAAM RESERVES (conform CVS)	Van Gbr/Hkp/Kp	Stand 1 januari 2011	Rente naar (6914000) 5,00%	onttrekkingen 2011 naar 6xxxxxx	toevoegingen 2011 naar 6xxxxxx	Stand 31 december 2011
1. Reserves							
1.1. Algemene reserves							
8091400050	Algemene reserve	6914000	€ 6.229.877	€ 311.494	€ 475.922	€ 993.693	€ 6.747.648
8091400100	Algemene reserve beklemd		€ 15.330.554	€ 766.528	€ -	€ 1.364.154	€ 16.694.708
8099000000	Batig saldo 2010		€ 1.936.154	€ 96.808	€ 1.936.154	€ -	€ -
8099000000	Batig saldo 2011		€ -	€ -	€ -	€ 2.992.339	€ 2.992.339
	Totaal 1.1. Algemene reserves		**€ 23.496.585**	**€ 1.174.829**	**€ 2.412.076**	**€ 5.350.186**	**€ 26.434.695**
1.2. Bestemmingsreserves							
1.2.1 Egalisatiereserves							
8061100010	Egalisatiereserve (inkomensdeel) Wet Werk en Bijstand		€ 101.021	€ 5.051	€ -	€ 5.051	€ 106.072
8081000010	Egalisatiereserve Landschapsbeleid		€ 26.636	€ 1.332	€ -	€ 5.584	€ 32.220
	Totaal 1.2.1. Egalisatiereserves		**€ 127.657**	**€ 6.383**	**€ -**	**€ 10.635**	**€ 138.292**
1.2.2. Overige bestemmingsreserves							
8040200040	Reserve Opleidingen personeel	5406024	€ 80.721	€ 4.036	€ -	€ 4.036	€ 84.757
8040400010	Optimalisering glasvezelstructuur		€ 42.208	€ 2.110	€ 37.085	€ 2.110	€ 7.233
8048005020	Dekkingsreserve Bouw school Cranenburgsestraat		€ 320.116	€ 16.006	€ 23.951	€ 16.006	€ 312.171
8054000000	Bestemmingreserve Aankoop kunstwerken		€ 179.610	€ 8.981	€ -	€ 8.981	€ 188.591
8063000700	Dekkingsreserve kapitaallasten verbouw en uitbreiding Sleutel	6980000	€ 539.750	€ 26.988	€ 76.287	€ 26.988	€ 490.451
8063001020	Bestemmingsreserve accommodatie Stekkenberg		€ 1.916.090	€ 95.805	€ 129.389	€ 95.805	€ 1.882.506
8081000000	Dekkingsreserve Bijdrage LOP		€ 83.882	€ 4.194	€ 12.130	€ 4.194	€ 75.946
8081000030	Bestemmingsreserve aquaduct		€ -	€ -	€ -	€ 205.000	€ 205.000
8083001030	Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen	AR (grondexpl.)	€ 434.975	€ 21.749	€ -	€ 116.749	€ 551.724
8092200010	Bestemmingsreserve Dekking t.b.v. investeringen		€ 63.974	€ 3.199	€ 86.258	€ 104.595	€ 82.311
	Totaal 1.2.2. Overige bestemmingsreserves		**€ 3.661.326**	**€ 183.066**	**€ 365.100**	**€ 584.464**	**€ 3.880.690**
	Totaal 1.2. Bestemmingsreserves		**€ 3.788.983**	**€ 189.449**	**€ 365.100**	**€ 595.099**	**€ 4.018.982**
	Totaal 1. Reserves		**€ 27.285.568**	**€ 1.364.278**	**€ 2.777.176**	**€ 5.945.285**	**€ 30.453.677**
2. Voorzieningen							
2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's							
8000102000	Voorziening Pens.verpl.vm wethouder	6001020	€ 1.972.342	€ 98.617	€ 28.799	€ 113.107	€ 2.056.650
8000102010	Voorziening Wachtg.verpl.vm wethouder	6001020	€ 73.470	€ 3.674	€ 46.114	€ 3.387	€ 30.743
8012000010	Voorziening brandweerpersoneel		€ 91.112	€ 4.556	€ -	€ 157.864	€ 248.976
8040200030	Voorziening Calamiteitenfonds personeel	5402000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
8083001020	Voorziening exploitatietekort Centrum	6830100	€ 2.115.315	€ 105.766	€ 2.770.841	€ 1.478.237	€ 822.911
	Totaal 2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's		**€ 4.252.239**	**€ 212.612**	**€ 2.845.554**	**€ 1.752.594**	**€ 3.159.279**
2.2. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie							
8012000000	Voorziening Onderhoud Brandweerkazerne	6120014	€ 71.976	€ 3.599	€ 9.469	€ 22.341	€ 84.848
8021000010	Voorziening Onderhoud wegen		€ 566.972	€ 28.349	€ 709.284	€ 602.000	€ 459.686
8021010000	Voorziening Straatverlichting	6210101	€ 347.299	€ 17.365	€ 109.827	€ 179.000	€ 416.472
8040300000	Voorziening Onderhoud gemeentehuis	540301x	€ 166.178	€ 8.309	€ 99.164	€ 73.156	€ 140.170
8042100000	Voorziening Onderhoud Basisscholen		€ 1.351.753	€ 67.588	€ 13.763	€ 220.000	€ 1.557.990
8043100000	Voorziening Onderhoud Werkenrode		€ 218.967	€ 10.948	€ -	€ 41.000	€ 259.967
8043100010	Voorziening Onderhoud Terwindtschool		€ 18.376	€ 919	€ -	€ -	€ 18.376
8050500000	Voorziening Onderhoud Gemeentewerf		€ 181.593	€ 9.080	€ 18.592	€ 9.962	€ 172.983
8053001000	Voorziening Onderhoud Heuvelland	653001x	€ 242.045	€ 12.102	€ 25.837	€ 42.931	€ 259.338
8053001030	Voorziening Calamiteitenonderhoud Biga	653001x	€ 33.208	€ 1.660	€ 2.133	€ 16.332	€ 47.407
8053002010	Voorziening Onderhoud Sportaccomodaties velden		€ 40.966	€ 2.048	€ 18.408	€ 52.000	€ 74.558
8053002000	Voorziening Onderhoud Sportaccomodaties kleedruimten		€ 164.839	€ 8.242	€ 8.695	€ 47.000	€ 203.144
8053002020	Voorziening Onderhoud Sportaccomodaties complexen		€ 248.899	€ 12.445	€ -	€ 85.000	€ 333.899
8053003000	Voorziening Onderhoud De Lubert	653003x	€ 187.417	€ 9.371	€ 55.767	€ -	€ 131.650
8054110010	Voorziening onderhoud kasteelmuur		€ 253	€ 13	€ -	€ 253	€ 506
8054110000	Voorziening Onderhoud N.H. Kerk		€ 35.119	€ 1.756	€ 5.780	€ 56	€ 29.395
8058000000	Voorziening Speeltoestellen		€ 2.541	€ 127	€ -	€ 16.410	€ 18.951
8063000010	Voorziening Onderhoud De Mallemolen	6630000	€ 185.453	€ 9.273	€ 32.751	€ 83.757	€ 236.460
8063001010	Voorziening Onderhoud Kloosterstraat 9		€ 60.429	€ 3.021	€ 23.237	€ 18.797	€ 55.989
8072400010	Voorziening Onderhoud gebouw begraafplaats		€ 8.222	€ 411	€ -	€ -	€ 8.222
8072600000	Voorziening Tariefegalisatie Rioolheffing		€ -	€ -	€ -	€ 103.700	€ 103.700
	Totaal 2.2. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie		**€ 4.132.504**	**€ 206.625**	**€ 1.132.506**	**€ 1.613.695**	**€ 4.613.693**
	Totaal 2. Voorzieningen		**€ 8.384.743**	**€ 419.237**	**€ 3.978.061**	**€ 3.366.289**	**€ 7.772.972**
	Generaal-totaal		**€ 35.670.311**	**€ 1.783.516**	**€ 6.755.237**	**€ 9.311.575**	**€ 38.226.649**

1705201360368-2

Bijlage 13

Paragraaf weerstandsvermogen

Millingen

Weerstandsvermogen Gemeente Millingen a/d Rijn

Inleiding
Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet-reguliere kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van de taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van onze gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de exploitatiebegroting beschikbaar zijn.

Wet- en regelgeving
De wettelijke kaders op het gebied van weerstandsvermogen zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin is bepaald dat bij de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen wordt opgenomen. De bepalingen luiden als volgt:

Artikel 11.
1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:
   a. *de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
   b. *alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*
2. *De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste:*
   a. *een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;*
   b. *een inventarisatie van de risico's;*
   c. *het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.*

Gemeentelijke regelgeving op het gebied van het weerstandsvermogen is opgenomen in de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet.

In de "Financiële verordening gemeente Millingen aan de Rijn, 2e versie" is het volgende opgenomen:
Artikel 17. Weerstandsvermogen en risicomanagement
1. *In de begroting en de jaarrekening wordt door het college een paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement opgenomen, waarin in ieder geval wordt ingegaan op het risicomanagement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins. In de paragraaf wordt tevens de gewenste weerstandscapaciteit bepaald.*
2. *Het college geeft tevens aan de risico's van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Het college brengt hierbij in elk geval de risico's in beeld. Het college geeft vervolgens aan in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.*

Risicoregister
In dit risicoregister hebben wij alle bekende risico's in beeld gebracht, beoordeeld en geanalyseerd. Vervolgens geven wij aan hoe wij met het risico willen omgaan in termen van beheersing. De risico's zijn gekwantificeerd en de risicoscore is bepaald. Per risico geven we het financiële belang aan, vervolgens bepalen wij de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet, uitgedrukt in een percentage. Hierna hebben wij de risicoscore bepaald door het financieel belang te vermenigvuldigen met de kans.

Klasse-indeling
De gehanteerde klasse-indeling ziet er als volgt uit:

Tabel: *klasse-indeling*

Kans		
Klasse	***Referentiebeelden***	***Kwantitatief***
1	Zeer klein (< of 1 keer per 10 jaar) Zeer onwaarschijnlijk, komt niet voor in de branche, voor zover bekend	1-20%
2	Klein (1 keer per 5-10 jaar) Niet waarschijnlijk maar mogelijk, is binnen andere gemeenten wel eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	21-40%
3	Gemiddeld (1 keer per 2-5 jaar) Komt zelden voor maar is wel al eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	41-60%
4	Groot (1 keer per 1-2 jaar) Is verscheidene malen voorgekomen (3 x of vaker in de afgelopen 5 jaar)	61-80%
5	Zeer groot (1 keer per jaar of >) Komt met enige regelmaat voor (1 of meerdere keren per jaar)	81-100%

Beheersen van risico's
In deze fase definiëren wij oplossingen om de geïdentificeerde risico's te beheersen. Het is van belang dat wij ook iets met de risico's doen. Voor elk risico maken wij een keuze uit de volgende vier maatregelen:

1. Beëindigen (B)
   Dit houdt in dat wij beleid waar een risico door ontstaat (adviseren te) beëindigen, op een andere manier vorm te geven of geen beleid te starten dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen wij werkprocessen zodanig invullen, dat bepaalde risico's worden vermeden.
2. Verminderen (V)
   Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting kunnen wij het risico verminderen. Hiermee worden de gevolgen van een risico dus beperkt. Tevens kan bij verminderen gedacht worden aan het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico.
3. Overdragen (O)
   Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.
4. Accepteren (A)
   Als wij een risico niet (kunnen) vermijden, verminderen of overdragen accepteren wij het risico en zullen wij de eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit moeten afdekken. Dit betekent niet dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat wij het risico op dit moment accepteren en niet op één of andere wijze afdekken. Mocht de wens bestaan om het risico in de toekomst anders te beheersen dan zullen wij moeten kiezen voor beëindigen, verminderen of overdragen.

Inventarisatie risico's
Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Wij hebben een inventarisatie uitgevoerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd.

We kunnen de risico's als volgt onderverdelen:
- Aansprakelijkheidsrisico's;
- Risico's op eigendommen;
- Risico's van de bedrijfsvoering;
- Financiële risico's

- Grondexploitatie
- Verbonden partijen
- Open-einde regelingen
- Grote projecten
- Overige financiële risico's

Wij houden een risicoregister bij waarin alle bekende risico's uitvoerig zijn beschreven. Op hoofdlijnen zien onze risico's er als volgt uit:

Tabel: *Risico's* *Bedragen x € 1.000*

Categorie	Risico
1. Aansprakelijkheid	76
2. Eigendommen	29
3. Bedrijfsvoering	50
4. Financieel	192
Totaal risico's	**347**

Toelichting risico's

1. Aansprakelijkheid (totaal risico € 76.000)

Binnen dit onderdeel vallen risico's op het gebied van:

Nalatigheid of onrechtmatig handelen

Planschade

Planschade wordt afgedekt in contracten met ontwikkelaars. In geval van een gemeentelijke ontwikkeling (waar geen verhaal kan plaats vinden), zal er bij de kredietvotering hiermee rekening worden gehouden. In 2011 is de laatst verwachte planschade vergoed die niet in een contract is opgenomen.

Schadeclaims

De risico's zijn in de meeste gevallen verminderd door hier verzekeringen voor af te sluiten. Ook hebben wij in de begroting diverse budgetten beschikbaar, bijvoorbeeld om ons eigen risico te dekken. In 2011 hebben zich nog geen gevallen voorgedaan van nalatigheid of onrechtmatig handelen. Er is een algemeen risico opgenomen.

Tabel: *Aansprakelijkheid* *Bedragen x € 1.000*

Categorie Onderwerp	***Beh.***	***Fin. Belang***	***Kans***		***Risico score***
		€	***Kl.***	***%***	***€***
Nalatigheid of onrechtmatig handelen	V	35	1	5%	2
Planschade	O/V	50	1	10%	5
Schadeclaims	A	275	2	25%	69
Totaal		**360**			**76**

2. Eigendommen (risico € 29.000)

Eigendomsadministratie

Het risico bestaat dat door verjaring, gronden bij gebruik door derden overgaan van eigenaar. Er zijn op dit moment geen lopende zaken. Er was in 2011 veel aandacht voor het actualiseren van de eigendomsadministratie.

Eigen risico schadegevallen/schade door vandalisme (diefstal)

De risico's met betrekking tot onze eigendommen hebben wij aanzienlijk beperkt door het afsluiten van brand- en stormverzekeringen. Er geldt hiervoor een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme en diefstal zijn uitgesloten van de verzekering. In 2011 hebben wij de kosten binnen de begroting opgevangen.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen

Wij voeren voor onze eigendommen planmatig beheer en onderhoud uit. Dit doen wij op basis van de beheerplannen en actuele inspecties. De hiervoor noodzakelijke budgetten zijn opgenomen in de begroting. In het kader van de artikel-12-aanvraag zijn de onderhoudsplanningen geactualiseerd en beoordeeld door de inspecteur van BZK. Er wordt een extra uitkering tegemoet gezien, waarmee de voorziening onderhoud gebouwen op peil kan worden gebracht. Hierna worden enkele specifieke aandachtspunten benoemd.

Sportpark de Hove
De plannen voor de vervanging van de gebouwen op Sportpark De Hove worden uitgewerkt door de beide clubs. Voor de zomer van 2012 zullen de financiële consequenties helder zijn en zal worden bezien op welke wijze de dekking zal plaatsvinden. Beschikking over een deel van de reserve omslag bovenwijkse voorzieningen wordt overwogen.

Sporthal de Duffelt en Ontmoetingscentrum de Bijenkorf
In het kader van de artikel-12-aanvraag zijn de onderhoudsplanningen geactualiseerd en beoordeeld door de inspecteur van BZK. Er wordt een extra uitkering tegemoet gezien, waarmee de voorziening onderhoud gebouwen op peil kan worden gebracht. Daarbij wordt ook De Bijenkorf - in relatie met het Kulturhus - betrokken.

Beheer openbare ruimte
De kwaliteit van de openbare ruimte is redelijk, m.u.v. openbaar groen (zie ook paragraaf onderhoud kapitaalgoederen). De toevoeging aan de reserve onderhoud wegen is te laag. Dit resulteert echter op korte termijn in beperkte risico's. Er is wel achterstallig onderhoud aan de openbare verlichting (kwaliteit is matig). Op sommige locaties is de verlichting meer dan 50 jaar oud. Het onderhoud aan de bomen gebeurt in een te lage frequentie, waardoor alle bomen pas in 2013 allemaal zijn onderhouden. Tenslotte wordt er ook onvoldoende gereserveerd voor onderhoud aan de speeltoestellen.

Hierdoor wordt het risico op schadeclaims/ aansprakelijkheid groter. Er wordt getracht de achterstand in te lopen. Afgelopen jaar heeft de gemeente nagenoeg geen claims hoeven toewijzen. Mede door het snel afhandelen van klachten van burgers m.b.t. de openbare ruimte. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt uitgebreid ingegaan op de risico's per onderdeel van de openbare ruimte.

Tabel: *Eigendommen* *Bedragen x € 1.000*

Categorie Onderwerp	***Beh.***	***Fin. Belang***	***Kans***		***Risico score***
		€	***Kl.***	***%***	***€***
Gemeentelijke eigendommen en accommodaties					
- Eigendomsadministratie	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Eigen risico schadegevallen	V	10	5	85%	9
- Schade door vandalisme	V/A	10	3	50%	5
- Onderhoud gemeentelijke gebouwen/terreinen	V	100	1	10%	10
- Sportpark De Hove	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Sporthal de Duffelt en C.C. de Bijenkorf	V	0	0	0%	0
- Beheer openbare ruimte	V	20	2	25%	5
Totaal		**140**			**29**

3. Bedrijfsvoering (risico € 50.000)
Dienstverleningsovereenkomst Groesbeek
Bedrijfsvoeringsrisico's (ziekte, zwangerschaps- en bevallingsverlof, zorgverlof, verloop personeel e.d.) zijn ondergebracht bij de gemeente Groesbeek. Eventuele extra kosten worden echter op basis van nacalculatie in het uurtarief bij ons in rekening gebracht.

Dienstverleningsovereenkomst Groesbeek facturering uren
De uren, die de organisatie van Groesbeek maakt voor de gemeente Millingen aan de Rijn, fluctueren. Het risico bestaat dat meer uren worden gefactureerd dan voorgecalculeerd, wat een extra last veroorzaakt. Het veelal ontbreken van afdelingsplannen verhoogt deze kans. De inspecteur van BZK heeft in zijn rapport over 2011 aandacht gevraagd voor de dienstverleningsovereenkomst, die -in zijn oordeel- de gemeente Millingen aan de Rijn onevenredig belast. Hij gaat uit van een verlaging van de kosten met € 666.000. Hierover zal met de gemeente Groesbeek overleg worden gevoerd.

Tabel: *Bedrijfsvoering* *Bedragen x € 1.000*

Categorie Onderwerp	***Beh.***	***Fin. Belang***	***Kans***		***Risico score***
		€	***Kl.***	***%***	***€***
Dienstverleningsovereenkomst Groesbeek	V	169	1	15%	25
Dienstverleningsovereenkomst Groesbeek facturatie uren	A	100	2	25%	25
Totaal		**269**			**50**

4. Financieel (risico € 192.000)
De risico's bij dit onderdeel hebben betrekking op open-einde regelingen, verbonden partijen, grondexploitatie, grote projecten en overige financiële risico's.

Open-einde regelingen
De regelingen waar wij in onze gemeente mee te maken hebben betreffen de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de welzijnssubsidies, de Wet Werk en Bijstand (WWB), de bijzondere bijstand, de schuldhulpverlening, leerlingenvervoer, de toename van bezwaar en kwijtschelding, de vermindering van de bouwleges en mindere OZB-opbrengsten als gevolg van leegstand van bedrijfsvastgoed.
In de begroting hebben wij hier reële budgetten voor opgenomen, maar één extra leerling kan bijvoorbeeld de vervoerskosten zo maar met € 40.000 doen stijgen.
De huidige kosten van de afvalinzameling zijn gebaseerd op contracten die aflopen op 31 december 2011. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een stijging van de kosten van afvalinzameling, waardoor de risicoscore is verlaagd. Het totale risico met betrekking tot open einde regelingen hebben wij berekend op € 87.000.

Verbonden partijen
Hierbij gaat het om gemeenschappelijke regelingen e.d. en zijn wij, samen met de overige deelnemende gemeenten, financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten. De verbonden partijen met de grootste financiële belangen zijn de GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Regio Nijmegen, GR BREED.
In het kader van de WSW worden de komende jaren kortingen verwacht van het Rijk. Deze kortingen zullen ook bij BREED worden doorgevoerd. Daarnaast wordt er bij BREED in 2012 waarschijnlijk een reorganisatie doorgevoerd, welke extra kosten kan veroorzaken. Wellicht dat dit gevolgen heeft voor de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de GR BREED.
In 2011 is de gemeente aandeelhouder geworden van de DAR NV. In de begroting 2012 wordt de overname van de aandelen verwerkt.
Het totale risico ten aanzien van verbonden partijen hebben wij berekend op € 36.000.

Grondexploitatie
In het kader van de grondexploitatie zijn wij op grond van de voorschriften verplicht de "verliezen te nemen" als zij zich manifesteren.
Mogelijke andere risico's worden binnen de grondexploitatie opgevangen.
De risico's in de sfeer van de grondexploitatie, waarmee wij in het kader van het weerstandsvermogen rekening houden, heeft te maken met vertraging van bouwprojecten

en met de toerekening van de apparaatskosten. Wanneer projecten niet doorgaan komen deze kosten ten laste van de (grond)exploitatie.
In deze paragraaf benoemen wij enkele risico's. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de paragraaf Grondbeleid.

Bijlandtlocatie
Het project is gestart, zodat we opbrengsten realiseren. Daarnaast zijn er ISV-subsidies toegezegd door de Provincie. De realisatie van de opbrengsten is mede afhankelijk van de vraag of tijdig kan worden voldaan aan de voorwaarden in de subsidiebeschikkingen en de overeenkomst met Bouwfonds. De start van de bouw is voorzien in april 2012.

Voormalige oefenhoek voetbalveld
Met de projectontwikkelaar was er een verschil van mening over de nakoming van de overeenkomst. Over het geschil met ontwikkelaar is inmiddels overeenstemming. Afwikkeling zal plaats vinden in 2012. Met de ontwikkelaar is een ontbindingsovereenkomst gesloten, waarbij een schadevergoeding aan de gemeente is betaald. Hiermee is risico komen te vervallen.

Grote projecten
Ook hier geldt dat we een risico lopen ten aanzien van de toegerekende apparaatskosten. Net zoals bij de grondexploitatie komen deze kosten, bij het niet doorgaan van de projecten, ten laste van de exploitatie. Grote projecten die (gaan) lopen zijn naast de grondexploitaties de revitalisering van industrieterrein Molenveld en het Kulturhus.

Het is om meerdere redenen van belang dat het Kulturhus wordt gerealiseerd. Hierdoor is het o.a. mogelijk dat aanzienlijk wordt bespaard op het voorziene onderhoud van "de Bijenkorf" en wordt het aantal te onderhouden m3's maatschappelijk vastgoed verminderd. Er zijn door de provincie drie subsidies toegekend van € 395.000 (Kulturhus, ontmoetingsplein en dorpscontactfunctionaris).
We hebben voor de grote projecten een risico berekend van € 38.000.

Overige financiële risico's
De belangrijkste overige risico's betreffen loon- en prijsontwikkelingen, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, het renterisico, de dividenduitkeringen, de decentralisatie van rijkstaken, bodemsaneringen, de oninbaarheid van vorderingen, het indienen van bezwaarschriften, de belastingaangiften, de garanties en borgstellingen, de hypotheken voor het personeel en de wachtgelden voor bestuurders.

Aanspraken gemeentelijke garantstelling
Gemeentelijke garantstellingen voor verenigingen en gewaarborgde geldleningen e.d. Totaalbedrag ruim 17 miljoen. Grote bedragen betreffen woningcorporatie Waardwonen, in dit kader is het risico beperkt. De gemeente fungeert slechts als achtervang, doordat het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) garant staat.

Leges ID-kaarten
De afhandeling van de NIK zal in 2012 plaatsvinden, na akkoord van de inspecteur. We zijn voor de gederfde inkomsten gecompenseerd door het Rijk via de algemene uitkering. Het risico komt hiermee te vervallen.

Wij gaan uit van een totaal aan 'overige financiële risico's' van € 17.000.

Tabel: Financieel *Bedragen x € 1.000*

Categorie Onderwerp	***Beh.***	***Fin. Belang***	***Kans***		***Risico score***
		€	***Kl.***	***%***	***€***
Open-einde regelingen					
- Onderwijshuisvesting	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Leerlingenvervoer	V/A	40	1	10%	4
- Verhoging verzoeken welzijnsubsidies	V/A	p.m.	4	70%	p.m.
- Toename uitkeringen WWB	V	39	2	25%	10
- Toename aanvragen bijzondere bijstand	V	p.m.	4	70%	p.m.
- Toename aanvragen schuldhulpverlening	V	0	4	70%	0
- Toename sociale problematiek, uitvoeringskosten	A	20	4	50%	10
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning	V/A	100	3	50%	50
- Vermindering legesopbrengsten bouwvergunningen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Aanbod Nijmegen overname aandelen DAR	B	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Aanbesteding afvalinzameling	A	8	2	25%	2
- Toename bezwaar/kwijtschelding - kosten/minder opbrengsten	V	30	1	10%	3
- Lagere opbrengst AH en RH door leegstand	V	60	1	10%	6
Verbonden partijen					
- GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	V/A	45	2	25%	11
- GR GGD	V/A	120	1	10%	12
- GR BREED	V/A	37	3	50%	19
Grondexploitatie					
- Bylandtlocatie	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Voormalige schoollocatie	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Centrum, o.a. 't Stüpke	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Voormalige oefenhoek voetbalveld	V	10	1	20%	2
- Vertraging bouwprojecten, renteverliezen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Daling grondprijzen Grex	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Toerekening apparaatkosten aan Grex	A	0	1	20%	0
Grote projecten					
- Revitalisering industrieterrein Molenveld	V	50	1	20%	10
- Project Kulturhus	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Toerekening apparaatskosten aan projecten	V	140	1	20%	28
Overige financiële risico's					
- Loonontwikkeling/prijsontwikkeling	V	29	1	10%	3
- Algemene uitkering	V/A	0	0	0%	0
- Krimpgemeente	A	0	0	0%	0
- Renterisico	A	10	2	30%	3
- Beleggingen, dividend	A	38	2	25%	10
- Decentralisatie Rijkstaken	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Bodemsanering	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Oninbare vorderingen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Bezwaarschriften	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Leges ID-kaarten	A	18	3	50%	9
- Belastingaangiften	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Garanties en borgstellingen	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Hypotheken personeel	V/B	25	1	5%	1
- Wachtgeld/pensioen bestuurders	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		**819**			**192**

Berekening weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit wordt onderverdeeld in structureel en incidenteel.

Structurele weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:
1. onbenutte belastingcapaciteit;
2. post onvoorzien;
3. vrije begrotingsruimte;
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij als gemeente nog hebben om binnen de wettelijke grenzen onze belastingopbrengsten te verhogen.
Er is op dit moment geen onbenutte belastingcapaciteit.

Tabel: *Onbenutte belastingcapaciteit* *Bedragen x € 1.000*

Belasting c.q. recht	Bedrag
1. OZB	0
2. Afvalstoffenheffing	0
3. Rioolheffing	0
4. Leges	p.m.
Totaal	**0**

Toelichting

Onroerendezaakbelastingen
Voor de OZB kan de zogenaamde artikel 12 norm gehanteerd worden. Op basis van de meicirculaire 2011 is deze norm 0,1432%. De onbenutte capaciteit kan als volgt berekend worden:

Tabel: *Berekening onbenutte belastingcapaciteit OZB* *Bedragen x € 1.000*

Onderdeel	**Bedrag**
Berekende waarde woningen*	511.884
Berekende waarde niet-woningen - eigenaren*	46.230
Berekende waarde niet-woningen - gebruikers*	40.344
Totaal waarde	**598.458**
Minimale opbrengst artikel 12-norm	857
Opbrengsten 2011	955
Onbenutte capaciteit	**-98**

* basis = overzicht totale capaciteit

Afvalstoffenheffing
Het uitgangspunt is volledige kostendekking. In de begroting 2012 is dit het geval. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen. Dit betekent dat er voor 2012 geen sprake is van niet-benutte belastingcapaciteit m.b.t. de afvalstoffenheffing.

Rioolheffing
Bij de rioolbelasting is het uitgangspunt volledige kostendekking. In de begroting 2012 is dit het geval. Er is sprake van een kostendekking van 100%. Dit betekent dat er voor 2012 geen sprake is van niet-benutte belastingcapaciteit m.b.t. de rioolheffing.

Leges
Bij de heffing van leges wordt volledige kostendekking als uitgangspunt gehanteerd. Van belang hierbij is of het totale bedrag aan legesinkomsten binnen de begroting, de aan de specifieke dienstverlening toegerekende lasten al dan niet volledig dekken.
Wij kunnen deze kosten nog niet volledig in beeld brengen, hiervoor is een verfijning van de huidige kostenverdeelsystematiek noodzakelijk. De onbenutte capaciteit ramen wij daarom vooralsnog pro memorie.

2. Post Onvoorzien
Jaarlijks wordt € 12.000 geraamd als stelpost voor onvoorziene uitgaven. De actuele stand van deze stelpost in de meerjarenbegroting bedraagt € 12.000.

3. Vrije begrotingsruimte
Onze meerjarenbegroting geeft structureel een negatief beeld te zien. Van vrije begrotingsruimte in het kader van de weerstandscapaciteit is eigenlijk geen sprake. Zie ook de opmerkingen bij punt 4.

4. Structurele bezuinigingsmogelijkheden
De bezuinigingen zijn nodig om de (meerjaren)begroting sluitend te krijgen en zijn dus niet inzetbaar ter dekking van risico's.

Incidentele weerstandscapaciteit
De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de:
1. algemene reserve, inclusief rekeningresultaten;
2. bestemmingsreserves, waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd;
3. stille reserves;
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden

1. Algemene reserve
De stand van de algemene reserve per 31 december 2011 is € 95.000 positief.
Voorgesteld wordt het saldo van het dienstjaar 2011 toe te voegen aan diverse bestemmingsreserves (onderhoudsreserves wegen en openbare verlichting en reserve renovatie accommodatie De Hove).

2. Bestemmingsreserves
Er zijn geen bestanddelen van de bestemmingsreserves beschikbaar als weerstandscapaciteit.

Hieronder vindt u een overzicht van het verloop van de reserves van onze gemeente.

Tabel: *verloop reserves* *Bedragen x € 1.000*

	Rekening 2007	*Rekening 2008*	*Rekening 2009*	*Rekening 2010*	*Rekening 2011*	*Begroting 2012*
Algemene reserves						
Algemene reserve	1.552	1.412	501	414	95	-429
Saldo dienstjaar	129	-226	-82	-72	1.519	-699
Algemene reserve beklemd				-	-	-
Bestemmingsreserves	2.116	2.083	3.463	3.176	2.887	3.054

3. Stille reserves
Bij stille reserves gaat het om de overwaarde van gemeentelijke bezittingen die direct verkoopbaar zijn zonder dat de bedrijfsvoering of het gemeentelijke beleid hierdoor wordt beïnvloed. De overwaarde betreft het verschil tussen de verwachte verkoopopbrengst, wij hebben hiervoor de WOZ-waarde 2011 als uitgangspunt gehanteerd, en de boekwaarde per 1 januari 2011.

Wij hebben onze bezittingen beoordeeld op de benoemde uitgangspunten. Het grootste deel van onze bezittingen is nodig voor de bedrijfsvoering en de uitvoering van ons beleid. Ons gemeentehuis gebruiken we voor ons bestuur en de publieksservice. Een deel van het gebouw verhuren wij. De onderwijs- en welzijnsgebouwen zijn beleidsmatig noodzakelijke voorzieningen.

Voor wat betreft de aandelenpositie hebben wij onze aandelen beoordeeld. Deze aandelen zijn echter niet vrij verhandelbaar. Hierdoor is er ook geen marktprijs bekend. Tevens zou bij verkoop van de aandelen de structureel in de begroting opgenomen dividenduitkering vervallen (BNG € 12.000, ARN € 3.000 en Vitens € 15.000).

In uw raadsvergadering van 26 april 2011 heeft u ingestemd met de kredietvotering voor de sanering en het bouwrijpmaken van het Bylandtterrein. Voor dit project zijn de inkomsten afgerond € 320.000 hoger geraamd dan de uitgaven. In afwachting van de werkelijke resultaten nemen we deze opbrengst mee bij de stille reserves.

4. Incidentele bezuinigingsmaatregelen
Incidentele bezuinigingsmogelijkheden zijn nodig om de begroting sluitend te krijgen en daarmee niet beschikbaar als weerstandscapaciteit.

Totaaloverzicht weerstandcapaciteit
De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er als volgt uit:

Tabel: *Totaaloverzicht weerstandscapaciteit* *Bedragen x € 1.000*

Onderdeel	***Bedrag***
Structurele weerstandscapaciteit	
1. onbenutte belastingcapaciteit	0
2. post onvoorzien	12
3. vrije begrotingsruimte (saldo 2011 en 2012)	0
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	0
Incidentele weerstandscapaciteit	
1. algemene reserve	95
2. bestemmingsreserves	0
3. stille reserves	320
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	0
Totaal weerstandscapaciteit per 1-1-2012	**427**

Ratio weerstandsvermogen
Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit bepalen wij ons weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen drukken wij uit in een verhoudingsgetal.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (= totaal risicoscore)}}$$

Op basis van de rekening 2011 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

		Rekening 2011	*Begroting 2012*	*Begroting 2011*	*Rekening 2010*	*Begroting 2010*
Ratio weerstandsvermogen	$\frac{427}{347}$	1,23	-2,25	-1,36	1,12	0,50

Conclusie
Bij de begroting was er ten gevolge van het begrotingstekort in 2011 een negatieve weerstandscapaciteit en daarmee een negatieve weerstandsratio. Wij beschikken op dit moment over voldoende middelen om de geïnventariseerde risico's op te vangen. Echter verwachten we in 2012 een tekort waardoor de ratio in 2012 waarschijnlijk weer negatief zal zijn.

1795201300312 -2

Bijlage 14

Paragraaf weerstandsvermogen

Ubbergen

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN GEMEENTE UBBERGEN 2012

ALGEMEEN

Inleiding
Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet-reguliere kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van de taken en de bedrijfsvoering in gevaar komt. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van onze gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de begroting beschikbaar zijn.

Tot nu toe is er weinig specifieke aandacht geweest voor de kwantificering van de risico's. In deze paragraaf worden de eerste stappen hiertoe gezet.

Gemeentelijke kaders
In deze gemeente zijn geen specifieke kaders betreffende het weerstandsvermogen of risico's vastgesteld.

Ontwikkelingen
Door de economische ontwikkelingen zijn de risico's de laatste jaren toegenomen. Veel gemeenten hebben last van de risico's die zij op het gebied van grondexploitaties hebben genomen. Doordat deze gemeente uitgaat van faciliterend grondbeleid zijn onze risico's op dit terrein zeer beperkt. Er zijn verder geen bijzondere ontwikkelingen te noemen.

RISICOMANAGEMENT

Hoewel in onze gemeente bewust met risico's wordt omgaan en dit onderdeel uitmaakt van onze werkwijzen is er geen sprake van formeel risicomanagement. Op diverse terreinen zijn verzekeringen afgesloten en voorzieningen gevormd. Ook is er bewust voor gekozen om sommige risico's niet te nemen, bijvoorbeeld bij de keuze van materialen die minder vandalismegevoelig zijn, of deze te vermijden of over te dragen, bijvoorbeeld bij het grondbeleid.
De stap die in deze paragraaf wordt gezet is het inventariseren van alle potentiële risico's, deze beoordelen en analyseren, vervolgens te kwantificeren en hier een globale kansberekening op toe te passen.

RISICOPROFIEL

Bij dit onderdeel worden de risico's gepresenteerd. Er is een risico-inventarisatie opgesteld, de risico's zijn geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd. Deze risico's zullen zich immers nooit allemaal in hetzelfde jaar voordoen.

De risico's worden als volgt onderverdelen:
- Aansprakelijkheidsrisico's;
- Risico's op eigendommen;
- Risico's van de bedrijfsvoering;
- Financiële risico's
  - Open-einde regelingen
  - Grondexploitatie
  - Verbonden partijen
  - Grote projecten

- Overige financiële risico's

In de bijlage Risicoregister is een actueel overzicht opgenomen. Op hoofdlijnen zien de risico's er als volgt uit:

Tabel: Overzicht risico´s Bedragen x € 1.000

Categorie	Risico
1. Aansprakelijkheid	55
2. Eigendommen	27
3. Bedrijfsvoering	180
4. Financieel	419
Totaal risico´s	**681**

Toelichting:

1. Aansprakelijkheid (totaal risico € 55.000)
Binnen dit onderdeel vallen risico's op het gebied van:
- Bedrijfsongevallen
- Nalatigheid of onrechtmatig handelen
- Fraude, diefstal
- Planschade
- Schadeclaims

De risico's zijn in de meeste gevallen verminderd door hier maatregelen voor te nemen. Dit kan in de vorm van fysieke en administratieve maatregelen, het volgen van de procedures en het afsluiten van verzekeringen. Ook zijn in de begroting diverse budgetten beschikbaar, bijvoorbeeld om ons eigen risico te dekken. Op het gebied van planschade worden overeenkomsten met de ontwikkelaars gesloten.
Het grootste risico wordt gelopen bij een aantal rechtszaken, voor een tweetal rechtszaken is de uitkomst onzeker en wordt een risico van maximaal € 247.000 ingeschat.

2. Eigendommen (risico € 27.000)
De risico's met betrekking tot onze eigendommen zijn aanzienlijk beperkt door het afsluiten van brand- en stormverzekeringen. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme en diefstal zijn uitgesloten van de verzekering. De risico's hebben vooral hier op betrekking. Bovendien worden voor onze eigendommen planmatig beheer en onderhoud uitgevoerd. Dit wordt gedaan op basis van de beheerplannen en actuele inspecties. De hiervoor noodzakelijke budgetten zijn opgenomen in de begroting of voorzieningen. De beschikbare budgetten zijn voldoende voor het (laten) uitvoeren de te verrichten werkzaamheden.
Door mogelijke bezuinigingsronden kunnen de budgetten echter wel onder druk komen te staan. Van functieverlies zal geen sprake zijn, maar er is een risico dat dan achterstallig onderhoud zou kunnen ontstaan.

3. Bedrijfsvoering (risico € 180.000)
De risico's in de bedrijfsvoering hebben betrekking op de afwezigheid van personeel wegens ziekte of anderszins, het vertrek van personeel en noodzakelijke (tijdelijke en duurdere) vervanging of noodzakelijke vertrekregeling, het binnenhalen van kwalitatief goed personeel, stijging van de pensioenkosten, het disfunctioneren van personeel (frictiekosten) en ICT. Zo kan computeruitval tot gevolg hebben dat onze dienstverlening niet meer uitgevoerd kan worden en onze medewerkers niet meer optimaal kunnen werken. Ter vermindering van de genoemde risico's zijn in beperkte mate budgetten in onze personeelsbegroting opgenomen. De risico's zijn in onze organisatie door genomen maatregelen echter beperkt.
Een specifiek risico betreft de toerekening van personeelslasten aan de grondexploitaties. De werkzaamheden inzake de grondexploitaties zijn conjunctuurgevoelig en vormen

daarom een risico. Zeker nu door de economische omstandigheden de bouw in zwaar weer verkeert. Kunnen er geen activiteiten voor de grondexploitaties verricht worden, drukken de kosten van de desbetreffende medewerkers op onze exploitatie.

4. Financieel (risico € 419.000)
De risico's bij dit onderdeel hebben betrekking op open-einde regelingen, de grondexploitaties, verbonden partijen, grote projecten en overige financiële risico's.

a. Open-einde regelingen (€ 27.000)
De regelingen waar we in onze gemeente mee te maken hebben betreffen de onderwijshuisvesting, het leerlingenvervoer, subsidies, de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de bijzondere bijstand, re-integratie en schuldhulpverlening. In de begroting zijn hier reële budgetten voor opgenomen, maar een extra leerling kan de vervoerskosten zo maar met € 25.000 doen stijgen. Ook kunnen woningaanpassingen een grote impact op het budget van de Wmo hebben.
Door de budgetten in de begroting periodiek te actualiseren en het beschikbaar hebben van reserves voor Onderwijs, WWB en Wmo blijft het risico beperkt tot € 27.000.

b. Grondexploitatie (€ 99.000)
In Ubbergen wordt een faciliterend grondbeleid gevoerd. Dit betekent dat onze risico's beperkt zijn. Als gevolg van de gewijzigde economische omstandigheden wordt wel enig risico betreffende de vergoeding door projectontwikkelaars van de gemaakte kosten gelopen.

c. Verbonden partijen (€ 35.000)
Hierbij gaat het om gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen en zijn wij, samen met de overige deelnemende gemeenten, financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten. Bovendien kan het zo zijn dat we alsnog de door de verbonden partijen te verrichten werkzaamheden bij een faillissement door andere partijen uit moeten laten voeren, terwijl de bijdragen hiervoor al aan de verbonden partijen zijn betaald.
De desbetreffende verbonden partijen zijn de GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen (GGD), Werkvoorzieningsschap Breed, de aandelen DAR, Milieu Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) en de op te richten Regionale Uitvoeringsdienst. De berekende risico's zijn van beperkte omvang.

d. Grote projecten (€ 0)
Er zijn geen grote projecten waarbij grote risico's worden gelopen.

e. Overige financiële risico's (€ 259.000)
De belangrijkste overige risico's betreffen de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de toerekening van rente aan het eigen vermogen (een deel hiervan wordt ten gunste van de exploitatie gebracht), bodemsaneringen en garanties en borgstellingen. Rekening moet worden gehouden met een totaal van de overige financiële risico's van € 259.000 in 2012.

WEERSTANDSCAPACITEIT

Berekening weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit wordt onderverdeeld in structureel en incidenteel.

Structurele weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:
1. onbenutte belastingcapaciteit;
2. post onvoorzien;
3. vrije begrotingsruimte;
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden

Ad. 1. Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij als gemeente nog hebben om binnen de wettelijke grenzen onze belastingopbrengsten te verhogen.

De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:
Tabel: Onbenutte belastingcapaciteit — Bedragen x € 1.000

Belasting c.q. recht	Bedrag
1. Onroerende zaakbelastingen	177
2. Afvalstoffenheffing	0
3. Brede rioolheffing	0
4. Leges	p.m.
Totaal Onbenutte belastingcapaciteit	**177**

Toelichting:

a. Onroerende zaakbelastingen
Voor de OZB kan de zogenaamde artikel 12 norm gehanteerd worden. Op basis van de meicirculaire 2011 is deze norm 0,14320%. De onbenutte capaciteit kan als volgt berekend worden:

Tabel: Berekening belastingcapaciteit OZB — Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Bedrag	
Berekende waarde woningen	1.104	
Berekende waarde niet-woningen	378	
Totaal waarde		*1.482*
Geraamde opbrengsten		
- woonruimten	1.151	
- niet-woonruimten	794	
Totaal opbrengsten begroting 2012		*1.945*
Minimale opbrengsten artikel 12-norm		2.122
Totaal Onbenutte belastingcapaciteit OZB		**177**

b. Afvalstoffenheffing
Het uitgangspunt is volledige kostendekkendheid. Dit betekent dat er geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit is.

c. Brede rioolheffing
Ook bij de rioolheffing is het uitgangspunt volledige kostendekkendheid en is er dus geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

d. Leges
Bij de heffing van leges wordt volledige kostendekkendheid als uitgangspunt gehanteerd. Van belang hierbij is of het totale bedrag aan legesinkomsten binnen de begroting, de aan de specifieke dienstverlening toegerekende lasten al dan niet volledig dekken.

Deze kosten zijn nog niet volledig per product in beeld gebracht, hiervoor is een verfijning van de huidige kostenverdeelsystematiek noodzakelijk. De onbenutte capaciteit hiervoor wordt daarom vooralsnog pro memorie geraamd.

Ad. 2. Post onvoorzien
In de begroting hebben wij een post onvoorzien opgenomen van € 68.000 (2012), meerjarig € 43.000. Deze kan worden ingezet in het kader van de weerstandscapaciteit.

Ad. 3. Vrije begrotingsruimte
Onze meerjarenbegroting geeft structureel een negatief beeld te zien. Van vrije begrotingsruimte is geen sprake.

Ad. 4. Structurele bezuinigingsmogelijkheden
Sinds 2003 maakt het beoordelen van de beschikbare budgetten en mogelijke ruimte hierin structureel onderdeel uit van onze werkzaamheden bij het opstellen van de begroting. Van aanvullende structurele bezuinigingsmogelijkheden is dan ook geen sprake.

Incidentele weerstandscapaciteit
De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de:
1. algemene reserve;
2. bestemmingsreserves, waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd;
3. stille reserves;
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden.

Ad. 1. Algemene reserve
De geraamde stand van de algemene reserve, inclusief de risicoreserve per 31 december 2012 is € 781.000. Hiervan is € 52.500 bestemd voor bepaalde uitgaven. Derhalve is de algemene reserve, inclusief risicoreserve, voor een bedrag van € 723.000 inzetbaar als weerstandscapaciteit.

Ad. 2. Bestemmingsreserves
De aanwezige bestemmingsreserves zijn beoordeeld op de noodzaak van handhaving. Hiervan is sprake als er claims op liggen of er vastgesteld beleid mee moet worden gerealiseerd. Als u als raad de bestemming nog kunt wijzigen en een "vrije" keuze heeft om de reserve anders in te zetten valt deze onder de incidentele weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij om de volgende bestemmingsreserves:

Tabel: Berekening weerstandscapaciteit bestemmingsreserves — Bedragen x € 1.000

Naam bestemmingsreserve	Saldo 31-1-2012	Claim/ noodzaak	Weerstands -capaciteit
Reinigingsheffing	97		97
WWB	159		159
Wmo	1.280	775	261
Totaal bestemmingsreserves weerstandscapaciteit	**1.536**	**775**	**517**

Ad. 3. Stille reserves
Hierbij gaat het om de overwaarde van gemeentelijke bezittingen die direct verkoopbaar zijn zonder dat de bedrijfsvoering of het gemeentelijke beleid hierdoor wordt beïnvloed. De overwaarde betreft het verschil tussen de verwachte verkoopopbrengst, hiervoor is de WOZ-waarde 2012 als uitgangspunt gehanteerd, en de boekwaarde per 1 januari 2012. De gemeentelijke bezittingen zijn beoordeeld op de benoemde uitgangspunten. Een groot deel van deze bezittingen zijn nodig voor de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld ons gemeentehuis. Een ander belangrijk deel is van belang voor de uitvoering van ons gemeentelijke beleid. Dit geldt bijvoorbeeld voor de onderwijs- en welzijnsgebouwen.

Voor wat betreft de aandelenpositie zijn de aandelen Vitens en BNG beoordeeld. Deze aandelen zijn echter moeilijk verhandelbaar, omdat deze altijd in handen van overheidslichamen dienen te blijven. De huidige marktprijs is niet bekend. Tevens zou bij verkoop van de aandelen de structureel in de begroting opgenomen dividenduitkering van € 75.000 vervallen.

De stille reserves per 1 januari 2012 zijn:
Tabel: Overzicht stille reserves

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek waarde	Actuele waarde	Weerstands capaciteit
De Ubburch	0	289	289
Plan Hubertushof	0	500	500
Kavel Bouwkamp	120	285	165
Totaal Stille reserves	**120**	**1.074**	**954**

Ad. 4. Incidentele bezuinigingsmogelijkheden
Voor de begroting 2012-2015 worden vooralsnog geen incidentele bezuinigingsmogelijkheden voorzien.

Totaaloverzicht weerstandscapaciteit
De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er als volgt uit:

Tabel: Totaaloverzicht weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit	**220**
1. onbenutte belastingcapaciteit	177
2. post onvoorzien	43
3. vrije begrotingsruimte	0
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	0
Incidentele weerstandscapaciteit	**2.200**
1. algemene reserve	729
2. bestemmingsreserves	517
3. stille reserves	954
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	0
Totaal weerstandscapaciteit per 1-1-2012	**2.420**

WEERSTANDSVERMOGEN

Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit wordt ons weerstandsvermogen bepaald. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De hoogte van de gewenste/noodzakelijke ratio wordt door de gemeente bepaald. Dit is afhankelijk van de mate waarin de gemeente de risico's willen afdekken. Als referentiekader kan de volgende waarderingstabel worden gebruikt. Deze tabel wordt in meerdere gemeenten gebruikt.

Tabel: Waarderingstabel weerstandsvermogen

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Op basis van de waarderingstabel wordt normaliter gestreefd naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 = voldoende.

Voor 2012 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{2.420}{681} = 3,55$$

Wanneer in de berekeningen rekening wordt gehouden met de incidentele en structurele effecten, geeft de weerstandsratio een ander resultaat te zien. In deze opzet worden de structurele risico's en weerstandscapaciteit voor een periode van 4 jaren meegenomen, de incidentele uiteraard voor 1 jaar. Dit geeft wel een zuiverder beeld te zien. De weerstandsratio voor 2012 ziet er dan als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{3.080}{2.300} = 1,34$$

CONCLUSIE

De risico's waar deze gemeente mee te maken hebben worden steeds omvangrijker. Burgers worden steeds mondiger en zijn eerder genegen de overheid aansprakelijk te stellen voor schade.
De gewijzigde economische omstandigheden hebben een behoorlijke impact op de omvang van onze risico's. Een lagere algemene uitkering door noodzakelijke bezuinigingen bij het Rijk, de omvang, en dus ook de lasten, van ons uitkeringenbestand neemt toe, de grondexploitatie wordt moeilijker, inkomsten van bouwleges worden minder etc. Mogelijke bezuinigingen op onderhoud en beheer kunnen leiden tot meer aansprakelijkheidstellingen en achterstallig onderhoud, wat per definitie duurder is dan regulier onderhoud.

Onze totale weerstandscapaciteit is ruim voldoende om de risico's af te dekken. Maar hierbij is wel de kanttekening te plaatsen dat onze structurele risico´s niet volledig gedekt worden door de structurele weerstandscapaciteit. Het overschot op de incidentele weerstandscapaciteit is toereikend om gedurende vijf jaar het structurele tekort af te dekken. Dit betekent dat deze gemeente na vijf jaar aanvullende structurele dekkingsmiddelen moet zoeken.

Ondanks de nog niet perfecte kwantificering van onze risico's is onze weerstandsratio positief en komt uit op een score van 3,55. Houden wij rekening met de incidentele en structurele effecten is er sprake van een weerstandsratio van 1,34. Dit betekent dat er sprake is van een positief weerstandsvermogen en wij voldoende in staat zijn mogelijke financiële tegenvallers op te vangen.

1705201300316 -2

Bijlage 15

Paragraaf weerstandsvermogen Groesbeek

Inleiding
Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet-reguliere kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van de taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van onze gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd (bijvoorbeeld het Centrumplan) of budgetten binnen de exploitatiebegroting beschikbaar zijn.

Wet- en regelgeving
De wettelijke kaders op het gebied van weerstandsvermogen zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin is bepaald dat bij de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen wordt opgenomen. De bepalingen luiden als volgt:
Artikel 11.

1. *Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:*
    a. *de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
    b. *alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*
2. *De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste:*
    a. *een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;*
    b. *een inventarisatie van de risico's;*
    c. *het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.*

Gemeentelijke regelgeving op het gebied van het weerstandsvermogen is opgenomen in de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet.

In de "Financiële verordening gemeente Groesbeek, 2e versie" is het volgende opgenomen:
Artikel 17. Weerstandsvermogen en risicomanagement

1. *In de begroting en de jaarrekening wordt door het college een paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement opgenomen, waarin in ieder geval wordt ingegaan op het risicomanagement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins. In de paragraaf wordt tevens de gewenste weerstandscapaciteit bepaald.*
2. *Het college geeft tevens aan de risico's van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Het college brengt hierbij in elk geval de risico's in beeld. Het college geeft vervolgens aan in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.*

Risicoregister
In het risicoregister hebben wij alle bekende risico's in beeld gebracht, beoordeeld en geanalyseerd. Vervolgens geven wij aan hoe wij met het risico willen omgaan in termen van beheersing. De risico's zijn gekwantificeerd en de risicoscore is bepaald. Per risico geven we het financiële belang aan, vervolgens bepalen wij de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet, uitgedrukt in een percentage. Hierna hebben wij de risicoscore bepaald door het financieel belang te vermenigvuldigen met de kans.

Klasse-indeling
De gehanteerde klasse-indeling ziet er als volgt uit:

Tabel: *klasse-indeling*

	Kans	
Klasse	**Referentiebeelden**	**Kwantitatief**
1	Zeer klein (< of 1 keer per 10 jaar) Zeer onwaarschijnlijk, komt niet voor in de branche, voor zover bekend	1-20%
2	Klein (1 keer per 5-10 jaar) Niet waarschijnlijk maar mogelijk, is binnen andere gemeenten wel eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	21-40%
3	Gemiddeld (1 keer per 2-5 jaar) Komt zelden voor maar is wel al eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	41-60%
4	Groot (1 keer per 1-2 jaar) Is verscheidene malen voorgekomen (3 x of vaker in de afgelopen 5 jaar)	61-80%
5	Zeer groot (1 keer per jaar of >) Komt met enige regelmaat voor (1 of meerdere keren per jaar)	81-100%

Beheersen van risico's
In deze fase definiëren wij oplossingen om de geïdentificeerde risico's te beheersen. Het is van belang dat wij ook iets met de risico's doen. Voor elk risico maken wij een keuze uit de volgende vier maatregelen:

1. Beëindigen (B)
   Dit houdt in dat wij beleid waar een risico door ontstaat (adviseren te) beëindigen, op een andere manier vorm te geven of geen beleid te starten dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen wij werkprocessen zodanig invullen, dat bepaalde risico's worden vermeden.
2. Verminderen (V)
   Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting kunnen wij het risico verminderen. Hiermee worden de gevolgen van een risico dus beperkt. Tevens kan bij verminderen gedacht worden aan het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico.
3. Overdragen (O)
   Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.
4. Accepteren (A)
   Als wij een risico niet (kunnen) vermijden, verminderen of overdragen accepteren wij het risico en zullen wij de eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit moeten afdekken. Dit betekent niet dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat wij het risico op dit moment accepteren en niet op één of andere wijze afdekken. Mocht de wens bestaan om het risico in de toekomst anders te beheersen dan zullen wij moeten kiezen voor beëindigen, verminderen of overdragen.

Inventarisatie risico's
Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Wij hebben een inventarisatie uitgevoerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd.

We kunnen de risico's als volgt onderverdelen:
- Aansprakelijkheidsrisico's;
- Risico's op eigendommen;
- Risico's van de bedrijfsvoering;
- Financiële risico's
  - Grondexploitatie
  - Verbonden partijen
  - Open-einde regelingen
  - Grote projecten
  - Overige financiële risico's

Wij houden een risicoregister bij waarin alle bekende risico's uitvoerig zijn beschreven. Op hoofdlijnen zien onze risico's er als volgt uit:

Tabel: *Risico's* *Bedragen x € 1.000*

Categorie	*Risico*
1. Aansprakelijkheid	91
2. Eigendommen	58
3. Bedrijfsvoering	105
4. Financieel	1.146
Totaal risico's	**1.400**

Toelichting risico's

1. Aansprakelijkheid (totaal risico € 91.000)
Binnen dit onderdeel vallen risico's op het gebied van:
Nalatigheid of onrechtmatig handelen
Planschade
Schadeclaims
De risico's zijn in de meeste gevallen verminderd door hier verzekeringen voor af te sluiten. Ook hebben wij in de begroting diverse budgetten beschikbaar, bijvoorbeeld om ons eigen risico af te dekken. In 2011 hebben zich geen gevallen voorgedaan van nalatigheid of onrechtmatig handelen. Planschade wordt zoveel mogelijk afgedekt in contracten met ontwikkelaars. In geval van een gemeentelijke ontwikkeling (waar geen verhaal kan plaatsvinden), wordt hiermee bij de kredietvotering rekening gehouden. In 2011 zijn alle planschadevergoedingen verhaald.

Op het gebied van de schadeclaims is sprake van een aantal concrete gevallen. Dit betreft de volgende zaken:

Contract marktpartij OCG plandeel Spoorlaan
De rechter heeft uitspraak gedaan. Het vonnis van de rechtbank dateert van 23 februari 2011. Alle vorderingen van OCG zijn afgewezen en de tegenvordering van de gemeente tot schadevergoeding is toegewezen (de hoogte moet nog worden vastgesteld). OCG is veroordeeld tot betaling van de proceskosten. OCG heeft tegen het vonnis hoger beroep ingesteld. Getuigenverhoor is nu aan de orde. De zittingsdatum is nog niet bekend.

Bestemmingsplan Kerkebosje Heilig Landstichting
Voor het Kerkebosje is een nieuw bestemmingsplan vastgesteld. Door een omwonende is beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan. Inmiddels heeft de raad van State uitspraak gedaan, de aanduiding natuurbegraafplaats is vernietigd (vanwege het gebrek

aan juiste motivering, in principe is wijziging van bestemming wel mogelijk). We gaan nu met de eigenaar in overleg en starten een nieuwe bestemmingsplansprocedure. Met de eigenaar is overeengekomen dat bij realisering van de bestemming 'natuurbegraafplaats' geen aanspraak gemaakt wordt op planschadevergoeding.

Bedragen x € 1.000

Tabel: *Aansprakelijkheid*

Categorie Onderwerp	***Beh.***	***Fin. Belang***	***Kans***		***Risico score***
		€	**Kl.**	**%**	**€**
Nalatigheid of onrechtmatig handelen	V	100	1	5%	5
Planschade	O/V	50	1	10%	5
Schadeclaims					
- Contract marktpartij OCG plandeel Spoorlaan	A	1.600	1	5%	80
- BP Kerkebosje Heilig Landstichting	V	50	1	2%	1
Totaal		**1.800**			**91**

2. Eigendommen (risico € 58.000)

Eigendomsadministratie

Het risico bestaat dat door verjaring, gronden bij gebruik door derden overgaan van eigenaar. Het risico van verjaring bij gebruik van gronden door derden is voor het buitengebied beïnvloed door de ruilverkaveling 2005. Op dit moment loopt een zaak betreffende een perceel aan de Bredeweg.

Onderhandelingsrisico

Onderhandelingen betreffende tijdige verwerving van een locatie binnen het centrumplan aan te merken als een risico voor de gemeente. Gemeente heeft hier een leveringsplicht aan ontwikkelaar. Een onteigeningsproces is ingezet, hoogte van de uiteindelijk te verstrekken onteigeningsvergoeding is een risico.

Eigen risico schadegevallen/schade door vandalisme (diefstal)

De risico's met betrekking tot onze eigendommen hebben wij aanzienlijk beperkt door het afsluiten van brand- en stormverzekeringen. Er geldt hiervoor een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme en diefstal zijn uitgesloten van de verzekering. In alle gevallen wordt onderzocht of gemaakte kosten op derden kunnen worden verhaald. Bij personen en zaakschades hebben we een eigen risico van € 2.500. In 2011 hebben we nagenoeg geen gevallen gehad, waar we aansprakelijkheid hebben moeten erkennen.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen

Wij voeren voor onze eigendommen planmatig beheer en onderhoud uit. Dit doen wij op basis van de beheerplannen en actuele inspecties. De hiervoor noodzakelijke budgetten zijn opgenomen in de begroting. Hierna volgen enkele specifieke aandachtspunten.

Onderwijshuisvesting – Vossenhol

Wij zijn als gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. In dit verband hebben wij kaders vastgelegd over wanneer een school recht heeft op nieuwbouw, uitbreiding en vergoeding van onderhoud. Tevens zijn de wijze van bepaling van de capaciteit van een gebouw opgenomen en de normbedragen voor de toe te kennen voorzieningen.
De huisvesting van het onderwijs kan voor ons een hoog investeringsniveau inhouden. Dit is afhankelijk van de toestand van de gebouwen, de ontwikkeling van de leerlingaantallen en capaciteitsproblemen.

In het kader van de onderwijshuisvesting wordt de mogelijkheid van nieuwbouw van 't Vossenhol onderzocht. Met het SPOG is een intentieovereenkomst gesloten. Hierin zijn de

randvoorwaarden voor de nieuwbouw vastgelegd. Het risico is minimaal, omdat de bijdrage is vastgesteld op maximaal het onderhoudsbudget, waarvoor een voorziening is gevormd.
Door onderhoudsachterstand kunnen calamiteiten ontstaan, zodat direct onderhoud aan het huidige gebouw noodzakelijk is (planning bouw 2012-2013). Vertraging in de planning kan de noodzaak tot het plegen van onderhoud verhogen.

Zwembad de Lubert
Het zwembad wordt geprivatiseerd. Het voorbereidingstraject heeft een langere doorlooptijd dan was verwacht, als gevolg van onduidelijkheid in de financiering van de geestelijke gezondheidszorg (CPH). Tot en met die periode hebben we het complex nog in onderhoud. Recent overleg over de overdracht gaat de goede kant op. Er is achterstallig onderhoud (vooral de vloer van het zwembad), waarvoor we nog een voorziening hebben van € 133.000. In de overeenkomst is opgenomen dat de privatisering definitief wordt, nadat de omgevingsvergunning is afgegeven.

Beheer openbare ruimte
De kwaliteit van de openbare ruimte is van basisniveau. Bezuinigen op het beheer van de openbare ruimte verhoogt het risico op schadeclaims en aansprakelijkheid. Afgelopen jaar heeft de gemeente nagenoeg geen claims hoeven toewijzen, mede doordat snel gereageerd wordt op klachten van burgers over de openbare ruimte.

Tabel: *Eigendommen* *Bedragen x € 1.000*

Categorie Onderwerp	***Beh.***	***Fin. Belang***	***Kans***		***Risico score***
		€	***Kl.***	***%***	***€***
Eigendomsadministratie	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onderhandelingsrisico	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Eigen risico schadegevallen	V	10	3	50%	5
Schade door vandalisme	V	25	3	50%	13
Onderhoud gemeentelijke gebouwen/terreinen	A	0	-	0%	0
Onderwijshuisvesting - Vossenhol	V/A	100	2	35%	35
Zwembad De Lubert	V/A	0	-	0%	0
Beheer openbare ruimte	V	20	2	25%	5
Totaal		**155**			**58**

3. Bedrijfsvoering (risico € 105.000)
Bedrijfsongevallen
Er is een voorstel in voorbereiding voor het afsluiten van een ongevallen/politiek molest verzekering voor raadsleden en personeel. Dit mede gezien landelijke ontwikkelingen op dit gebied. In 2011 hebben zich geen gevallen voorgedaan.

Fraude en diefstal
Er is een FOG-verzekering (Frauderisico-Onderlinge van gemeenten, VNG) afgesloten. Daarnaast worden fysieke en/of administratieve maatregelen opgenomen (functiescheiding, procesbeschrijvingen).
In 2011 hebben zich geen gevallen voorgedaan. De interne controle richt zich ook met name op deze zaken.

Afwezigheid van personeel wegens ziekte of anderszins/vertrek van personeel
Kennis en kunde gaan mogelijk verloren, waardoor de kwaliteit van de organisatie en de door de organisatie geleverde producten lager worden.
Voor tijdelijke inhuur van personeel ramen wij in de begroting een bedrag van € 240.000 en voor vervanging bij zwangerschaps- of ouderschapsverlof ramen wij een bedrag van

€ 21.000. Daarnaast wordt getracht zoveel mogelijk binnen de huidige formatie en budgetten de kosten op te vangen.

Taakstelling overhead
Er lopen onderzoeken naar de uitbesteding van een aantal onderdelen van de ambtelijke organisatie, zoals RUD, regionale brandweer en ICT. Het onderdeel belastingen is per 1-1-2012 uitbesteed. Om de begrote bezuinigingen te realiseren moet bespaard worden op de overheadkosten. Worden deze besparingen niet gerealiseerd, dan heeft dit gevolgen voor de overheadskosten van de achterblijvende organisatieonderdelen. De taakstelling voor het reduceren van overhead worden zo realistisch mogelijk geraamd.

Disfunctioneren van personeel (frictiekosten)
Uitgegaan wordt van 3 casussen per jaar. In de begroting 2012 is een bedrag opgenomen van € 20.000. Hierbij worden ook zaken als algemene juridische bijstand, FUWA, toetsing sociaal plan betrokken. Niet alleen bezuinigingen maar ook uitbesteding van taken zal leiden tot een toenemend gebruik van deze post.

ICT
Computeruitval kan tot gevolg hebben dat onze dienstverlening niet meer uitgevoerd kan worden en onze medewerkers niet meer optimaal kunnen werken. In 2011 is de besturingsomgeving overgezet van Novell naar Windows. Dit heeft de nodige opstartproblemen veroorzaakt.

Tabel: *Bedrijfsvoering* *Bedragen x € 1.000*

Categorie Onderwerp	***Beh.***	***Fin. Belang***	***Kans***		***Risico score***
		€	***Kl.***	***%***	***€***
Bedrijfsongevallen	V/A	250	1	2%	5
Fraude, diefstal	B	0	-	0%	0
Afwezigheid personeel wegens ziekte of anderszins	V	47	3	50%	24
Vertrek personeel	V	175	2	25%	44
Taakstelling overhead	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Disfunctioneren medewerkers	V	20	4	75%	15
ICT	V	87	2	20%	17
Totaal		**579**			**105**

4. Financieel (risico € 1.146.000)
De risico's bij dit onderdeel hebben betrekking op open-einde regelingen, verbonden partijen, grondexploitatie, grote projecten en overige financiële risico's.

Open-einde regelingen
De regelingen waar wij in onze gemeente mee te maken hebben betreffen de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de welzijnssubsidies, de Wet Werk en Bijstand (WWB), de bijzondere bijstand, de schuldhulpverlening, leerlingenvervoer, de toename van bezwaar en kwijtschelding, de vermindering van de bouwleges en mindere OZB-opbrengsten als gevolg van leegstand van bedrijfsvastgoed.
In de begroting hebben wij hier reële budgetten voor opgenomen, maar één extra leerling kan bijvoorbeeld de vervoerskosten zo maar met € 50.000 doen stijgen.
De huidige kosten van de afvalinzameling zijn gebaseerd op contracten die aflopen op 31 december 2011. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een stijging van de kosten van afvalinzameling, waardoor de risicoscore is verlaagd.
Het totale risico met betrekking tot open einde regelingen hebben wij berekend op € 261.000.

Verbonden partijen

Hierbij gaat het om gemeenschappelijke regelingen e.d. en zijn wij, samen met de overige deelnemende gemeenten, financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten.
De verbonden partijen met de grootste financiële belangen zijn de GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (regionalisering brandweer), de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Regio Nijmegen, GR BREED.
In het kader van de WSW worden de komende jaren kortingen verwacht van het Rijk. Deze kortingen zullen ook bij BREED worden doorgevoerd. Daarnaast wordt er bij BREED in 2012 waarschijnlijk een reorganisatie doorgevoerd, welke extra kosten kan veroorzaken. Wellicht dat dit gevolgen heeft voor de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de GR BREED.
Op 7 juli 2011 heeft u besloten om aandeelhouder te worden van de DAR NV.
Het totale risico ten aanzien van verbonden partijen hebben wij berekend op € 48.000.

Grondexploitatie
De risico's in de sfeer van de grondexploitatie, hebben vooral te maken met vertraging van bouwprojecten (vooral rentekosten), het terugtrekken van partners en met de toerekening van apparaatskosten. Wanneer projecten niet doorgaan komen deze kosten ten laste van de exploitatie.
Voor de verliezen op het centrumplan hebben wij de afgelopen jaren een voorziening gevormd. Bij de actualisatie van de exploitatiebegroting brengen wij op basis van de actuele informatie de voorziening na uw besluitvorming weer op het juiste niveau. De laatst vastgestelde stand van de voorziening, bij de jaarrekening 2011, is € 2.777.000.
Het totale risico "grondexploitatie" hebben we berekend op € 521.000.

Grote projecten
Ook hier geldt dat we een risico lopen ten aanzien van de toegerekende apparaatskosten. Net zoals bij de grondexploitatie komen deze kosten, bij het niet doorgaan van de projecten, ten laste van de exploitatie. Grote projecten die (gaan) lopen zijn - naast de grondexploitaties - het zwembad, Dekkerswald en het voorzieningenhart Groesbeek-Noord.
In 2012 wordt het zwembad geprivatiseerd. Voor de medewerkers van het zwembad geldt een terugkeergarantie gedurende 5 jaar. Overige risico's in de personele sfeer worden afgekocht. Voor 01-02-2013 zijn 3 medewerkers met vervroegd pensioen. Voor de risicobepaling is uitgegaan van een laag risico, geldend voor de resterende 7 medewerkers die allen part time werken. De totale loonsom voor deze medewerkers bedraagt in 2012 € 225.000.
Bij Dekkerswald bestaat het risico dat er een groter beroep op de WMO wordt gedaan in plaats van de AWBZ. Deze kosten komen dan voor rekening van de gemeente.
We hebben voor de grote projecten een risico berekend van € 202.000.

Overige financiële risico's
De belangrijkste overige risico's betreffen loon- en prijsontwikkelingen, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, het renterisico, de dividenduitkeringen, de decentralisatie van rijkstaken, de opruiming van explosieven, bodemsaneringen, de oninbaarheid van vorderingen, het indienen van bezwaarschriften, leges ID-kaarten, de belastingaangiften, de garanties en borgstellingen, de hypotheken voor het personeel en de wachtgelden voor bestuurders.

Ruiming explosieven
Met ingang van 2010 ontvangen we een bijdrage bommenregeling in de algemene uitkering. Deze is gebaseerd op het aantal te bouwen woningen en dus niet afhankelijk van het aantal te ruimen explosieven. Dit kan zowel een positief als een negatief effect hebben. De komende vier jaar zijn er nog genoeg gelden te verwachten, daarna is het afwachten hoe de woningbouw zich ontwikkelt. Mochten er veel werkzaamheden in het buitengebied zich voordoen dan kan dit extra risico met zich mee brengen (b.v. aanleg

randweg). Risico kunnen worden beperkt door in de voorbereidingsfase onderzoek uit te voeren en de kosten mee te nemen in het project. Ontwikkelaars die locaties ontwikkelen moeten dit aanmerken als ondernemersrisico.

Leges ID-kaarten
De afhandeling van de NIK (Nederlandse IdentiteitsKaart) heeft in 2011 plaatsgevonden. We zijn voor de gederfde inkomsten gecompenseerd door het Rijk. Het risico komt hiermee te vervallen.

Wij gaan uit van een totaal overige financiële risico's van € 113.000.

Tabel: *Financieel* *Bedragen x € 1.000*

Categorie Onderwerp	*Beh.*	*Fin. Belang*	*Kans*		*Risico score*
		€	*Kl.*	*%*	*€*
Open-einde regelingen					
- Leerlingenvervoer	V/A	50	3	50%	25
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning	V/A	200	3	50%	100
- Verhoging verzoeken welzijnsubsidies	B	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Toename uitkeringen WWB	V	195	2	25%	49
- Toename aanvragen bijzondere bijstand	V	0	4	70%	0
- Toename aanvragen schuldhulpverlening	V	100	2	25%	25
- Toename sociale problematiek, uitvoeringskosten	A	100	3	50%	50
- Vermindering legesopbrengsten bouwvergunningen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Aanbesteding afvalinzameling	A	41	1	10%	4
- Toename bezwaar/kwijtschelding	V	50	1	5%	3
- Lagere opbrengst AH en RH door leegstand	V	100	1	5%	5
Verbonden partijen					
- GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	V/A	138	1	20%	28
- GR GGD	V/A	405	1	5%	20
- GR BREED	V/A	0	0	0%	0
- Aanbod Nijmegen overname aandelen DAR	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Grondexploitatie					
- Toerekening apparaatkosten aan Grex	V	176	1	5%	9
- Centrumplan	V	240	1	5%	12
- Vertraging bouwprojecten, renteverliezen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Daling grondprijzen Grex	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Terugtrekken partners Grex, niet realiseren	V	1.000	3	50%	500
Grote projecten					
- Toerekening apparaatskosten aan projecten	V	305	1	10%	31
- Zwembad	V	212	1	15%	32
- Dekkerswald	A	280	3	50%	140
- Voorzieningenhart Groesbeek-Noord	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Overige financiële risico's					
- Loon- en prijsontwikkeling	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Algemene uitkering	V/A	100	2	25%	25
- Renterisico	A	25	2	30%	8
- SWAP	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Beleggingen, dividend	A	100	1	15%	15
- Decentralisatie Rijkstaken	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Ruiming explosieven	V	100	3	45%	45
- Bodemsanering	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Oninbare vorderingen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Bezwaarschriften	V	5	4	80%	4
- Leges ID-kaarten	A	0	0	0%	0
- Belastingaangiften	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
- Garanties en borgstellingen	A	250	1	5%	13
- Hypotheken personeel	V/B	100	1	3%	3
- Wachtgeld/pensioen bestuurders	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		**4.272**			**1.146**

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit wordt onderverdeeld in structureel en incidenteel.

Structurele weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:
1. onbenutte belastingcapaciteit;
2. post onvoorzien;
3. vrije begrotingsruimte;
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij als gemeente nog hebben om binnen de wettelijke grenzen onze belastingopbrengsten te verhogen.

De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Tabel: *Onbenutte belastingcapaciteit* *Bedragen x € 1.000*

Belasting c.q. recht	***Bedrag***
1. OZB	1.724
2. Afvalstoffenheffing	0
3. Rioolheffing	66
4. Leges	p.m.
Totaal	**1.790**

Toelichting

Onroerende zaakbelastingen
Voor de OZB kan de zogenaamde artikel 12 norm gehanteerd worden. Op basis van de meicirculaire 2011 is deze norm 0,1432%. De onbenutte capaciteit kan als volgt berekend worden:

Tabel: *Berekening onbenutte belastingcapaciteit OZB* *Bedragen x € 1.000*

Onderdeel	**Bedrag**
Berekende waarde woningen*	2.151.462
Berekende waarde niet-woningen - eigenaren*	311.145
Berekende waarde niet-woningen - gebruikers*	283.931
Totaal waarde	**2.746.538**
Minimale opbrengst artikel 12-norm	3.933
Opbrengsten 2012 (begroting)	2.209
Onbenutte capaciteit	**1.724**

* basis = overzicht totale capaciteit

Afvalstoffenheffing
Het uitgangspunt is volledige kostendekking. In de begroting 2012 is dit het geval. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen. Er is sprake van een kostendekking van 100%. Dit betekent dat er geen sprake is van niet-benutte belastingcapaciteit m.b.t. de afvalstoffenheffing.

Rioolheffing
Bij de rioolheffing is het uitgangspunt volledige kostendekking. In de begroting 2012 is dit niet het geval. Er is sprake van een kostendekking van ruim 95%. Dit betekent een niet-

benutte belastingcapaciteit van € 66.000. We groeien geleidelijk naar een kostendekking van 100% (5% tariefstijging per jaar).

Leges
Bij de heffing van leges wordt volledige kostendekking als uitgangspunt gehanteerd. Van belang hierbij is of het totale bedrag aan legesinkomsten binnen de begroting, de aan de specifieke dienstverlening toegerekende lasten al dan niet volledig dekken.
Wij kunnen deze kosten nog niet volledig in beeld brengen, hiervoor is een verfijning van de huidige kostenverdeelsystematiek noodzakelijk. De onbenutte capaciteit ramen wij daarom vooralsnog pro memorie.

2. Post Onvoorzien
Jaarlijks wordt € 75.000 geraamd als stelpost voor onvoorziene uitgaven. De actuele stand van deze stelpost in de meerjarenbegroting bedraagt € 75.000.

3. Vrije begrotingsruimte
De begroting 2012 sluit met een overschot van € 44.000. Ook in 2013 is een overschot begroot. Het overschot van 2012 wordt meegenomen bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

4. Structurele bezuinigingsmogelijkheden
Naast de reeds ingeboekte bezuinigingen is er een aantal maatschappelijk gevoelige bezuinigingsmogelijkheden benoemd. Het is niet noodzakelijk om deze al op korte termijn door te voeren, gezien de ontwikkeling van het begrotingssaldo tot en met 2014. Deze bezuinigingsmogelijkheden bedragen in totaal € 364.000 oplopend tot € 1.280.000. In de berekening van de weerstandscapaciteit is voorzichtigheidshalve € 364.000 meegenomen.

Incidentele weerstandscapaciteit
De incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:
1. algemene reserve, inclusief rekeningresultaten;
2. bestemmingsreserves, waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd;
3. stille reserves;
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Algemene reserve
De stand van de algemene reserve per 31 december 2011 is € 6.747.648. Het voordelige rekeningsaldo bedraagt € 3.960.039 na bestemming. Hiervan wordt een gedeelte via resultaatbestemming bestemd, waarna er € 1.953.039 overblijft dat wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves
Er zijn geen bestanddelen van de bestemmingsreserves beschikbaar als weerstandscapaciteit.

Hieronder vindt u een overzicht van het verloop van de reserves van onze gemeente.

Tabel: *verloop reserves* *Bedragen x € 1.000*

	Rekening 2007	Rekening 2008	Rekening 2009	Rekening 2010	Rekening 2011	Begroting 2012
Algemene reserves						
Algemene reserve	4.769	6.324	5.975	6.230	6.748	6.315
Saldo dienstjaar	1.338	-372	2.468	1.936	3.096	44
Algemene reserve beklemd	-	-	12.862	15.330	16.695	16.651
Bestemmingsreserves	19.690	17.464	3.964	3.789	4.019	2.307

3. Stille reserves
Hierbij gaat het om de overwaarde van gemeentelijke bezittingen die direct verkoopbaar zijn zonder dat de bedrijfsvoering of het gemeentelijke beleid hierdoor wordt beïnvloed. De overwaarde betreft het verschil tussen de verwachte verkoopopbrengst, wij hebben hiervoor de WOZ-waarde met peildatum 01-01-2011 als uitgangspunt gehanteerd, en de boekwaarde per 31 december 2010.
Wij hebben onze bezittingen beoordeeld op de benoemde uitgangspunten. Een groot deel van onze bezittingen is nodig voor de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld ons gemeentehuis. Een ander belangrijk deel is van belang voor de uitvoering van ons gemeentelijke beleid. Dit geldt bijvoorbeeld voor de onderwijs- en welzijnsgebouwen.
Voor wat betreft de aandelenpositie hebben wij onze aandelen BNG beoordeeld. Deze aandelen zijn echter niet vrij verhandelbaar. Hierdoor is er ook geen marktprijs bekend. Tevens zou bij verkoop van de aandelen de structureel in de begroting opgenomen dividenduitkering vervallen.

De stille reserves per 31 december 2011 zijn:

Tabel: *Stille reserves* *Bedragen x € 1.000*

Omschrijving	***Boekwaarde***	***Actuele waarde***	***Weerstands capaciteit***
Reststroken groen t.b.v. vergroting van de tuin	0	2.170	2.170
De Strekel 2-4 (schoolwoning)	243	301	58
De Strekel 6-8 (schoolwoning)	253	301	48
Totaal Stille reserves	**496**	**2.772**	**2.276**

4. Incidentele bezuinigingsmaatregelen
De bepaalde bezuinigingsmogelijkheden zijn structureel.

Totaaloverzicht weerstandcapaciteit
De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er als volgt uit:

Tabel: *Totaaloverzicht weerstandscapaciteit* *Bedragen x € 1.000*

Onderdeel	***Bedrag***
Structurele weerstandscapaciteit:	
1. onbenutte belastingcapaciteit	1.790
2. post onvoorzien	75
3. vrije begrotingsruimte	44
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	364
Incidentele weerstandscapaciteit:	
1. algemene reserve	8.701
2. bestemmingsreserves	0
3. stille reserves	2.276
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	0
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2011	**13.250**

Ratio weerstandsvermogen
Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit bepalen wij ons weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen drukken wij uit in een verhoudingsgetal.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (= totaal risicoscore)}}$$

Op basis van de rekening 2011 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

		Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2011	Rekening 2010	Begroting 2010
Ratio weerstandsvermogen	$\frac{13.250.000}{1.400.000}$	9,46	7,41	7,29	6,89	4,49

Conclusie
Onze weerstandsratio is positief en komt uit op een score van 9,46. Dit betekent dat er sprake is van een ruim positief weerstandsvermogen en wij voldoende in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen.

1765291290323 -2

Bijlage 16

Notitie vergelijking scenario's samenwerking

Groesbeek-Millingen ad Rijn

Gemeente Groesbeek

Werkgroep FINANCIEN:

Notitie vergelijking scenario's samenwerking Groesbeek-Millingen aan de Rijn

1. Inleiding

In deze notitie treft u de vergelijking aan van door de werkgroep Financien uitgewerkte scenrio's voor de samenwerking tussen de gemeente Groesbeek en Millingen aan de Rijn. De notitie begint in paragraaf 2 met een beschrijving van de opdracht aan de werkgroep. In paragraaf 3 wordt een samenvatting gegeven van de vergelijking van de scenario's. Tot slot vindt u in paragraaf 4 een uitgebreidere toelichting per scenario. Diverse berekeningen en achtergrondinformatie treft u in de bijlagen bij deze notitie aan.

2. Opdracht

In de raadsvergadering van 1 maart 2012 is aan de gemeenteraad van Groesbeek in het kader van de gemeentelijke herindeling het volgende conceptbesluit voorgelegd.

Voorstel / conceptbesluit
1. het college op te dragen om samen met de gemeente Millingen aan de Rijn een herindelingsadvies als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de Wet Ahri op te (doen) stellen en deze voor 1 juli 2012 ter besluitvorming voor te leggen;
2. dat onderdeel van dit voorstel dienen te zijn: onderzoeken die inzicht geven in de financiële, maatschappelijke en beleidsmatige effecten van de volgende varianten:
a. de gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn worden samengevoegd;
b. de gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn blijven bestuurlijk zelfstandig en de ambtelijke werkzaamheden worden door Groesbeek uitgevoerd;
c. Millingen aan de Rijn *of Groesbeek* zoekt aansluiting bij een andere gemeente en de organisaties worden ontvlochten;
3. Communicatie met en draagvlak van de inwoners zeer belangrijke punten voor de raad te vinden en daarom wordt het college opgedragen een communicatieplan op te stellen en uit te voeren en dit plan tijdig voor te leggen aan de raadsfracties, opdat aanvullingen mogelijk zijn;
4. het besluit te richten op een samenvoeging c.q. herindeling per 1 januari 2014;
5. dat, als de gemeente Ubbergen op zeer korte termijn (*vóór 1 mei 2012*) besluit om mee te willen in het traject Millingen aan de Rijn–Groesbeek, dan te bezien of dit binnen het voorgestane tijdstraject haalbaar is.

Uiteindelijk is het volgende besluit genomen:

Besluit
De raad heeft unaniem ingestemd met het ontwerpbesluit met inachtneming van de kanttekening de ontwerptekst van punt 4 in samenhang met die van punt 5 zo te interpreteren dat het betekent dat ook valt te bezien of met een beperkt uitstel tot 1 januari 2015 Ubbergen meegenomen kan worden.

Opdracht werkgroep Financiën - deel 1
Naar aanleiding van dit besluit is een werkgroep Financiën ingesteld, bestaande uit de wethouder Financiën van de gemeente Groesbeek (de heer Thijssen), de gemeentesecretaris van de gemeente Millingen aan de Rijn (de heer van den Brink), het hoofd Financiën (de heer Van der Velde) en een beleidsmedewerker Financiën (de heer Aarns). De werkgroep heeft de opdracht gekregen tot een financiële vergelijking te komen van de drie scenario's voor de gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn.

Verdere ontwikkelingen
Op 19 april jl. heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden in Ubbergen van de fractievoorzitters in de raden van de gemeenten Millingen a/d Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Aanleiding hiertoe betrof de interesse van de Ubbergse raad om mee te gaan met de herindeling van de MUG-gemeenten, en eventueel van de MUG+-gemeenten. Doel van de bijeenkomst was om in gesprek te gaan met Millingen en Groesbeek om te kijken wat de mogelijkheden zijn om te komen tot een gemeentelijke herindeling van een zo groot mogelijke omvang. De drie partijen hebben zich hierover in deze bijeenkomst positief uitgesproken.
De gemeenteraad van Ubbergen heeft vervolgens op 10 mei jl. het besluit genomen dat Ubbergen mee wil in het traject van gemeentelijke herindeling met Millingen en Groesbeek en als gevolg daarvan zal participeren in de werkgroep financiën herindeling.

De voorbereidingen zijn erop gericht om aan de hand van nader uitgewerkte documenten de drie raden in augustus een principebesluit te laten nemen tot herindeling van de gemeenten Millingen a/d Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Hierna zal het inspraaktraject starten en met de inwoners worden gecommuniceerd via communicatieplannen. Het officiële inspraaktraject duurt 8 weken, zodat de gemeenteraden in november een definitief besluit kunnen nemen. Als de drie gemeenteraden het besluit voor 31 december 2012 nemen, is dit voor de minister van BZK aanleiding om een noodwet te maken om de verkiezingen van 2014 uit te stellen tot 1 januari 2015. Het wetstraject voor herindeling duurt anderhalf jaar.

Inmiddels heeft er in Groesbeek op 22 mei jl. een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor de raden van de betreffende gemeenten. In deze bijeenkomst hebben vertegenwoordigers van de gemeente Bronckhorst, een plattelandsgemeente in de Achterhoek, hun ervaringen met gemeentelijke herindeling gedeeld. Deze gemeente is ontstaan op 1-1-2005 na samenvoeging van een vijftal gemeenten. Daarnaast is door een medewerker van de Provincie Gelderland een toelichting gegeven over de herindelingscan die door hen zal worden opgesteld.

In deze informatiebijeenkomst is door wethouder Thijssen van de gemeente Groesbeek aangegeven dat aan de drie raden eind juni deze herindelingsscan zal worden voorgelegd evenals de resultaten van de (met Ubbergen uitgebreide) werkgroep Financiën. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit voor de werkgroep Financiën niet haalbaar is, en dat zowel de herindelingscan als de resultaten van de werkgroep eind juli beschikbaar komt.

Opdracht werkgroep Financiën – deel 2

Naar aanleiding van bovengenoemde besluitvorming en nadere ontwikkelingen is er voor de gemeente Groesbeek sprake van vier scenario's, zijnde:

Scenario 1	Samenvoeging Millingen en Groesbeek
Scenario 2	Voortzetting huidige samenwerking Groesbeek-Millingen
Scenario 3	Ontvlechting van huidige samenwerking tussen Groesbeek en Millingen
Scenario 4	Samenvoeging Millingen-Ubbergen-Groesbeek (MUG)

In deze notitie beperken we ons tot de eerste 3 scenario's. Daarmee geven we invulling aan het besluit van de Groesbeekse raad.
De uitwerking van de variant herindeling MUG zal eind juli beschikbaar zijn en samen met de herindelingscan voorgelegd worden aan de drie gemeenteraden.

3. Samenvatting

In onderstaande tabel treft u een vergelijking aan van de scenario's 1, 2 en 3. Per scenario zijn de financiële effecten weergegeven, gesplitst in structurele en incidentele gevolgen. De resultaten zijn daarbij tevens uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

Tabel: *vergelijking scenario's* *bedragen x € 1.000*

Omschrijving	Scenario 1a		Scenario 1b		Scenario 2		Scenario 3	
	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.
Totaal van geïnventariseerde voor- en nadelen GB-MR	-194		-194					
Inzet te ontvangen integratievergoeding	145		145					
Frictiekosten:								
- stelpost vermindering personele lasten en overhead		-1.000		-1.000				
- inzet van integratievergoeding		1.000		1.000				
Aanpassing dienstverleningsoverenkomst: nadeel GB			-666		-666			
Vervallen ingeboekte efficiencyvoordeel							-330	
Frictiekosten i.g.v. ontvlechting, stelpost								pm
Totaal financieel resultaat	**-49**	**0**	**-715**	**0**	**-666**	**0**	**-330**	**pm**
uitgedrukt in € per inwoner:								
(Groesbeek 18.980 inw. / Millingen 5.920 inw.)	**€ 1,97** (GB+MR)		**€ 28,71** (GB+MR)		**€ 35,09** (GB)		**€ 17,39** (GB)	

Uit deze vergelijking blijkt dat scenario 1 (samenvoeging Millingen en Groesbeek) een geschatte lastenstijging van € 2 per inwoner (variant 1a) of € 29 (variant 1b) per inwoner tot gevolg heeft. Het totale financiële resultaat is daarbij gedeeld door het aantal inwoners van Millingen en Groesbeek tezamen (24.900).
Bij scenario's 2 (voortzetting samenwerking) en 3 (ontvlechting) zijn de resultaten vanuit Groesbeeks perspectief gepresenteerd, waarbij de structurele lasten per Groesbeekse inwoner met afgerond € 35 respectievelijk € 17 zullen stijgen.

Bij deze inventarisatie maken we de kanttekening dat de financiële uitwerking is gemaakt op basis van diverse aannames en schattingen. Een en ander geeft echter wel een indicatief beeld van de financiële consequenties van de betreffende scenario's.

In het volgende onderdeel van deze notitie zijn de uitwerkingen in detail weergegeven en toegelicht.

4. Toelichting per scenario

4.1 Scenario 1: Samenvoeging Millingen en Groesbeek

In de bijbehorende tabel, weergegeven op de pagina 9, treft u de financiële uitwerking aan van dit scenario. Als leeswijzer de volgende opmerkingen daarbij.

In deze doorrekening is geïnventariseerd welke begrotingsposten wijzigingen met zich meebrengen uitgaande van een samenvoeging van beide gemeenten.
Zo zijn de besparingen op de bestuurskosten gekwantificeerd (onderdeel A), waarbij enerzijds sprake zal zijn van het wegvallen van de huidige bestuurslasten in Millingen maar anderzijds ook een toename van de bestuurskosten in de nieuwe gemeente als gevolg van schaalvergroting.
Bij onderdeel B zijn de overige geschatte besparingen opgenomen, waarvan we op voorhand kunnen inschatten dat er sprake is van efficiencyvoordelen.

De totale besparingen komen uit op € 1.450.000,- waarbij we gebruik hebben gemaakt van de jaarrekening 2010 en de begrote cijfers 2012. Op deze ingeschatte besparingen hebben we een correctie toegepast inzake loonkosten en overhead (indirecte kosten). Van de geraamde besparingen heeft namelijk een substantieel deel zijnde € 860.000 betrekking op loonkosten en overhead. We zijn daarbij uitgegaan van een maximaal mogelijke besparing hierop van 50%. De gecorrigeerde besparing bedraagt afgerond € 1 miljoen.

Naast de besparingen zullen er ook nadelige gevolgen zijn. Deze betreffen de volgende zaken.

<u>Algemene uitkering (AU)</u>
De nieuwe gemeente zal een lagere algemene uitkering ontvangen dan de som van de huidige uitkeringen bij de twee gemeenten. Op grond van een berekening van het ministerie van BZK blijkt dat de totale AU € 487.000 lager zal zijn.

<u>Belastingen</u>
In deze uitwerking zijn we ervan uitgegaan dat de nieuwe gemeente de laagste tarieven van de twee gemeenten zal hanteren. Het is overigens uiteraard aan de nieuwe gemeente om hierover een besluit te nemen. In het geval de lagere (Groesbeekse) tarieven worden toegepast zal er sprake zijn van een inkomstenderving van € 543.000,- (OZB € 500.000 / hondenbelasting € 41.000 / toeristenbelasting € 2.000). Een gedetailleerde uitwerking treft u als bijlage aan.

<u>Subsidiebeleid</u>
Zoals bekend ligt het subsidieniveau in Groesbeek hoger dan in Millingen. We hebben een inschatting gemaakt van de meerlasten in het geval de (nieuwe) subsidieverordening van Groesbeek ook in Millingen zal worden toegepast. De totale meerlasten ervan zijn € 84.000. Voor nadere details verwijzen wij u naar de bijlage '*Rapportage onderzoek naar effecten harmonisatie subsidiebeleid gemeenten Millingen a/d Rijn en Groesbeek*'.

<u>Onvoorzien</u>

Met bovengenoemde zaken hebben we de grote financiële gevolgen bij samenvoeging in beeld gebracht. Omdat echter op voorhand moeilijk is in te schatten welke (financiële) effecten zich allemaal zullen voordoen, hebben we een post onvoorzien als stelpost opgenomen van € 100.000,-.

Frictiekosten en vergoeding
Het totaal van bovengenoemde zaken geeft een geschat nadeel van € 194.000,-.
In geval van samenvoeging ontvangt de nieuwe gemeente echter op grond van de Wet Arhi (algemene regels herindeling) een integratievergoeding. Door het ministerie van BZK is deze berekend op € 3,9 miljoen.
In onze financiële uitwerking houden we rekening met € 1 miljoen aan frictiekosten waarvoor deze vergoeding zal worden ingezet. Het restant ad € 2,9 miljoen van de te ontvangen vergoeding zullen we als een beklemde reserve wegzetten en de jaarlijkse renteopbrengsten ten gunste laten komen van de exploitatie. Deze rentebaten hebben we berekend op € 145.000.

Reserves en voorzieningen
Voor een goede beoordeling van scenario 1 (samenvoegen) is het ook van belang de reserves en voorzieningen van beide gemeenten te beoordelen. In de bijlagen is een totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen per gemeente opgenomen. Om tot een zinvolle vergelijking en beoordeling van de reserves en voorzieningen te komen, hebben wij ons gericht op:

- een vergelijking van het weerstandsvermogen: in welke mate zijn beide gemeenten in staat om hun risico's op te vangen?
- De beschikbare middelen voor de instandhouding van de openbare ruimte (wegen, gebouwen, riolering, water..): zijn de onderhoudsrapporten actueel, is er sprake van achterstallig onderhoud en zijn er voldoende middelen om dit af te dekken?

Weerstandsvermogen
Voor een toelichting op het begrip weerstandsvermogen verwijzen wij naar de betreffende paragraaf daarover in de jaarrekening 2011 (opgenomen in de bijlagen). Positief voor beide gemeente is dat zij beschikken over een uitgebreide risico-inventarisatie en dat de risico's ook zijn gekwantificeerd. Anders gezegd: de risico's zijn in beeld/zichtbaar en uitgedrukt in een bedrag wanneer ze zich voordoen. Men weet waar men aan toe is.
Voor Groesbeek bedraagt de weerstandsratio inmiddels 9,46. Dit betekent dat Groesbeek 9,46 keer in staat is om alle risico's af te dekken.
Voor Millingen aan de Rijn geldt dat de weerstandsratio 1,23 is. Ook Millingen aan de Rijn is daarmee in staat zijn risico's op te vangen met het beschikbare vermogen.
Kortom: beide gemeenten zijn in staat op korte termijn hun risico's op te vangen, maar het weerstandsvermogen van de gemeente Groesbeek is vele malen groter.

Instandhouding openbare ruimte
Het in stand houden van de openbare ruimte vereist (veel) onderhoud. Belangrijk voor de financiële positie van een gemeente is dat met deze meerjarige onderhoudskosten rekening wordt gehouden. Enerzijds betekent dit dat men moet beschikken over actuele onderhoudsrapporten en anderzijds dat de omvang van de onderhoudsreserves/voorzieningen en de jaarlijkse dotaties daaraan op niveau zijn.

Voor beide gemeenten geldt dat dit het geval is. In Groesbeek was het al op orde en in Millingen aan de Rijn zijn in 2011 alle belangrijke onderhoudsrapporten geactualiseerd. Dit in opdracht van de rijksinspecteur. Op basis hiervan zijn de onderhoudsbudgetten (inclusief de geraamde dotaties aan onderhoudsvoorzieningen) in de begroting op peil gebracht en de gemeente heeft in het kader van art 12 een aanvullende uitkering ontvangen voor het wegwerken van de geconstateerde onderhoudsachterstanden.

Er zijn twee kanttekeningen te plaatsen. Ten eerste raamt de gemeente Millingen aan de Rijn in zijn begroting 75% van de in de onderhoudsrapporten geraamde kosten. Dit is gebeurd op instructie van de rijksinspecteur, die van mening is dat in onderhoudsrapporten de kosten 25% hoger worden geraamd dan in werkelijkheid noodzakelijk is (een uit empirisch onderzoek blijkend gegeven). Ten tweede is in Millingen aan de Rijn feitelijk nog geen sprake van een sluitende meerjarenbegroting (zie hierna).

Financieel MeerjarenPerspectief
Op basis van de recente concept-Voorjaarsnota 2012 heeft de gemeente Groesbeek een sluitend meerjarenperspectief. Voor 2016 is een voordelig saldo geraamd van € 88.000. Daarin is een stelpost verwerkt van € 828.000 voor het opvangen van rijksmaatregelen en decentralisaties.
Voor de gemeente Millingen aan de Rijn geldt echter o.b.v. de concept Voorjaarsnota 2012 een meerjarentekort van structureel € 1 miljoen. Daarbij de opmerking dat er géén stelpost (in tegenstelling tot Groesbeek) voor decentralisatie is opgenomen. Deze is namelijk op instructie van de inspecteur geschrapt. Wel is rekening gehouden met een lagere Algemene Uitkering van structureel € 120.000 als gevolg van het Lente-akkoord (in Groesbeek "pm"-raming).
Millingen is momenteel bezig te inventariseren welke structurele onderuitputting c.q. besparing er de komende jaren gerealiseerd kan worden. Hiervoor is in de Voorjaarsnota vooralsnog een "pm"-raming opgenomen.

In deze scenariovergelijking zijn wij er in eerste instantie van uitgegaan dat het begrotingstekort van Millingen aan de Rijn wordt opgelost door het doorlopen van de art 12 procedure. Anders gezegd: de art 12 procedure leidt tot een financieel "schone" oplevering. Een kanttekening hierbij is dat op dit moment de oplossing daarvoor volgens de rijksinspecteur is het verlagen van de samenwerkingsbijdrage van Millingen aan Groesbeek met € 666.000. De minister moet over dit bijzondere voorschrift echter nog een besluit nemen.
Daarom hebben we ervoor gekozen om scenario 1 in twee varianten te presenteren:

1a) Samenvoeging Millingen en Groesbeek zonder bijzonder voorschrift art 12
1b) Samenvoeging Millingen en Groesbeek met bijzonder voorschrift art 12

<u>Variant 1a)</u>
Bij deze variant gaan we er van uit dat het bijzonder voorschrift van de inspecteur géén stand houdt en dat de inspecteur c.q. de Minister van BZK zorgdraagt voor een schone oplevering van Millingen aan de Rijn (hetzij door een structureel sluitende begroting hetzij door een voldoende compensatie van het resterende tekort).

Per inwoner gerekend betekent deze variant een stijging van € 1,97 (o.b.v. 24.900 inwoners).

Variant 1b)
Bij deze variant gaan we er van uit dat de Minister van BZK het advies van de inspecteur overneemt. Dit kost de gemeente Groesbeek structureel € 666.000.
NB: vooralsnog hanteren we daarbij als uitgangspunt dat het resterende tekort van het financieel meerjarenperspectief (naar boven afgerond € 400.000) alsnog via de artikel 12 procedure wordt opgelost.
Per inwoner gerekend betekent deze variant een stijging van € 28,71 (o.b.v. 24.900 inwoners).

Tabel: *Variant 1a) Financiële gevolgen samenvoeging Groesbeek en Millingen aan de Rijn*

Omschrijving		vervalt in Millingen [1]	meerkosten GB - MR	saldo
A) Besparing op bestuurskosten [2]				
SP 001.00	Gemeenteraad	125.000	-75.000	50.000
SP 001.01	Commissies	4.000		4.000
SP 001.02	B&W	302.000	-26.000	276.000
SP 002.10	Bestuursondersteuning	409.000		409.000
		840.000	-101.000	739.000
	besparing bestuurskosten afgerond:			**740.000**
B) Overige besparingen [2]				
SP 002.00	Begroting	70.000		70.000
SP 002.01	Bestuursrapportages	24.000		24.000
SP 002.02	Rekening	56.000		56.000
SP 002.11	Representatie	51.000	-10.000	41.000
SP 002.12	Communicatie	77.000	-13.000	64.000
SP 003.00	GBA	132.000	-50.000	82.000
SP 003.01	Persoonsdocumentatie	88.000	-15.000	73.000
SP 003.02	Verkiezingen	26.000	-10.000	16.000
SP 006.00	Raad (o.a. kosten griffier)	64.000		64.000
SP 006.01	Rekenkamer	8.000		8.000
SP 120.03	Regionale brandweer	21.000		21.000
SP 120.04	Rampenplan	23.000		23.000
SP 140.00	APV	51.000		51.000
SP 480.05	Overige voorzieningen (onderwijs)	7.500		7.500
SP 560.00	Natuurlijk groen (groenbeheersplan)	5.000		5.000
SP 810.01	Bestemmingsplannen (advieskn)	15.000		15.000
SP 921.00	Gemeentefondsuitkering (abonnem)	2.700		2.700
Kp 407 Fin.	Accountantskosten / bijz.controles	20.000		20.000
Diversen	besparing op beleidsadviezen:			
	- beheer- en beleidsplannen afd OW	16.000		16.000
	- beleidstaken afd. Ruimte en Welzijn	40.000		40.000
	- overige besparingen (stelpost)	10.000		10.000
		807.200	-98.000	709.200
	overige besparingen afgerond:			**710.000**
Subtotaal besparingen (A + B)				**1.450.000**
-/- Correctie resterende loonkosten en overhead [2]: (aanname: 50% vd geraamde loonkn. en overhead 2012)				**-430.000**
C) Lagere algemene uitkering [3]				**-487.000**
D) Belastingen (verschil in belastingtarieven GB - MR) [4]				**-543.000**
E) Subsidiebeleid (welzijn/sport/cultuur/kunst/toerisme)[5]				**-84.000**
F) Onvoorzien (stelpost)				**-100.000**
Totaal (nadeel)				**-194.000**
Inzet te ontvangen integratievergoeding:				
Totale vergoeding - gefaseerd te ontvangen over 4 jaar - € 3.905.000,-.				
In mindering: stelpost van € 1 miljoen ter dekking frictiekosten [6].				
Structurele inzet restant integratievergoeding: € 2,9 mln x 5% rente				**145.000**
(dit restantdeel van de incidentele vergoeding wordt als een beklemde reserve weggezet en de jaarlijkse renteopbrengst komt ten gunste van de exploitatie).				
Totaal				**-49.000**

Opmerkingen:

1) Bedragen ontleend aan jaarrekening Millingen 2010 en begroting Millingen 2012.

2) Betreft voor een groot deel doorberekende loonkosten en overhead. Op de bij A en B geraamde besparing van €1,45 mln is € 430.000 gecorrigeerd uitgaande van een maximaal mogelijke besparing van 50% (aanname) van de hierin begrepen loon- en overheadkosten (raming 2012). Dit is een taakstellende opdracht voor de nieuwe organisatie.
Uitgangspunt is om afbouw overhead in tijdsbestek van 3 jaar te realiseren.

3) O.b.v. berekening rijksinspecteur Min.BZK augustus 2011.

4) O.b.v. berekening inkomstenderving belastingopbrengsten in geval tarieven Millingen worden aangepast aan die van Groesbeek.

5) Ingeschatte meerlasten indien (nieuwe) subsidieverordening Groesbeek wordt toegepast in Millingen.
Dit is inclusief meerlasten ad € 30.000 indien de nieuwe gemeente ook voor Millingen a/d Rijn afspraken maakt met kunstencentrum De Stroming.

6) Stelpost van € 1 mln: inschatting ad € 750.000 overhead (afbouw van € 430.000 in 3 jaar) en post "overige frictiekst" van € 250.000,-.

4.2 Scenario 2: Voortzetting huidige samenwerking Groesbeek-Millingen

Een andere mogelijkheid is dat er wordt gekozen voor een voortzetting van de huidige samenwerking tussen Millingen en Groesbeek. In die situatie is van belang dat de gemeente Millingen a/d Rijn zich momenteel zoals bekend in een artikel 12 procedure bevindt. In dat kader heeft de rijksinspecteur van het Ministerie van BZK onderzoek verricht naar de financiële situatie van de gemeente.

In zijn 'Artikel 12-rapport Millingen a/d Rijn 2011' heeft de inspecteur een aantal bijzondere voorschriften verbonden aan de te verlenen aanvullende uitkering over het jaar 2011. Eén daarvan betreft het zodanig aanpassen van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen Groesbeek en Millingen dat er sprake is van een evenredige lastentoerekening.
De inspecteur constateert dat de lastentoerekening dienstverlening over Groesbeek en Millingen verdeeld is in de verhouding 71% - 29%. Als de verdeling van deze lasten plaatsvindt op basis van de gemeentefondsmaatstaven, dan bedraagt de verdeling Groesbeek 78% en Millingen 22%. De inspecteur is van mening dat laatstgenoemde verdeling moet worden toegepast. Dit betekent voor Groesbeek een structureel nadeel van € 666.000,-. Voor nadere info verwijzen wij u naar bijgevoegde bijlage (paragraaf 7.2.2.3 "Beoordeling niveau lastentoerekening kostenplaatsen" van het artikel 12-rapport Millingen aan de Rijn 2011).
Per inwoner gerekend betekent dit scenario een stijging van € 35,09 (o.b.v. 18.980 inwoners).

Inmiddels hebben wij bij het ministerie en de provincie bezwaar gemaakt tegen het bijzondere voorschrift van de inspecteur. De werkelijke uitkomst van scenario 2 is afhankelijk van de uitkomst van deze procedure. Wij zijn voorlopig uitgegaan van de "worst-case".
De minister heeft mondeling toegezegd het bijzondere voorschrift te willen intrekken, voor de periode tot 1-1-2015, op het moment dat de drie MUG gemeenten eind augustus besluiten tot herindeling.

4.3 Scenario 3: Ontvlechting huidige samenwerking Groesbeek-Millingen

Het derde scenario gaat uit van de mogelijkheid dat de huidige samenwerking tussen Groesbeek en Millingen wordt beëindigd en beide partijen (gemeenten) hun eigen weg gaan.

Ontvlechting van de samenwerkingsovereenkomst heeft consequenties voor beide gemeenten. Groesbeek heeft zijn organisatie er op ingericht om aan de Millingse vraag te kunnen voldoen. Op het moment dat Millingen geen diensten meer afneemt zal Groesbeek haar dienstverlening niet meer bij Millingen in rekening kunnen brengen. Voor Millingen geldt dat zij elders de diensten zal moeten inkopen tegen een nog onbekende prijs. In de uitwerking van dit scenario zijn de financiële consequenties voor Groesbeek in beeld gebracht.

De samenwerking tussen Millingen en Groesbeek is vanaf 1 juli 2009 een feit. In 2008 kocht Millingen ook al diensten in bij afdeling Financiën.
Om een goede beoordeling te kunnen maken wat het betekent indien de samenwerking wordt beëindigd is de situatie van 2008 (gecorrigeerd met de inkoop financiën) vergeleken met die van 2010, zijnde het eerste volledige jaar van gemeentelijke samenwerking. Een financiële uitwerking hiervan treft u aan op de volgende pagina.

Samengevat zien de bevindingen er als volgt uit.
In de Groesbeekse begroting 2010 zijn de lasten als gevolg van de samenwerking met Millingen met afgerond € 2,5 miljoen gestegen. Daartegenover staat echter een hogere doorbelasting aan Millingen van € 2.830.000,-. Per saldo heeft Groesbeek met deze samenwerking dus een voordeel gerealiseerd van (grofweg) € 330.000,-.

In het geval de samenwerking wordt beëindigd zal dit voordeel teniet worden gedaan. Per inwoner gerekend betekent dit een stijging van € 17,39 (o.b.v. 18.980 inwoners).

Daarnaast zal zoals gezegd de ambtelijke organisatie weer aangepast moeten worden c.q. inkrimping zal dan moeten plaatsvinden. Concreet zal dit ertoe moeten leiden dat er afgerond € 2,8 miljoen besparing wordt gerealiseerd aan loonkosten en overhead. Deze operatie zal naast het wegvallende structurele voordeel van € 330.000 - nog nader te berekenen – eenmalige frictiekosten met zich mee brengen.

Scenario 3 Ontvlechting van huidige samenwerking tussen beide gemeenten

Volgens de dienstverleningsovereenkomst 2012 bedraagt de geraamde inkoop dienstverlening van Millingen bij Groesbeek € 2.825.000,-.
Dit zijn 37.817 uren tegen afgerond € 75,-/uur.
Daarnaast worden door Groesbeek overheadlasten rechtstreeks doorbelast (t.b.v. raad, griffie, b&w, brandweer en sporthal).
Ontvlechting van de samenwerkingsovereenkomst heeft consequenties voor beide gemeenten. Groesbeek kan de betreffende kosten niet meer aan Millingen doorbelasten. De formatieomvang en overhead zal hierop aangepast moeten worden.
Millingen daarentegen zal elders de diensten moeten inkopen tegen een nog onbekende prijs.

Analyse formatieomvang en salariskosten Groesbeek
Samenwerking Groesbeek - Millingen vanaf 1 juli 2009. Met ingang van 2008 ook al inkoop door Millingen bij afdeling Financiën.
Voor een goede analyse totale salariskosten Groesbeek exclusief en inclusief samenwerking met Millingen:
vergelijking maken van de salariskosten 2008 (met correctie afd. financiën) met die van 2010 (1e volledige jaar van samenwerking GB-MR).

	Groesbeek begroot 2008	Groesbeek begroot 2010
Totale lasten Hulpkostenplaats Salarissen:		
Overzicht personeelskosten primair, totaal:	7.069.858 *(125,5 fte)*	9.353.533 *(164,8 fte)*
Overige budgetten op Hkp Salarissen:		
ambtsjubilea	6.500	7.200
incidenteel belonen	32.000	40.000
stagevergoeding	0	5.000
calamiteitenregeling	17.200	0
auto onkostenvergoeding	7.200	7.500
dienstreis- en verblijfkosten	15.000	16.000
knelpuntenpot	25.000	0
salarismaatregelen	130.000	48.000
stelpost inhuur	0	250.000
minus correctie aandeel Groesbeek (5/7e deel)		-178.600
stelpost zwangerschapsverlof	42.000	15.000
stelpost ouderschapsverlof	18.000	18.000
stelpost vervanging OR	17.500	18.000
koop en verkoop verlofuren	0	33.000
stelpost samenwerking M-G	0	150.000
reiskosten woon-werk	8.727	46.842
inhuur schoonmakers	30.500	55.250
overig	6.360	8.527
totaal overige budgetten:	355.987	539.719
Totale lasten HKP Salarissen	**7.425.845**	**9.893.252**
Correcties:		
- formatie afd Financiën	-63.500	
- cao mutatie (autonome stijging) (is 6,4% obv cao 2007-2009 minus stelpost van € 130.000)		-322.471
Gecorrigeerde totale lasten Hkp Salarissen	**7.362.345**	**9.570.781**
Toename personele lasten:		**-2.208.436**

Totaal geraamde voordeel in begroting Groesbeek agv samenwerking		
Toename personele lasten (zie hierboven), afgerond	**-2.210.000**	
Toename overige lasten in Groesbeekse begroting		
Betreft lasten op hkp-en huisvesting, facilitaire zaken, P&O en financiën		
Totaal toename overige lasten (bij benadering adhv begr2008 MR)	**-290.000**	
Totaal geraamde toename lasten GB 2010 tov 2008:	**-2.500.000**	nadeel
Doorbelasting aan Millingen (obv begroting 2010):		
> dienstverleningsovereenkomst		
doorbelasting ureninzet (info paragraaf bedrijfsvoering):	2.939.000	
gecorrigeerd met doorbelasting MUG-ICT aan Millingen obv begroting 2008:	-226.000	
> directe doorbelasting overhead aan producten (raad, griffie, b&w, brandw, sporthal)	120.000	
Hogere doorbelasting 2010 tov 2008 (afgerond):	**2.830.000**	voordeel
Per saldo geraamde voordeel voor Groesbeek:	**330.000**	voordeel

Bijlage 8

Overzicht ingediende zienswijzen.

Gemeente Millingen aan de Rijn

De heer/mw	vlt	tv	naam	adres	pc	woonplaats
Mevrouw	M.H.	van	Anholt	Karel Doormanstraat 11	6566 XP	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	A.M.C.		Arens-Sack	Van Lyndenstraat 18	6566 WH	Millingen a/d Rijn
De heer	R.P.		Bauhuis	Heerbaan 98	6566 ES	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	M-R		Benning	Heerbaan 74	6566 ER	Millingen a/d Rijn
De heer	J.P.		Berns	Heerbaan 6	6566 EN	Millingen a/d Rijn
De heer	J.		Blom	Past.Van Eyckstraat 3	6566 DC	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	D.		Blom-Evers	Past. Van Eyckstraat 3	6566 DC	Millingen a/d Rijn
De heer	J.A.G.	van den	Broek	Past. Van Eyckstraat 2	6566 DC	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	M.	van den	Broek	Heerenland 3	6566 KN	Millingen a/d Rijn
De heer	R.		Driessen	Heerbaan 119d	6566 EG	Millingen a/d Rijn
De heer			Gerrits	Acaciahof 26	6566 XB	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	J.M.		Geutjes	Palsstraat 66	6566 WZ	Millingen a/d Rijn
De heer	A.E.J.		Hanssen	Heerbaan 244	6566 EX	Millingen a/d Rijn
De heer	A.J.H.		Heijmen	Heerbaan 165	6566 EK	Millingen a/d Rijn
De heer	P.B.G.		Heijmen	Schaapsveld 12	6566 KD	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	P.G.W.		Heijmink	Burg. van Gilsstraat 3	6566 WD	Millingen a/d Rijn
De heer	P.		Hendriks	De Kamp 65	6566 HB	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	M.J.W.		Heunink	Burg. Hermsenstraat 146	6566 AJ	Millingen a/d Rijn
De heer	W.J.C.		Hol	Heerbaan 118	6566 CT	Millingen a/d Rijn
De heer	A.M.		Hol	Pr. Irenstraat 21	6566 BL	Millingen a/d Rijn
De heer	R.W.		Jansen	Händelstraat 11	6566 GB	Millingen a/d Rijn
De heer	J.P.J.		Janssen	Beethovenstraat 59	6566 DS	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	M.H.		Janssen-te Boekhorst	Kon. Julianastraat 6	6566 BS	Millingen a/d Rijn
De heer en mevrouw	H.		Kersten-Makaay	Burg. Hermsenstraat 19	6566 AA	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	E.M.		Lelie-Lentjes	Brahmsstraat 28	6566 WN	Millingen a/d Rijn
De heer	J.H.C.		Loock	Van Lyndenstraat 15	6566 BG	Millingen a/d Rijn
De heer	S.		Looman	Weth. Arntzstaat 28	6566 XL	Millingen a/d Rijn
De heer	R.		Maassen	Frans Halsstraat 15	6566 VX	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	R.A.E.		Rutten	Distel 2	6566 HR	Millingen a/d Rijn
De heer	H.A.	van	Schaik	Karel Doormanstraat 25	6566 XP	Millingen a/d Rijn
De heer	K.		Schuurman	Weteringseweide 11	6566 KA	Millingen a/d Rijn
De heer	J.A.H.M.		Schuurmans	Spijkerhofdwarsweg 9	6566 CB	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	A.		Seegers-de Groot		6566 BX	Millingen a/d Rijn
De heer	Th.		Selten	Burg. Hermsenstraat 42	6566 AG	Millingen a/d Rijn
De heer	R.		Severijnen	Van Lyndenstraat 34	6566 BH	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	M.J.		Sijtsema	Heerbaan 182	6566 EW	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	S.	van	Sonsbeek-Seegers	Zeelandsestraat 50a	6566 PJ	Millingen a/d Rijn
Fam.			Spann	Beethhovenstraat 51	6566 DS	Millingen a/d Rijn
De heer	G.M.T.H.		Strijbos	Weth. Koenenstraat 1	6566 ZG	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	A.		Verriet	Werfstraat 28	6566 BB	Millingen a/d Rijn
De heer	W.		Verschuuren	Rubensstraat 3	6568 ZE	Millingen a/d Rijn
De heer	H.H.	van der	Waal	Zeelandsestraat 48	6566 DJ	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	G.B.M.	van	Wijck-van Duren	Zeelandsestraat 66	6566 JB	Millingen a/d Rijn
Mevrouw	Y.	van	Wijk	Weth. Koenenstraat 59	6566 XE	Millingen a/d Rijn

1795201306321 -2

Gemeente Ubbergen

dhr/mw	vlt	tv	naam	adres	pc	woonplaats
De heer	M.		Seegers	Margrietstraat 13	6578 AW	Leuth
De heer	B.	van	Dinter	Kievitstraat 10	6573 AP	Beek-Ubbergen
De heer	M.		Ernst	Loeffenstraat 32	6576 DV	Ooij
Mevrouw	J.Th.W.A.		Bauhuis	Koningsholster 8	6573 VZ	Beek-Ubbergen
Mevrouw	E.	van	Meij	Koekoekstraat 11	6573 AT	Beek
Mevrouw	M.		Janssen	Haafakker 46	6578 BW	Leuth
Mevrouw	E.	de	Preter-Weber	Rijlsstraatweg 247b	6573 CV	Beek-Ubbergen
Mevrouw	G.	te	Riet-Scholten	Natte Beek 8	6573 DJ	Beek
De heer	A.C.		Legerstee	Rijksstraatweg 78	6573 DA	Beek-Ubbergen
Mevrouw	C.		Vermeulen	Kerkberg 3	6573 DN	Beek
De heer	H.		Baron	Pr. Mauritsstraat 7	6576 AB	Ooij
De heer	J.A.		van Haaren	P/a Vissersstraat 2	6579 AG	Kekerdom
Mevrouw	M.		Wesseler-Koenders	Loeffenstraat 21	6576 DC	Ooij
Stichting het Kerkje van Persingen				P/a Rijksstraatweg 273	6573 CW	Beek-Ubbergen
De heer	R.	van de	Weerd	De Bouwkamp 12B	6576 JX	Ooij
Stichting tot behoud van Monument en Landschap				P/a P.C. Hoofdstraat 12	6573 CE	Beek-Ubbergen
De heer	W.J.		Veenendaal	Nieuwe Holleweg 18	6573 DX	Beek-Ubbergen
Ondernemend Ubbergen				P/a Postbus 144	5460 AC	Veghel

Gemeente Groesbeek

De heer/mw	vlt	tv	naam	adres	pc	woonplaats
De heer	J.		Peters	Hogeweg 21	6561 WC	Groesbeek
G.O.V.				P/A Postbus 125	6560 AC	Groesbeek
Mevrouw	J.		Hermsen	Dorpsplein 48	6562 AH	Groesbeek
De heer	W.	van	Loon	Lievensweg 102	6562 XM	Groesbeek
De heer	Th.		Hermsen	Dorpsplein 48	6562 AH	Groesbeek
De heer	P.		Maas	De Ploeg 16	6562 PJ	Groesbeek
Mevrouw	A.		Verbeet	Klompenmaker 42	6562 JS	Groesbeek
De heer	W.H.		Lentink	Van Stiphoutstraat 2	6561 EX	Groesbeek
Mevrouw	P.		Holthuijsen	Van der Veldeweg 40	6562 WG	Groesbeek
De heer	R.		Sip	Händelstraat 2a	6561 ET	Groesbeek
De heer	J.D.P.		Liket	W. Boothstraat 3	6562 ZK	Groesbeek
De heer	H.	de	Jong	H. Dunantstraat 6	6562 ZJ	Groesbeek
Mevrouw	M.		Zwaagstra	Beethovenstraat 6	6561 EJ	Groesbeek
De heer	J.M.		Coenen	Jhr. Van Grotenhuisstraat 9	6561 EW	Groesbeek
De heer	G.	van	Ewijk	De Ploeg 21	6562 PH	Groesbeek
De heer	W.		Gerritzen	Bosstraat 13	6561 CD	Groesbeek
Mevrouw	M.		Wouters	Zonnebloemstraat 1	6561 WJ	Groesbeek
De heer	J.	de	Groot	Joanneslaan 21	6564 AE	Heilig Landstichting
De heer	B.	van	Lieshout	Van Ruysdaelweg 4	6562 XE	Groesbeek
Mevrouw	C.		Jansen	Burg. Ottenhofstraat 5	6561 LL	Groesbeek
De heer	B.		Rouw	Abeelstraat 47	6562 GT	Groesbeek
De heer	H.		Kolvenbach	Kloosterstraat 61	6562 AV	Groesbeek
De heer	L.		Janssen	Muldershof 68	6562 BH	Groesbeek
De heer		van	Lindert	Molenweg 9f	6561 AG	Groesbeek
De heer	J.W.		Kersten	Kruispad 3	6561 CM	Groesbeek
Mevrouw		van der	Woude-Liebers	Drentselaan 2d	6562 BG	Groesbeek
De heer	J.B.P.M.		Verstraaten	Van Ruysdaelweg 33	6562 XD	Groesbeek
De heer	P.J.J.		Leijser	Hobbemaweg 65	6562 CR	Groesbeek
De heer	W.	ten	Haaf	Spoorlaan 14m	6562 AM	Groesbeek
De heer	G.	van	Ewijk	De Ploeg 21	6562 PH	Groesbeek
Mevrouw	C.	van	Ewijk	Hobbemaweg 52	6562 CV	Groesbeek
Mevrouw	N.		Schmiermann	Hermelijnstraat 12	6562 LM	Groesbeek
Mevrouw	J.H.	van	Vorstenbos	Gen.Gavinstraat 13	6562 MG	Groesbeek
De heer	J.	van der	Lee	Mozartstraat 37	6561 EB	Groesbeek
De heer	J.H.G.		Janssen	Spoorlaan 14J	6562 AM	Groesbeek
Mevrouw	L.		Jacobs	Heidebloemstraat 48	6561 WN	Groesbeek
De heer	J.		Norp	Van Ruysdaelweg 25	6562 XP	Groesbeek
De heer	W.		Hekman	Meerwijkselaan 44	6564 BT	Heilig Landstichting
De heer	J.	van	Loon	Houtlaan 1	6562 ZZ	Groesbeek
De heer	H.		Thijssen	Reestraat 27	6562 LJ	Groesbeek
Mevrouw	I.		Janssen-Kersten	Mesdagweg 125	6562 CK	Groesbeek
Mevrouw	M.		Vissers	Dorpsstraat 20a	6562 AB	Groesbeek
Mevrouw			Hendrick	Dorpsplein 68	6562 AH	Groesbeek
De heer			Rutten	Market Gardenstraat 10	6562 HD	Groesbeek
Mevrouw	I.		Schoonenberg	Binnenveld 25	6562 ZW	Groesbeek
De heer	H.H.W.		Derks	Wylerbaan 28A	6561 RR	Groesbeek
De heer	J.		Jooren	Pr. Wilhelminalaan1b	6571 AM	Berg en Dal
Mevrouw	L.		Hijmans-Nolen	Veenbeshof 25	6561 ZB	Groesbeek
De heer	H.G.M.		Rutten	Hulststraat 20	6562 GX	Groesbeek
Mevrouw	E.	van den	Brink	Hobbemaweg 77	6562 CR	Groesbeek
De heer	P.J.H.	van	Rossum	Nachtegaalweg 2	6571 BS	Berg en Dal
De heer	N.		Arians	Klappeijenpad 2	6571 BB	Berg en Dal
De heer	J.		Verstegen	Stollenbergweg 3a	6571 AA	Berg en Dal
De heer en mevouw	R.		Heuveling	Merelweg 2	6571 BT	Berg en Dal
De heer	G.P.J.		Fleuren	Pr. Mauritslaan 8	6571 CV	Berg en Dal
DHD Drukkerij				Kloosterstraat 41	6562 AT	Groesbeek
De heer	A.	van	Tilborg	Houtlaan 10	6562 ZZ	Groesbeek
ZLTO Rijk van Nijmegen				P/a Lage Horst 6	6562 UT	Groesbeek
Stichting van Ploeg tot Heilig Land				P/a Nijmeegsebaan 154	6564 CN	Heilig Landstichting
Mevrouw	L.	van	Campen	Josuëlaan 8	6564 BE	Heilig Landstichting
De heer	W.		Liebers	Schrouwenberg 14	6561 DR	Groesbeek
De heer	S.		Rutten	Wisselpad 8	6561 CP	Groesbeek

Mevrouw	L.		Rutten	Wisselpad 8	6561 CP	Groesbeek
De heer	Th.		Janssen	Maarten Trompstraat 11	6562 XX	Groesbeek
De heer	A.		Meilink	Hoge Horst 77	6562 LB	Groesbeek
Mevrouw			Meilink-Coenen	Hoge Horst 77	6562 LB	Groesbeek
De heer	A.		Hendrick	Dorpsplein 68	6562 AH	Groesbeek
De heer	C.	van	Heugten	Josuelaan 4	6564 BE	Heilig Landstichting
Biljartvereniging Vriendenkring Berg en Dal				P/a Pr. Mauritslaan 8	6571 CV	Berg en Dal
De heer	E.		Hofmans	Cranenburgsestraat 164	6562 LV	Groesbeek
De heer	G.J.		Sanders	Stekkenberg 85a	6561 XH	Groesbeek
Mevrouw	G.W.J.M.		Sanders-de Bruin	Stekkenberg 85a	6561 XH	Groesbeek
De heer	W.		Holthuijsen	Van der Veldeweg 40	6562 WG	Groesbeek
De heer	Th.		Coenen	Lage Horst 10a	6562 KT	Groesbeek
De heer	J.H.		Hendriks	Spoorlaan 146	6562 AM	Groesbeek
De heer	J.J.M.		Cillessen	Drentselaan 1a	6562 BE	Groesbeek
De heer	R.		Janssen	De Ringel 18	6562 PR	Groesbeek
De heer	D.		Janssen	De Ringel 18	6562 PR	Groesbeek
De heer	J.		Hemrika	Pannenstraat 26	6562 AE	Groesbeek
De heer	W.		Holthuijsen	Van de Veldenweg 40	6562 WG	Groesbeek
De heer	W.		Wijnen	Jonkershof 14	6561 AL	Groesbeek
Mevrouw	D.		Saedt-Vissers	Burg. Ottenhofstraat 6	6562 CM	Groesbeek
Mevrouw	E.		Rutten-Meijers	Wisselpad 8	6561 CP	Groesbeek
De heer	G.		Huijs	Heiland 5	6562 DD	Groesbeek
Familie			Rikken	De Gaffel 14	6562 PL	Groesbeek
Familie	A.		Lamers-Roeffen	Kerkpad 21	6562 GA	Groesbeek
De heer	A.L.N.		Panday	Hemeltje 32	6562 EC	Groesbeek
De heer	R.		Peters	Kruksebaan 6	6562 ET	Groesbeek
De heer	F.A.		Hulsman	Hemeltje 14	6562 EC	Groesbeek
De heer	B.J.		Königs	Acaciastraat 15	6562 EL	Groesbeek
De heer	J.		Bons	Past. Hoekstraat 52	6562 GB	Groesbeek
Mevrouw	Th.		Zegers-Thijssen	St. Antoniusstraat 10	6562 GM	Groesbeek
Mevrouw	G.		Bons-Spanjers	Schoolweg 42	6562 GE	Groesbeek
Mevtouw	J.A.		Schoofs-van Lendt	Hulststraat 19	6562 GW	Groesbeek
De heer	T.J.M.	van der	Meulen	Vogelkersstraat 7	6562 GZ	Groesbeek
De heer	C.T.M.		Heijmans	De Ploeg 30	6562 PJ	Groesbeek
De heer	E.		Coumans	Bredeweg 82	6562 DH	Groesbeek
De heer	A		Verbeet	Dorpsplein 44	6562 AH	Groesbeek
De heer	J.D.	van	Maaren	Andreaslaan 29	6564 TH	Heilig Landstichting
De heer	T.		Rutten	Grafwegen 49	6562 KG	Groesbeek
De heer	H.		Kersten	Van Ostadeweg 16	6562 BP	Groesbeek
De heer	V.		Gerrits	Leppert 20	6561 XA	Groesbeek
Mevrouw	B.		Derks	Dasstraat 32	6562 LL	Groesbeek
De heer	M.		Mulders	Hoflaan 13a	6561 AV	Groesbeek
De heer	J.		Bögels en M. Drost	Helfrichstraat 32	6562 WV	Groesbeek
Mevoruw	M.H.J.		Rotmans-Brakels	Dorpsplein 56	6562 AH	Groesbeek
De heer	P.G.M.		Mulders	Heumensebaan 1	6561 CJ	Groesbeek
De heer	H.L.M.		Mulders	Heumensebaan 1	6561 CJ	Groesbeek
De heer	A.		Mulders	Heumensebaan 1	6561 CJ	Groesbeek
De heer	M.		Mulders	Heumensebaan 1	6561 CJ	Groesbeek
De heer	R.		Derks	Dasstraat 32	6562 LL	Groesbeek
Mevrouw	A.		Derks-Eikholt	Dasstraat 32	6562 LL	Groesbeek
De heer	L.		Derks	Dasstraat 32	6562 LL	Groesbeek
De heer	J.		Müskens	Mooksestraat 17	6562 zt	Groesbeek
De heer	W.		Claus	Mookststraaat 20	6562 ZV	Groesbeek
Mevrouw	M.H.		Bremer-v.d. Schoot	Litsenhof 8	6562 VB	Groesbeek
De heer	H.M.	van de	Lest	Hemeltje 21	6562 EA	Groesbeek
De heer	T.W.P.		Lenssen	Kon. Wilhelminaweg 1a	6562 KX	Groesbeek
Mevrouw	M.		Pouwels-Janssen	Beukstraat 29	6562 GX	Groesbeek
De heer	P.		Pouwels	Beukstraat 29	6562 GX	Groesbeek
Mevrouw	B.		Kurvers	Bredeweg 82	6562 DH	Groesbeek
De heer en mevrouw	E.G.W.		Kouws	Acaciastraat 17	6562 EL	Groesbeek
De heer	A.G.M.		Weijers	Mooksestraat 36	6562 ZV	Groesbeek
Mevrouw	L.		Weijers-Meijers	Mooksestraat 36	6562 ZV	Groesbeek
Mevrouw	A.	van	Os	Mooksebaan 8	6562 ZS	Groesbeek
Mevrouw	J.		Brouwer	Meidoornplantsoen 30	6562 GJ	Groesbeek

Overig

De heer/mw	vlt	tv	naam	adres	pc	woonplaats
De heer	B.		Arts	Repelland 1	5411 AK	Zeeland
De heer	R.		Segeren	Molukkenstraat 126	6524 NG	Nijmegen
Gemeente Heumen			College van B&W	Postbus 200	6580 AZ	Malden

Groesbeek, 20 december 2012

College van Gedeputeerde Staten
van de Provincie Gelderland
T.a.v de heer B. van de Meerendonk
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Zaaknummer: Z-12-4146
Telefoonnummer: 024 - 39 96 117
Verzenddatum: 21 december 2012

Onderwerp: Aanbieding herindelingsadvies

Geacht college,

Met genoegen bieden wij u het herindelingsadvies aan van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Dit herindelingsadvies is op 20 december 2012 in de drie afzonderlijke gemeenteraden vastgesteld (zie bijlagen).

In het herindelingsadvies wordt de nieuw te vormen gemeente aangeduid met 'Millingen aan de Rijn, Ubbergen, Groesbeek'. Deze werknaam wordt gehanteerd tot het resultaat van het naamgevingstraject in het voorjaar van 2013 bekend is. Wij zullen u, dan wel de Minister van BZK, zo spoedig mogelijk daarna de nieuwe naam kenbaar maken zodat deze in het verdere wetgevingstraject kan worden meegenomen.

Wij verzoeken Gedeputeerde Staten goedkeuring aan dit advies te verlenen en de Minister hiervan op de hoogte te stellen. Tevens verzoeken wij u het herindelingsadvies, tezamen met de zienswijze van Gedeputeerde Staten aan de Minister te sturen, met het oog op de verdere voortgang in de ARHI-procedure.

Hoogachtend,

H.W.C.G. Keereweer
Voorzitter Stuurgroep Herindeling

Bijlagen:
- Herindelingsadvies (met bijlagen)
- Besluiten gemeenteraden 20 december 2012

Projectbureau Herindeling
Postbus 20
6560 AA GROESBEEK

www.MUGherindeling.nl

Gemeente Millingen aan de Rijn

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Millingen aan de Rijn;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 november 2012

b e s l u i t :

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. Een krediet te voteren ter dekking van de aanvullende bijdrage in de herindelingskosten ter grootte van € 800.082,-- om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Millingen aan de Rijn op 20 december 2012.

De raadsgriffier,

J.A.M. van Workum

De voorzitter,

M.H.F. Schuurmans – Wijdeven

Gemeente Millingen aan de Rijn

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Herindelingsadvies MUG-gemeenten
Datum B&W-vergadering:	27 november 2012
Datum raadsvergadering:	20 december 2012
Datum carrousel:	
Portefeuillehouder:	Burgemeester M.H.F. Schuurmans - Wijdeven
Ambtenaar:	van den Brink
e-mailadres:	P.v.d.Brink@millingenaanderijn.nl
Telefoonnummer:	024 - 39 96 232
Zaaknummer:	Z-12-0762
Documentnummer:	
Bestandspath:	J:\MUG-Herindeling\Raadsvoorstellen\definitief raadsvoorstel Millingen aan de Rijn 2012-12-20.docx

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. Een krediet te voteren ter dekking van de aanvullende bijdrage in de herindelingskosten ter grootte van € 800.082,-- om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015.

1. Inleiding

Op 30 augustus 2012 heeft uw gemeenteraad het herindelingsontwerp voor de herindeling Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vastgesteld. Een herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek past in de ontwikkelingen die zich voordoen op het terrein van het openbaar bestuur, waar de schaalgrootte in relatie tot de toegenomen taken en de taken, die nog op de gemeente afkomen, een actueel thema is. Deze vrijwillige herindeling sluit daarnaast aan bij de al ontwikkelde samenwerkingsverbanden in de afgelopen jaren tussen de drie gemeenten. Een herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek leidt tot de vorming van een sterke landelijke gemeente aan de oostflank van Nijmegen.

Na vaststelling van het herindelingsontwerp is de zienswijzeprocedure opgestart. Daarnaast zijn allerlei middelen ingezet om het maatschappelijk draagvlak voor de fusie in beeld te brengen. In het herindelingsadvies wordt hiervan verslag gedaan.

De ontvangen zienswijzen hebben niet geleid tot een wijziging van het voorgenomen besluit tot herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

2. Beoogd effect

Een gemeentelijke herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek per 1-1-2015.

3. Argumenten

De belangrijkste argumenten om te komen tot een gemeentelijke herindeling van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek worden hieronder verwoord.

1. De gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vormen samen een krachtige en mooie landelijke gemeente aan de oostflank van Nijmegen. De historische, demografische, sociaaleconomische en geografische kenmerken zorgen voor interne samenhang en een gemeenschappelijke identiteit.
2. Door de bundeling van krachten ontstaat een betere benutting van de sociale, culturele, ruimtelijke en economische kansen binnen het grondgebied van de huidige gemeenten.
3. Door decentralisatie van taken naar gemeenten, met daaraan verbonden efficiencykortingen die zo min mogelijk ten koste mogen gaan van de kwaliteit, wordt de uitvoering van alle gemeentelijke taken kwantitatief en kwalitatief complexer. Een herindeling leidt tot een sterkere ambtelijke organisatie waardoor beter op deze ontwikkelingen kan worden ingespeeld en uitvoeringsproblemen in de toekomst kunnen worden voorkomen.
4. Toename van bestuurskracht en vitaliteit die in deze tijd van onzekerheid en veranderingen nodig zijn om een gemeente op democratisch verantwoorde en krachtige manier te besturen.
5. Vermindering van bestuurlijke drukte.
   Waar nu elke gemeente afzonderlijk een eigen bestuurder afvaardigt naar de diverse gremia in de regio komt daarvoor nu één vertegenwoordiger in de plaats. Extra voordeel is dat de ambtelijke ondersteuning van die bestuurders ook efficiënter kan plaatsvinden.
6. Het realiseren van een kwaliteits- en efficiencyslag door het samenvoegen van de ambtelijke organisaties. Verminderen van kwetsbaarheid en betere beheersing van de kosten.
7. Samen kan sterker worden geopereerd in de bestuurlijke verbanden die ontstaan na de centralisatie van taken van onder meer brandweer, politie en GGD/Veiligheidsregio.
8. Ook in de diverse samenwerkingen die in de regio Nijmegen bestaan of gaan komen kan krachtiger en efficiënter worden opgetreden. In de regio Nijmegen is een ontwikkeling gaande die neigt naar het ontstaan van een sterke samenwerking van diverse Maas- en Waal gemeenten. Ook zijn, of ontstaan er steeds meer regionale samenwerkingsvormen. Met de herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zijn we daarin een sterke en efficiënte bestuurlijke partner.

4. Zienswijzeprocedure

Na vaststelling van het herindelingsontwerp door uw gemeenteraad op 30 augustus 2012 is de zienswijzeprocedure opgestart. Burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, omliggende gemeenten en andere belanghebbenden konden hun zienswijze indienen op het herindelingsontwerp in de periode van 5 september tot en met 1 november 2012 (8 weken).

In totaal zijn er 191 zienswijzen ingediend. In onderstaand schema wordt dit weergegeven.

Aantal zienswijzeformulieren			
Gemeente	**Voor**	**Tegen**	**Geen mening**
Inwoners Millingen aan de Rijn	39	2	3
Inwoners Ubbergen	15	2	1
Inwoners Groesbeek	58	58	10
Inwoner Nijmegen	1		
Inwoner Zeeland (prov. Noord-Brabant)	1		
Gemeente Heumen			1
Totaal	114	62	15

Uit de zienswijzen blijkt dat het overgrote deel van de indieners voorstander is van de gemeentelijke herindeling. De meeste indieners van een negatieve zienswijze komen uit de gemeente Groesbeek.
Opgemerkt dient te worden dat 33 van de 58 negatieve zienswijzen uit de gemeente Groesbeek een voorgedrukte zienswijze betreft. Dit is een actie geweest van een gemeenteraadsfractie uit Groesbeek. Inwoners konden door middel van het plaatsen van een handtekening een standaard zienswijze indienen.

5. Inloopbijeenkomsten en mobiele informatiebus

Gedurende de onder punt 4 genoemde periode van 8 weken zijn tevens 11 inloopbijeenkomsten georganiseerd en heeft een mobiele informatiebus gedurende een aantal dagen drukbezochte plekken binnen de gemeenten aangedaan om met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in gesprek te gaan over de gemeentelijke herindeling.

Ook zijn diverse herindelingsdebatten en andere bijeenkomsten gehouden waarin belanghebbenden zich hebben kunnen uitspreken over de gemeentelijk herindeling en zijn burgers via een informatiekrant, artikelen, lokale radio- en televisie-uitzendingen, de fusiewebsite en de sociale media uitgebreid geïnformeerd over de voorgenomen gemeentelijke herindeling. In het logboek dat is opgenomen in het herindelingsadvies wordt hier uitvoerig op ingegaan.

Tijdens de inloopbijeenkomsten, de rondgang van de informatiebus en de diverse andere bijeenkomsten is gebleken dat het grootste deel van de inwoners van de drie gemeenten neutraal tot positief staat ten opzichte van de herindeling Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

6. Reacties omliggende gemeenten

Aan alle omliggende gemeenten is een brief gestuurd waarin is gewezen op het besluit van de drie gemeenteraden om het herindelingsontwerp vast te stellen. Expliciet is erop gewezen dat een zienswijze kan worden ingediend. Van een tweetal gemeenten is een reactie ontvangen.

De gemeente Gennep heeft aangegeven geen zienswijze in te dienen en wenst de gemeenten veel succes met de gemeentelijke herindeling.

Van de gemeenteraad van Heumen is een zienswijze ontvangen. Aangegeven wordt dat de gemeenteraad ervoor heeft gekozen om te kiezen voor samenwerking met de gemeenten Mook en Middelaar en de MUG-gemeenten.

De reactie vanuit de gemeente Heumen is positief ontvangen door ons College. Vastgesteld wordt dat Heumen niet vraagt om deel te nemen in de herindeling MUG en heeft besloten om zelfstandig te blijven. Het College is blij met het verzoek om samenwerking met Heumen en wil overeenkomstig het raadsbesluit van deze gemeente hierover afspraken maken. Afspraken kunnen worden gemaakt op verschillende niveaus, te weten: samenwerking in de regio, samenwerking met Heumen, afstemming van beleid en afstemming van harmonisatie.

Een uitnodiging is inmiddels ontvangen van de gemeente Heumen om een oriënterend gesprek te hebben over vormen van samenwerking tussen de genoemde gemeenten.

De gemeente Heumen wenst de gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek tenslotte succes toe in het herindelingsproces.

Vanuit Duitsland is een tweetal brieven ontvangen van de gemeenten Kranenburg en Kleve. Beide gemeenten hebben geen bezwaren tegen de voorgenomen gemeentelijke herindeling.

7. Financiën

Voor de beoordeling van de robuustheid van de nieuwe gemeente in financiële zin wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van het herindelingsadvies en naar de herindelingsscan die is opgesteld door de Provincie Gelderland. De conclusie daarin is dat de nieuwe gemeente een gezonde financiële positie kan hebben mits de nieuwe raad een aantal gerichte beleidskeuzes maakt.

In het herindelingsadvies zijn nog de cijfers opgenomen naar de toestand medio juni, om aansluiting te houden met de herindelingsscan. Bij de vaststelling van de begroting 2013 (en de meerjarenbegroting 2014 – 2016) en de najaarsnota 2012 zijn deze cijfers geactualiseerd.
In de onderstaande tabel is het geactualiseerde financieel meerjaren perspectief van de drie gemeenten weergegeven.

Financieel Meerjaren Perspectief (FMP) Millingen-Ubbergen-Groesbeek

Tabel: *FMP MUG* *bedragen x € 1.000*

Gemeente	2013	2014	2015	2016
Millingen				
begroting 2013	-376	-367	-440	-282
najaarsnota 2012 (effect meerjarig)	65	81	81	81
actuele saldi Millingen	-311	-286	-359	-201
Ubbergen				
begroting 2013	0	23	74	170
najaarsnota 2012 (effect meerjarig)	-34	26	-15	-4
actuele saldi Ubbergen	-34	49	59	166
Groesbeek				
begroting 2013	104	201	-402	201
mutatie n.a.v. begr.behandeling	-65	-50		
najaarsnota 2012:				
effect meerjarig	590	763	653	675
waarvan toe te voegen aan stelpost decentralisatie en rijksbezuinigingen	-500	-500	-500	-500
actuele saldi Groesbeek	129	414	-249	376

Met betrekking tot het tekort 2015 in Millingen merken wij op dat in de beschikking van de minister op het artikel-12-rapport over 2011 het bijzonder voorschrift is opgenomen om per 2015 een sluitende begroting te hebben.

De herindeling gaat gepaard met het nodige aan frictiekosten. Hiervoor wordt door het Rijk een frictiekostenvergoeding gedurende de jaren 2015 tot en met 2018 beschikbaar gesteld. Dit betreft een bedrag ter grootte van € 8.048.000,-

De kosten voor de herindeling zijn als volgt.

Plan van aanpak herindeling
Voor de uitvoering van het plan van aanpak voor de gemeentelijke herindeling is een bedrag berekend van € 1.983.800. Op 30 augustus 2012 heeft uw raad reeds een bedrag ter grootte van € 43.765,-- ten laste gebracht van het restant-krediet "Samenwerking met Groesbeek" voor het jaar 2012. Voor de jaren 2013 en 2014 zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld. Overeenkomstig uw besluit worden aanvullende middelen beschikbaar gesteld na vaststelling van het herindelingsadvies op 20 december 2012.

Huisvesting en ICT
In het plan van aanpak voor de gemeentelijke herindeling dat op 30 augustus door uw raad is vastgesteld is een tweetal pm-posten opgenomen voor investeringen in ICT en huisvesting.

Doordat gekozen is voor centrale huisvesting in Groesbeek hoeft geen nieuwbouw of aanbouw plaats te vinden. We gaan er vanuit dat alle medewerkers in het gemeentehuis van Groesbeek kunnen worden ondergebracht. Door middel van een flexibel kantoorconcept in combinatie met het nieuwe werken en het opgaan van diverse werkzaamheden in regionaal verband (vorming van een RUD, mogelijke samenwerking op het terrein van Sociale Zaken, samenwerking op het terrein van ICT, etc.) is dit mogelijk. Voor het realiseren van een flexibele kantoorconcept en mogelijk een Klantcontactcentrum (KCC) zullen wel verbouwingskosten ontstaan. We ramen deze kosten op € 500.000,-.
Voor rekening van onze gemeente 6/34e is € 88.235,--.

Gelet op integratie van de ICT van Millingen aan de Rijn en Groesbeek en de vergelijkbare systemen waarmee de drie gemeenten werken, zullen de integratiekosten op het terrein van ICT relatief beperkt blijven. De kosten ramen we op totaal € 500.000,-.
Voor rekening van Millingen aan de Rijn 6/34e is € 88.235,--.

Interne uren
Voor de harmonisatie van alle producten, diensten en beleid is veel interne capaciteit benodigd uit de drie organisaties. Om de reguliere dienstverlening tot 1 januari 2015 op een normale wijze voort te kunnen zetten, dient dekking hiervoor te worden gevonden. Op basis van de plannen van aanpak die op dit moment per werkgroep zijn opgesteld (nog niet afgerond) en op basis van ervaringscijfers wordt ingeschat dat minimaal 5% van de totale personeelscapaciteit benodigd is voor het uitvoeren van de gemeentelijke herindeling. Op basis van de huidige formatie betreft dit 10 fte en daarmee 15.000 productieve uren. Afgezet tegen een gemiddeld intern tarief van € 70,- per uur gaat dit om een bedrag van € 1.050.000,-.
Voor rekening van onze gemeente 6/34e is €185.294,--.

Onvoorzien
Op dit moment kunnen we niet meer dan een grofmazige inschatting maken van de benodigde middelen om de totale herindeling uit te voeren. Een en ander is van diverse (onzekere) factoren afhankelijk. Met name de hoogte van de kosten van interne uren, huisvesting en ICT zijn onzeker. We verzoeken u dan ook een bedrag van € 500.000,- beschikbaar te stellen voor onvoorziene kosten.
Voor rekening van Millingen aan de Rijn 6/34e is € 88.235,--.
We zullen de werkelijke inzet en daarmee benodigde capaciteit nauwgezet gaan volgen. Op basis van de werkelijke cijfers zullen we aan uw raad per kwartaal rapporteren over de kosten en hoe een en ander zich verhoudt tot het aangevraagde krediet.
Ook het renteverlies, omdat de integratievergoeding pas later wordt ontvangen zal ten laste van onvoorzien worden gebracht.

Dekking
De totale kosten komen op een bedrag ter grootte van € 4.533.800,-.

Het aandeel van onze gemeente bedraagt op basis van de verdeelsleutel 6/34 € 800.082,--.
De kosten worden over de drie gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal.

Tegenover deze kosten staat een vordering t.l.v. de integratievergoeding, zodat e.e.a budgettair in de (meerjaren-)begroting wordt opgenomen.
Met de accountant vindt nog overleg plaats hoe dit conform de BBV-voorschriften in de begroting moet worden verwerkt.

8. Conclusie

De ontvangen zienswijzen, de inspraak tijdens de inloopbijeenkomsten, de rondgang van de informatiebus en de reacties van de omliggende gemeenten leiden niet tot een wijziging van het van het voorgenomen besluit tot herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

9. Communicatie

Communicatie met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties over de gemeentelijke herindeling vindt continu plaats via de lokale kranten, de fusiewebsite, de sociale media en allerlei bijeenkomsten. De basis voor de communicatie betreft het door de gemeenteraden vastgestelde communicatieplan.

10. Vervolg

Het herindelingsadvies zal worden doorgezonden naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (artikel 5 lid 3 en 4 Wet Arhi). Indien de minister op basis van dit advies een voorstel voor een herindelingsregeling wil doen, verwerkt hij dat binnen vier maanden na ontvangst en stuurt dat aan de Ministerraad. Deze stuurt dit om advies naar de Raad van State. Daarna zal het formele wetgevingstraject worden gestart, dat uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van de wet door de Tweede en Eerste Kamer der Staten Generaal. Die hele procedure duurt gemiddeld 1,5 jaar. Na de publicatie van de wet in het Staatsblad, treedt deze in werking. De startdatum van de nieuwe gemeente is 1 januari 2015.

De realisatiefase van de gemeentelijke herindeling is inmiddels al in volle gang. Voor wat betreft de verschillende onderdelen wordt verwezen naar het plan van aanpak herindeling dat is vastgesteld door de gemeenteraden op 30 augustus 2012.

Burgemeester en wethouders van Millingen aan de Rijn

De secretaris, De burgemeester,

P.G.H.M. van den Brink M.H.F. Schuurmans – Wijdeven

Bijlagen digitaal ter inzage
Financiële scan provincie Gelderland
Financiële rapportage werkgroep financiën
Bijlagen ter inzage fractiekamer
Herindelingsadvies
Specificatie kosten

Bijlage ter inzage griffier

Gemeente Millingen aan de Rijn

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Millingen aan de Rijn;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 november 2012

b e s l u i t :

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. Een krediet te voteren ter dekking van de aanvullende bijdrage in de herindelingskosten ter grootte van € 800.082,-- om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Millingen aan de Rijn op 20 december 2012.

De raadsgriffier, De voorzitter,

J.A.M. van Workum M.H.F. Schuurmans – Wijdeven

Gemeente Groesbeek

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Groesbeek;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 november 2012

besluit:

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. Een aanvullend krediet te voteren van € 2.395.006 om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015 en dit aanvullende krediet te dekken ten laste van de te ontvangen integratievergoeding.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Groesbeek op 20 december 2012.

De raadsgriffier, De voorzitter,

J.A.M. van Workum H.W.C.G. Keereweer

Gemeente Groesbeek

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Herindelingsadvies MUG-gemeenten
Datum B&W-vergadering:	27 november 2012
Datum raadsvergadering:	20 december 2012
Datum carrousel:	
Portefeuillehouder:	Burgemeester H.W.C.G. Keereweer
Ambtenaar:	J.W. Looijen
e-mailadres:	W.Looijen@groesbeek.nl
Telefoonnummer:	024 - 3996156
Zaaknummer:	
Documentnummer:	
Bestandspath:	J:\Groesbeek\Definitief\KB_Kabinet\Herindelingsadvies MUG-gemeenten 20-12-2012.docx

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. Een aanvullend krediet te voteren van € 2.395.006 om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015 en dit aanvullende krediet te dekken ten laste van de te ontvangen integratievergoeding.

1. Inleiding

Op 30 augustus 2012 heeft uw gemeenteraad het herindelingsontwerp voor de herindeling Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vastgesteld. Een herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek past in de ontwikkelingen die zich voordoen op het terrein van het openbaar bestuur, waar de schaalgrootte in relatie tot de toegenomen taken en de taken, die nog op de gemeente afkomen, een actueel thema is. Deze vrijwillige herindeling sluit daarnaast aan bij de al ontwikkelde samenwerkingsverbanden in de afgelopen jaren tussen de drie gemeenten. Een herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek leidt tot de vorming van een sterke landelijke gemeente aan de oostflank van Nijmegen.

Na vaststelling van het herindelingsontwerp is de zienswijzeprocedure opgestart. Daarnaast zijn allerlei middelen ingezet om het maatschappelijk draagvlak voor de fusie in beeld te brengen. In het herindelingsadvies wordt hiervan verslag gedaan.

De ontvangen zienswijzen hebben niet geleid tot een wijziging van het voorgenomen besluit tot herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

2. Beoogd effect

Een gemeentelijke herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek per 1-1-2015.

3. Argumenten

De belangrijkste argumenten om te komen tot een gemeentelijke herindeling van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek worden hieronder verwoord.

1. De gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vormen samen een krachtige en mooie landelijke gemeente aan de oostflank van Nijmegen. De historische, demografische, sociaaleconomische en geografische kenmerken zorgen voor interne samenhang en een gemeenschappelijke identiteit.
2. Door de bundeling van krachten ontstaat een betere benutting van de sociale, culturele, ruimtelijke en economische kansen binnen het grondgebied van de huidige gemeenten.
3. Door decentralisatie van taken naar gemeenten, met daaraan verbonden efficiencykortingen die zo min mogelijk ten koste mogen gaan van de kwaliteit, wordt de uitvoering van alle gemeentelijke taken kwantitatief en kwalitatief complexer. Een herindeling leidt tot een sterkere ambtelijke organisatie waardoor beter op deze ontwikkelingen kan worden ingespeeld en uitvoeringsproblemen in de toekomst kunnen worden voorkomen.
4. Toename van bestuurskracht en vitaliteit die in deze tijd van onzekerheid en veranderingen nodig zijn om een gemeente op democratisch verantwoorde en krachtige manier te besturen.
5. Vermindering van bestuurlijke drukte.
   Waar nu elke gemeente afzonderlijk een eigen bestuurder afvaardigt naar de diverse gremia in de regio komt daarvoor nu één vertegenwoordiger in de plaats. Extra voordeel is dat de ambtelijke ondersteuning van die bestuurders ook efficiënter kan plaatsvinden.
6. Het realiseren van een kwaliteits- en efficiencyslag door het samenvoegen van de ambtelijke organisaties. Verminderen van kwetsbaarheid en betere beheersing van de kosten.
7. Samen kan sterker worden geopereerd in de bestuurlijke verbanden die ontstaan na de centralisatie van taken van onder meer brandweer, politie en GGD/Veiligheidsregio.
8. Ook in de diverse samenwerkingen die in de regio Nijmegen bestaan of gaan komen kan krachtiger en efficiënter worden opgetreden. In de regio Nijmegen is een ontwikkeling gaande die neigt naar het ontstaan van een sterke samenwerking van diverse Maas- en Waal gemeenten. Ook zijn, of ontstaan er steeds meer regionale samenwerkingsvormen. Met de herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zijn we daarin een sterke en efficiënte bestuurlijke partner.

4. Zienswijzeprocedure

Na vaststelling van het herindelingsontwerp door uw gemeenteraad op 30 augustus 2012 is de zienswijzeprocedure opgestart. Burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, omliggende gemeenten en andere belanghebbenden konden hun zienswijze indienen op het herindelingsontwerp in de periode van 5 september tot en met 1 november 2012 (8 weken).

In totaal zijn er 191 zienswijzen ingediend. In onderstaand schema wordt dit weergegeven.

Aantal zienswijzeformulieren			
Gemeente	**Voor**	**Tegen**	**Geen mening**
Inwoners Millingen aan de Rijn	39	2	3
Inwoners Ubbergen	15	2	1
Inwoners Groesbeek	58	58	10
Inwoner Nijmegen	1		
Inwoner Zeeland (prov. Noord-Brabant)	1		
Gemeente Heumen			1
Totaal	114	62	15

Uit de zienswijzen blijkt dat het overgrote deel van de indieners voorstander is van de gemeentelijke herindeling. De meeste indieners van een negatieve zienswijze komen uit de gemeente Groesbeek.
Opgemerkt dient te worden dat 33 van de 58 negatieve zienswijzen uit de gemeente Groesbeek een voorgedrukte zienswijze betreft. Dit is een actie geweest van een gemeenteraadsfractie uit Groesbeek. Inwoners konden door middel van het plaatsen van een handtekening een standaard zienswijze indienen.

5. Inloopbijeenkomsten en mobiele informatiebus

Gedurende de onder punt 4 genoemde periode van 8 weken zijn tevens 11 inloopbijeenkomsten georganiseerd en heeft een mobiele informatiebus gedurende een aantal dagen drukbezochte plekken binnen de gemeenten aangedaan om met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in gesprek te gaan over de gemeentelijke herindeling.

Ook zijn diverse herindelingsdebatten en andere bijeenkomsten gehouden waarin belanghebbenden zich hebben kunnen uitspreken over de gemeentelijk herindeling en zijn burgers via een informatiekrant, artikelen, lokale radio- en televisie-uitzendingen, de fusiewebsite en de sociale media uitgebreid geïnformeerd over de voorgenomen gemeentelijke herindeling. In het logboek dat is opgenomen in het herindelingsadvies wordt hier uitvoerig op ingegaan.

Tijdens de inloopbijeenkomsten, de rondgang van de informatiebus en de diverse andere bijeenkomsten is gebleken dat het grootste deel van de inwoners van de drie gemeenten neutraal tot positief staat ten opzichte van de herindeling Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

6. Reacties omliggende gemeenten

Aan alle omliggende gemeenten is een brief gestuurd waarin is gewezen op het besluit van de drie gemeenteraden om het herindelingsontwerp vast te stellen. Expliciet is erop gewezen dat een zienswijze kan worden ingediend. Van een tweetal gemeenten is een reactie ontvangen.

De gemeente Gennep heeft aangegeven geen zienswijze in te dienen en wenst de gemeenten veel succes met de gemeentelijke herindeling.

Van de gemeenteraad van Heumen is een zienswijze ontvangen. Aangegeven wordt dat de gemeenteraad ervoor heeft gekozen om te kiezen voor samenwerking met de gemeenten Mook en Middelaar en de MUG-gemeenten.

De reactie vanuit de gemeente Heumen is positief ontvangen door ons College. Vastgesteld wordt dat Heumen niet vraagt om deel te nemen in de herindeling MUG en heeft besloten om zelfstandig te blijven. Het College is blij met het verzoek om samenwerking met Heumen en wil overeenkomstig het raadsbesluit van deze gemeente hierover afspraken maken. Afspraken kunnen worden gemaakt op verschillende niveaus, te weten: samenwerking in de regio, samenwerking met Heumen, afstemming van beleid en afstemming van harmonisatie.

Een uitnodiging is inmiddels ontvangen van de gemeente Heumen om een oriënterend gesprek te hebben over vormen van samenwerking tussen de genoemde gemeenten.

De gemeente Heumen wenst de gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek tenslotte succes toe in het herindelingsproces.

Vanuit Duitsland is een tweetal brieven ontvangen van de gemeenten Kranenburg en Kleve. Beide gemeenten hebben geen bezwaren tegen de voorgenomen gemeentelijke herindeling.

7. Financiën

Voor de beoordeling van de robuustheid van de nieuwe gemeente in financiële zin wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van het herindelingsadvies en naar de herindelingsscan die is opgesteld door de Provincie Gelderland. De conclusie daarin is dat de nieuwe gemeente een gezonde financiële positie kan hebben, mits de nieuwe raad een aantal gerichte beleidskeuzes maakt.

In het herindelingsadvies zijn nog de cijfers (begrotingssaldi) opgenomen naar de toestand medio juni om aansluiting te houden met de herindelingsscan.
Bij de vaststelling van de begroting 2013 (en de meerjarenbegroting 2014 – 2016) en de najaarsnota 2012 zijn deze cijfers geactualiseerd. In de onderstaande tabel is het geactualiseerde financieel meerjaren perspectief van de drie gemeenten weergegeven.

Financieel Meerjaren Perspectief (FMP) Millingen-Ubbergen-Groesbeek

Tabel: *FMP MUG* *bedragen x € 1.000*

Gemeente	2013	2014	2015	2016
Millingen				
begroting 2013	-376	-367	-440	-282
najaarsnota 2012 (effect meerjarig)	65	81	81	81
actuele saldi Millingen	-311	-286	-359	-201
Ubbergen				
begroting 2013	0	23	74	170
najaarsnota 2012 (effect meerjarig)	-34	26	-15	-4
actuele saldi Ubbergen	-34	49	59	166
Groesbeek				
begroting 2013	104	201	-402	201
mutatie n.a.v. begr.behandeling	-65	-50		
najaarsnota 2012:				
effect meerjarig	590	763	653	675
waarvan toe te voegen aan stelpost decentralisatie en rijksbezuinigingen	-500	-500	-500	-500
actuele saldi Groesbeek	129	414	-249	376

De herindeling gaat gepaard met het nodige aan frictiekosten. Hiervoor wordt door het Rijk een frictiekostenvergoeding gedurende de jaren 2015 tot en met 2018 beschikbaar gesteld. Dit betreft een bedrag ter grootte van € 8.048.000. De kosten voor de herindeling zijn als volgt.

Plan van aanpak herindeling

Voor de uitvoering van het plan van aanpak voor de gemeentelijke herindeling is een bedrag berekend van € 1.983.800. Op 30 augustus 2012 heeft uw raad reeds een bedrag ter grootte van € 138.588 beschikbaar gesteld voor het jaar 2012. Voor de jaren 2013 en 2014 zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld. Overeenkomstig uw besluit worden aanvullende middelen beschikbaar gesteld na vaststelling van het herindelingsadvies op 20 december 2012.

Huisvesting en ICT

In het plan van aanpak voor de gemeentelijke herindeling dat op 30 augustus door uw raad is vastgesteld is een tweetal pm-posten opgenomen voor investeringen in ICT en huisvesting.

Doordat gekozen is voor centrale huisvesting in Groesbeek hoeft geen nieuwbouw of aanbouw plaats te vinden. We gaan er vanuit dat alle medewerkers in het gemeentehuis van Groesbeek kunnen worden ondergebracht. Door middel van een flexibel kantoorconcept in combinatie met het nieuwe werken en het opgaan van diverse werkzaamheden in regionaal verband (vorming van een RUD, mogelijke samenwerking op het terrein van Sociale Zaken, samenwerking op het terrein van ICT, etc.) is dit mogelijk. Voor het realiseren van een flexibele kantoorconcept en

mogelijk een Klantcontactcentrum (KCC) zullen wel verbouwingskosten ontstaan. We ramen deze kosten op € 500.000. Voor rekening van onze gemeente 19/34e is € 279.412.

Gelet op integratie van de ICT van Millingen aan de Rijn en Groesbeek en de vergelijkbare systemen waarmee de drie gemeenten werken, zullen de integratiekosten op het terrein van ICT relatief beperkt blijven. De kosten ramen we op totaal € 500.000.
Voor rekening van Groesbeek 19/34e is € 279.412.

Interne uren
Voor de harmonisatie van alle producten, diensten en beleid is veel interne capaciteit benodigd uit de drie organisaties. Om de reguliere dienstverlening tot 1 januari 2015 op een normale wijze voort te kunnen zetten, dient dekking hiervoor te worden gevonden. Op basis van de plannen van aanpak die op dit moment per werkgroep zijn opgesteld (nog niet afgerond) en op basis van ervaringscijfers wordt ingeschat dat minimaal 5% van de totale personeelscapaciteit benodigd is voor het uitvoeren van de gemeentelijke herindeling. Op basis van de huidige formatie betreft dit 10 fte en daarmee 15.000 productieve uren. Afgezet tegen een gemiddeld intern tarief van € 70,- per uur gaat dit om een bedrag van € 1.050.000.
Voor rekening van onze gemeente 19/34e is € 586.765.

Onvoorzien
Op dit moment kunnen we niet meer dan een grofmazige inschatting maken van de benodigde middelen om de totale herindeling uit te voeren. Een en ander is van diverse (onzekere) factoren afhankelijk. Met name de hoogte van de kosten van interne uren, huisvesting en ICT zijn onzeker. We verzoeken u dan ook een bedrag van € 500.000,- beschikbaar te stellen voor onvoorziene kosten.
Voor rekening van Groesbeek 19/34e is € 279.412.
We zullen de werkelijke inzet en daarmee benodigde capaciteit nauwgezet gaan volgen. Op basis van de werkelijke cijfers zullen we aan uw raad per kwartaal rapporteren over de kosten en hoe een en ander zich verhoudt tot het aangevraagde krediet.
Ook het renteverlies, omdat de integratievergoeding pas later wordt ontvangen zal ten laste van onvoorzien worden gebracht.

Dekking
De totale kosten komen op een bedrag ter grootte van € 4.533.800.

Het aandeel van onze gemeente bedraagt op basis van de verdeelsleutel 19/34
€ 2.533.594, Uw raad heeft op 21 juni en 30 augustus 2012 in totaal al € 138.588 beschikbaar gesteld, zodat nu een aanvullende bijdrage van € 2.395.006 wordt gevraagd.
De kosten worden over de drie gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal.
Tegenover deze kosten staat een vordering t.l.v. de integratievergoeding, zodat e.e.a. budgettair in de (meerjaren-)begroting wordt opgenomen. Met de accountant vindt nog overleg plaats hoe dit conform de BBV-voorschriften in de begroting moet worden verwerkt.

8. Conclusie

De ontvangen zienswijzen, de inspraak tijdens de inloopbijeenkomsten, de rondgang van de informatiebus en de reacties van de omliggende gemeenten leiden niet tot een wijziging van het van het voorgenomen besluit tot herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

9. Communicatie

Communicatie met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties over de gemeentelijke herindeling vindt continu plaats via de lokale kranten, de fusiewebsite, de sociale media en allerlei bijeenkomsten. De basis voor de communicatie betreft het door de gemeenteraden vastgestelde communicatieplan.

10. Vervolg

Het herindelingsadvies zal worden doorgezonden naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (artikel 5 lid 3 en 4 Wet Arhi). Indien de minister op basis van dit advies een voorstel voor eën herindelingsregeling wil doen, verwerkt hij dat binnen vier maanden na ontvangst en stuurt dat aan de Ministerraad. Deze stuurt dit om advies naar de Raad van State. Daarna zal het formele wetgevingstraject worden gestart, dat uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van de wet door de Tweede en Eerste Kamer der Staten Generaal. Die hele procedure duurt gemiddeld 1,5 jaar. Na de publicatie van de wet in het Staatsblad, treedt deze in werking. De startdatum van de nieuwe gemeente is 1 januari 2015.

De realisatiefase van de gemeentelijke herindeling is inmiddels al in volle gang. Voor wat betreft de verschillende onderdelen wordt verwezen naar het plan van aanpak herindeling dat is vastgesteld door de gemeenteraden op 30 augustus 2012.

Burgemeester en wethouders van Groesbeek

De secretaris, De burgemeester,

J.W. Looijen H.W.C.G. Keereweer

Bijlagen

Herindelingsadvies, met als bijlagen o.a. de financiële scan van de Provincie Gelderland en de financiële rapportage van de werkgroep Financiën.
Excelbestand met kosten specificatie en verdeling.

Gemeente Groesbeek

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Groesbeek;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 november 2012

besluit:

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. Een aanvullend krediet te voteren van € 2.395.006 om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015 en dit aanvullende krediet te dekken ten laste van de te ontvangen integratievergoeding.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Groesbeek op 20 december 2012.

De raadsgriffier, De voorzitter,

J.A.M. van Workum H.W.C.G. Keereweer

Gemeente
Ubbergen

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Ubbergen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 november 2012

b e s l u i t :

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. De aanvullende bijdrage in de herindelingskosten ter grootte van € 1.132.374 (inclusief interne uren) , om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015, ten laste te brengen van het krediet herindeling MUG-gemeenten.
4. De aanvullende bijdrage van € 1.132.374 voor 50% in 2013 te ramen en voor 50% in 2014. Als dekking wordt een vordering opgenomen ter grootte van de toegerekende kosten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Ubbergen op 20 december 2012.

De raadsgriffier,

H.W.G.M. Vreman

De voorzitter,

P.G.I. Wilbers

Gemeente Ubbergen

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	herindelingsadvies MUG
Datum B&W-vergadering:	27 november 2012
Datum raadsvergadering:	20 december 2012
Datum politieke avond:	
Portefeuillehouder:	Burgemeester P.G.I. Wilbers
Ambtenaar:	H.P.H. Geerards
e-mailadres:	H.Geerards@ubbergen.nl
Telefoonnummer:	024-6849110
Zaaknummer:	
Documentnummer:	
Bestandspath:	

Aan de gemeenteraad,

Voorstel:

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. De aanvullende bijdrage in de herindelingskosten ter grootte van € 1.132.374 (inclusief interne uren) , om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015, ten laste te brengen van het krediet herindeling MUG-gemeenten.
4. De aanvullende bijdrage van € 1.132.374 voor 50% in 2013 te ramen en voor 50% in 2014. Als dekking wordt een vordering opgenomen ter grootte van de toegerekende kosten.

1. Inleiding

Op 30 augustus 2012 heeft uw gemeenteraad het herindelingsontwerp voor de herindeling Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vastgesteld. Een herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek past in de ontwikkelingen die zich voordoen op het terrein van het openbaar bestuur, waar de schaalgrootte in relatie tot de toegenomen taken en de taken, die nog op de gemeente afkomen, een actueel thema is. Deze vrijwillige herindeling sluit daarnaast aan bij de al ontwikkelde samenwerkingsverbanden in de afgelopen jaren tussen de drie gemeenten. Een herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek leidt tot de vorming van een sterke landelijke gemeente aan de oostflank van Nijmegen.

Na vaststelling van het herindelingsontwerp is de zienswijzeprocedure opgestart. Daarnaast zijn allerlei middelen ingezet om het maatschappelijk draagvlak voor de fusie in beeld te brengen. In het herindelingsadvies wordt hiervan verslag gedaan.

De ontvangen zienswijzen hebben niet geleid tot een wijziging van het voorgenomen besluit tot herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

2. Beoogd effect

Een gemeentelijke herindeling tussen de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek per 1-1-2015.

3. Argumenten

De belangrijkste argumenten om te komen tot een gemeentelijke herindeling van Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek worden hieronder verwoord.

1. De gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vormen samen een krachtige en mooie landelijke gemeente aan de oostflank van Nijmegen. De historische, demografische, sociaaleconomische en geografische kenmerken zorgen voor interne samenhang en een gemeenschappelijke identiteit.
2. Door de bundeling van krachten ontstaat een betere benutting van de sociale, culturele, ruimtelijke en economische kansen binnen het grondgebied van de huidige gemeenten.
3. Door decentralisatie van taken naar gemeenten, met daaraan verbonden efficiencykortingen die zo min mogelijk ten koste mogen gaan van de kwaliteit, wordt de uitvoering van alle gemeentelijke taken kwantitatief en kwalitatief complexer. Een herindeling leidt tot een sterkere ambtelijke organisatie waardoor beter op deze ontwikkelingen kan worden ingespeeld en uitvoeringsproblemen in de toekomst kunnen worden voorkomen.
4. Toename van bestuurskracht en vitaliteit die in deze tijd van onzekerheid en veranderingen nodig zijn om een gemeente op democratisch verantwoorde en krachtige manier te besturen.
5. Vermindering van bestuurlijke drukte.
   Waar nu elke gemeente afzonderlijk een eigen bestuurder afvaardigt naar de diverse gremia in de regio komt daarvoor nu één vertegenwoordiger in de plaats. Extra voordeel is dat de ambtelijke ondersteuning van die bestuurders ook efficiënter kan plaatsvinden.
6. Het realiseren van een kwaliteits- en efficiencyslag door het samenvoegen van de ambtelijke organisaties. Verminderen van kwetsbaarheid en betere beheersing van de kosten.
7. Samen kan sterker worden geopereerd in de bestuurlijke verbanden die ontstaan na de centralisatie van taken van onder meer brandweer, politie en GGD/Veiligheidsregio.
8. Ook in de diverse samenwerkingen die in de regio Nijmegen bestaan of gaan komen kan krachtiger en efficiënter worden opgetreden. In de regio Nijmegen is een ontwikkeling gaande die neigt naar het ontstaan van een sterke samenwerking van diverse Maas- en Waal gemeenten. Ook zijn, of ontstaan er steeds meer regionale samenwerkingsvormen. Met de herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zijn we daarin een sterke en efficiënte bestuurlijke partner.

4. Zienswijzeprocedure

Na vaststelling van het herindelingsontwerp door uw gemeenteraad op 30 augustus 2012 is de zienswijzeprocedure opgestart. Burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, omliggende gemeenten en andere belanghebbenden konden hun zienswijze indienen op het herindelingsontwerp in de periode van 5 september tot en met 1 november 2012 (8 weken).

In totaal zijn er 191 zienswijzen ingediend. In onderstaand schema wordt dit weergegeven.

Aantal zienswijzeformulieren			
Gemeente	**Voor**	**Tegen**	**Geen mening**
Inwoners Millingen aan de Rijn	39	2	3
Inwoners Ubbergen	15	2	1
Inwoners Groesbeek	58	58	10
Inwoner Nijmegen	1		
Inwoner Zeeland (prov. Noord-Brabant)	1		
Gemeente Heumen			1
Totaal	114	62	15

Uit de zienswijzen blijkt dat het overgrote deel van de indieners voorstander is van de gemeentelijke herindeling. De meeste indieners van een negatieve zienswijze komen uit de gemeente Groesbeek.
Opgemerkt dient te worden dat 33 van de 58 negatieve zienswijzen uit de gemeente Groesbeek een voorgedrukte zienswijze betreft. Dit is een actie geweest van de een gemeenteraadsfractie uit Groesbeek. Inwoners konden door middel van het plaatsen van een handtekening een standaard zienswijze indienen.

5. Inloopbijeenkomsten en mobiele informatiebus

Gedurende de onder punt 4 genoemde periode van 8 weken zijn tevens 11 inloopbijeenkomsten georganiseerd en heeft een mobiele informatiebus gedurende een aantal dagen drukbezochte plekken binnen de gemeenten aangedaan om met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in gesprek te gaan over de gemeentelijke herindeling.

Ook zijn diverse herindelingsdebatten en andere bijeenkomsten gehouden waarin belanghebbenden zich hebben kunnen uitspreken over de gemeentelijk herindeling en zijn burgers via een informatiekrant, artikelen, lokale radio- en televisie-uitzendingen, de fusiewebsite en de sociale media uitgebreid geïnformeerd over de voorgenomen gemeentelijke herindeling. In het logboek dat is opgenomen in het herindelingsadvies wordt hier uitvoerig op ingegaan.

Tijdens de inloopbijeenkomsten, de rondgang van de informatiebus en de diverse andere bijeenkomsten is gebleken dat het grootste deel van de inwoners van de drie gemeenten neutraal tot positief staan ten opzichte van de herindeling Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

6. Reacties omliggende gemeenten

Aan alle omliggende gemeenten is een brief gestuurd waarin is gewezen op het besluit van de drie gemeenteraden om het herindelingsontwerp vast te stellen. Expliciet is erop gewezen dat een zienswijze kan worden ingediend. Van een tweetal gemeenten is een reactie ontvangen.

De gemeente Gennep heeft aangegeven geen zienswijze in te dienen en wenst de gemeenten veel succes met de gemeentelijke herindeling.

Van de gemeenteraad van Heumen is een zienswijze ontvangen. Aangegeven wordt dat de gemeenteraad ervoor heeft gekozen om te kiezen voor samenwerking met de gemeenten Mook en Middelaar en de MUG-gemeenten.

De reactie vanuit de gemeente Heumen is positief ontvangen door ons College. Vastgesteld wordt dat Heumen niet vraagt om deel te nemen in de herindeling MUG en heeft besloten om zelfstandig te blijven. Het College is blij met het verzoek om samenwerking met Heumen en wil overeenkomstig het raadsbesluit van deze gemeente hierover afspraken maken. Afspraken kunnen worden gemaakt op verschillende niveaus, te weten: samenwerking in de regio, samenwerking met Heumen, afstemming van beleid en afstemming van harmonisatie.

Een uitnodiging is inmiddels ontvangen van de gemeente Heumen om een oriënterend gesprek te hebben over vormen van samenwerking tussen de genoemde gemeenten.

De gemeente Heumen wenst de gemeente Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek tenslotte succes toe in het herindelingsproces.

Vanuit Duitsland is een tweetal brieven ontvangen van de gemeenten Kranenburg en Kleve. Beide gemeenten hebben geen bezwaren tegen de voorgenomen gemeentelijke herindeling.

7. Financiën

Voor de beoordeling van de robuustheid van de nieuwe gemeente in financiële zin wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van het herindelingsadvies en naar de herindelingsscan die is opgesteld door de Provincie Gelderland. De conclusie in de provinciale scan is dat de nieuwe gemeente een gezonde financiële positie kan hebben mits de nieuwe raad een aantal gerichte beleidskeuzes maakt.

In het herindelingsadvies zijn nog de cijfers (begrotingssaldi) opgenomen naar de toestand medio juni om aansluiting te houden met de herindelingsscan.
Bij de vaststelling van de begroting 2013 (en de meerjarenbegroting 2014 – 2016) en de najaarsnota 2012 zijn deze cijfers geactualiseerd.
In de onderstaande tabel is de meerjarenprognose geactualiseerd op basis van de begroting 2013 en de najaarsnota/bestuursrapportage 2012 van de 3 gemeenten.

Financieel Meerjaren Perspectief (FMP) Millingen-Ubbergen-Groesbeek

Tabel: *FMP MUG* *bedragen x € 1.000*

Gemeente	2013	2014	2015	2016
Millingen				
begroting 2013	-376	-367	-440	-282
najaarsnota 2012 (effect meerjarig)	65	81	81	81
actuele saldi Millingen	-311	-286	-359	-201
Ubbergen				
begroting 2013	0	23	74	170
najaarsnota 2012 (effect meerjarig)	-34	26	-15	-4
actuele saldi Ubbergen	-34	49	59	166
Groesbeek				
begroting 2013	104	201	-402	201
mutatie n.a.v. begr.behandeling	-65	-50		
najaarsnota 2012:				
effect meerjarig	590	763	653	675
waarvan toe te voegen aan stelpost decentralisatie en rijksbezuinigingen	-500	-500	-500	-500
actuele saldi Groesbeek	129	414	-249	376

De herindeling gaat gepaard met het nodige aan frictiekosten. Hiervoor wordt door het Rijk een frictiekostenvergoeding gedurende de jaren 2015 tot en met 2018 beschikbaar gesteld. Dit betreft een bedrag ter grootte van in totaal € 8.048.000. De kosten voor de herindeling zijn als volgt.

Plan van aanpak herindeling
Voor de uitvoering van het plan van aanpak voor de gemeentelijke herindeling is een bedrag berekend van € 1.983.800. Op 30 augustus 2012 heeft uw raad reeds een bedrag ter grootte van € 67.750 beschikbaar gesteld voor het jaar 2012. Voor de jaren 2013 en 2014 zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld. Overeenkomstig uw besluit worden aanvullende middelen beschikbaar gesteld na vaststelling van het herindelingsadvies op 20 december 2012.

Huisvesting en ICT
In het plan van aanpak voor de gemeentelijke herindeling dat op 30 augustus door uw raad is vastgesteld is een tweetal pm-posten opgenomen voor investeringen in ICT en huisvesting.

Doordat gekozen is voor centrale huisvesting in Groesbeek hoeft geen nieuwbouw of aanbouw plaats te vinden. We gaan er vanuit dat alle medewerkers in het gemeentehuis van Groesbeek kunnen worden ondergebracht. Door middel van een flexibel kantoorconcept in combinatie met het nieuwe werken en het opgaan van diverse werkzaamheden in regionaal verband (vorming van een RUD, mogelijke samenwerking op het terrein van Sociale Zaken, samenwerking op het terrein van ICT, etc.) is dit mogelijk. Voor het realiseren van een flexibele kantoorconcept en mogelijk een Klantcontactcentrum (KCC) zullen wel verbouwingskosten ontstaan. We ramen deze kosten op € 500.000.
Voor rekening van Ubbergen 9/34^{e} is € 132.353.

Gelet op integratie van de ICT van Millingen aan de Rijn en Groesbeek en de vergelijkbare systemen waarmee de drie gemeenten werken, zullen de integratiekosten op het terrein van ICT relatief beperkt blijven. De kosten ramen we op totaal € 500.000.
Voor rekening van Ubbergen 9/34^{e} is € 132.353.

Interne uren
Voor de harmonisatie van alle producten, diensten en beleid is veel interne capaciteit benodigd uit de drie organisaties. Om de reguliere dienstverlening tot 1 januari 2015 op een normale wijze voort te kunnen zetten, dient dekking hiervoor te worden gevonden. Op basis van de plannen van aanpak die op dit moment per werkgroep zijn opgesteld (nog niet afgerond) en op basis van ervaringscijfers wordt ingeschat dat minimaal 5% van de totale personeelscapaciteit benodigd is voor het uitvoeren van de gemeentelijke herindeling. Op basis van de huidige formatie betreft dit 10 fte en daarmee 15.000 productieve uren. Afgezet tegen een gemiddeld intern tarief van € 70,- per uur gaat dit om een bedrag van € 1.050.000.
Voor rekening van Ubbergen 9/34^{e} is €277.941.

Onvoorzien
Op dit moment kunnen we niet meer dan een grofmazige inschatting maken van de benodigde middelen om de totale herindeling uit te voeren. Een en ander is van diverse (onzekere) factoren afhankelijk. Met name de hoogte van de kosten van interne uren, huisvesting en ICT zijn onzeker. We verzoeken u dan ook een bedrag van € 500.000 beschikbaar te stellen voor onvoorziene kosten.
Voor rekening van Ubbergen 9/34e is € 132.353.
We zullen de werkelijke inzet en daarmee benodigde capaciteit nauwgezet gaan volgen. Op basis van de werkelijke cijfers zullen we aan uw raad per kwartaal rapporteren over de kosten en hoe een en ander zich verhoudt tot het aangevraagde krediet.
Ook het renteverlies, omdat de integratievergoeding pas later wordt ontvangen zal ten laste van onvoorzien worden gebracht.

Dekking
De totale kosten komen op een bedrag ter grootte van € 4.533.800.

Het aandeel van onze gemeente bedraagt op basis van de verdeelsleutel 9/34 € 1.200.124. In uw raad van 30 augustus 2012 heeft uw raad een krediet van € 67.750 geraamd, zodat nu een aanvullende bijdrage van € 1.132.374 wordt gevraagd.
De kosten worden over de drie gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal.
Tegenover deze kosten staat een vordering ten laste van de integratievergoeding, zodat een en ander budgettair in de (meerjaren-)begroting wordt opgenomen. Deze integratievergoeding wordt gedurende de jaren 2015 tot en met 2018 ontvangen.
Het eerder beschikbaar gesteld krediet van € 67.750 is ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve van ca € 873.000 is niet toereikend om de resterende bijdrage van € 1.132.374 te kunnen dekken. Bovendien is bij gehele aanwending van de reserve geen financiële buffer meer aanwezig.
Met de accountant zal nog overleg plaatsvinden of de te maken kosten in 2013 en 2014 als vordering op de nieuwe gemeente in de financiële administratie kunnen worden opgenomen.
De aanvullende bijdrage van € 1.132.374 zal voor 50% in 2013 worden geraamd en voor 50% in 2014. Als dekking wordt voorlopig een vordering opgenomen ter grootte van de toegerekende kosten.

8. Conclusie

De ontvangen zienswijzen, de inspraak tijdens de inloopbijeenkomsten, de rondgang van de informatiebus en de reacties van de omliggende gemeenten leiden niet tot een wijziging van het van het voorgenomen besluit tot herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek.

9. Communicatie

Communicatie met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties over de gemeentelijke herindeling vindt continu plaats via de lokale kranten, de fusiewebsite, de sociale media en allerlei bijeenkomsten. De basis voor de communicatie betreft het door de gemeenteraden vastgestelde communicatieplan.

10. Vervolg

Het herindelingsadvies zal worden doorgezonden naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (artikel 5 lid 3 en 4 Wet Arhi). Indien de minister op basis van dit advies een voorstel voor een herindelingsregeling wil doen, verwerkt hij dat binnen vier maanden na ontvangst en stuurt dat aan de Ministerraad. Deze stuurt dit om advies naar de Raad van State. Daarna zal het formele wetgevingstraject worden gestart, dat uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van de wet door de Tweede en Eerste Kamer der Staten Generaal. Die hele procedure duurt gemiddeld 1,5 jaar. Na de publicatie van de wet in het Staatsblad, treedt deze in werking. De startdatum van de nieuwe gemeente is 1 januari 2015.

De realisatiefase van de gemeentelijke herindeling is inmiddels al in volle gang. Voor wat betreft de verschillende onderdelen wordt verwezen naar het plan van aanpak herindeling dat is vastgesteld door de gemeenteraden op 30 augustus 2012.

Bijlagen

Herindelingsadvies, met als bijlagen o.a. de financiële scan van de Provincie Gelderland en de financiële rapportage van de werkgroep Financiën.
Excelbestand met kosten specificatie en verdeling.

Burgemeester en wethouders van Ubbergen

De secretaris, De burgemeester,

H.P.H. Geerards P.G.I. Wilbers

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Ubbergen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 november 2012

overwegende dat:

b e s l u i t :

1. Het herindelingsadvies om per 1 januari 2015 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek vast te stellen.
2. Het herindelingsadvies te versturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, met het verzoek dit met een positief advies door te leiden naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken.
3. De aanvullende bijdrage in de herindelingskosten ter grootte van € 1.132.374 (inclusief interne uren) , om het plan van aanpak gemeentelijke herindeling uit te voeren tot 1 januari 2015, ten laste te brengen van het krediet herindeling MUG-gemeenten.
4. De aanvullende bijdrage van € 1.132.374 voor 50% in 2013 te ramen en voor 50% in 2014. Als dekking wordt een vordering opgenomen ter grootte van de toegerekende kosten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Ubbergen op 20 december 2012.

De raadsgriffier, De voorzitter,

H.W.G.M. Vreman P.G.I. Wilbers

Documentbeheer

EINDE DOCUMENT